FLYVEVÅBNET

10. ÅRGANG

Nr. 1 1964

Private tryksager
Firmatryksager
Militære tryksager
Deres tryksager

HERLEV BOGTRYKKERI
ROMANCEVEJ 10 . TELEFON 94 19 06

OLUF RØNBERG
JERN OR STÅL
AKTIESELSKAB

Jul. Jacobsen
AALBORG

Teknisk maskin- og olieforretning

Telefon 3 12 88 . Fjernskriver 9762 ab
Aalborg

For ædel Pörx

WEILES WINE

Vinhandlere siden 1822
P. WEILE & SØN . AALBORG

RADIO IAN **PARTS** A/S
SKT. KNUDSVEJ 13
KBHVN. V.
TELEFON:
HILDA 31 11

RADIO - RADAR - TV

Elektrotekniske artikler en gros

JYDSK ILT- & ACETYLENGASFABRIK A/S
Horsens . Telefon 2 47 11

Flyvevåbnet

NR. 1 1964

Udgivet af
ORGANISATIONEN AF
FLYVEVÅBNETS OFFICERER

INDHOLDSFORTEGNELSE

— Nytår 1964

— Psykologisk krig

— Uddannelsen af hærens linieofficerer 1713 — 1963

— Integreret luftforsvar

— Fra flyvningens historie

— OFO orientering

De synspunkter, der fremsættes i tidsskriftet, repræsenterer ikke nødvendigvis redaktionens — endsige organisationens — anskuelser og meninger. men står for forfatterens egen regning.

Gengivelse af tidsskriftets indhold må ikke finde sted uden kildeangivelse.

Ansvarshavende redaktør:
(midlertidigt):
Major Å. H. Dolleris, Træningskommandoen.

For at skabe størst mulig ro om fordelingen, bedes privatadresser så vidt muligt benyttet.

Adresseforandringer o. l. samt reklamationer over uregelmæssigheder vedrørende tilsendelsen anmeldes til OFO-sekretariat, Flyvestation Vedbæk,
(01) 89 05 01, lokal 47.

Redaktionen af dette nr. er afsluttet 9. jan.

Trykt i
Herlev Bogtrykkeri . 94 19 06
(S. Valbjørn)

Nytår 1964

Ja — hvad vil det bringe.

Og hvad bragte året 1963.

Det er vel således, at vi alle i begyndelsen af et nyt år ligesom besinder os et øjeblik og lader tankerne gå tilbage.

Dette gælder også for den personelorganisation, der har til formål at varetage de økonomiske, sociale, retslige og kollegiale interesser for flyvevåbnets officerer af linien.

OFO har i 1963 fået et nyt og relativt stort element af officerer på baggrund af NIKE-systemets overførelse, og vi gamle i flyvevåbnet har haft stor glæde af vore nye kammerater, som imponerende hurtigt er faldet til i deres nye organisation, samtidig med, at vi har fået friske impulser og dermed ny baggrund til at intensivere vort arbejde.

Indrangeringen af det samlede personel og de i forbindelse hermed naturlige forfremmelser har fundet sted og har vist myndighedernes vilje til at bringe disse så væsentlige problemer i orden.

Det i 1962 indførte lønnings- og ydelsessystem har i 1963 *ikke* fundet sit leje. Dette påtvungne system passer mindre godt til flyvevåbnets tjenestegang, og de forskelsbehandlinger af personellet, som systemet har bragt med sig, bør bringes ud af verden. Dette problem bør ordnes i 1964 sammen med andre uafklarede økonomiske problemer, som — uløste — har en usund indvirken på arbejdsklimaet.

Et stort og uhyre vanskeligt problem er at skaffe personellet udsigt til rimelige avancementsvilkår i de kommende år. OFO håber, at vi sammen med andre organisationer og i samarbejde med højere myndigheder kan nå et langt skridt videre i denne sag.

Men for fuldtud at kunne virke efter sit formål må OFO i alle sager, der falder inden for dens område, kunne tale med de myndigheder, hvorunder OFO medlemmer har deres daglige tjeneste. OFO har ikke, som mange andre organisationer, kampmidler at bruge overfor arbejdsgivere og styrelser, og OFO ønsker heller ikke at anvende sådanne midler, men vi ønsker, at myndighederne forstår, at OFO virksomhed i videste forstand har samme formål som medlemmernes arbejdsgiver, nemlig at gøre flyvevåbnet så effektivt som muligt.

Vi trækker på samme hammel.

Vi ønsker samarbejde i videst muligt omfang.

Organisationen benytter lejligheden til forbindelse med årsskiftet at ønske god nytår i håbet om, at samarbejdsånden måtte blive styrket til alle sider.

Psykologisk krig...

Udtrykket »Psykologisk forsvar« er næsten altid blevet mødt med kulde herhjemme, hvergang det er bragt på bane. Det skyldes vel først og fremmest danskerens almindelige aversion imod det ukendte, det nye.

»Flyvevåbnet« har anmodet et af organisationens medlemmer oberstløjtnant E. J. Harder, om at behandle problemet »Psykologisk krig« i håbet om hermed at være med til at få åbnet øjnene på endnu flere for, at det haster med at få begrebet »Psykologisk forsvar« indført som en realitet i det danske samfund.

»Psykologisk krigsførelse« eller — som den også kaldes — »Kold krig« er jo nemlig IKKE noget nyt, ejheller i vort samfund, men hvis vi lukker øjnene i for problemerne, vil vi måske en dag vågne op for at opdage, at der intet behov er for »Psykologisk forsvar« —.

»At hindre den russiske anneksionsplan i at udvikle sig videre er en sag af allerstørste betydning«. — Dette skrev Karl Marx 1853 i en artikel i New York Herald Tribune. Han omtalte desuden de erobringer, Rusland har foretaget siden Peter den Store.

Endvidere: »Og sikkert som erobring følger på erobring og anneksion følger på anneksion, ligeså sikkert vil Ruslands fortsatte erobringer kun være et forspil til anneksion af Ungarn, Prøjsen og Østpolen op til den sluttelige virkeliggørelse af det slaviske rige, som visse fantasifulde panslavistiske filosoffer har drømt om«.

Et historisk paradoks, at netop stamfaderen til proletariatets diktatur skulle advare efterverdenen mod zarismens imperialistiske mål, og som ikke kejserriget Rusland men det nuværende Sovjetrusland har gennemført.

Sidenhen og alene i Stalins tid har Rusland yderligere annekteret et samlet landområde på henved 2 millioner kvadratkilo-

neter. Ca. Danmark 50 gange og med en befolkning på mere end 150 mill. menneker.

I modsætning til erobringskrige i almindelig forstand adskiller formen og fremgangsmåden sig ved disse senere anneksioner i væsentlig grad.

Jamen, hvori ligger da årsagerne til gennemførelsen af sådanne »lempelige« erobringer?

Det er en helt ny situation. Ideen er dog gammel. Vi har set den gennemført i oldidens Lilleasien ved grækernes endelige erobring af Troja. Omend på en anden måde, men den samme idé. Nemlig at anbringe sine tropper skjult i fjendens land og med et angreb indefra som hensigt.

Den zaristiske imperialisme synes erstatet af den kommunistiske imperialisme, idet vi ved ordet imperialisme forstår en politisk læresætning, der leder til territorial udvidelse af en stat eller dens beherskelse af andre. Og her ser det ud, som om det nye Rusland (dvs. det russiske statssamfund efter revolutionen i 1917) har fastholdt det imperialistiske mål om end ved ibrugtagen af mere hensigtsmæssige midler ved siden af de almindelige militære metoder.

Idet vi med begrebet »ideologi« forstår et livssyn, der bygger på visse moralske og samfundsmæssige værdier som det centrale i det menneskelige liv, og som gør disse værdier til bestemmende for menneskets tænkning og handling, må vi idag forstå den psykologiske krigsførelse, som den er igangsat og ledet fra den sovjettiske hovedstad med et verdensomfattende ideologisk indhold, nemlig den kommunistiske verdensopfattelse og med det ophøjede mål — ved gennemførelsen af proletariatets diktaturs sejr — at omskabe verdens øvrige lande og folkeslag til et system af russisk ledede sovjetstater.

Grundsætningen for denne ideologiske kamp har Lenin fastlagt allerede i 1920 med ordene: »Når efter Clausewitz krigen kun er en fortsættelse af politikken med andre midler, er også *freden kun en fortsættelse af kampen med andre midler.*« Og målet for denne kamp er udtrykt således:

»Vi fører krig for at styrte det internationale borgerskab, en krig der er hundrede gange vanskeligere, mere langvarig og mere indviklet end den mest hårdnakkede krig mellem landene.«

Om kommunismens strategi og taktik anfører Lenin bl. a., at man, netop fordi den kommunistiske arbejderbevægelses taktik i alle lande må bygge på samme grundlæggende principper — sovjetmagt og proletariatets diktatur —, må variere disse principper rigtigt i enkeltheder og tilpasse dem til de nationale og statslige forskelligheder. Under den historiske udvikling er den vigtigste opgave i alle fremskredne lande at udforske og lære at forstå de konkrete metoder, som må anvendes i hvert enkelt land for at løse den fælles internationale opgave, for at besejre opportunismen og den doktrinære radikalisme inden for arbejderbevægelsen (evolutionsmetoden) med det mål at styrte borgerskabet og indføre *sovjetrepublikken* og *proletariatets diktatur.*

At denne én gang fastsatte målsætning fortsat fastholdes, uanset hvem der leder det russiske kommunistparti, dokumenteres jævnligt, og bl. a. kan det anføres, at Krushchev ved den 20. partikongres i Moskva i 1956, den første efter Stalins død, afslutte de sin beretning med ordene: »Under Marxismens-Leninismens banner, som er i færd med at forandre hele verden, vil kommunistpartiet i Sovjetunionen lede sovjetfolket frem til kommunismens fuldstændige sejr«.

Ved den extraordinære partikongres i januar 1959 udtalte den russiske ministerpræsident, at sovjetfolket skrider frem i intimt sammenhold med folkene i alle den socialistiske lejrs lande. Henved en milliard mennesker er nu forenede under socialismens og kommunismens sejrrige fane — over en trediedel af menneskeheden! Socialismens kræfter er vældige, de vokser for

hver dag, og fremtiden tilhører dem. — Under Marxismens-Leninismens fane skrider vi støt frem og skaber det bedste, det retfærdigste samfund på jorden — det kommunistiske samfund, osv.

Ofte før og siden har vi hørt tilsvarende udtalelser og løfteformularer udtrykt af sovjettiske ledere. Også denne her: »Vi behøver ikke krig, vort system er det stærkeste. Vi vinder!« — Målet er fortsat det samme, idet midlerne skifter karakter alt efter omstændighederne. — Dette bør ikke akcepteres som politiske floskler, men som udtryk for den mest dystre virkelighed og med nærmest ufattelige perspektiver.

De skiftende metoder, som vi har set anvendt, specielt siden 1939, følger en taktisk linie udtrykt af Lenin, der har udtalt, at *»strategien er bestemmelsen af retningen for proletariatets hovedangreb* i vedkommende etape i revolutionen«. Han siger, at det gælder om at manøvrere således med reserverne, at man kan gennemføre et ordnet tilbagetog, når modstanderen er stærk, eller når det er ufordelagtigt at optage kampen, som fjenden vil påtvinge én —.

Målet for en sådan strategi er at vinde tid, demoralisere modstanderen og samle kræfter for derefter at gå til angreb.

Et særligt instrument i denne — som så ofte gentaget — verdensomspændende kamp findes i begrebet *»klassekampen«*.

Som dansker siger begrebet »klassekampen« intet væsentligt i vore dage, idet praktisk talt enhver form for økonomisk og social klasseforskel er bortelimineret gennem den sociale, politiske og samfundsmæssige udvikling det sidste halvt hundrede år herhjemme, i Skandinavien og i adskillige andre vestlige lande. Men med den kommunistiske forklaring siger man, at en arbejder i Danmark har mere tilfælles med en arbejder i f. eks. Polen end med arbejdsgiveren i Danmark. Altså, sålænge der på privatkapitalistisk grundlag overhovedet findes arbejdere og arbejdsgivere, må der bestå et uforsonligt og vedholdende fjendskab disse imellem. Dvs. at kampparolen:

»Proletarer i alle lande foren jer«.

er udtryk for en fælleskamp, hvor arbejderne (proletarerne) står på den ene side af kamplinien og arbejdsgiverne (bourgeoisiet) på den anden. Og denne kamp er allesteds nærværende, uforsonlig og kompromisløs. Den kan kun afsluttes med proletariatets diktaturs sejr og oprettelse af sovjetmagten i det/de pågældende område(r).

Om dette siger Lenin bl. a.: »Proletariatets diktatur er den nye klasses mest opofrende og skånselsløse krig mod den *langt mægtigere* fjende, mod bourgoisiet, hvis modstand ved dets fald er blevet tidoblet — Proletariatets diktatur er en hårdnakket blodig og ublodig, voldelig og fredelig, militær og økonomisk, pædagogisk og administrativ kamp mod det gamle samfunds kræfter og traditioner«.

Endvidere: »Under proletariatets diktatur må millioner af bønder og småproducenter, hundredtusinder af funktionærer embedsmænd, borgerlige intellektuelle omskoles, de må alle stilles under den proletariske stat og den proletariske ledelse, deres borgerlige sædvaner og traditioner må overvindes — —«.

Begrebet »klassekampen« er således fra dens historiske oprindelse*) blevet et instrument i Sovjetunionens førerskab i den *retfærdige krig*, altså kampen for revolutionens gennemførelse og de nye og kommende sovjetstaters oprettelse.

»Klassekampen« gennemføres i to former nemlig den fredelige fase og den væbnede fase.

Ved den »fredelige fase« forstås enhver form for virksomhed med fredelige midler taget i brug til gennemførelsen af eller forberedelsen til proletariatets diktaturs sejr

*) Første gang taget op i Karl Marx's »Henvendelse til Kommunisternes Forbund« 1850.

Ved denne virksomhed ses i virkeligheden den »kolde krig« ført med psykologiske midler af alle slags.

En stedse nærværende kamp under alle forhold, beundringsværdig målbevidst, uforsonlig i sit væsen, aldeles kompromisløs, og med anvendelse af iderige taktiske midler føres den ud over de nationale grænser dag og nat, uafbrudt, praktisk talt overalt hvor meneskelig virksomhed udøves.

Den føres som en ideologisk kamp på arbejdspladserne, i foreningerne, i skolerne, i pressen, på læreanstalterne, på fjernsyn og — endelig og meget afgørende — i de nationale parlamenter, således også i det danske politiske liv.

Den føres uden åben kamp ved overbevisningstaktik og infiltrationsvirksomhed på et mere eller mindre demokratisk grundlag. Klaviaturet er vidt spændende og rummer endvidere anstiftelse af uro på arbejdspladser, opfordring til og gennemførelse af små strejker, større strejker, små oprør, større oprør. Den har som mål under alle omstændigheder, smidigt og dygtigt planlagt, at fremme utilfredsheden med det værende system, at så, skabe, fremme og vedligeholde borgernes mistillid til deres førere og ledere, at formindske tilliden til de pågældende systemer. Den skal bevirke, at grundlaget for det bestående samfund smuldrer, at grundpillerne skrider ud. Den skal — gennem enhver form for nedbrydende virksomhed — tilvejebringe muligheden for gennemførelsen af den proletare revolution med eller uden voldelige midler.

Den »væbnede fase« er åben kamp, spændende fra væbnede oprør og revolutioner, borgerkrige og små krige helt til den endelige, afsluttende, *totale* krig.

Den såkaldte ideologiske strid mellem Rusland og Kina, som finder sted i denne tid med en ikke ringe voldsomhed, har hidtil fremkaldt mange gætterier, men hvad angår fortolkningen af klassekampens midler, ser det ud til, at Rusland vil være tilbøjelig til at udelukke muligheden af den totale krig som anvendeligt middel, når klassekampens væbnede fase indtræder, alt under et ganske særligt hensyn til atomvåbnenes fremskredne udvikling, kvantitativt såvel som kvalitativt. En logisk konsekvens af denne opfattelse ses i det stærkt udtalte ønske om en atomstop-aftale, som netop er gennemført og ratificeret i en række landes parlamenter.

Atomstopaftalen er en glædelig sag, fordi den påbegyndte forurening af atmosfæren derved standses, men den ændrer intet ved de her skitserede forhold. Og eventuelle tilbud om en ikke-angrebspagt mellem Warszawapagtstyrkerne og NATO ses ikke at indebære nogen løsning af problemerne al den stund, at baggrunden for NATO's oprettelse udelukkende skyldes de russiske magtudvidelser mod vest indtil marts 1949.

(Man erindrer tidligere tilsvarende pagter og her bl. a. den russisk-polske ikke-angrebspagt, der ophævedes d. 17. sept. 1939 ved det russiske angreb på Østpolen i tilslutning til det tyske angreb fra vest. Endvidere den på tyskernes opfordring afsluttede tyske-danske ikke-angrebspagt, der ophævedes ved angrebet på Danmark d. 9. april 1940).

Såfremt man finder, at sandsynligheden for en militær krig mellem Øst og Vest er svindende, hvilket en hel del tyder på, grundet NATO's styrke og det vestlige sammenhold, må det stå ganske klart for enhver, at udsigten til øgelse af den psykologiske krig er til stede. Først når den situation indtræder, at de russiske magthavere vil tilbyde samarbejde på sådanne vilkår, at man afstår fra at ville lede gennemførelsen af proletariatets diktaturs sejr med oprettelse af sovjetstater som følge i Vestens lande, dvs. at man afstår fra at blande sig i de pågældende landes (Danmarks) interne politiske forhold, da først vil den psykologiske krig ophøre, og en fredelig fremtid kan påregnes.

Vi har i Danmark en lovgivning om det militære forsvar, civilforsvar og det civile

beredskab, hvorimod der ikke er lovgivet om et forsvar i en kamp, der er påført os udefra, og som pågår som nævnt fra morgen til aften, dag og nat med fortsat øget styrke under sovjettisk ledelse og med kombattanter fra vor egen befolkning med det fromme ønske at omskabe Danmarks politiske og samfundsmæssige struktur til en sovjetstat.

Det må håbes, at det snart vil blive muligt at skabe en sådan grundlæggende orientering for den danske befolkning, at den bliver sig situationen bevidst. — Det er nødvendigt, at der tilvejebringes et psykologisk forsvar, egnet til indsats afstemt efter forholdene! — For hver dag, der går, vil vi være en dag bagefter —!

EJH

Uddannelsen af hærens linieofficerer

1713 - 1963

Den 26. august fejrede Hærens Officersskole 250 års jubilæet ved en parade og reception på Frederiksberg Slot — »Flyvevåbnet« vil gerne med disse spalter bringe en lykønskning til jubilæet; i samme anledning er der ved medvirken fra en række forfattere og med oberst Mogens Rosenløv som redaktør samt økonomisk bistand fra Carlsbergs Mindelegat for Brygger J. C. Jacobsen udsendt et smukt skrift, der med 200 sider tekst og billeder skildrer hele den historiske baggrund for officersuddannelsen.

Landkadetakademiet

I 1701 oprettedes Søkadetakademiet og i 1713 Landkadetakademiet efter at det i Den Store Nordiske Krigs første år havde vist sig, at hæren manglede førere og officerer. Skolen blev dog ikke det, man i dag forstår ved en officersskole, men derimod en skole, der tog sig af drenges og ganske unges hele opdragelse og skoleuddannelse. Kongen betalte hele uddannelsen, men forældrene forpligtede sig til, at drengene resten af livet gjorde kongelig tjeneste.

Eleverne inddeltes i to klasser, udelukkende efter alder — de fulgte samme undervisningsplan og udnævntes, når de fandtes modne og egnede til det, samt såfremt der fandtes plads ved et regiment. Nye elever kunne tilgå skolen når som helst og gik da bare ind i undervisningen i den af klasserne, hvori de anbragtes.

Hele undervisningen foregik på tysk, og alt var præget af datidens udenadslære og lærernes manglende pædagogiske indsigt. Disciplinen var streng og korporlige afstraffelser almindelige. Drengene skulle blot lystre, hvorimod deres pligt og æresfølelse ikke udvikledes.

Skolen lå først på Friis' Gård, men flyttedes senere til Operahuset.

(fortsættes side 13

Fra redaktionen — til læserne!

På grund af tekniske vanskeligheder måtte midtersiderne desværre udgå af nr. 7-8/1963. Vi beklager — og bringer dem her.

Red.

FRA FLYVNINGENS HISTORIE

CATERPILLAR

Fra flyveren, løjtnant Knud Clauson Kaas' bog »Danske Flyvere på Vingerne« bringer »Flyvevåbnet« her beretningen om første og andet danske medlem af Caterpillar-klubben.

Caterpillar nr. I — militærflyveren, oberstløjtnant H. L. V. Bjarkov fløj under en hastighedsprøve maskinen »i stykker« og sprang den 30/6 1927 fra en Fokker C. V over Kalvebod strand.

Det er kun naturligt, at det blev moderne dansk flyvnings »grand old man«, oberstløjtnant H. L. V. Bjarkov, der skrev sit navn øverst på klubbens medlemsliste. Hans bedrift bliver så meget større, når man betænker, at han ikke reddede livet i en nødsituation, men frivilligt gik op for at udføre det meget vovelige eksperiment »at flyve planerne af« for at skaffe vished med hensyn til en bestemt maskintypes evne til dykning (som maskinen altså viste sig mindre egnet til).

Ved sin beslutsomme og modige prøve har Bjarkov utvivlsomt reddet mere end een kammerat fra at komme galt af sted med denne maskintype.

Der havde ved Flyvertropperne fundet et uheld sted, idet en af flyverne i en dykning med en rekognosceringsmaskine af Fokker C. V typen havde været udsat for planvibrationer, som følge af hvilke maskinen »rystede i stykker« og kun med besvær kunne landes. Man stod ved Flyvertropperne noget uforstående overfor denne hændelse, der ikke »stod« til de oplysninger, man fra fabrikkens side havde om maskinen, og der bredte sig — ikke mindst blandt flyverne, der daglig skulle i luften med maskiner af samme type — nogen usikkerhed.

For at gøre en ende på denne var det så, at Bjarkov sprang til og tilbød at foretage en dykprøve med en maskine af samme type.

Vi kammerater vidste allesammen, at denne prøve måtte gennemføres til sluthastighed, og at den med overvejende sandsynlighed ville ende med, at planerne røg af, og det samme må Bjarkov have haft en anelse om, for han gik nemlig så vidt i sine forberedelser, at han, da vi ved Flyvertropperne ikke selv havde faldskærme på det tidspunkt, gik over på flyvebådsstationen og lånte en af en marineflyver. Og bevæbnet med denne faldskærm gik han så op.

Den maskine, der var udset til »offer«, var forøvrigt den hæderkronede R. 1, hvormed, som nogen måske vil huske, Botved i sin tid fløj til Tokio, og som nu fik denne ekstra glorie om hovedet ved at »ofre livet« til glæde og gavn for sine »kammerater« i Flyvertropperne.

Vejret var dejligt, og Bjarkov steg til over 2000 m, fra hvilken højde han påbegyndte dykprøverne, som han gradvis satte op i hastighed. Efter tre af prøverne, hvor han havde sat farten op fra 225 til 300 km i timen, blev det overskyet, og han måtte opgive for den dag.

Næste dag fortsatte han, og hastigheden i den fjerde prøve kom op på 350 km, uden at der endnu var noget at mærke på maskinen.

Så kravlede Bjarkov for femte gang op i højden, og denne gang øgede han farten til 400 km. Maskinen lå stadig roligt i luften, og Bjarkov sad og glædede sig. Nålen på fartmåleren kravlede langsomt forbi 400 km mærket. Bjarkov glædede sig stadig, men så var det pludselig forbi med det morsomme ved den flyvning, for så — skete der noget.

Jeg vil lade Bjarkov selv fortælle (lommebog for skoleelever 1929):

»På een gang opstod der voldsomme vibrationer i overplanets yderender, og i løbet af en brøkdel af et sekund — og længe før det var muligt at tage maskinen ud af dykningen — lød der et mægtigt brag. — Planerne var sprængt. I samme nu rev resterne af overplanet sig løs fra maskinens krop.

Ved planernes sprængning kom der et voldsomt stop i farten, og jeg blev ligesom slynget fremover. Der mødte jeg overplanet på vej bagud, og sammenstødet var afgjort i min disfavør. Min brystkasse blev slemt fladtrykt, og hovedet fik et alvorligt slag. — Det kneb med at få vejret, da der var nederdrægtigt lidt luft tilbage i lungerne. Men hjernen forblev »kold«, det var min redning.

Maskinen opførte sig ganske usømmeligt, den skruede sig nedad uden at bryde sig om mig, mens hundreder af stumper hvirvlede rundt i luften. Der var kun eet at gøre: bort fra maskinen. Men det var slet ikke så nemt. Dog, når det kniber, kan man udrette det utroligste, således også her, jeg slap fri af maskinen.

Den faldskærm, jeg bar, er sådan konstrueret, at den anvendes som sæde, når man sidder i maskinen; den vil derfor, når man kommer fri, ved sin vægt trække manden baglæns gennem rummet med benene stikkende til vejs. — I denne noget uskønne stilling for jeg nedad mod jorden. — Der skulle normalt kun være eet at gøre for mig: udløse skærmen. Jeg var imidlertid blevet kastet en del omkring i maskinen, da den brød sammen, og da jeg kravlede ud, og det var resulteret i, at en af faldskærmens remme var blevet snoet ikke mindre end tre gange omkring mit ene ben. Det måtte bringes i orden, og det havde sikkert ikke været svært, såfremt jeg ikke havde haft det besværligt med mit åndedrag, men min ydeevne var efterhånden stærkt reduceret.

Nå, benet blev frigjort, og det spændende øjeblik kom, da faldskærmen skulle udløses. Jeg trak i snoren, mærkede, at skærmen udløste sig og så den skinnende hvide silke forme sig som en kæmpemæssig paraply, hvis baggrund var en mængde flagrende stykker lærred og krydsfiner, der frigjort fra den splintrede maskine flød i luften ligesom vragstumper fra et sunket skib.

Det gav et stærkt, sejgt ryk, da skærmen sagde stop til den store hastighed, hvormed jeg for nedad.

Så kiggede jeg nysgerrigt efter min maskine og nåede lige at se den bore sig ned i

vandet som en forvirret masse i et mægtigt sprøjt.

Foreløbig var alt for så vidt gået efter beregningen: Maskinen var styrtet i vandet uden at skade nogen, og jeg hang i faldskærmen til luvart for Amager. Nu var spørgsmålet, om jeg kunne nå ind til land.

Maskinen brød sammen i ca. 1000 m's højde, og medens jeg puslede med at få remmene bort fra benene, faldt jeg, antager jeg, ca. 400 m. Jeg havde altså 600 m tilbage, og jeg kunne snart se, at jeg måtte havne i vandet. Dette ærgrede mig straks, indtil det gik op for mig, at jeg dog i grunden var et utaknemligt asen, når min smålighed gik så vidt, at jeg ikke glædede mig over at være sluppet nogenlunde helskindet fra affæren.

Det var en noget våd landing, jeg fik med faldskærmen, men det var da i det mindste et blødt sted at gå ned, og udover en dukkert, som var uundgåelig, skete der mig heller ikke yderligere noget.

En mængde behjertede mennesker kom til fra alle kanter ...«

Som den *allerførste* ankom den flyver, der havde været »årsagen« til prøverne. Han havde straks ved »braget« (der kunne høres over »det meste af Nordsjælland«) kastet sig på sin motorcykel og nåede tidsnok ud over Fælleden til at modtage Bjarkov, som med faldskærmen rullet sammen under den ene arm, kom vadende ind gennem det lave vand, brandrolig, som om der ikke var sket noget. Og det er karakteristisk for oberstløjtnant Bjarkovs uimponerede og beskedne ro i kritiske situationer, at alt, hvad han sagde, var:

»Jeg blev skam lidt våd; men De havde nu alligevel ret. Maskinen kunne *ikke* tåle at dykke til sluthastighed«.

Og så vadede Bjarkov videre hjem for at pleje sine brækkede ribben. Nogen nervøs ophidselse var der hverken den eller de følgende dage at mærke på ham.

II

Caterpillar nr. II — Marineflyveren, orlogskaptajn J. H. Harms fik fejl på styregrejerne og sprang den 29. juni 1928 fra en Dankok-jager i nærheden af Ringsted flyveplads.

Da en gruppe på tre Dankok-jagere på vej fra Kastrup til Ringsted var nået til flyvepladsen, landede efter planen først føreren (kaptajnløjtnant Jensen), derefter nr. 2 (dækskonstabel Olsen), hvorefter orlogskaptajn Harms skulle lande. Han befandt sig i det sving, der skulle føre ham ind i landingsretningen, og lå i en højde af 700 m, da man fra jorden pludselig så det velbekendte »sorte punkt« løsne sig fra maskinen, folde sig ud til en hvid paraply, og så hørte man braget af maskinen, der slog imod jorden.

Harms landede i god behold på en eng, —, mens maskinen fandtes knust i en kornmark nogle hundrede meter borte. Han forklarede, at da han lå i det sidste sving, var maskinen kommet ud af kontrol, styregrejerne svigtede, og da maskinen altså ikke er til at bringe i normalstilling, gør flyveren *det eneste rigtige*. Han »står af«. Heri får han senere medhold af sin chef, kaptajnløjtnant Jensen, der karakteriserer ham som en dygtig og rolig flyver.

Harms selv udtaler efter landingen, at det havde været en behagelig følelse at dale ned gennem luften. »Blot det havde været alt«, tilføjer han, »men maskinen bliver jo desværre ikke til maskine mere«, og giver derved udtryk for flyverens traditionelle ansvarsfølelse overfor materiellet, noget der går igen ved alle »Caterpillar-springene«.

Caterpillar-Klubben

— efter 1941

Krigstidsperioden er et næsten blankt kapitel, idet redaktionen kun er bekendt med ét tilfælde fra RAF, nemlig daværende Fenrik A. Bøge's udspring over Frankrig i august 1943.

Også her vil enhver oplysning om andre tilfælde være velkommen.

I tidsrummet efter krigen, hvor flyvevåbnet dels er overgået fra hovedsagelig propelfly til hovedsagelig jetfly, og hvor hovedparten af jetfly har haft og nu udelukkende har katapultsæder, er der forekommet adskillige udspring, som har medført medlemskab af Caterpillar-klubben.

Desværre ser redaktionen sig ikke i stand til at bringe en fuldstændig liste på indeværende tidspunkt.

Her er foreløbig listen over 43 tilfælde med danske fly i perioden 1950—1963, som har medført 39 medlemmer, idet redaktionen i denne forbindelse har medregnet alle, uanset skærmens fabrikat og uanset den pågældendes nationalitet.

Eventuelle korrektioner er særdeles velkomne.

Perioden 1950—1963 med danske fly:

1. 18/9-50 FL L. Folmer Hansen
2. 9/5-51 FL H. C. T. Halken
3. 20/10-51 OFR K. B. Mogensen
4. 9/2-55 FL J. M. Jensen
5. 29/8-55 FL P. E. Skorstensgaard
6. 11/1-56 FL H. C. W. Jensen
7. 14/2-56 FL O. H. Jensen
8. 8/3-56 FL A. B. Sørensen
9. 4/4-56 FL C. B. Davidsen
10. 11/11-56 FL H. O. Ladegaard-Pedersen
11. 18/2-57 FL P. K. Hansen
12. 25/4-57 FL S. T. W. Eriksen
13. 8/7-57 FL H. B. Nielsen
14. 22/9-57 FL K. A. Jørgensen
15. 25/1-58 MJ H. Fletcher U.S.A.F.
16. 25/1-58 FL V. Høj
17. 1/12-58 FL P. E. Sucksdorff Olsen
18. 8/12-58 FL L. Back
19. 20/2-59 FL I. Kildahl Nielsen
20. 19/1-60 FL K. Rasmussen
21. 19/10-60 FL K. M. Rasmussen
22. 19/12-60 FL P. Jarnum
23. 7/2-61 FL K. Engel
24. 9/3-61 FL B. S.Larsen
25. 17/4-61 FL P. Scheuer-Larsen
26. 17/4-61 FL F. T. P. Horne
27. 12/5-61 MJ K. Smith U.S.A.F.
28. 12/5-61 FL A. Ravn
29. 12/5-61 FL O. M. Nielsen
30. 17/6-61 FL S. B. Henriksen
31. 23/9-61 FL J. P. Ungar
32. 21/1-62 FL F. P. T. Horne 2. gang
33. 21/6-62 FL P. Tidmand
34. 17/11-62 FL S. B. Kanne
35. 14/12-62 FL G. Sørensen
36. 19/1-63 FL F. Kirkegaard Nielsen
37. 19/3-63 FL B. Andresen
38. 19/3-63 FL G. Lassen Skytt
39. 16/4-63 FL P. Scheuer-Larsen 2. g.
40. 17/4-63 FL J. P. Ungar 2. gang
41. 15/5-63 FL T. S. H. Olsen
42. 3/7-63 MJ B. E. Pedersen
43. 16/7-63 FL F. K. Nielsen 2. gang

For perioden 1951—1963 kræver udarbejdelsen af en liste over udspring med faldskærm af danske flyverelever i USA og Canada et større kulegravningsarbejde i arkiverne, men foreløbig har redaktionen kendskab til nedennævnte tilfælde:

1. 24/1-52 KD B. P. Nielsen (i USA)
2. 16/6-53 SG F. T. Petersen (i USA)
3. 1/10-54 SG O. R. Larsen (i USA)
4. 10/3-55 SG E. Hansen (i USA)
5. 25/6-59 SG P. Mørch (i Canada)
6. 5/6-61 SG B. Wingsøe (i Canada)
7. 7/11-63 SG J. H. Kristensen (i Canada)

Når redaktionen har modtaget meddelelser fra de, der måtte have kendskab til manglende tilfælde, vil der blive bragt en endelig oversigt i bladet.

CATERPILLAR

Fra flyveren, løjtnant Knud Clauson Kaas' bog »Danske Flyvere på Vingerne« bringer »Flyvevåbnet« her beretningen om det tredje danske medlem af Caterpillarklubben.

III

Caterpillar nr. III — Luftkaptajn i D.D.L. marineflyveren, flyverløjtnant I. P. Toxholm kom i tåge, benzinen slap op, så han måtte springe fra en Heinkel-søflyvemaskine i nærheden af Göteborg.

Om denne flyvning, der på een gang endte godt og dog sørgeligt (fordi mekaniker Frode Hansen mistede livet), har jeg bedt Toxholm oplyse lidt nærmere. Han skriver:

»Den 22. november 1933 kort før solnedgang startede to af marinens Heinkel-søflyvemaskiner med det formål at foretage en øvelses-natflyvning i formation København-Skagen-retur.

Den ene maskine førtes af materielmester Victor Petersen, der havde mekaniker Charles Jørgensen med som telegrafist, den anden førtes af mig med Frode Hansen som mekaniker og telegrafist.

Begge maskiner var forsynede med blindflyvningsudstyr og radioinstallation.

Vejret var ved starten fra København skyfrit med en let dis, vinden var ØSØ, med en styrke på 10 km/t., hvilket i 500 m's højde skulle give vind fra SØ med styrke 15 km/t., og herpå blev den forberedende navigationsberegning udført.

På luftmarinestationen var der som sædvanlig om eftermiddagen blevet udfærdiget vejrkort, men hverken af dette eller af de nyeste oplysninger fra Meteorologisk Institut fremgik det, at noget særligt var i opmarch.

Turen var beregnet til at skulle vare mellem 3½ og 4 timer, og maskinerne medførte benzin til godt 5 timers flyvning for mit og til knap 5½ time for Petersens vedkommende, idet hans maskine var af nyere udgave og forsynet med lidt større tanke.

Petersen, der i anciennitet og erfaring var den ældste, førte formationen, og min opgave var så at »hænge på« og i øvrigt at følge navigationsmæssigt med. Ligeledes var det Petersens telegrafist, der passede radiokorrespondancen med luftmarinestationen, medens min telegrafist blot »lyttede ind«. Korrespondancen mellem de to maskiner indbyrdes klaredes af flyverne selv ved blinksignalering.

Efter starten gik turen op langs Øresundskysten, og straks efter at Kronborg var pas-

seret, gik solen ned. Der fortsattes så i ca. 500 m's højde med kurs mod Anholt. Da vi nåede hertil, mødte vi et skylag med underkant i 400-500 m; dette gik vi ned under og fortsatte videre mod Skagen, men efterhånden som vi kom frem, blev skyernes underkant lavere og lavere, så vi tilsidst fløj i 150 m. Vi steg så gennem skylaget og nåede i ca. 1000 m's højde over det. Vi steg videre til ca. 1500 m og fortsatte i denne højde på vor beregnede kurs mod Skagen. Vejret over skylaget var roligt og behageligt at flyve i. Månen stod og lyste på den sydvestlige himmel.

Da vi efter vor beregning skulle være ved Skagen, vendte vi og satte kursen tilbage mod Anholt, og da vi efter ca. 1 times flyvning regnede med at være fremme, begyndte vi at kigge efter det skyfri område, som vi havde forladt på turen mod Skagen. Der lå imidlertid, så langt øjet rakte, stadigt et sammenhængende skylag under os. Vi gik derfor ud fra, at dette havde bredt sig mod syd, og fortsatte derfor endnu en halv times tid på samme kurs, hvorefter vi regnede med at være ved indløbet til sundet. Vi forsøgte så at gå gennem skylaget, idet vi regnede med, at der under skylaget var sikker flyvehøjde og god mulighed for orientering.

Jeg fulgte uden vanskelighed efter Petersen gennem skylaget, men så ham så pludselig trække maskinen hårdt til vejrs igen. Jeg fulgte øjeblikkelig efter, men nåede forinden at få kastet et blik nedad, hvor jeg få meter under mig så nogle træer samt et hus med lys i vinduerne. Skyerne lå altså helt ned i trætoppene, dvs. tåge.

Så snart vi igen var over skyerne, anmodede Petersen gennem telegrafisten luftmarinestationen om en pejling. Stationen havde på det tidspunkt endnu ingen pejler selv, hvorfor man måtte rette anmodning til Kastrup lufthavn om at være behjælpelig med pejlinger. Lufthavnens radiostation var imidlertid lukket, da man på den årstid ikke havde nattjeneste i lufthavnen, og telegrafisten var i sit hjem i Hellerup, så inden han blev alarmeret og kom til stede, gik megen kostbar tid tabt.

Imens lå vi over skyerne og fløj i cirkel idet vi tog hensyn til den forventede vind for at holde os over samme sted, indtil vi blev vejledte gennem en pejling.

Lufthavnens telegrafist arbejdede ivrigt for at opfange og pejle vore signaler, og omsider fik vi en pejling, der angav, at vi var øst for Kastrup. Efter den forløbne tid kunne vi udmærket være et sted over Skåne, og vi tog derfor ikke i betænkning at sætte næsen mod vest.

På daværende tidspunkt var min benzinbeholdning næsten opbrugt, og pludselig begyndte motoren at hoste på grund af uregelmæssighed i benzintilførslen. Jeg havde da fløjet den højre tank tom, medens der endnu var en lille smule tilbage på den venstre.

Jeg fulgte stadig tæt efter Petersen på vestlig kurs, men fik så ude i sydvest øje på et lysende område i skylaget. Det kunne kun hidrøre fra en lyskilde under skyerne, og jeg ræsonnerede som så: »Hvor der er lys, er der mennesker«. Om det var en kystby, en by inde i landet eller evt. et skib spillede mindre rolle, og jeg satte straks min kurs mod skæret, medens Victor Petersen med sin lidt større benzinbeholdning stadig fortsatte mod vest.

Jeg havde knap forladt Petersen, før motoren havde brugt den sidste dråbe benzin og gik i stå. Maskinen befandt sig da i ca. 1600 m's højde, tilstrækkelig højt til, at den i glideflugt kunne nå til lysskæret på skyerne.

Med den stoppede motor var der fuldkommen støjfrit i maskinen, og Frode Hansen og jeg havde derfor god lejlighed til at tale sammen. Vi havde i forvejen besluttet at benytte vore faldskærme, og under glideflugten gjorde jeg ham opmærksom på, at

jeg ville glide hen i den sydøstlige side af lysskæret, hvor vi så skulle springe, idet vinden så ville bære os i retning mod dette. Vi var begge forsynet med redningsveste, og yderligere havde vi hver en lommelampe for med den at kunne henlede opmærksomheden på os, hvis vi skulle falde i vandet. Af hensyn til eventuel landing i vandet skulle vi ligeledes springe hurtigt efter hinanden for at lette en eventuel redningsaktion. Jeg gjorde Frode Hansen opmærksom på, at jeg for at vække folks opmærksomhed ville tænde maskinens landingsblus, inden jeg selv forlod den.

Frode Hansen stod klar til at springe, og da vi i ca. 600 m højde glider ind i skylagets overkant med lav glidefart, siger jeg til ham: »Spring så«. Hertil svarede han: »Skal jeg ikke vente lidt?« — Frode Hansen var en dristig og kæk mand, så jeg er overbevist om, at det ikke var frygt, men derimod sammenholdsfølelse, der fik ham til at udtale sig sådan, og jeg sagde derfor til ham: »Nej, skynd dig lidt ud.« — Jeg så ham i skæret fra radiostationens instrumentbelysning bevæge sig ud over cockpit'ets venstre side, hvorpå jeg vender mig om mod mit instrumentbræt og trykker på landingsblussenes fire kontakter, og da blussene er tændt, rejser jeg mig op i mit sæde, sætter højre ben på cockpitkanten og tager et hovedspring bag om venstre plan ud i mørket. Hænderne holdt jeg beskyttende over hovedet for at afparere eventuelle sammenstød med maskinens fremspringende dele, dvs. pontonhæl og haleparti.

Vel fri af maskinen udløse jeg faldskærmen, der virkede, som den skulle, og efter en kraftig opbremsning dalede jeg blidt mod jorden.

Da jeg var kommet et stykke nedad, så jeg maskinen ligge og brænde på jorden et lille stykke til siden for mig. I samme retning, men lidt længere borte, fik jeg øje på de oplyste vinduer i et hus, og jeg regnede derfor med, at når lyset fra vinduet var på højde med den brændende maskine, ville jeg selv være i samme plan, og derved ville jeg kunne beregne, når jeg nåede jorden. Jeg ramte imidlertid denne før beregnet, idet maskinen lå og brændte i et hul. Huset med lyset i vinduerne lå ovenfor hullet på den ene side, og jeg landede på en bakke på den modsatte side.

Landingen var ikke blid, men da jeg rejste mig, mærkede jeg dog, at lemmerne var hele.

Jeg råbte Frode Hansens navn et par gange, men fik intet svar. Da der antagelig var gået 6—8 sekunder mellem vore udspring, kunne der imidlertid godt være indtil et par hundrede meter mellem vore landingssteder, og da terrænet var stærkt bakket og skovbevokset, tænkte jeg, at det var grunden til, at han ikke kunne høre mig og svare på mine tilråb.

Jeg frigjorde mig af faldskærmen og gik hen til den brændende maskine, der lå godt 100 m borte, og her fandt jeg Frode liggende dræbt med udløst og iturevet faldskærm et stykke foran maskinen. Frode Hansen havde udløst skærmen *for tidligt*, så den var fløjet hen og havde hæftet sig fast i maskinens haleparti, og ved sammenstødet med jorden er han så kastet fremad i bevægelsesretningen, hvorved skærmen med et ryk er trukket fri af maskinen.

Af tililende mennesker fik jeg at vide, at jeg var landet ved Olafstorp ca. 14 km ØNØ for Göteborg.

I et nærliggende hus fik jeg lejlighed til at indtelefonere et kortfattet telegram til luftmarinestationen i København, og i samme hus indfandt de stedlige myndigheder sig for at optage rapport.«

Forklaringen på den stærke afdrift, — som ingen af de sagkyndige først kunne forstå — fik man, da det senere viste sig, at der ulykkesdagen i Hamburg var foretaget en højdevindsmåling, som man ikke i Danmark havde noget kendskab til, og hvorved

der var blevet konstateret en vind fra SW med en fart af 85 km/t. Det var denne vind oven over skylaget, som havde sat maskinerne så stærkt ud af kurs.

Med hensyn til det dårlige resultat af pejlingen skyldtes dette et sammentræf af uheldige faktorer. Lufthavnen er vant til at opretholde forbindelsen med de kraftige stationer om bord i trafikmaskinerne på afstande af ikke over 150 km. Men i dette tilfælde skulle der skabes kontakt med en *svag* station i et marinefartøj på over den *dobbelte* afstand og det tilmed på den *dårligst mulige tid i døgnet,* lige efter solnedgangen og med Sveriges klippefulde kyst imellem. Ingen kan derfor undre sig over — endsige bebrejde nogen — at resultatet blev, som det blev.

Hvad den ulykkelige Frode Hansen angår, blev det senere konstateret, at han i samtaler med kammeraterne, når faldskærmsspring blev bragt på bane, havde hævdet, at han i en sådan situation ville *udløse skærmen inden, han forlod maskinen,* holde sammen på den med armene og først give slip, når han var vel klar af maskinen.

Dette har han sikkert gjort, og skærmen må så være smuttet for tidligt fra ham med det resultat, at den satte sig fast i halepartiet og trak ham i døden.

DER VAR ENGANG . .

I fordums dage, da Republic F-84G »Thunderjet« udgjorde stammen i flyvevåbnets jagereskadriller, forekom der på en af vore flyvestationer — »et eller andet sted i Jylland«, som det jo gerne hedder i krigsberetningerne — en episode, der endnu går ry af i visse kredse.

En »grøn« flyverløjtnant, der endnu ikke var helt tør bag ørene og derfor dels var lovlig fantasifuld, hvad hans beretninger om egne oplevelser under flyvning vidnede om, og dels var lidt for godtroende, hvad denne beretning viser, blev holdt til bedste af eskadrillens teknikere.

Dagen før hændelsen indtraf, hvorom her skal berettes, fandt sted, havde teknikerne fundet og hjembragt en død hare, og da nu piloten efter endt flyvning havde parkeret flyet og var ved at udføre sine rutinemæssige check med hovedet dybt begravet i cockpittet, anbragte teknikerne haren i indsugningen til jetmotoren.

Da piloten skulle til at forlade flyet, dukkede en grinende tekniker op og spurgte, hvad han i grunden havde lavet, og om han havde haft tilladelse til at lave lavflyvning.

Piloten bedyrede, at han absolut ikke havde udført lavflyvning, men teknikeren gik nu hen til indsugningen og halede haren frem med spørgsmålet om, hvad det så skulle ligne.

Efter beretningen skal svaret have lydt nogenlunde således:

»Nej — *så* lavt har jeg i hvert fald ikke fløjet! Den må have siddet i et grantræ!«

MANAGER'S SHERRY · MANAGER'S PORT · MANAGER'S MADEIRA

CARL JACOBSENS
VINHANDEL
ØSTBANEGADE 3 KØBENHAVN Ø

WATER FOR OXEN · WINE FOR KINGS

TRIA 4311

Den Sjællandske Bondestands Sparekasse

FLYVESTATION VÆRLØSE

åbent hver torsdag kl. 11,30-13
samt på lønudbetalingsdage kl. 10-15

Husk skatten går ned, - når De sparer op. Tal med os om en »Spar-i-skat-konto«

TAGE OLSEN A/S
Civilingeniør M. A. ING. F.

Præcisions-måleinstrumenter fra førende amerikanske, engelske og tyske fabrikker

Vesterbrogade 6 D . København V
Telefon Minerva 6838*

Ballerup Blomsterforretning
Telf. 97 00 68 . Stationsvej 26

JENS JENSENS EFTF.
VINHANDEL
Grundlagt 1813
ST. SCT. HANSGADE 1 . VIBORG

C. W. S. Svineslagterier A/S
HERNING OG SKJERN

Jetgiganterne betyder større komfort, større rejsehastighed, bedre service. I alle store lufthavne verden over betjener Air BP luftfarten med kvalitetsprodukter -

- en verdensindustri i Deres tjeneste!

I 1760 ændrede dog såvel undervisningen som hele ånden på skolen karakter. Oberst Gude blev chef og tog sig med megen forståelse af elevernes opdragelse, ligesom skolens organisation ændredes. Eleverne måtte ikke sige Du til hinanden, og ældste klasse skulle holde orden på de yngre elever.

»Ældste Klasse« systemet blev en succes, hvorimod eleverne ikke rettede sig efter ordren om ikke at måtte sige Du til hinanden. Kadetternes kår blev bedre — hver kadet fik sin egen seng og eget bord, samt stol, tinfad og tinbæger; der blev opsat ovne i alle værelser og antallet af lysestager forøgedes. Rent tøj og dagligt eftersyn med rengøringen fik hurtigt bugt med de florerende hudsygdomme. Oberst Gudes hovedide med at få drengene til at tænke selvstændigt og følge med i, hvad der foregik omkring dem, lykkedes over al måde.

1767 blev skolen flyttet til Det Brockdorffske Palæ på Amalienborg, og der oprettedes en 4. klasse, der i 1812 kom til at hedde Pageklassen — her undervistes i bl. a. taktik og filosofi. Alt i alt omfattede akademiet efter 1812 følgende kategorier: Elever i forberedelsesklassen, virkelige kadetter (boende på skolen), betalende kadetter, hjemmeboende kadetter, hofkadetter, kadetunderofficerer og kadetter (med officersanciennitet) i Pageklassen. Endvidere kunne officerer fra garnisonen følge undervisningen. Antallet af elever var 100, men blev snart skåret ned for i 1760 at nå en bølgedal ved kun at have 35 på akademiet. I 1772 bestemtes det, at drenge, der var fyldt 8 år kunne optages.

I samme periode oprettedes Artillerikadetinstituttet ligesom Den Matematiske skole i Kristiania blev udviklet til et levedygtigt kadetakademi.

1783 kom endelig den afgørende bestemmelse, der sagde, at ingen kadet kunne oprykkes i næste klasse uden at have gennemført den forrige med tilfredsstillende resultat, ligesom ingen kadet kunne forlade skolen uden at have bestået en eksamen. Hidtil var kadetterne ved afgang fra skolen blevet indrangeret efter den tid, de havde været på skolen, nu blev eksamensresultatet afgørende. Sluttelig fastsattes undervisningsplanen til at omfatte følgende i skolens klasser:

Forberedelsesklassen: Bibellæsning, dansk og tysk læsning, oversættelse fra tysk til dansk og omvendt, grammatikkens grundbegreber, skrivning og regning.

1. klasse: Bibellæsning, oversættelse fra tysk til dansk og omvendt, grammatik, fransk, geografi, historie, skrivning og trigonometri.

2. klasse: Teologi, oversættelse fra tysk til dansk og omvendt, grammatik, genfortælling, fransk og fransk stil, geografi, historie, tegning, aritmetik og geometri.

3. klasse: Dansk, tysk og fransk stil, psykologi, logik, teologi, matematik og fysik og geografi, historie, tegning, befæstningslære, artillerilære og taktik.

Herudover blev der i de tre egentlige klasser undervist i eksercits, våbenbrug, idræt, dans og for nogles vedkommende i ridning.

I året 1812 indlemmedes befalingsmandskategorien Frokorporalerne på akademiet, som derfor blev opdelt i 2 kompagnier, hvor 1. kompagni undervistes på selve akademiet, mens 2. kompagni modtog undervisning på Gjetthuset.

Daglig blev kadetterne vækket kl. 6 for at vaske sig efter at have hentet vandet ved vandposten — derpå eksercits, hvorefter den egentlige undervisning begyndte. Kl. 10 appel og frokost — undervisning til kl. 13, derpå middag, undervisning til kl. 17 og aftensspisning kl. 19. Sidste opstilling kl. 21, hvorpå eleverne blev kommanderet i seng.

Efter 1830 blev akademiet organiseret i tilknytning til den nyoprettede Kongelige Militære Højskole med fælles chef, men i 1842 forårsagede en ændring af landets skolesystem, at undervisningen i de yngste klasser blev formålsløs og i 1850 kom akademiet kun til at bestå af de 2 ældste klas-

ser; ligesom adgangsalderen blev fastsat til mindst 16 og højst 19 år.

1861 blev akademiet nedlagt efter i sin 150 årige periode at have givet hæren ca. 1/3 af samtlige de officerer, der blev brugt.

Den Kongelige Militære Højskole

Erkendelsen af, at den militære uddannelse i Danmark ikke længere var tilfredsstillende og ikke stod på højde med udlandets, samt ønsket om at kunne samle den efterhånden meget spredte undervisning af landets kommende officerspersonel, førte i slutningen af 1820'erne til fremsættelse af forslag om en nedlæggelse af de hidtidige skoler med undtagelse af Landakademiet og oprettelse af en højere læreanstalt til varetagelse af undervisningen af personellet til de særlige korps, af hvilke kun artilleriet havde et egentligt undervisningsapparat.

Fremover skulle Landkadetakademiet varetage al den grundlæggende officersuddannelse samt uddannelsen af officerer til infanteriet og rytteriet, og der skulle oprettes en ny læreanstalt — »Den Kongelige Militære Højskole« — til uddannelsen af officerer til generalstaben, artilleriet, ingeniørkorpset, raketkorpset og vejkorpset samt til at uddanne officerer, som senere skulle besætte lærerposter ved Højskolen og Landakademiet. Ligeledes skulle Højskolen uddanne søofficerer, som ønskede en højere uddannelse, end det var muligt at give på Søkadetakademiet.

Højskolen skulle være en fireårig skole bestående af to afdelinger af hver to års varighed. De første to år var berammet til at skulle omfatte den højere uddannelse af almen art, mens de to sidste især skulle beskæftige sig med de enkelte korps' tjenesteområder.

Højskolen blev oprettet side om side med Polyteknisk Læreanstalt i 1829 og blev nedlagt i 1868. Højskolen bragte i sin kortvarige levetid højt kvalificerede officerer til hæren og må siges til fulde at have løst den opgave, der var blevet den betroet ved oprettelsen. At den blev nedlagt i 1868, skyldtes absolut ikke skolens manglende formåen, men at en nyordning af officersuddannelsen som helhed var yderst påkrævet efter Landkadetakademiets nedlæggelse i 1861.

Hærens Officersskole

På grundlag af indstilling fra kommissionen af 1866 og de kommentarer, den havde givet anledning til, vedtoges den 6. juli 1867 en hærlov, der bl. a. indebar oprettelsen af Hærens Officersskole. Skolen kom efter kommissionens forslag til at bestå af 4 klasser. Alle skulle gennemgå yngste klasse, men herefter havde de, der mødte med forudsætninger herfor, mulighed for at indstille sig til adgangsprøven til næstældste klasse. Næstældste klasse varede to år og havde direkte sigte på at uddanne elever til faste officerer med udnævnelse til premierløjtnant. Ældste klasse skulle give eleverne en fag-videnskabelig uddannelse og var opdelt i artillerikursus, ingeniørkursus og generalstabskursus. Undervisningen varede ca. 1 år og afsluttedes med en prøve.

Antallet af lærere lå indtil 1884 mellem 21 og 27, heri ikke regnet de tre skoleofficerer, der underviste i fag som krigskunst, krigshistorie, hærordning, tjenesteforhold og ridning.

Skolen begyndte sin virksomhed den 1. maj 1868 i det tidligere Landkadetkorps bygning, som siden 1865 havde huset Den Militære Højskole. 1. maj 1869 flyttede skolen til Frederiksberg Slot.

I 1880 ophævedes yngste klasse, hvorimod næstyngste klasse nu skulle omfatte to år. Der blev lagt megen vægt på fremmede sprog, og under de naturvidenskabelige fag blev timeantallet i matematik forøget til 480 timer, kemi og fysik 160 timer. Iøvrigt gav loven nu menige adgang til optagelse.

Indtil 1909 skete der kun få ændringer i undervisningsplanen, dog optog man i 1895 krigskunst og krigshistorie blandt fagene i ældste klasse og i 1897 ophævedes den afsluttende prøve i samme, idet man erkendte

at tiden var bedre anvendt til undervisning. I stedet afholdtes, sideløbende med undervisningen i de enkelte fag, prøver, der skulle tjene som grundlag for den endelige bedømmelse af eleven ved dennes afgang fra klassen.

I 1902 udtalte skolen om næstældste klasse, at de indhøstede erfaringer for de 20 år den nugældende skoleplan havde virket, syntes at vise, at planen lagde for lidt vægt på den unge officers praktiske uddannelse. Dette forhold blev afhjulpet ved visse ændringer, og i 1922 kom skolen ifølge en ny forsvarsordning til at antage følgende udseende: Officersklassen, specialklassen og officiantklassen. Fra 1933 gennemgik ældste klasse et kort kursus ved Hærens Flyvetropper. Hærloven af 1937 medførte ikke større ændringer i skoleprogrammet, så først da virksomheden genoptoges 1. oktober 1945 efter at have været indstillet siden 29. august 1943, antog officersuddannelsen det tilsnit, man kender i dag; idet den nugældende ordning generelt dog først blev indført ved forsvarsloven af 1951.

Hærens Officersskole er i fortsat udvikling. Der pålægges den stadig nye opgaver, og den udvikler stadig sin undervisning i takt med tidens krav om teknisk og almen kunnen og viden. Allerede i lang tid har skolen modtaget elever med nysproglig og klassisk-sproglig samt matematisk studentereksamen, og en af de umiddelbart foreliggende opgaver vil være at indrette undervisningen i officersklassen efter de ændrede forudsætninger, eleverne fremover vil møde med i kraft af den nye gymnasieordning. Ud af dette elevmateriale skal der skabes unge linieofficerer, rustet til at løse de opgaver, der venter dem i hærens enheder, og — hvad der måske er lige så vigtigt — forberedt til fortsat uddannelse herhjemme og i udlandet.

ABI

Integreret

LUFTFORSVAR

Det sidste nummer af »Flyvevåbnet« bragte en udmærket artikel om raketforsvaret. Det vil sikkert være hensigtsmæssigt i fortsættelse heraf at fremkomme med nogle uddybende betragtninger om raketforsvaret og i den forbindelse at placere raketterne i det billede, som hedder det samlede luftforsvar.

Lad os derfor indledningsvis slå fast, at raketterne indgår i det samlede luftforsvar på ganske samme vilkår som de andre komponenter; uden fortrinsstilling og uden at være stillet i skyggen af nogen.

Raketterne har bestemte karakteristika, som gør dem velegnede til at løse visse opgaver og aldeles uegnede til at løse andre. Dette forhold må tages i betragtning ved integreringen med andre våben og ved opgaveformuleringen for raketenhederne.

Reglement for Flyvertropperne III af 1942 side 10 pkt. 12 siger: »Samvirket mellem Luftenhederne (Flyvere og Luftværnsartilleri) giver den bedste Mulighed for Udnyttelse af disses samlede Ildkraft«.

Paragraffen har stadig gyldighed, måske endnu mere i raketalderen end i 1942. Ra-

ketterne kan ikke løse opgaverne alene i dag eller i overskuelig fremtid, og det samme gælder for flyene. Det er meget vigtigt, at dette erkendes helt klart.

Nogle eksempler til illustration skal derfor anføres:

(a) Raketter kan ikke identificere deres mål visuelt og kan derfor ikke anvendes til løsning af luftforsvarets fredstidsopgave, som jo er at drive »ordenspolitivirksomhed« i dansk luftrum.

Samme forhold kan iøvrigt udelukke anvendelsen af raketter i en uoverskuelig taktisk situation under krigsforhold.

(b) Jagerfly med nukendte jetmotortyper kan ikke anvendes mod mål, der opererer i højder over ca. 75000'.

(c) Visse rakettyper, som for eksempel NIKE, er kun lidet effektive i lavere højder og må derfor forstærkes med indsats af fly eller evt. raketter til dette specielle formål.

(d) Alle nukendte rakettyper (jord til luft) er afhængige af radar og mere eller mindre højtudviklede elektroniske styreimpulssystemer. Raketterne kan derfor gøres »blinde« og uanvendelige ved indsættelse af passende elektroniske krigsmidler.

I direkte fortsættelse af foranstående er det også nødvendigt at nævne spørgsmålet om beredskabet i almindelighed, som dels er en konsekvens af de nævnte faktorer, men jo også i meget høj grad er et rent økonomisk spørgsmål. Spørgsmålet også om beredskabet, er helt enkelt, hvordan køber man sit bedste »all round« luftforsvar eller sagt lidt anderledes, hvilken blanding af fly og raketter giver størst virkning pr. krone. Det er naturligvis over få spalter ikke muligt at behandle dette omfattende problemkompleks, her skal blot nævnes, at en svensk undersøgelse af en del af dette spørgsmål for et par år siden afslørede, at udgifterne ved at holde et højt beredskab ved en raketenhed og en flyenhed var lige store. Der er imidlertid ingen tvivl om, at under krigsforhold vil man få størst virkning pr. krone ved indsættelse af raketter.

Antager vi nu, at vi har et velafbalanceret forhold mellem fly og raketter inden for luftforsvaret, er der stadig mange faktorer at tage hensyn til.

Til illustration skal nogle af disse nævnes:

(a) Rækkevidden for raketter er relativt kort, hvorimod den for fly er relativ stor.

(b) Raketter kan kun engagere et mål pr raket, flyene kan engagere flere på hinden følgende mål.

(c) Engagementstiden er kortere for raketter end for fly, til gengæld har raketterne ikke flyenes evne til at kunne patruljere.

(d) Raketterne er ikke som flyene underkastet vejrligets indflydelse, når man ser bort fra sådanne vejrforhold, som bevirker unormal radarudbredelse.

Når integreret indsats af våbnene i en taktisk situation skal finde sted under ledelse af en luftforsvarsoperationscentral skal alle disse problemer behandles og munde ud i simple engagementsordrer, som skal sikre de enkelte våben maksimal virkning. Hertil kommer, at tidsfaktoren især for luftforsvaret er en barsk og hård realitet, der skal tages hensyn til.

Der er flere måder at søge denne vanskelige opgave løst på:

(a) Man kan tage den moderne elektronik til hjælp og anskaffe omfattende databehandlingsanlæg og søge problemet løst ad automatiseringens vej. Dette er imidlertid en uhyre kostbar løsning, som bl. a. kræver en enorm stab af ingeniører m. v. til at foretage programmering til regnemaskinerne. Efter udenlandske erfaringer at dømme, er denne løsning måske slet ikke så god, idet systemerne bliver helt afhængige af de indsatte programmer og må antages at være relativt sårbare overfor krigsskader og elektronisk krigsførelse.

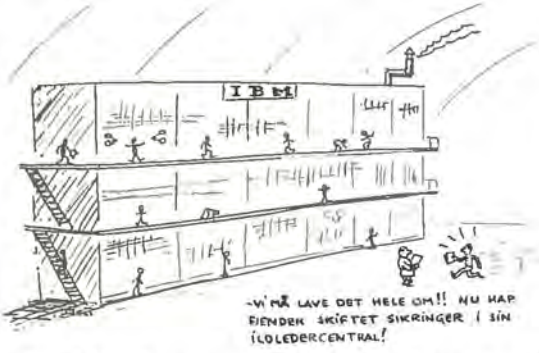

(b) Man kan søge at løse problemet ad proceduremæssig vej ved på forhånd for alle komponenter at foreskrive, hvad de skal gøre i en given taktisk situation. Det er herunder muligt at foreskrive en decentraliseret ledelse af de enkelte våben inden for visse afstukne rammer under en slags overopsyn af luftforsvarsoperationscentralen. Denne løsning er den billigste mulige, og som man kunne vente behæftet med en del mangler. Den mest iøjnefaldende er den, at de foreskrevne procedurer kan vise sig at være utilstrækkelige i den givne taktiske situation, og tidsfaktoren forbyder her udsendelse af nye procedurer. Man kan dog ved operationsanalyse nå ret langt for at forhindre, at proceduren er helt ved siden af, især hvis man ved analysen tager den moderne databehandling til hjælp. Fordelen ved den proceduremæssige decentralisering er, at man kan opnå ret stor resistens overfor krigsskader og elektroniske krigsmidler.

(c) Man kan kombinere de ovenfor nævnte muligheder ved at nå så langt som muligt ved simple procedurer og udbredt decentralisering og herudover anskaffe relativt simple dataoverførings- og behandlingsanlæg, som sikrer, at et hurtigt dispositionsgrundlag bliver tilvejebragt for de overordnede operationscentraler. Dette vil utvivlsomt give størst virkning pr. krone (og det er den absolutte målestok for ethvert forsvars effektivitet.).

Hvis vi nu på baggrund af alle disse ting skal besvare spørgsmålet, om raketterne i det danske luftforsvar giver os den ønskede effektivitet i forhold til den foretagne investering, må svaret blive et klart ja. Udviklingen har iøvrigt allerede vist, at beslutningen om overførsel af raketterne til det værn, som leverer hovedbestanddelene af vort luftforsvar, har bevirket, at »De enkelte Luftenheder har faaet de bedste Muligheder for Udnyttelse af deres samlede Ildkraft«.

»Den vinder krigen, hvis hele styrke er gennemsyret af den samme ånd hos alt personel«. SUN TZU ca. år 500 f. Kr.

C. Holt.

Meddelelser fra organisationen!

Husk:

Adresseforandringer (såvel private som tjenstlige) meddeles til:

OFO Sekretariat, Flyvestation Vedbæk Vedbæk, (01) 89 05 01 Lokal 47,

Organisationens forretningsfører:

Fru J. E. Nielsen.

Kontortid:

Mandag — Onsdag — Fredag 0900—1500.

OFO- ORIENTERING ✯ ✯ ✯

OFO's bestyrelse afholdt ordinært møde den 19. dec. 1963.

En række væsentlige sager har på forskellige stadier været under behandling det meste af året 1963. Blandt disse sager kan nævnes:

— Skattesagen vedrørende udkommandotillæg.

— Ødetillægsordningen.

— Erstatningsfrihedsordningen og administration af døgntillæg.

— Avancementsproblemerne.

— Intendanturofficerernes indplacering i flyvevåbnet.

I *skattesagen* er man nu nået så langt, at OFO's juridiske konsulent har udvalgt 11 enkeltsager, der skal anvendes ved Landsretten, som dækkende samtlige områder, hvorunder skattesagerne er behandlet af ligningsmyndighederne.

Landsrettens afgørelse kan ikke forventes før i efteråret 1964, men der er fortsat givet tilsagn om, at Landsskatteretten ikke vil afgøre flere enkeltsager, før Landsrettens dom foreligger.

Håbet om, at *ødetillægsordningen* står overfor sin afgørelse, må nu siges at ligge noget ud i fremtiden, idet der mod forventning er genoptaget forhandlinger mellem de implicerede ministerier om forskellige detailler i ordningen, der måske kunne give ikke ønskede konsekvenser. OFO forsøger fortsat sammen med de øvrige militære personelorganisationer i flyvevåbnet at fremtvinge en hurtig afgørelse.

Erstatningsfrihedsordningen er nu også sammen med flyvevåbnets øvrige militære personelorganisationer rejst over for højere myndigheder for at gennemtvinge en snarlig og rimelig ordning.

Avancementsproblemerne. Som anført i sidste nummer er denne sag meget aktuel for det samlede forsvars linieofficerspersonel. OFO har lejlighed til at følge de løbende undersøgelser af problemerne i hæren og påregner i februar—marts 1964 overfor de højere myndigheder at uddybe problemerne, således som OFO ser dem.

Indendanturofficerernes placering blev ikke afgjort i 1963, men OFO påregner, at Forvaltningsnævnets undersøgelser af forsvarets intendanturorganisation foreligger i begyndelsen af 1964, hvorefter OFO forventer, at Forsvarsministeriet umiddelbart vil tage skridt til at få afklaret intendanturofficerernes placering i værnene.

Blandt øvrige sager kan nævnes:

— Bestemmelser for undervisningsvederlag ved forsvarets skoler og kurser.

— Uniformssagen, som atter er gået i hårdknude. OFO undersøger nu mulighederne for at få løst en begrænset del af det samlede uniformskompleks, blandt andet hvad angår flyvevåbnets sommeruniform.

— Beværtervirksomhed inden for forsvaret.

— Flyttesager.

— Vederlag for udarbejdelse af reglementer.

— Udetillæg til personel i allierede stabe.

I næste nummer af bladet vil der blive givet meddelelse om medlemsantallets fordeling på de respektive afdelinger og om valg af repræsentanter og bestyrelse for 1964/65.

Næste bestyrelsesmøde afholdes i Vedbæk tirsdag den 21. januar 1964.

FLYVEVÅBNET

10. ÅRGANG

Nr. 2 1964

LEMVIGH-MÜLLER & MUNCK A/S
JERN - STÅL - CEMENT - LECA

KØBENHAVN AARHUS

OLUF RØNBERG
JERN OR STÅL
AKTIESELSKAB

C. W. S. Svineslagterier A/S
HERNING OG SKJERN

Chr. Olsen & Meilgaard Mortensen
VODROFFS TVÆRGADE . TELEFON HILDA 3778

- **Centralvarmeanlæg**
- **Fabriksanlæg**
- **Højtryksledninger**
- **Strålevarmeanlæg**
- **Sprinkleranlæg**

SPRINKLERAFDELING: BREDGADE 20 . CENTRAL 7720 . (TIDLIGERE C. M. HESS)

Flyvevåbnet

NR. 2 1964

Udgivet af
ORGANISATIONEN AF
FLYVEVÅBNETS OFFICERER

INDHOLDSFORTEGNELSE

— Leder
— Sagt i Folketinget om forsvaret
— Bail Out!
— Lotnictwo Wojskowe Danii i Interesy NATO
— Påskerejse til Italien
— OFO orientering
— Automobilforsikring
— Bogkronik

De synspunkter, der fremsættes i tidsskriftet, repræsenterer ikke nødvendigvis redaktionens — endsige organisationens — anskuelser og meninger, men står for forfatterens egen regning.

Gengivelse af tidsskriftets indhold må ikke finde sted uden kildeangivelse.

Ansvarshavende redaktør:
(midlertidigt):
Major Å. H. Dolleris, Træningskommandoen.

For at skabe størst mulig ro om fordelingen, bedes privatadresser så vidt muligt benyttet.

Adresseforandringer o. l. samt reklamationer over uregelmæssigheder vedrørende tilsendelsen anmeldes til OFO-sekretariat, Flyvestation Vedbæk, (01) 89 05 01, lokal 47.

Redaktionen af dette nr. er afsluttet 14. feb.

Trykt i
Herlev Bogtrykkeri . 94 19 06
(S. Valbjørn)

!?!?!?

I en artikel i »Ekstrabladet« fredag d. 17. januar 1964 har bladets militære medarbejder, redaktør Fritz Høyrup, gjort sig til talsmand for begrænsning af officerernes muligheder med henblik på at indtage høje nøgleposter i Forsvarsministeriet.

Han er vidende om, at »En lille klike af toneangivende officerer vil gerne vende tilbage til de gode gamle dage, da stolte officerer sad på alle nøgleposter i Forsvarsministeriet og her kunne sidde låret af den stakkels Forsvarsminister«.

Som udgangspunkt for udtalelsen angives som årsag, at Forsvarsministeren skal have anmodet Forsvarschefen om at analysere mulighederne for en rationalisering af værnsstabene og forsvarsstaben. — Iøvrigt en proces, som hr. Høyrup med den saglige bemærkning »rend mig i traditionerne« mener vil kunne gennemføres med en betydelig forenkling som resultat.

Og så bliver hr. Høyrup militaristisk og kører frem med tungt, men temmelig fortidigt skyts. Han opfinder nemlig en Jacobsen-Helsø akse, der, som han fortæller, i spidsen for en kreds officerer (der ikke griber i egen barm), nu er i færd med at føre krigen ind i fjendens lejr, nemlig Forsvarsministeriet.

Planen skulle være den, at »værnschefer og forsvarschef rykkede op i ministeriet og arbejdede her ved siden af en civil afdeling, der kunne tage sig af de juridiske og økonomiske sager.« Og her optræder hr. Høyrup ud fra sine egne saglige forudsætninger, idet han anfører, at en sådan plan antagelig vil kunne gennemføres »i en stat med et mindre veludviklet demokrati, men i dagens Danmark er ideen dødfødt. Den er — for at blive i det militære sprog — ikke værd at spilde krudt på.«

For at blive ved hr. Høyrups terminologi, kunne det umiddelbart antages, at det vel næppe er et »skud krudt« værd at ofre op-

mærksomheden på hans udtalelser — men alligevel! Først må vi udtrykke vor skuffelse over, at hr. Høyrup, der er vel kendt for sin indstilling til og forståelse af forsvarets problemer og stilling i dagens Danmark, stikker hestehoven frem.

Dernæst må vi udtale, at vi er ganske ukendt med, hvad Forsvarsministeren egentlig har bedt Forsvarschefen om at gøre — og lige så ukendt er vi med, hvad Forsvarschefen og Forsvarsstyrelsen eventuelt for tiden diskuterer med henblik på en mere rationel forsvarsledelse.

Her synes hr. Høyrup at være vel underrettet — må vi spørge, hvorfra han har sin viden? Vi troede ellers, at sådanne drøftelser fandt sted for lukkede døre!

Endelig må vi formode, at en Jacobsen-Helsø-akse kun kan være et produkt af hans egen fantasi.

Hvad angår spørgsmålet om retten til at indtage høje poster i centraladministrationen mener vi, at det må være en demokratisk rettighed for enhver tjenestemand at kunne indtage en hvilken som helst embedsmandspost, som hans dygtighed og uddannelse kan berettige ham til. Vi antager, at hr. Høyrup uden videre vil acceptere,

— at jurister vil kunne indtage høje poster i justitsministeriet, teologer i Kirkeministeriet, skolefolk i Undervisningsministeriet, arkitekter i Boligministeriet, økonomer i Finansministeriet osv., osv.

Men når det drejer sig om officersuddannede, ja, så ser sagen altså anderledes ud. Her må det begrænses, fordi officererne ikke skal »sidde lårene af ministeren«.

Gør de højere embedsmænd måske det i de andre ministerier?

Vi spørger hr. Høyrup, hvorledes står det egentlig til med *hans* demokratiske forståelse?

En militær melding må aldrig gå tabt ...

Signaltjenesten skal fungere usvigelig sikkert . . ! Derfor må felttelefoner, radiostationer etc. holdes i live af en sikker strømkilde, uanset hvor barske forholdene er. HELLESENS tørbatterier er verdens mest pålidelige!

er med i
DANMARKS FORSVAR

Sagt i Folketinget om forsvaret...

Hermed startes en ny, fast rubrik i vort tidsskrift, hvorved redaktionen håber at kunne være med til at holde medlemmerne a'jour med, hvad »Folketingstidende« beretter om debatter vedrørende forsvaret. Til tider vil der naturligvis ikke være noget at berette, men der forekommer alligevel så mange meningsudvekslinger, som måske drukner i dagspressens store stofmængde, eller som netop bringes den dag, hvor man ikke selv har tid til at studere dagens avis.

Organisationen har iøvrigt tegnet abonnement på udklip fra dagspressen med henblik på kommentering af stof, herunder især presseomtale af flyvevåben-forhold, der egner sig for kommentering (se lederen i dette nr.).

Under åbningsdebatten den 16. oktober 1963 stillede Iver Poulsen (De Uafhængige) bl. a. følgende spørgsmål vedrørende forsvaret:

»Det er ret iøjnefaldende, at statsministeren meget stærkt uddybede det ene hovedelement i vor udenrigspolitik, nemlig vor tilslutning til FN, medens statsministeren ikke havde meget andet at sige om det andet hovedelement, det atlantiske fællesskab, end at Danmarks medlemskab af Atlantpagten som hidtil er et hovedelement i vor udenrigspolitik. Der var noget her, der lignede en forskelsbehandling imellem de to hovedelementer, som godt kunne se ud til at være mere end en tilfældighed, for under helhedsløsningen og behandlingen af jordlovene slog regeringen jo fløjdørene så vidt op til venstre, at ikke blot Socialistisk Folkeparti, men også Moskvakommunisterne fandt sig veltilpas ved det. Derfor kunne det ligge nær at tænke, at dette jordlovsvenskab ikke var ganske uden indflydelse på regeringens indstilling over for NATO-fællesskabet. Og endelig kan man vel heller ikke helt se bort fra en eventuel radikal indflydelse her. Den radikale handelsminister har jo her i sommer fortalt offentligheden, at vi ikke skal have en udvidelse af det militære samarbejde med vor sydlige NATO-partner, formentlig ganske uanset om NATO-fællesskabets fredsbevarende betydning og effektivitet måtte kræve det eller ej.

Jeg bemærkede nok, at forsvarsministeren dengang beroligede offentligheden med, at handelsministeren ikke talte på regeringens vegne, og at landbrugsministeren ikke mente, at spørgsmålet var aktuelt, og heller ikke troede, at det ville blive det. Men det er jo før set, at et og andet er gået anderledes, end landbrugsministeren troede det ville gå.

Derfor vil jeg gerne spørge den højtærede statsminister: hvis et udvidet dansk-tysk militært samarbejde viser sig sagligt hensigtsmæssigt for NATO-fællesskabets mål, fredens bevarelse og sikring af medlemslandenes frihed, vil det så blive de radikale og folkesocialistiske ønsker om at svække vort forsvarsberedskab, eller vil det blive de saglige hensyn og de sagligt begrundede ønsker om at styrke NATO-fællesskabet, der vil blive afgørende for regeringens stilling?«

Det fremgår ikke af »Folketingstidende«, at statsministeren svarede. Grunden til dette kan jo være manglende tid, og det er jo klart, at når det højtærede medlem hr. statsministeren under de alvorlige og saglige debatter i det høje ting også skal have tid til følgende, nærmest private svada:

»Det synes at være en del af min politiske skæbne — hvis jeg må komme med et lille indskud — at være omgivet af fynboer. Den ærede leder af oppositionen til højre er fynbo, og den ærede leder af oppositionen til venstre er det såmænd også. *(Poul Møller:* Og Hans Rasmussen!) Det ærede medlem hr. Poul Møller kan være ganske tryg; jeg kommer til det. To af mine allerkæreste kolleger i regeringen er fynboer, og min næstformand i socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Hans Rasmussen, er fynbo. Jeg ved ikke, af hvilken grund det ærede medlem hr. Poul Møller troede, at jeg ville forsøge at hemmeligholde det.

Det ærede medlem hr. Poul Møller er derimod ikke fynbo, og det mærker man. I hans lange tale, i hans meget lange tale, var der ikke mange tilløb til lune. Man må snarere kalde det for »eine grausame Salbe«. Han lagde ikke skjul på sin utilfredshed med regeringen i almindelighed og med mig i særdeleshed. Jeg havde fornemmelsen af, at medens han holdt sin tale, voksede hans utilfredshed med regeringen så stærkt, at jeg en overgang frygtede, at den ville komme til at overstige hans tilfredshed med sig selv. Så vidt tror jeg dog ikke det kom.« *ja, så kan der ikke blive tid til alt.*

Iver Poulsen spurgte videre:

»I den forbindelse vil jeg også gerne spørge den højtærede forsvarsminister, om pressemeddelelserne om efterårsmanøvrerne i Sønderjylland virkelig kan være rigtige; for hvis de er det, finder jeg, det er beskæmmende. Meddelelserne går bl. a. ud på, at øvelserne måtte helt eller delvis standses, fordi køresedlerne skulle indkaldes og det skulle kontrolleres, om der var brugt mere brændstof, end der var tildelt og beregnet, for i så fald måtte øvelsen omlægges eller eventuelt helt standses. Endvidere er det meddelt i pressen, at øvelsesammunitionen var tildelt i alt for ringe mængde, så at hverken mandskab eller befalingsmænd fik det fulde udbytte af øvelsen. Hvis disse meddelelser er rigtige, er der tale om spild af såvel det indkaldte mandskabs som af befalingsmændenes tid, og det kan kun svække vore NATO-partneres tillid til, at vi af en ærlig vilje søger at opfylde de forpligtelser, som vi har påtaget os inden for NATO-fællesskabet.

Vi ønsker som sagt, at de to hovedelementer i vor udenrigspolitik må være ligestillede, og det må ikke blot være tomme ord, at vort medlemskab af NATO er et hovedelement inden for dansk udenrigspolitik. Det er trist, at dette standpunkt, som regeringen her har givet udtryk for, ikke synes at animere regeringen til at sørge for, at vi yder vor pligt inden for alliancen, ja, regeringen viser ikke engang vilje til at opfylde forsvarsforliget af 1960. I dag, 3½ år efter forligets indgåelse, er situationen den, at hærens materiel, der i henhold til forliget skulle moderniseres, er forældet og udslidt, at søværnet langtfra har nået de mindstemål, som er angivet i loven, og at flyvevåbnet, der takket være den amerikanske våbenhjælp vel nok er bedst stillet af de tre værn, også i allerhøjeste grad trænger til nyt materiel. Den eneste forpligtelse i det afslutte-de forsvarsforlig, som regeringen øjensynlig

lægger vægt på, er nedsættelse af tjenestetiden — det er jo den slikpind, man stillede de radikale i udsigt for at få dem til at medvirke ved forliget; det er blot sørgeligt, at vort forsvar stadig væk skal undgælde for sådanne politisk-taktiske manøvrer. Hvad angår tjenestetidens nedsættelse, synes vi i hvert fald, at der her er tale om en forskelsbehandling, som ikke kan være helt rigtig. Nu bliver det tilfældigt, hvor lang et ungt menneskes tjenestetid skal være — det bliver faktisk bestemt ved lodtrækning. Kommer man ind til den ene våbenart, eller kommer man ind til den anden? En sådan forskelsbehandling kan ikke være rigtig.

Vi venter imidlertid, at regeringen på alle områder opfylder forsvarsforliget og forsvarsloven, og vi imødeser derfor forslag til modernisering og nyanskaffelser, som kan bringe værnene op på forsvarslovens mindstemål, for det mindste, man kan forlange af en regering, er vel, at den opfylder landets love. FN og NATO er vor tids afgørende fredsbevarende og frihedssikrende faktorer, og vi må og kan yde vort rimelige bidrag til dem begge.«

Til dette svarede forsvarsministeren:

»Pressen har jo som sædvanlig bragt ret fyldig omtale af efterårsøvelserne, og det kan jeg naturligvis kun være tilfreds med, navnlig efter at denne omtale i det store og hele har haft både en saglig og en positiv karakter. Men en vis del af pressen har, navnlig i forbindelse med øvelsen i det sydlige Jylland, givet sin kritik en form, der ikke har saglig begrundelse i de faktiske forhold. Om denne kritik er inspireret eller provokeret eller en blanding af begge dele, skal jeg ikke hæfte mig ved; jeg vil blot konstatere, at den skyder langt over målet, hvad jeg også offentligt har givet udtryk for.

Øvelsen i Sønderjylland blev ikke afbrudt på grund af kontrolundersøgelser af benzinforbrug el. lign., hvorimod øvelseslederen, da den tilsigtede taktiske situation var nået et par timer før oprindeligt påregnet, og på grund af vejrsituationen standsede øvelsen lidt tidligere end oprindeligt forudsat. Jeg kan yderligere oplyse, at der til øvelsens afholdelse var en rimelig tildeling af f. eks. benzin og øvelsesammunition, og at de respektive partiførere inden for den givne ramme havde rimelig frihed i deres taktiske dispositioner uden indgriben fra øvelsesledelsens side. Det er rigtigt, at man 2 gange under øvelsen foretog en kontrol af det foreløbige benzinforbrug, hvilket dog ikke medførte nogen som helst afbrydelse i øvelsens gang. Enkelte transportkørsler, der skulle supponere f. eks. ammunitionstransporter, blev dog af økonomiske hensyn ikke gennemført, hvorfor dette mandskab kan have haft længere ventepauser end ellers tilsigtet.

Jeg må på baggrund af dette således — og i overensstemmelse med hærkommandoen — konstatere, at efterårsøvelserne også i år ud fra en militær vurdering har haft et tilfredsstillende forløb, og at deres afholdelse må siges at have været fuldt berettiget.

Det er rigtigt, at forsvaret fortsat har et påtrængende behov for fornyelse af materiellet. Man må imidlertid erkende, at værnenes udrustning med moderne materiel er et anliggende, som til stadighed påvirkes af den tekniske udvikling; behovsopgørelser, overvejelser over, hvilke slags materiel der bør foretrækkes, tekniske afprøvninger, købsforhandlinger, lange leveringsfrister sætter visse grænser for det tempo, i hvilket anskaffelser kan finde sted. Materielsituationen følges imidlertid til stadighed med opmærksomhed såvel i forsvarsministeriet som i forsvarsstyrelsen og værnskommandoerne. Den daværende forsvarsminister, Poul Hansen, gav her i tinget den 28. marts 1962 en redegørelse for materielbehovet på daværende tidspunkt, og en revision af denne opgørelse finder for tiden sted.

Det må imidlertid være klart, at opfyldelsen af det foreliggende behov ikke kan klares på nogle få år. Behovet blev i foråret

1962 opgjort til ca. 1.800 mill. kr., og den almindelige prisudvikling har i hvert fald ikke gjort dette beløb mindre. Jeg kan nævne, at til materielanskaffelser er der i finansåret 1960-61 og indtil finansåret 1963-64 af nationale midler bevilget 630 mill. kr. Med USA er der i den samme periode afsluttet aftale om leverancer af militærfly til en værdi af 375 mill. kr. Derudover påregnes der i alt fra amerikansk side ydet tilskud til det dansk-amerikanske skibsbygningsprogram på 175 mill. kr. Endelig har man modtaget anden form for våbenhjælp fra USA. Det er således ikke ubetydelige midler, der i disse år sættes ind på afhjælpning af materielmangelen. Når den nye behovsopgørelse foreligger, vil det naturligvis blive overvejet, i hvilket omfang og under hvilken form en fortsættelse af materielanskaffelserne kan ske, og herunder hvorvidt en forlængelse af våbenhjælpen vil være mulig.

Det ærede medlem hr. Iver Poulsen udtrykte tvivl om regeringens vilje til at opfylde forsvarsforligets forudsætninger. Det ærede medlem har intet grundlag for en sådan tvivl. Den besluttede påbegyndelse af en tjenestetidsnedsættelse er helt i overensstemmelse med forliget. I en parantes må jeg måske sige, at den nedsættelse ikke forrykker de allerede eksisterende yderpunkter med hensyn til laveste og højeste tjenestetid, men bevæger sig inden for de allerede eksisterende rammer.

Denne beslutning er naturligvis ikke det eneste punkt, hvor regeringen har opfyldt sine forpligtelser i henhold til forsvarsforliget; det er også sket på alle andre områder. Jeg har allerede nævnt materielanskaffelserne; lad mig nævne et lige så vigtigt punkt, nemlig driftsbudgettet. Også om dette punkt har der i pressen været nogen omtale. Der har været talt om besparelsesdirektiver, og at sparekniven igen bringes i anvendelse til udhuling af forsvaret. Nu kan vi vel alle være enige om, at de til forsvaret bevilgede midler bør anvendes på den mest hensigtsmæssige måde, og at der inden for rimelige grænser må anvendes den sparsommelighed med statens midler, som for øvrigt enhver, der har med offentlige midler at gøre, må være forpligtet til at udvise. Men der er ikke foretaget nogen begrænsning i de på finansloven bevilgede driftsmidler; til gengæld er det understreget, at overskridelser på budgettet ikke kan forventes godkendt.

Udgangspunktet for driftsbudgettet ved forsvarsforliget af 1960 var, at dette budget løbende skulle reguleres i henhold til løn- og prisudviklingen. Dette er sket i overensstemmelse med den beregningsmetode, der er tilvejebragt i samarbejde med det økonomiske sekretariat og finansministeriet. Jeg har de seneste måneder drøftet denne beregningsmetode indgående med værnskommandoerne, og det har ikke her været muligt at anvise en bedre beregningsmetode. Jeg må derfor konstatere, at forsvarsforligets forudsætninger for løbende regulering af driftsbudgettet er fuldt opfyldt. Jeg er imidlertid opmærksom på, at overgangsperioden fra den gamle til den nye ordning for forsvarets organisation kan give visse problemer af driftsmæssig art. De endelige forhandlinger herom er endnu ikke afsluttet, men det er min opfattelse, at dette problem også kan løses på en tilfredsstillende måde.«

Når den siddende regering er så tilfredse med forsvaret, så burde vi jo også kunne være det; men jeg vil nu alligevel citere følgende rammende bemærkning fra »VOR HÆR«:

Sagt om det danske forsvar

Det bedste og mest rammende, der i det sidste tiår — ja, måske i den sidste menneskealder — er sagt om det danske forsvar, er sagt for nylig af en dansk general:

FORSVARET SULTER,
MEDENS SOLDATERNE
BLIVER FEDERE OG FEDERE

Skade blot, at ikke alle forstår det malende billedsprog. *K. W. H.*

FRA FLYVNINGENS HISTORIE

Med tilladelse af chefen for Flyvertaktisk Kommando, Generalmajor E. Rasmussen, bringes her en beretning fra publikationen FLYVESIKKERHED (april—juli kvartal 1963) om de erfaringer og tanker, som udspring med faldskærm kan være årsag til, og som er af så almen belærende værdi, at »Flyvevåbnet» vil bringe historien allerede nu, uanset at de egentlige beretninger om Flyverløjtnant F. Kirkegaard Nielsens to udspring (19. januar og 16. juli 1963) senere vil blive bragt under Caterpillar serien.

Af hensyn til de af læserne, som ikke er kendt med det særlige flyversprog, er der i parentes efter enkelte udtryk bragt en oversættelse eller forsøg på oversættelse, som jo mange gange er særdeles vanskelig, fordi der ikke findes tilsvarende danske benævnelser.

Slutbemærkninger fra KIR's beretning om sit udspring i januar måned:

Mine erfaringer fra »vandturen« er, at de ideelle betingelser eksisterer for at blive grebet af panik. Kan man undgå det, er en masse vundet. Kan man ikke, vil jeg tro, at man drukner ret hurtigt.

Man *må* kende sit survival equipment (overlevelsesudstyr, dvs. svømmevest, gummibåd m. v.) til fuldkommenhed. Det er udstyr af livsvigtig betydning.

Jo dårligere kondition man er i, jo hurtigere dør man. Min kondition var absolut ikke exceptionel, — men måske nok temmelig god.

Men mest af alt er det *viljen*, det kommer an på. Har man den, varer det længe, før man bukker under. Hvis man ikke *vil* give op, men bare bliver ved, selv om man faktisk ikke kan mere, og *stadig* bliver ved, selvom alt andet knækker sammen, så klarer man den.

Den 16. juli måtte KIR atter forlade sit F-86D fly, — denne gang efter at have konstateret, at der var ild i flyet. Han landede i sin faldskærm midt i Skagerrak, hvor han igennem nogle timer beviste rigtigheden af sine tidligere udtalelser:

»Man *må* kende sit survival equipment til fuldkommenhed« og »Det er viljen, det kommer an på.«

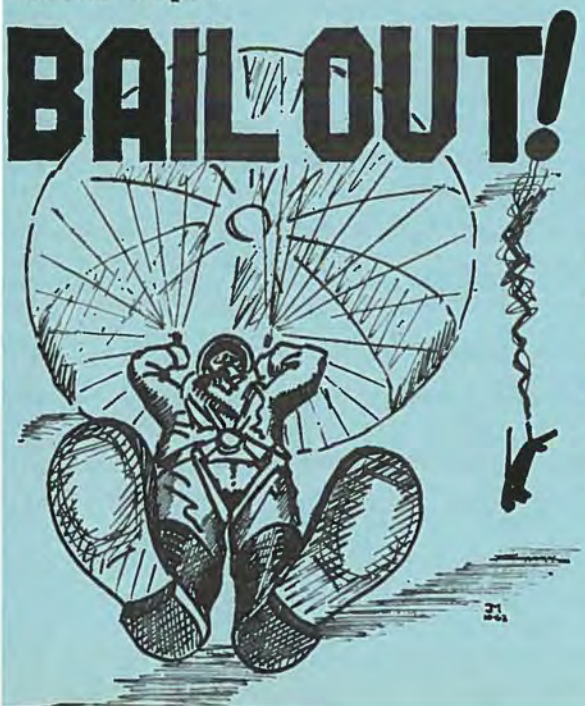

Her følger KIR's egen beretning:

»Red turn port 180«. »Roger, red port 18«. Jeg mangler ca. 150 ft til krydsningen er fuldført og tager et hurtigt cockpitcheck. Skrækken griber mig et øjeblik, en ondt rødt lysende lampe glor mig i øjnene, forward fire (brand i forreste del af motoren), samtidig bølger en skarp lugtende røg op. »I am on fire«, — throttlen (gashåndtaget) flås tilbage til idle (tomgang), lynhurtigt check på oil pressure, — normalt. »Out of gate, pull up« (sluk efterbrænder, træk op), — det er PER's stemme. Jeg har dog travlt med at se efter »fire«-indikation på flyet, — der er ingen. Er lyset mon på endnu? — ja, stopcock (sluk motoren) røgen er streng nu. Jeg hiver efter vejret, ser ud igen, venstre flap er brun nu, og flammer springer fra bagkanten. »I am bailing out now, left wing tank on fire«, — canopy (plexiglasset over cockpit) off, et mægtigt brag, en buldrende lyd, — lad være med at eksplodere. Højre hånd har fat i ejection handle (udløserhåndtag til katapultsæde), venstre hånd flagrer

udenfor, grebet af vinden, — jeg kæmper vildt, kommer braget snart? Jeg får fat og trækker øjeblikkeligt, — et mægtigt skub. Benene slår hårdt mod sædet. Jeg kolbuterer kun nogle få gange, hænger så stille, stadig i sædet, — mine bukseben flagrer, begge flået op til knæet. Jeg løfter »blindet« (gardinet, der sidder på udløserhåndtaget til katapultsædet; det trækkes ned foran ansigtet ved udskydning) og kigger ud, kan du beholde det? — eventuelt klemme det fast i lårklemmen? — det kunne være meget skægt at få det med hjem, nej — smid det, du har nok at tænke på. Manual release, (manuel — modsat automatisk — udløsning af faldskærm), bli'r det nødvendigt? — skærmen skulle da snart være der. I næste øjeblik bliver luften slået ud af mig, jeg svinger langsomt i skærmen, og sædet bliver mindre under mig.

Tak, der er langt ned, og godt skyet. Skærmen ser ellers fin ud, Aakerlund fortjener er flaske mer'. Nå, Mae-west'en (svømmevesten) er flået åben, mon der er flænger i, — du må hellere puste den op et stykke over vandet for at være sikker på, at den er tæt. Og hellere vente med at sænke dinghyen (gummibåden), til du er ved at være nede, — de kunne jo have fastgjort den skidt, så er det rart, at den falder i nærheden af, hvor du selv kommer. Jeg finder release clips og sætter fingrene på dem adskillige gange. Det var dog groft, så langt der er ned. PER må jo forlængst have givet besked, — Catalinaen må mindst kunne nå til Brønderslev, inden du når ned. Jeg ved dog, at det er løgn, men det er rart at have noget godt at tænke på. Du må hellere prøve, hvor langt der er ned, — hjelmen af, — af med slangen og væk med den. Jeg ser efter den, det var en god hjelm. Den bliver ved med at falde, indtil jeg ikke mere kan se den. Det var dog meget, så langt igen?

Jeg når til skyerne og går »popeye« (flyverudtryk for »i skyer«). Det varer dog ikke længe, så er jeg »in the clear«. Jeg sænker båden og blæser vesten op. Vesten er O.K.

Bådens vægt forårsager, at jeg går i voldsomme svingninger, — godt på vej op til vandret. Jeg hejser båden op igen og holder den i venstre hånd, mens højre hånd stabiliserer skærmen. Gennem endnu et tyndt lag skyer. Der har vi vandet, go' søgang, — release box drejes, båden kastes.

Jeg rammer vandet på højre side, frigør skærmen, der efter at have slæbt mig et lille stykke blæser væk. Det føles halvkoldt, men kun i nogle få øjeblikke, — jeg glæder mig over, at det er juli og ikke januar. Frem med pakken, et træk i håndtaget, snorene åbnes, — et mere, og båden kommer, fint bare den nu er tæt, — den ser meget god ud. Jeg prøver at borde den, men er for grådig og tager fat for langt oppe, — om igen min ven, begynd med de første håndtag, bedre meget bedre, — så er vi ombord. Jeg reder linerne ud, frigør P.E.C.'en (personal equipment connection, forbindelse til nødiltflasken bl. a.) og smider den væk. Roder nu efter øsen, men finder den ikke, — af med venstre støvle, — båden er næsten fyldt med vand til kanten. Under øsningen giver mine arme flere »spjæt«, — venstre er værst, — det snurrer i dem. Først bliver jeg bange for, at det er nervesystemet, der gennem ryggen er blevet påvirket, men »spjættene« forsvinder dog i løbet af kort tid. Så er båden næsten tom, — frem med SARAH (nødsender, som kan pejles af eftersøgningsfly), — udløs den, recheck, — både batteri og antenne er O.K. Jeg lytter efter PER, men kan intet høre, — vente, vente, det er det eneste, du kan nu. Føj! — de skyer, der kommer ind, ser noget lave ud og mørke tilligemed, — det var knap så godt. Hvis ikke

din SARAH virker, finder de dig aldrig, og med de bølger bliver det yderligere besværliggjort. Jeg kan mærke angsten nu, — langsomt kryber den igennem mig. Skal du dø denne gang? Jeg tænker på Henny, — det er umuligt, at det er sidste gang, du har set hende. I næste øjeblik vælder et sandt raseri op i mig, — store pjok! Har du måske ikke alle mulige chancer, vandet er faktisk varmt, din båd flyder, du er ikke kvæstet, du har et godt survival kit, — du er en nar. Jeg giver mig til at øse som en rasende med støvlen, — bliver ved til båden næsten igen er tom. Derefter frem med survival kit, — raketter frem, ned i lommen og op med de andre pakker. Der lader ikke rigtigt til at være noget, du har brug for, — en cigaret eventuelt? Nej, — du ryger for meget og gør den nok våd alligevel. Jeg lægger mig tilbage, støtter hovedet mod kanten og prøver at nyde det. Jeg ligger ikke længe, før jeg mærker det, — en kørende fornemmelse i maven, søsyg pivert? — Ja, jeg kaster op 4—5 gange, skyller ansigtet og lægger mig tilbage igen, — nu fuldstændig afslappet. Jeg holder på antennen, idet vinden bøjer den fuldstændig vandret. I løbet af 5 min. føler jeg mig fuldstændig frisk igen, sætter mig op og kigger omkring, intet at se, — undtagen et mægtigt »hul«, når jeg sidder på toppen af en bølge og ser ned. Jeg kigger over på den næste, der kommer, — sikke en svend. Jeg holder fast i båden for at modvirke »muren«, ingen problemer, — båden rider hele vejen med, den er mægtig sødygtig. I tankerne døber jeg den »Frajrik«, — lyder måske mærkeligt, men i øjeblikket er jeg i et mægtigt humør.

En jet! — humøret stiger yderligere, — jeg kan høre, han er tæt ved, forbandede skyer! Jeg river en raket op, tager den ud af plasticetuiet. Kom nu ned under skydækket venner, — I kan jo ikke se noget deroppe, kom nu — årh, han flyver væk igen. Good show, de ved i hvert fald nogenlunde, hvor du er. Jeg kigger ned i vandet og ser fisken, en gullig skygge på den gode side af en meter (ingen lystfiskerhistorie!). Jeg følger den, medens den svømmer over på den anden side, — kigger nøje på den for at fjernkende typen, men den går for dybt. Nok en dum nysgerrig sæl, — der er dog ingen hajer i dette farvand. Du må nok hellere finde din lille »lyspistol«, medens du venter, — rar nok at ha'. Jeg famler rundt omkring lommen, men kan ikke få den åbnet og lader sagen falde, — jeg har de to raketter endnu. Vente, vente, nå — du kan øse tom igen. Støvleskaftet er godt nok lidt slapt, men dog er det fint. Da båden er så tom, som den kan blive, beslutter jeg mig til at krybe under dækkenet, idet det er begyndt at blive halvkoldt. Dejligt, — det lunede, det ser også ud til, at det vil klare op, — der er da ikke ceiling (skydækkehøjde) mere, — forbedrer yderligere dine chancer. Jeg driver længe rundt og tænker på forskellige ting, SARAH antennen stikker op gennem »taget«, — jeg holder stadig på den. Engang imellem sparker jeg dækkenet op for at smide vand, der har samlet sig i det, overbords.

Jet-støj! Jeg flår dækkenet af, — raketten op af lommen, en T-bird (T-33 »Silver Star« jettræningsfly), jeg kan se ham gennem et tyndt lag skyer. »Fire«, — et godt slag over fingrene, — lys for fanden. Det tager for lang tid, før den tænder, — han når ikke at se den, nej. — han flyver videre, ærgerligt. Propelstøj —, det er mægtigt, så er Catalinaen heroppe, — turn starboard, her er jeg, nej, — lyden bliver svagere. Din SARAH virker nok ikke. Jeg bliver mere modløs, — det skal være uendelig heldigt, hvis de ser dig. Nå, ned i posen igen, — først øs tom. Jeg ærgrer mig over, at jeg ikke kan lænse den del, jeg sidder i, — idet det er koldt at sidde i vand til hofterne hele tiden. Måske bliver du nødt til at blive her i nat, så må du have alt dit våde tøj af, — ud af båden og ha' den vendt om, helt tømt for vand, så på med uldkludene og under dækkenet, som skal pustes op. Kan du klare den hele natten — ja, du har jo noget at komme hjem for. Ah, dejlig lunt, — go' båd

»Frajrik«. Hvor er min fisk, nå, — du er der stadig, go' fisk. Jeg får nogle gevaldige sprøjt engang imellem, hvorefter jeg så må ud af »posen« og lænse med støvlen, — det giver også lidt varme. Antennen holder jeg stadig udenfor, — i oprejst position. Der er god tid til at tænke; jeg har efterhånden fået varmet vandet i båden op med min kropsvarme og sidder ganske godt efter omstændighederne. Hver gang jeg er på toppen af en bølge, kigger jeg omkring efter skibe, men ser ingen.

Så hører jeg propelstøj igen, — ud af posen, raketten frem. Det er en Catalina, et stykke ude til venstre. Jeg vil ikke fyre raketten, — synes han er for langt ude, — han forsvinder. Jeg kan dog stadig høre motorstøjen, — den bliver svagere, bygger så i styrke — han har fået dig på SARAH, — ingen sved, han finder dig nu. Så får jeg »tally-ho« (flyverudtryk for »mål i sigte«) på ham, han er foran mig, — raketten klar til afgang, nej han er for langt ude, vent lidt; han flyver forbi, — han flyver forbi? Satans, rent ud sagt, så han han intet pick-up (ekko på pejleudstyr) på dig. Jeg er nu overbevist om, at min SARAH ikke dur. Jeg øser båden tom, idet jeg har fået et par ordentlige skyller. Sætter mig til rette igen, — stadig holdende antennen oppe i et svagt håb. Jeg kan mærke angsten komme, værre end før. Hvis ikke de har set dig nu, hvornår skulle de så; bare vejret bliver stille imorgen, så er chancerne meget større. Jeg driver rundt et stykke tid småbandende og kommer til det resultat, at jeg igen er en nar, idet det ikke vil hjælpe mig at være bange, tværtimod. Jeg roder rundt og finder den rigtige øse, — den er ikke bedre end støvlen. Middag! — du har jo en middagsaftale i aften, — den bliver da automatisk aflyst, — nå ikke noget at gøre ved det. Du kunne egentlig godt ryge en cigaret nu, men den bliver nok stadig våd, så skal du også til at have handskerne af. Ah, ned i »posen« igen, mon man kan sove i nat?

Jeg farer ud af posen ved lyden af Catalinaen, roder efter raketten, men kan selvfølgelig ikke finde den nu. Jeg ser Catalinaen stævne lige ned mod mig — tager øsen og vinker. Ta' nu et godt look-out deroppe. Det ser godt ud, hvor er den raket?, — ser han dig? Han drejer —! laver en 360, ja! — han har set dig, — jeg vinker vildt, pænt min ven, du kan dit stof. Jeg griner bredt, — øser båden og kravler ned i »posen«. Så venter vi bare på helikopteren, hvis ikke vi skal ha' en båd herud, det kan jo være det kniber med rangén (rækkevidden). Selvfølgelig er jeg glad, helt vild for at sige det. Jeg slapper helt af, nyder bare at høre ham kredse over mig, en gang kommer han ned, det ser ud til, at han vil lande, — bare han ikke prøver, nej — nu går han igen. Tiden går, jeg øser engang imellem, — betragter min fisk, vinker til Catalinaen, en gang prøver jeg at rejse mig i båden og gøre honnør for ham, — et stænk af overmod, — jeg er dog ved at kæntre og må nøjes med at gøre det siddende.

Hvad er den af, — hvorfor smider han røgdåser ud? Vil han beregne vinden, — der er kun en af dem, der tænder. Han kredser dog stadig og lander et stykke fra mig, — jeg vender mig efter ham. Hva? — et skib? Det er da højst 2—300 m væk, — mærkeligt du ikke har set ham før. Esso Westminster, tankskib, stor kolos, — vink til dem mand, så de kan se, hvor du er. Der er dog ingen reaktion. Jeg kan se en del folk oppe på broen, og en båd, der ser ud til at blive klargjort. Nå, det var derfor han smed røg ud, — så blev det et skib der fik dig, — mon de har cognac ombord? Jeg padler for at komme nærmere, det ser dog ikke ud til at give noget. Så hører jeg helikopteren, — så er den hjemme gamle dreng, — pæne mennesker, de rescuefolk. Han slår et slag over mig, går rundt en gang og kommer langsomt hen over mig. Der kommer selen det kniber lidt med at få fingre i den på grund af blæsten, ja — der har vi den, — løft min ven, — vi klarede den endnu engang.

For ædel Pörx

WEILES WINE

Vinhandlere siden 1822

P. WEILE & SØN . AALBORG

KJØBENHAVNS HANDELSBANK AKTIESELSKABET 1873

HANDELSBANKEN

— altid med i billedet

KARUP . Telefon Karup 37

Meddelelser fra organisationen!

Organisationen afdelinger og enkelte medlemmer anmodes om i tilfælde, hvor rejste sager eventuelt løses uden bestyrelsens medvirken, straks at underrette sekretariatet herom.

Husk:

Adresseforandringer (såvel private som tjenstlige) meddeles til:

OFO Sekretariat, Flyvestation Vedbæk Vedbæk, (01) 89 05 01 Lokal 47.

Organisationens forretningsfører:

Fru J. E. Nielsen.

Kontortid:

Mandag — Onsdag — Fredag 0900—1500.

MANAGER'S SHERRY · MANAGER'S PORT · MANAGER'S MADEIRA

CARL JACOBSENS

VINHANDEL

ØSTBANEGADE 3 KØBENHAVN Ø

WATER FOR OXEN · WINE FOR KINGS

TRIA 4311

MANAGER'S PORT · MANAGER'S MADEIRA

JYDSK ILT- & ACETYLENFABRIK A/S

HORSENS . TELEFON 24811

Lotnictwo Wojskowe Danii i Interesy NATO

eller

»Det danske Flyvevåben og NATO-interesser«

Under denne titel bragte det officielle organ for de polske væbnede styrker — ZOLNIERZ WOLNOSCI, der nærmest svarer til det sovjetiske blad RØDE STJERNE — den 1. december 1963 en artikel, der er et kig »ind ad vore egne vinnever« — det danske flyvevåben summarisk behandlet af »de andre«.

Det er visseligen altid sundt at se, hvad andre mener og tænker om os, og »Flyvevåbnet« bringer derfor artiklen i oversættelse, idet redaktionen samtidig udtrykker håbet om, at andre sprogkyndige, som måtte falde over lignende ting, vil være medvirkende til at udbrede kendskabet hertil. Bladets spalter vil altid stå åbne for ting af interesse — ikke blot for organisationens medlemmer —.

Blandt NATOs medlemmer indtager Danmark med sine 4,5 mill. indbyggere ikke nogen fremtrædende position. Så meget mere, som deres militærstyrker tæller 47.000 mand, deraf 30.000 ved hæren. De resterende 17.000 er fordelt på marinen og flyvevåbnet, som bærer det officielle navn »Det Kongelige Danske Flyvevåben«.

Organisation og nummerisk størrelse.

Danmark har aldrig haft et stærkt flyvevåben, støttet — som f. eks. i Sverige — af egen flyveindustri. Og selv om der allerede i 1911 fløj to FARMAN, så er det karakteristiske træk op til i dag en uensartethed i flytyper. Når vi tager i betragtning, at det danske flyvevåben i dag tæller ca. 200 kampmaskiner, er det klart, hvilken stilling og rolle dette luftvåben har indenfor NATO-rammerne.

Det kongelige danske flyvevåben blev en selvstændig enhed i 1950 efter forud at have været underlagt hærens og marinens flyvevæsen. Efter Danmarks indtræden i NATO opstod der 3 lokale ledelser: Øst, Vest og Materielkommandoen. I 1954 skete følgende reorganisation: En taktisk kommando, flyvetrænings kommando og materielkommando (teknisk forsyning).

Den taktiske kommando råder over 6 jagerenheder (hver på 16 fly), 1 rekognosceringsenhed, 1 transportenhed og 1 redningsenhed (eskadrille).

Fra 1962 råder flyverkommandoen over en enhed (»dywizja«) forsvarsraketter af typen NIKE, som har 36 raketter som udstyr.

Det tekniske udstyr.

Det er indlysende, at USA, ved at bevilge Danmark militærhjælp, i virkeligheden gennem NATO-ledelsen bestemmer, hvor meget materiel og hvilket, Danmark modtager. Amerikanerne og Englænderne udfoldede forresten stor aktivitet i perioden lige efter 1945. De forsøgte at komme af med deres forældede krigsmateriel til bl. a. Danmark, således Consolidated, North American og Supermarine (I 1947 modtog Dan-

mark et fartøj, som under krigen havde sejlet under polsk flag, undervandsbåden »Dzik«, som fik navnet »Springeren« i Danmark).

Den amerikanske velstand og frygten for nedgang i produktionen er indlysende og i dag meget klar. De danske jagere er naturligvis F-86 SABRE og F-100 SUPERSABRE (made in USA), dernæst engelske Hawker HUNTER, endvidere REPUBLIC, CONSOLIDATED og DOUGLAS, samt SIKORSKI (helikoptere). Alle kommer fra USA og er ikke altid af nyeste konstruktion. Hvad angår de nyeste maskiner, lanceret af NATO, er F-104 STARFIGHTER en af de typer, Danmark muligvis vil modtage, måske kun nogle få stykker. De vil dog næppe indgå i det danske flyvevåbens beredskab.

NATO-interesser.

Der findes endnu en meget væsentlig detalje, en tydelig fordel: For NATO-kommandoen (altså for amerikanerne) drejer det sig ikke om det danske flyvevåben, men om det danske territorium. Så indenfor rammerne af våbenhjælpen har de moderniseret alle seks danske flyvepladser, indrettet dem til betjening af moderne maskiner, forlænget startbanerne, udbygget radarnettet, så det omfatter en kæde fra Nordkap til Tyrkiet, organiseret en militær meteorologisk tjeneste og en militær kontrol med luftrummet.

Alt dette tjener — det er klart — først og fremmest NATOs interesser og først i anden række Danmarks egne interesser. Der er indkaldt særlige vagtenheder til flyvepladserne i Karup, Skrydstrup, Værløse, Vandel og Tirstrup samt Ålborg.

Danmarks deltagelse i NATO indebærer bl. a. samarbejde med nabo-landene, fælles manøvrer, fælles områdekommando. De danske styrker er underlagt ledelsen for styrkerne i den vestlige Østersø og gennemfører bl. a. fælles manøvrer med det vesttyske Bundeswehr og Luftwaffe i området ved Slesvig.

I en række år har disse øvelser voldt kvaler. Danskerne ved udmærket, hvad det sorte kors fra Hitlers Luftwaffe betyder, og de ønsker ikke at have noget at gøre med dets Bonn'ske efterfølger i dag. Man forestiller sig, at i tilfælde af krigsudbrud vil først og fremmest STARFIGHTERs med sort kors, ført af tyskere, være spredt ud over danske flyvepladser, og det ville være en faktisk ny besættelse af Danmark.

Men dette tager NATOs overkommando ikke i betragtning. — *M* —

†

Kaptajn i flyvevåbnet

K. N. CHRISTENSEN

1. marts 1930 - 12. februar 1964

Onsdag den 12. februar 1964 afgik kaptajn K. N. Christensen ved døden som følge af et ulykkestilfælde under udøvelse af sin tjeneste.

Flyvevåbnet har mistet en af sine stræbsomme, flittige og pligtopfyldende unge linieofficerer, hvis daglige virke som skoleofficer ved Flyvevåbnets Sergentskole skabte respekt.

Mindet om afdødes rolige fremtræden og personlige eksempel for kammerater og elever vil leve.

ÆRET VÆRE HANS MINDE

Påskerejse til Italien...

For de heldige, som endnu ikke har soldet hele årets ferie op, bringes her et par ideer til påskeferie.

Tilmeldelse sker ved henvendelse til ekspeditionssekretær i finansministeriet Thorv. Lund-Larsen, Skottegården 12, 6., Kastrup, hos hvem iøvrigt alle yderligere oplysninger kan fås på telefon (01) 50 37 57 (bedst mellem kl. 19—21).

I lighed med de foregående år arrangeres der også i år i samarbejde med Ufficio Turismo i det italienske finansministerium en rejse til Rom i forbindelse med påsken.

Afrejsen finder sted onsdag den 25. marts kl. 16 fra Københavns hovedbanegård med Alpen-Expressen og foretages med gennemgående liggevogn over Rødby, Femern, Hamburg, München og Brenner med ankomst til Rom den følgende dag ved 22-tiden. På Stazione Termini modtages man af embedsmænd fra Ufficio Turismo, der i finansministeriets pullmanbus kører deltagerne til hotellerne, der alle ligger lige ved den Spanske Trappe. Straks den følgende dag foretages der en rundtur i Rom med nærmeste omegn i ministeriets bus, og med en dags mellemrum er der herefter udflugter til Tivoli, der især er berømt for Villa d'Este med tusinder af kunstfærdige springvand, — til byerne Albano, Castel Gandolfo (Pavens sommerresidens), Rocca di Papa, den hyggelige vinby Frascati, samt til oldtidsbyen Ostia Antica. Endvidere vil Ufficio Turismo kunne sørge for billetter til Operaen samt evt. skaffe adgang til audiens hos Paven.

Hjemrejsen fra Rom bliver lørdag den 4. april om morgenen, ligeledes med gennemgående liggevogn i Alpen-Expressen og med ankomst til København den følgende dag ved 14-tiden.

Prisen andrager med ophold og fuld pension på Hotel Oreste, Via del Babuino 60, 830 kr. og 750 for halvpension (morgenmåltidet samt et af hovedmåltiderne). Med ophold på det fornemme Hotel Inghilterra, Via Bocca di Leone 14, er de tilsvarende priser henholdsvis 935 og 855 kr. Med ophold på det helt nye Hotel Valadier, Via della Fontanella 15, er prisen henholdsvis 1.070 og 960 kr. Hotellet har privat bad, radio m. m. til alle værelser. Foruden hel/halvpension omfatter ovennævnte priser gennemgående liggevogn på hele togrejsen, de ovennævnte rundture og udflugter samt assistance af ekspeditionssekretær Lund-Larsen, der leder turen. Tillæg for eneværelse samt for privat bad. Sidstnævnte gælder dog ikke Hotel Valadir, jfr. ovenfor. Deltagere fra provinsen, der ønsker at rejse over Padborg, kan fradrage 30 kr. i ovennævnte turpriser, men betaler selv rejsen til Padborg. Der foretages dog reservation i »Nordpilen« fra afrejsestationen til Hamburg.

Der kan arrangeres en éndagsudflugt til Napoli med tog. Efter en sightseeing her fortsættes med bus til Pompeji, der besøges, og derefter videre til Sorrento. Prisen herfor andrager 63 kr. Der kan reserveres billet til Operaen for ca. 25 kr.

Eller De kan komme på en skirejse til San Martino di Castrozza, der ligger 1500 m. o. h. i de skønne Dolomiter i Nord-Italien.

Afrejsen finder sted onsdag den 25. marts kl. 16 fra Københavns hovedbanegård med Alpen-Expressen og foretages med gennemgående liggevogn til Bolzano, hvortil man ankommer den følgende dag ved 13-tiden. Herfra kører man i reserveret bus direkte til hotellet i San Martino di Castrozza med ankomst ved 15-tiden. Opholdet sker på Hotel S. Martino, der er blandt stedets bedste. Hjemrejsen finder sted lørdag den 4. april med bus til Bolzano, hvorfra man afrejser med Alpen-Expressen kl. 16,53. Togrejsen foretages med gennemgående liggevogn lige til København, hvortil man ankommer den følgende dag ved 14-tiden.

Prisen andrager 695 kr. Den omfatter gennemgående liggevogn på hele togrejsen, bustransport fra Bolzano til hotellet og tilbage samt 9 døgns ophold med fuld pension på Hotel S. Martino. Tillæg for eneværelse samt for privat bad. Deltagere, der ønsker at rejse over Padborg, kan fradrage 30 kr. i turprisen. For børn under 11 år fradrages 250 kr. i turprisen. Detailleret program tilsendes på forlangende.

OFO- ORIENTERING ✯ ✯ ✯

OFO's bestyrelse afholdt ordinært møde den 21. jan. 1964.

Af sager af særlig betydning kan nævnes:
— Låneordning for OFO-medlemmer.
— Avancementsproblemer.
— Normering.
— Uniformssagen.

Vedrørende en mulig *låneordning for OFO-medlemmer* kan det oplyses, at den i udkast foreliggende overenskomst har været udsendt til repræsentanterne til skriftlig afstemning. Denne viste flertal for ordningen, der nu udformes endeligt i forbindelse med OFO juridiske konsulent.

Avancementsproblemerne drøftes fortsat mellem forsvarets linieofficersorganisationer med henblik på at finde frem til fælles retningslinier, så spørgsmålet kan tages op over for højere myndigheder. Der er under Forsvarsministeriet og med medlemmer fra Finansministeriet og Hærkommandoen samt hærens personelorganisationer nedsat et udvalg til behandling af hærens avancementsproblemer som helhed. OFO vil holde sig løbende orienteret herom.

Normering. Forslag til normeringslov for 1964/65 kan forventes fremsat i Folketinget om kort tid, og OFO følger nøje sagens udvikling, der har direkte indflydelse på problemerne om rimelige avancementsvilkår.

Uniformssagen. OFO har 17. jan. 1964 været indkaldt til møde i Forsvarsministeriet med deltagelse af repræsentanter for Flyverkommandoen og Organisationen af Specialgruppen i Flyvevåbnet. Under mødet forelagde Forsvarsministeriet følgende forslag (i hovedtræk):
— Battledress afskaffes.
— Stationsuniformen bliver i stedet universel, idet den kan fremstilles i let eller svært stof, med eller uden foer.
— Kampdragt udleveres.
— Galla kun for generalklassen.
— Intet sidevåben for flyvevåbnet.

Fra OFO fremførtes ønske om:
— Selskabstøj.
— Sidevåben.

Det understreges, at ovenstående er et forslag, der forhåbentlig kan danne grundlag for, at uniformsspørgsmålet nu endelig står overfor en afgørelse.

Næste bestyrelsesmøde afholdes 10. marts 1964 i Vedbæk.

OFO afholder i henhold til lovene valg til repræsentantskab og bestyrelse for 1964/65 i den kommende tid.

OFO medlemstal pr. 1. jan. 1964 er 274, og valgene af et repræsentantskab på ialt 28 repræsentanter finder sted i de sidste 14 dage af februar måned.

OFO 7 afdelinger vælger repræsentanter således:

Afd. Ålborg 2,
afd. Karup 5,
afd. Skrydstrup 2,
afd. Værløse 5,
afd. Vedbæk 5,
afd. København 3 og
afd. Ejby 3,

hvortil kommer 3 repræsentanter for kadetterne på Flyvevåbnets Officersskole.

Det årlige repræsentantskabsmøde er fastsat til

fredag den 3. april 1964

på afdeling Værløses område.

OFO nye bestyrelse vælges på repræsentantskabsmødet, og tjenesteændringer og andre forhold har bevirket, at der i år skal finde ekstraordinært mange nyvalg sted til bestyrelse, suppleanter, revisorer m. fl.

Da repræsentantskabet iøvrigt vil blive stillet overfor problemer af væsentlig betydning for organisationen, herunder bladet »Flyvevåbnet« og forskellige økonomiske problemer, må de forestående valg af det nye repræsentantskab anses for at være af stor betydning for organisationens virksomhed i det kommende år.

Automobilforsikring...

Foranlediget af den af de fleste automobilforsikringsselskaber bebudede og nu efterhånden også foretagne forhøjelse af automobilforsikringspræmierne, har organisationen på opfordring af en række medlemmer fulgt udviklingen omkring oprettelsen af forsikringsaktieselskabet »Assurance Institutet«, hvis principper og anvendelse af indkomne forsikringspræmier afgørende bryder med de af de traditionelle forsikringsselskaber hidtil anvendte.

»Assurance Institutet«, om hvis stiftelse m. v., der har været megen presseomtale, er nu en realitet, og i tilslutning til det i dagspressen omtalte, bringes i det efterfølgende med velvillig tilladelse fra Fællesorganisationen af Officerer i Hæren (FOH), med hvem OFO i sine orienteringer m. v. med forsikringsselskabet har været i nøje kontakt, uddrag af en artikel, som FOH har bragt i sit blad »VOR HÆR« nr. 12/1963 om emnet:

Efter mange vanskeligheder er forsikringsaktieselskabet »Assurance Institutet« nu tegningsdygtigt. Fællesorganisationen af Officerer i Hæren har indledningsvis købt aktier for kr. 25.000 og har således foreløbig muliggjort, at 250 af organisationens medlemmer kan melde sig som en gruppe forsikringstagere i det nye selskab. Organisationen vil varetage de forsikrede medlemmers interesse over for forsikringsaktieselskabet. Det eneste, som organisationen må betinge sig, er, at forsikringstagere muligvis må betale et mindre administrationsbidrag til organisationen.

Da alle organisationens medlemmer muligvis ikke er fuldt orienteret om det nye selskab, skal følgende tjene til oplysning:

Almindeligt

a. »Assurance Institutet« er en kombination af et gensidigt selskab og et aktieselskab, hvorved den risiko, der altid vil være ved at være medlem af et gensidigt selskab, undgås, idet hvert medlem kun hæfter for en forud fastsat maksimal tillægspræmie — fra kr. 160 til 290 — medens forsikringsaktieselskabet »Assurance Institutet« med sin aktiekapital hæfter for alle yderligere forpligtelser, naturligvis med dækning gennem genforsikring for katastroferisiko.

b. Grupper på mindst 100 kan tilslutte sig forsikringen og vil optræde over for »Assurance Institutet« som en enkelt kunde således, at de enkelte gruppers økonomi ikke på noget punkt bliver sammenblandet. Her gælder imidlertid den undtagelse, at alle grupper i den første tid efter selskabets start, hvor forsikringstagerne først melder sig, efterhånden som de gam-

le forsikringer opsiges, nødvendigvis må udgøre een stor fælles gruppe. Så snart de enkelte grupper bliver store nok, udskilles de fra »begyndergruppen«.

c. Præmierne fremgår af den nedenfor anførte tarifoversigt. For halv- eller kvartårlig indbetaling betales et tillæg på henholdsvis 3 og 5 pct.

Såfremt en gruppes skadesforløb er så gunstigt, at den foreløbige præmie ikke bliver brugt til dækning af skader, opnår alle gruppens medlemmer en reduktion af præmien i forhold til den tid, man har haft forsikring i det pågældende regnskabsår. Hvis omvendt skadesforløbet er ugunstigt, vil alle gruppens medlemmer på tilsvarende måde kunne pålignes en tillægspræmie, dog højst det i tarifoversigten anførte beløb.

Den enkelte automobilejer vil således, ved at tilslutte sig »Assurance Institutet«, kunne opnå en gunstig automobilforsikringspræmie samtidig med, at han højst kan komme til at betale en præmie, som stort set modsvarer hovedparten af de øvrige selskabers præmier.

d. Gennem reassurancer sikrer »Assurance Institutet« de enkelte grupper mod eventuelle katastrofefølger, og gensidigheden begrænses som nævnt til den maksimale tillægspræmie, anført i tarifoversigten.

e. Det er en forudsætning for tilslutning til »Assurance Institutet«, at den enkelte automobilejer har haft kørekort i mindst tre år og i løbet af de tre år højst har anmeldt en skade, for hvilken han selv er ansvarlig. I særlige tilfælde kan der dog dispenseres herfra.

Desuden er det en forudsætning, at den enkelte automobilejer tegner mindst en aktie på kr. 100,00.

f. »Assurance Institutet« vil i øvrigt fungere som ethvert andet forsikringsselskab, og policer samt tariferingsmåde vil blive i overensstemmelse med andre selskabers. F. eks. udstedes også »grønne kort« vederlagsfrit. Skadesopgørelsen vil blive gennemført ved hjælp af taksatorer, som får domicil spredt over hele landet.

g. Det understreges, at samtlige forsikringer i »Assurance Institutet« bliver tegnet med en selvrisiko på kr. 200,00 for hver skade. Selvrisikoen er under alle omstændigheder kun kr. 200,00, og uanset om skaden omfatter både ansvars- og kaskoskade.

h. Siden 1. april i år har forsikringsselskaberne gennemført forhøjelser af præmierne for de løbende forsikringer. Selskaberne giver deres kunder skriftlig meddelelse om, at policen ved næste forfaldsdato ændres, dels i tariferingsmetoden (fra værdiansættelse til vægtberegning) og dels ved en præmieforhøjelse. Så snart en automobilejer fra sit nuværende selskab får meddelelse om de ovennævnt ændringer, vil han automatisk være løst fra sin forsikringskontrakt, uanset om denne har været tegnet for en flerårig periode. Hvis man derfor inden 8 dage giver sit selskab meddelelse om, at forsikringen ikke ønskes fortsat ud over den i meddelelsen anførte skæringsdato, kan forsikringen fra denne dato overføres til »Assurance Institutet«.

i. Alle private vogne kan accepteres i »Assurance Institutet«, men køres mere end 22.000 km om året i sammenlagt tjeneste- og privatkørsel, skal vognen tariferes som »rejsevogn«. En særlig tarif herfor er fastsat, men da interessen herfor ikke skønnes at være almen, er den ikke medtaget her.

	Tarif 1		*Tarif 2*		*Tarif 3*	
Vægt	Foreløbig præmie kr.	Højeste tillægspr. kr.	Foreløbig præmie kr.	Højeste tillægspr. kr.	Foreløbig præmie kr.	Højeste tillægspr. kr.
indtil 599 kg	405,-	185,-	370,-	170,-	285,-	160,-
600 - 799 kg	420,-	200,-	385,-	185,-	300,-	175,-
800 - 999 kg	435,-	215,-	400,-	200,-	315,-	190,-
1000 - 1199 kg	450,-	230.-	415,-	215,-	335,-	210,-
1200 - 1399 kg	465,-	245,-	430,-	230,-	350,-	225,-
1400 - 1599 kg	480'-	260,-	445,-	245.-	365,-	240,-
1600 kg	510,-	290,-	475.-	275,-	395,-	270,-

Tarifområde 1: Storkøbenhavn og dele af Nordsjælland.

Tarifområde 2: Ålborg, Århus, Odense, Randers og Vejle.

Tarifområde 3: Det øvrige Danmark.

Hvorledes tegnes en forsikring?

Man henvender sig under alle forhold direkte til »Assurance Institutet«, Svanemøllevej 17—19, København Ø, tlf. (01) 29 36 00.

Har vognen tidligere været forsikret, og har man selv opsagt forsikringen i det tidligere selskab, anmoder man om at få en forsikringsbegæring tilsendt. Denne begæring sendes i udfyldt stand tilbage til »Assurance Institutet« sammen med det tidligere forsikringsselskabs anerkendelse af opsigelsen. At denne anerkendelse medsendes, er meget vigtigt, da man ellers kan risikere dobbeltforsikring. Er den tidligere forsikring ikke opsagt, men med kontraktligt varsel agtes opsagt på et senere tidspunkt, anmoder man om at få såvel en forsikringsbegæring som en opsigelsesformular tilsendt. Begge disse udfyldes og tilbagesendes »Assurance Institutet«, der derefter påtager sig at ordne alt vedrørende overførelsen.

Har vognen ikke tidligere været forsikret, hvilket er ensbetydende med, at en indregistrering skal finde sted, eller skal en omregistrering finde sted, f. eks. ved adresseforandring fra et registreringsområde til et andet, er et særligt forsikringsbevis nødvendigt. Et sådant udstedes øjeblikkeligt på anmodning fra forsikringstageren, evt. dennes forhandler.

— — —

Det skal sluttelig bemærkes, at OFO ikke på nogen måde økonomisk har entreret med selskabet, men organisationen vil naturligvis, hvis fornøden interesse måtte være tilstede, være medlemmerne behjælpelig i forhandlinger m. v. med selskabet.

LIN

BOG KRONIK

I efteråret 1963 udkom 5. reviderede udgave af »Militær Straffelov og Militær Retsplejelov« med dertil knyttede noter, Kgl. anordninger, domshenvisninger m. m.

Det er helt afgjort, at bogen lever op til 1. udgaves beskedne forord:

»Det er denne lovudgaves mål at give de militære tjenestemænd, der i embeds medfør skal beskæftige sig med strafferetlige spørgsmål, en kortfattet vejledning på det juridiske område, ligesom bogen måske kan være til nytte for civile jurister ved at give en kortfattet oplysning om visse militære forhold, der kan tænkes at få betydning under militære straffesager.«

For alle chefer, »der i embeds medfør skal beskæftige sig med strafferetlige spørgsmål« er dette efterhånden digre værk (392 sider), som er a jourført bl. a. derved, at så godt som alle landsretsdomme af interesse fra tiden 1954—62 er medtaget i uddrag, blevet en helt uundværlig hjælp, uden hvilken man utvivlsomt ville fare hjælpeløs rundt i den juridiske jungle. Dets fremkomst må hilses med tilfredshed. Prisen (60 kr.) kan synes lidt voldsom; men befandt jeg mig på et tjenestested, hvor den ikke fandtes, ville jeg ikke betænke mig på at anskaffe den som ejendom.

Skal der rettes nogen anke mod udgaven, må det blive, at oplysningerne om landsretsdommene tit og ofte mangler nøjagtig oplysning om straffens størrelse. Selvfølgelig spiller mange hensyn ind ved strafudmålingen; men det vil immervæk være en hjælp for chefen at se de højere instansers syn på forseelserne.

At så den Militære Straffelov er skrevet »med krig for øje« og efter mit skøn er meget lidt anvendelig ved et moderne forsvar med meget stampersonel i fredstid, er en helt anden sag, som redaktøren af denne udgave ikke kan lastes for.

K W H

FLYVEVÅBNET

10. ÅRGANG

Nr. 3 1964

For ædel Port

WEILES WINE

Vinhandlere siden 1822

P. WEILE & SØN . AALBORG

RADIO LAN PARTS A/S

SKT. KNUDSVEJ 13
KBHVN. V.

TELEFON:
HILDA 31 11

RADIO - RADAR - TV

Elektrotekniske artikler en gros

OLUF RØNBERG
JERN OR STÅL
AKTIESELSKAB

MANAGER'S SHERRY · MANAGER'S PORT · MANAGER'S MADEIRA

CARL JACOBSENS
VINHANDEL
ØSTBANEGADE 3 KØBENHAVN Ø

WATER FOR OXEN · WINE FOR KINGS

TRIA 4311

C. W. S. Svineslagterier A/S

HERNING OG SKJERN

Flyvevåbnet

NR. 3 1964

Udgivet af
ORGANISATIONEN AF
FLYVEVÅBNETS OFFICERER

INDHOLDSFORTEGNELSE

— Leder
— Arbejdsmarkedets Tillægspension
— Sagt i Folketinget om forsvaret
— Starting up procedure
— Dialog
— OFO-orientering
— Why Worry?
— Duelighedsbedømmelser

De synspunkter, der fremsættes i tidsskriftet, repræsenterer ikke nødvendigvis redaktionens — endsige organisationens — anskuelser og meninger, men står for forfatterens egen regning.

Gengivelse af tidsskriftets indhold må ikke finde sted uden kildeangivelse.

Ansvarshavende redaktør:
(midlertidigt):
Major Å. H. Dolleris, Træningskommandoen.

For at skabe størst mulig ro om fordelingen, bedes privatadresser så vidt muligt benyttet.

Adresseforandringer o. l. samt reklamationer over uregelmæssigheder vedrørende tilsendelsen anmeldes til OFO-sekretariat, Flyvestation Vedbæk, (01) 89 05 01, lokal 47.

Redaktionen af dette nr. er afsluttet 11. mar.

Trykt i
Herlev Bogtrykkeri . 94 19 06
(S. Valbjørn)

Forflyttelser

Personelpleje

OFO må som personelorganisation på samme måde som kommandomyndighederne gøre sig klart, at personellets primære opgave er at kunne udføre de pålagte pligter på en sådan måde, at værnet opnår den størst mulige effektivitet.

Inden for de dermed afstukne rammer er der imidlertid for personellet en række faktorer, der uundgåeligt griber ind i hovedopgaven.

Det er et særkende for linieofficerer, at de praktisk talt gennem hele deres tjenestetid er under uddannelse, således at forstå, at de — udover at modtage egentlig undervisning — med større eller mindre mellemrum må skifte tjenestestillinger for derigennem at opnå den alsidighed, der er nødvendig for, at de kan bestride de større stillinger, der følger med alder og forfremmelser.

En uundgåelig konsekvens heraf er forflyttelser, der naturligvis også berører officerernes hjem og familie i væsentlig grad.

Her kommer en gren af *personelplejen* ind i billedet, idet det må og bør være i alles interesse, at ulemperne ved de mange forflyttelser afbødes mest muligt, blandt andet ved at give meddelelse herom i rimelig tid.

Dette har været et ømt punkt for personellet i de år, flyvevåbnet har eksisteret som selvstændigt værn, men først i de sidste par år med bestemmelsen om, at begrebet *fast tjenestested* også er gældende for flyvevåbnet, er der for myndighederne også kommet penge med ind i billedet, når der skal ske forflyttelser.

Står vi nu overfor et vendepunkt i myndighedernes administration af disse for personellet så afgørende sager?

I slutningen af januar skrev et københavnsk aftenblad under overskriften: »Længere varsel for officerer, der forflyttes« bl. andet:

»Forsvarsministeriet betræder en ny kurs på et omstridt felt i disse dage. Man vil give officererne op til *halvandet* års varsel, inden de forflyttes fra en del af landet til en anden. Ofte er det sket, at officererne i kundgørelserne har kunnet læse, at de skulle flyttes ganske få måneder senere.

Officerernes organisation har gentagne gange klaget over, at varslet var for kort. Fra ministeriets sige søger man nu at gøre det længere .....

Ordningen falder i tråd med forsvarsministerens forsæt om at give et godt varsel og nedsætte antallet af forflyttelser i det omfang, dette er muligt.«

Nu ved flyvevåbnets officerer jo meget vel, at når pressen taler om officerer og officersorganisation, så dækker det normalt hærens officerer og FOH. Dette være naturligvis kun nævnt her for at understrege, at hærens officerer — ud over at de er de fleste — på grund af hærens decentraliserede personeladministration får forholdsvis langt flere forflyttelser optaget i den offentligt tilgængelige kundgørelse, end det er tilfældet med flyvevåbnets officerer, der på grund af en centraliseret personeladministration får meddelelse om en række forflyttelser gennem Flyverkommandoens Personelbefalinger.

VOR HÆR har i sit februarnummer i lederen »Et lyspunkt« udtrykt sin glæde over, at Forsvarsministeriet i kundgørelse i slutningen af januar har løftet sløret for en langsigtet personelpolitik.

»Flyvevåbnet« vil gerne afslutte disse bemærkninger om personelpleje i relation til meddelelse om forflyttelse i rimelig tid med at udtrykke tilfredshed over, at man i den senere tid i Kundgørelse for forsvaret og de derefter med beundringsværdigt tempo følgende Flyverkommandobefalinger har fået meddelelse om forflyttelser, der for langt de flestes vedkommende er givet med et varsel fra 3 til 8 måneder.

Personelplanlægning er ligeså vanskelig som nødvendig.

At lægge en personelpolitik og derefter at gennemføre den stiller store krav.

Det har været en glæde at kunne konstatere, at Forsvarsministeriet og værnskommandoen nu synes at ville søge frem til en afgørende forbedring på områder, der er til stor gavn både for flyvevåbnet og for dets personel.

A. T. P.

Folketinget har netop vedtaget lov om *Arbejdsmarkedets Tillægspension,* der som hovedregel skal omfatte *alle funktionærer m. fl.*

Såvel den enkelte som arbejdsgiveren skal yde bidrag hertil.

Ordningen er noget nyt, og De bør kende enkelthederne herom. Fællesrådet for danske Tjenestemands- og Funktionærorganisationer udsender derfor

A T P-bogen,

der kommer til at indeholde følgende:

1. Gennemgang af loven om Arbejdsmarkedets Tillægspension.
2. Oversigter, således at man selv kan foretage de nødvendige notater og beregninger.
3. Eksempler på ATP-beregninger.
4. Loven om ATP med bemærkninger.

OFO har bestilt ATP-bogen i et sådant antal, at hver afdeling får tildelt 1 eksemplar til brug for medlemmerne.

De kan også selv bestille bogen ved at indsende kr. 4,00 til postkonto 257 23 »Fællesrådet«, Vesterport, Trommesalen 2, 3. København V, hvorefter bogen vil blive tilsendt portofrit snarest muligt.

Sagt i Folketinget om forsvaret...

Under folketingets åbningsdebat d. 17 okt var Iver Poulsen, De Uafhængige, aktiv igen, han sagde bl. a.:

»Men så var der forsvarets materielanskaffelser. Dér er billedet ikke opmuntrende. Den højtærede forsvarsminister oplyste, at i 1962 var materielbehovet anslået til ca. 2 milliarder kr., så vidt jeg fik fat i det; men så vidt jeg ved, er der på materielanskaffelser kun ofret 325 mill. kr. i den tid, der er gået siden da. Med det tempo vil det vare 12-15 år, før forsvarsforligets materielramme er udbygget, minimumsrammen, og til den tid vil den væsentligste del af det anskaffede materiel være forældet og skulle udskiftes. Så hvis der ikke, som vi udtalte ønske om i går, bliver større forståelse for dette spørgsmål og givet større bevillinger til materielanskaffelser, således at dette område opfylder forsvarslovens rammer, tror jeg ikke, man kan bebrejde vore kammerater inden for NATO-fællesskabet, at de betragter os med en vis mistillid, og det skulle nødig være tilfældet.

Hærchefen, general V. Jacobsen, har udtalt sig om materielspørgsmålet i dagbladet Information den 23. august 1963. Jeg beder om tilladelse til et citat. Hærchefen siger:

> »Endnu mangler opfyldelsen af en af forsvarsforligets vigtigste forudsætninger, nemlig modtagelsen af det moderne materiel, først og fremmest i form af pansrede mandskabsvogne, moderne radiomateriel og selvkørende artilleri, ...«

Jeg beder om lov til at komme igen med et enkelt citat fra samme blad og samme dag af admiral Pontoppidan, som siger:

> »at søværnet .. fortsat mangler en del i at nå op på forsvarslovens minimumsstyrker .. En afhjælpning af disse mangler vil være en forudsætning for den væsentlige forøgelse af søværnets effektivitet, som loven tilsigtede, ..«

Her er altså spørgsmålet: Over hvor lang en periode agter regeringen at strække materielanskaffelserne? Det er jo aldeles afgørende for hele vort forsvars værdi.

Den radikale ordfører, det ærede medlem hr. Helge Larsen, sagde en lille smule til mig, og selv om jeg ikke plejer at ofre ret meget på radikale forsvarspolitiske betragtninger, vil jeg alligevel tillade mig, nu da vi har så god tid, at sige et par ord til det ærede medlem.

Det ærede medlem spurgte mig med hensyn til nedsættelse af tjenestetiden, om jeg ikke vidste, at der var forskellig tjenestetid inden for værnene. Jo, det ved jeg godt, men jeg ved også, at det gælder om ikke at skabe alt for forskellig tjenestetid på alt for mange områder, for så bliver det lodtrækning, der kommer til at afgøre, hvem der skal tjene hvor og hvor længe, og det er ikke heldigt. Men den ærede radikale ordfører har vist ikke rigtig gjort sig klart, at den nedsættelse af tjenestetiden, som vi foretager nu, vil — hvis vi skal opretholde beredskabsstyrken — betyde hurtigere indkaldel-

sesrytme, mere kaserneplads, flere befalingsmænd. Videre sagde den ærede radikale ordfører i går, at man fra radikal side ønsker ordentlige samlingsstuer, ordentlige fritidslokaler og flere barakker — ja, barakker er jeg jo ikke sådan den store tilhænger af, for jeg synes, soldaterne har krav på ordentlig kaserneplads — men er den ærede ordfører for det radikale parti klar over, at den nedsættelse af tjenestetiden, som der her er tale om, vil kræve betydelig øgede forsvarsudgifter?«

Spændt blader man videre i Folketingstidende for at finde svar på ovennævnte spørgsmål; men det er her ens ukendskab til folketingsarbejde kommer frem. Ovennævnte er som sagt fra en åbningsdebat, og sådan noget venter man ikke svar på. Næh, det er kun, når der direkte på skemaet står »Spørgsmål til ministrene«, at man kan forvente svar, som f. eks. da O. Mathiasen, Socialistisk Folkeparti, den 23 okt 1963 stillede statsministeren nogle spørgsmål.

O. Mathiasen: »I et blad, der hedder Feltavisen, og som formentlig er uddelt blandt det mandskab, der deltog i efterårsmanøvrerne i år, har den højtærede forsvarsminister fremsat nogle udtalelser angående placering af atomvåben på dansk grund, udtalelser, som jeg har læst med undren og bekymring. Heri siger den højtærede forsvarsminister, at der ikke kan træffes flertalsbeslutninger i NATO, men at hvert enkelt land kan træffe beslutning selv, og at denne beslutning ikke kan omstødes. Dette er alt sammen i orden.

Den højtærede forsvarsminister siger imidlertid dernæst, at Danmarks beslutning om ikke at modtage atomladninger på dansk grund er bestemt af de nuværende forhold, men at dette ikke betyder, at vi har fraskrevet os atomvåben ud i fremtiden. Og ministeren slutter således — jeg beder om tilladelse til at citere —:

»Hvis forholdene gør det ønskeligt, siger vi ja.«

I det svar, som jeg fik af den højtærede statsminister på et spørgsmål af lignende karakter i forrige samling, sagde den højtærede statsminister, at der ikke er placeret atomvåben på dansk grund, og at der heller ikke fremover påtænkes en sådan placering. Jeg var i stand til at takke — jeg tror endda, jeg sagde hjertelig tak — for svaret, idet jeg fortolkede det på den måde, at nu var der givet klar besked om sagen, at regeringen ikke under nogen omstændigheder vil tillade placering af atomvåben i Danmark eller i danske farvande.

Jeg beklager, at jeg endnu en gang må ulejlige den højtærede statsminister med denne sag, men jeg finder det vigtigt, at det over for befolkningen og også over for folketinget klart bliver fastslået, om det er den højtærede statsministers klare afvisning af atomvåben, der stadig fremover er gældende, eller det er den højtærede forsvarsministers bemærkning om, at hvis forholdene gør det ønskeligt, siger vi ja til atomvåben.

Derfor har jeg stillet mit spørgsmål, og jeg håber at få et så klart svar, at det bliver unødvendigt at stille flere spørgsmål om denne sag.«

Statsministeren (J. O. Krag): »Jeg takker det ærede medlem for spørgsmålet. Den gengivelse af Feltavisens interview, som det ærede medlem henviser til, dækker kun delvis forsvarsministerens udtalelser.

Regeringens beslutning om ikke at modtage atomladninger på dansk jord står fortsat og uændret ved magt. Hvorvidt man i fremtiden vil træffe andre beslutninger, kan vi naturligvis ikke i dag træffe afgørelse om.«

O. Mathiasen: »Jeg takker den højtærede statsminister for svaret, men vil dog gerne anholde den sidste udtalelse. Jeg mener, at den ansvarlige regering må kunne sige, at så længe den har magt og indflydelse i landet, vil der i hvert fald ikke blive tale om placering af atomvåben på dansk grund. Jeg spørger derfor den højtærede statsminister, om det ikke er muligt at strække sig så

langt som til at sige, at det i hvert fald ikke vil ske i denne regerings tid.«

Statsministeren (J. O. Krag): »Da vi i sidste samling drøftede det samme spørgsmål, modtog jeg en tak, endda en hjertelig tak, fra det ærede medlem for mit svar, der gik ud på, at der ikke er placeret atomvåben på dansk territorium, og at der heller ikke påtænkes en sådan placering.«

Hermed sluttede spørgsmålet.

Men så har man jo også fået klar og tydelig besked.

Ved samme lejlighed sagde Aksel Larsen, Socialistisk Folkeparti, bl. a. følgende:

»Jeg skal ikke gå i detaljer med, hvad den højtærede forsvarsminister sagde, kun minde om de oplysninger, ministeren gav om de forøgede militærudgifter og ikke mindst de forøgede udgifter til militæranskaffelser. Jeg synes, man snart burde komme til det resultat, at det er uforsvarligt på den måde at øse pengene ud, og når man fra regeringens side har så travlt med at ville nedsætte forbruget, kunne, som jeg tidligere har sagt, staten gå i spidsen, og den burde først og fremmest gå i spidsen på dette område, hvor det drejer sig om totalt uproduktive udgifter, om hvilke ingen kan sige, at de på nogen måde er samfundsgavnlige eller gavnlige for vort lille land, men hvor man må befrygte det modsatte.

Vil regeringen endnu ikke lade sig tale til, hvad angår afrustning af Danmark, kunne den da i det mindste tænke lidt på at spare på den konto, der hedder militærudgifter.«

Et par skridt mere til højre, og det ender såmænd med, at det ærede medlem bliver helt forsvarsvenlig.

At tilnærmelse er begyndt fremgår af efternævnte, ved samme lejlighed fremsatte betragtning:

»Men lad det være, vi kan ikke stå her og fordele mandater; lad os vente med det, til valget er overstået. Jeg tillader mig stadig væk at have det ønske og at ville arbejde for, at valget skal få et sådant forløb, at der ikke alene ikke bliver mulighed for et venstre-konservativt flertal eller en venstrekonservativ regering, men at der bliver det, jeg kalder et arbejderflertal, altså et flertal af socialdemokrater og folkesocialister, og så skal vi ligegodt se, om det ikke kan føre til, at dette flertal vil blive brugt, ikke til at lave socialisme 14 dage efter valget, men til at skaffe landet en anden og betydelig bedre politik end den, vi har haft hidtil, hvor den siddende regering i det væsentlige har støttet sig på at arbejde sammen med de borgerlige partier.«

K. W. H.

Ballerup Blomsterforretning
Telf. 97 00 68 . Stationsvej 26

JENS JENSENS EFTF.
VINHANDEL
Grundlagt 1813
ST. SCT. HANSGADE 1 . VIBORG

Jul. Jacobsen
AALBORG

Teknisk maskin- og olieforretning

Telefon 3 12 88 . Fjernskriver 9762 ab
Aalborg

SOLDATENS SABELDANS

(Sjællands Tidende d. 4. jan. 1964)

Reserveofficersforeningens tidsskrift har protesteret mod, at en officer, der tog sin sabel med i kirke, da han skulle giftes, af præsten fik besked på at lægge den i våbenhuset, og henstiller til andre officerer ikke fortsat at finde sig i en sådan behandling.

En kriger — måske
hed han Abel —
var noget så stolt
af sin sabel,
thi når han trak sværdet
af balg,
var pigernes hjerter.
til salg.

Han var så forelsket
i skatten
og sov med sin sabel
om natten.
Da den stak ham i nakken
en dag,
sprang han op og skreg: — Fjender!
Stik af!

Nå, men næst efter sablen
var Bitten,
der var noget så sød,
favoritten,
og det gik hun rundt og skreg
ud om,
så han måtte skyndsomst stå
brudgom.

For alteret medførte
Abel
sin pige, sig selv og
sin sabel.
Ak, men præsten fik sagt med
et skrig:
— De skal giftes og ikke
i krig.

Og dog drager hæren
i felten
for at værne om sablen
og helten.
Når soldaterne vælger
en brud,
skal det helst ske med kampdrøn
og skud.

Så enhver officer af
reserven
vil for fremtiden fortsætte
hverven
af kolleger med krigerisk
virke,
når han stormer den fjendtlige
kirke.

FRA FLYVNINGENS HISTORIE

GAMLE FLY

FM I Nr. 50 »PERSSUAK«

Dornier »WAL 1933—34« (Dornier Metallbauten, Friederichshafen)

Ved anskaffelsen i foråret 1938 af FM I 50 fik Søværnets Flyvevæsen et fly, som på flere områder var en »ener«.

Typen blev kun anskaffet i eet eksemplar og var Søværnets første 2-motorede flyvebåd, det hidtil største fly med en efter forholdene stor rækkevidde og nyttelast, men en rent civil type, som i første række agtedes anvendt til løsning af civil-militære opgaver.

Trods sin korte virke- og levetid (til april 1940) nåede flyvebåden at deltage i den hurtigt planlagte og gennemførte ekspedition til Grønland, at udføre den første flyvning mellem Danmark og Nordgrønland, en ambulanceflyvning fra Færøerne til København og afhentning af en patient fra et skib midt i Nordsøen, men det er jo »historie«, som vi måske kan komme tilbage til under »Der var engang«.

FM I var Søværnets betegnelse for Dornier 10 ton WAL,forsynet med 2 stk. BMW 650 HK vandkølede motorer anbragt i tandem over bæreplanet, 1 tractor, 1 pusher, med 4-bladede træpropellere med fast stigning. Da motorerne havde samme omløbsretning havde de 2 props således modsat omløbsretning. Besætningen var normalt på 4 mand.

Skroget, plankonstruktion og planstøtter var af duraluminium, planer og ror beklædt med lærred. Flyets indretning fremgår af skitsen.

I stedet for sideflydere under planet var flyet til tværstabilisering på vandet forsynet med udbygninger fra skroget (en art Wingstubs), der gav særdeles god stabilitet, men de store bundflader gav også en stærkt forøget rulningsmodstand på søen, hvilket mærkedes tydeligt under start.

De 1300 heste var absolut i underkant til at bringe det fuldtlastede fly i luften, i stil-

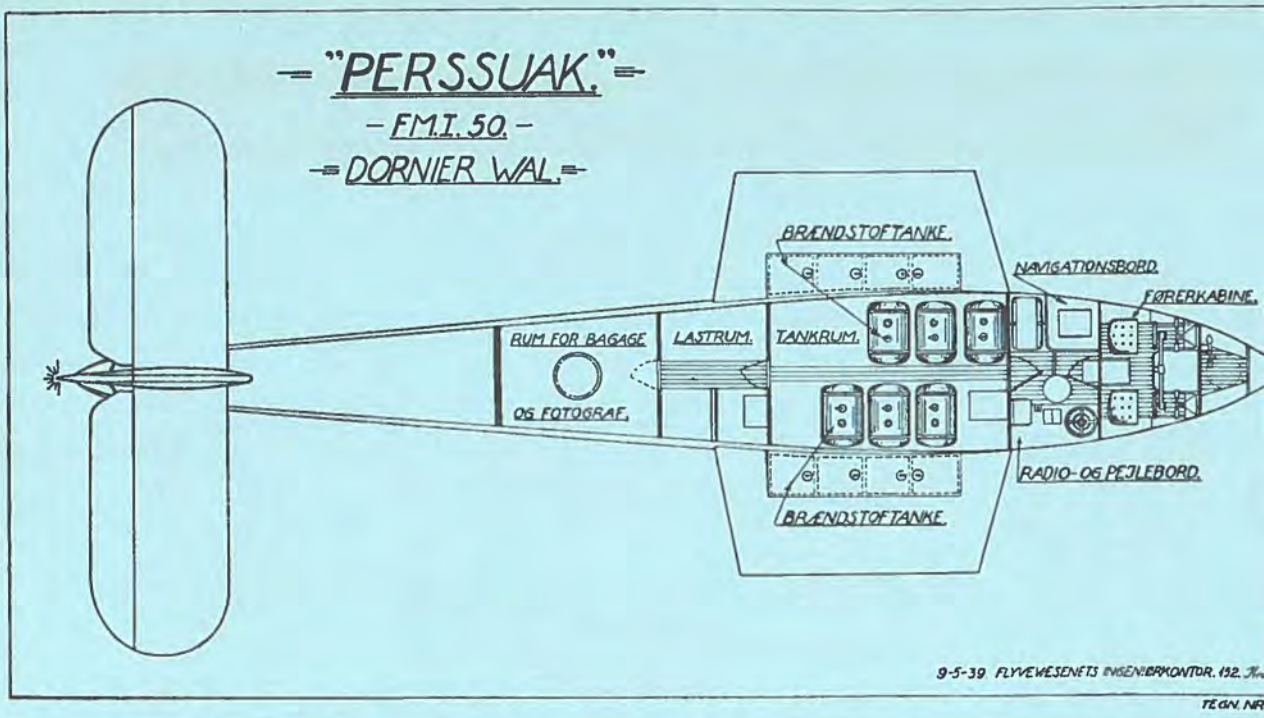

Spændvidde: 27,20 m. Længde: 18,20 m. Tomvægt: 5.600 kg. Flyvevægt: 10.000 kg. Brændstof: Total 4.720 l.

le vejr og blankt vand var det næsten umuligt at få flyvebåden op på trinet, inden motorerne blev for varme.

Vi brød derfor snart med den normale praksis at tanke fuldt op efter hver flyvning, men lod »Perssuak« være stand by med 1/2 beholdning, når næste mission ikke var kendt. Ved ordre til flyvning gjaldt det derfor først: Hvor meget brændstof og evt. beordre tankning, medens alt andet blev gjort klar til opgaven.

Starten var nu under alle omstændigheder en morsomt spændende begivenhed med mange variationer, men også temmelig anstrengende rent legemligt. Arbejdet med rattet var noget, der gav veludviklede muskler i arme og skuldre, samt sved på panden.

I stille vejr betalte det sig at taxie hurtigt modsat startretningen eller lidt på tværs af den, vende rundt og så fuld gas på for at udnytte det skvalp, man selv havde lavet, så kunne man ved kraftig brug af højderor få den rokket op på trinet og i luften på 4—5 minutter (6—8 minutter var maximum for take-off power).

Med frisk vind og lidt sø til hjælp gik det hurtigere med at blive airborne — men — cockpittet var knapt 1 meter over vandlinien, så selv med jævn sø skyllede vand og sprøjt over vindspejlet, så man intet kunne se, men nærmest følte sig som en U-båd uden periskop. De første minutter af starten var derfor blindstart, hvor det især var vigtigt at holde kursen efter kompas og endelig ikke lade sig forlede til at trække næsen for tidligt op, for så risikerede man at blive smidt i luften af en sø uden at kunne blive der, og så var starten holdt op med at være morsom. Men når man først fik hovedet op over vandet og flyet i luften, tørrede man sveden af panden og frydede sig over det robuste skrog, der tog alle knubs uden at gi' sig, og de støt arbejdende BMW-er. I luften var både længde- og tværstabilitet særdeles god, men kursstabiliteten var lovlig ringe, hvilket var ret generende under instrumentflyvning. Dette forhold fik vi dog udbedret ved installation af Askania Kurssteuerung, der arbejdede fortrinligt i forbindelse med det gyro-stabiliserede fjernkompas.

Marchfarten varierede stærkt med totalvægten, og motoreffekten faldt ret hurtigt med højden, da der ikke var nogen form for regulering af højdegas.

Den bedste udnyttelse og højeste marchfart (bortset fra udnyttelse af medvind i højden) nåedes ved flyvning i 5—10 meters højde, hvor flyet lå støt på en luftpude under de store planer, hvorfor denne højde blev foretrukket på lange stræk over frit farvand, sålænge sigtforholdene tillod det.

Ved maximum fuldvægt (ca. 9.500 kg) kunne FM I i lav højde nå en I.A.S. på 165 km/t., der, efterhånden som brændstoffet svandt, voksede jævnt til 190—200 km/t. Fulde tanke gav en maximum flyvetid på ca. 13 timer eller ca. 2300 km med en gennemsnitsfart på 180 km/t.

»Perssuak« var, som det fremgår af ovenstående, et særpræget fly, og der er to ting, som må nævnes for yderligere at fremhæve dette.

Den ene er, at det var muligt at inspicere motorerne under flyvning. Fra en lem i toppen af tankrummet kunne chief-engineer arbejde sig op bag de forreste planstøtter til hulrummet mellem de 2 motorer og her kontrollere olie- og kølevandsledninger for lækage og i øvrigt inspicere, om alt stod vel til. Det var bestemt ikke nogen forlystelse at forcere det stykke fri luft med propelhvirvler, men på lange strækflyvninger var det rutine at inspicere hver 2. time. Det var meget betryggende at se ham nede i navigationsrummet igen med en O/K-melding, ikke mindst fordi det var umuligt fra cockpittet at se, om han var blæst væk under turen op eller ned.

Den anden ting var en vældig praktisk indretning, som jeg ikke har set på noget andet søfly.

Enhver, der har prøvet at manøvrere et en-motoret søfly på søen i hård kuling, ved hvilke problemer, man er stillet overfor, hvis man skal gå fra en bøje, hvor der er begrænset manøvreplads og straks efter at have sluppet bøjen skal dreje væk fra vinden, evt. med hård brug af en kold motor. Disse problemer var væsentlig reduceret i »Perssuak«, der havde en slippehage under

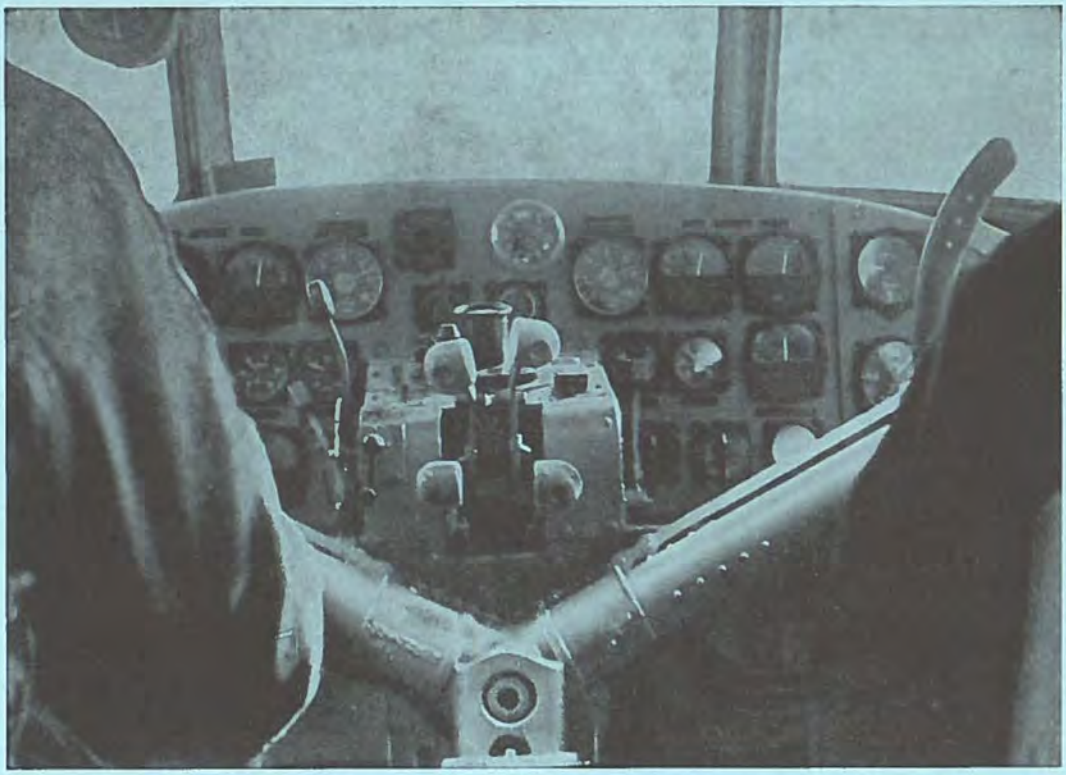

haletippen. Med en wirestrop fra bøjen til slippehagen svajede flyet op med næsen væk fra vinden, og man kunne så varme motorerne op i fred og ro. Når alt var klart til afgang, kunne føreren udløse slippehagen fra cockpittet og taxie væk med vinden.

Til slut skal blot nævnes, at »Perssuak« blev købt brugt fra »Deutsche Lufthansa«, der havde anvendt typen på postrute over Sydatlanten mellem Dakar og Port Natal. Flyet kunne ikke klare hele strækningen, men forbindelsen blev opretholdt ved hjælp af 2 støtteskibe med katapult, som var stationeret nogle hundrede sømil fra hver kyst.

Den direkte anledning til anskaffelsen af »Perssuak« var som før nævnt en særlig ekspeditionsopgave i Nordgrønland, men »det er en anden historie«. *SKAR*

Clicheerne er velvilligst udlånt af henholdsvis Chr. Eriksen's Forlag (fra bogen »Fra Lissabon til Pearyland«) og af forfatteren Hans Kofoed (fra bogen »Danske militærfly gennem 50 år 1912—1962«).

Hjertelig tak! *Redaktionen.*

STARTING UP PROCEDURE—

Med velvillig tilladelse fra redaktionen af SAS-bladet TAKE OFF — orientering for autoriserede SAS-agenter — bringer »Flyvevåbnet« her en — synes vi — for enhver ægtemand særdeles anvendelig og, som det fremgår af TAKE OFF's redaktionelle bemærkninger, afprøvet fremgangsmåde for morgenens igangsætning, bragt i elektron- eller databehandlingsmaskinsproget, med vignetter af tegneren Füchsel.

Alle erstatningskrav, retslige forfølgelser fra hustruer eller lignende ubehageligheder afvises på forhånd. Red.

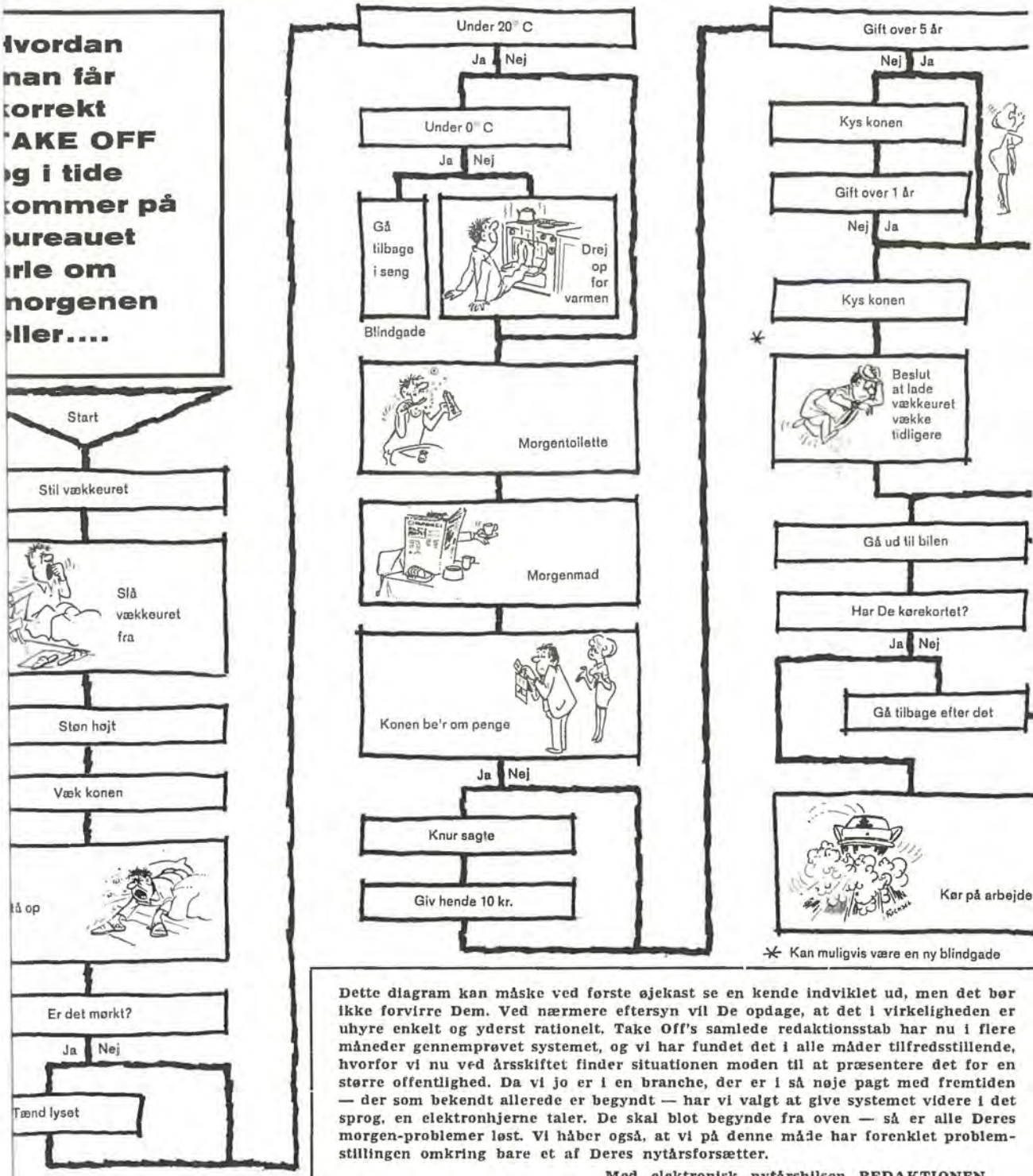

Dette diagram kan måske ved første øjekast se en kende indviklet ud, men det bør ikke forvirre Dem. Ved nærmere eftersyn vil De opdage, at det i virkeligheden er uhyre enkelt og yderst rationelt. Take Off's samlede redaktionsstab har nu i flere måneder gennemprøvet systemet, og vi har fundet det i alle måder tilfredsstillende, hvorfor vi nu ved årsskiftet finder situationen moden til at præsentere det for en større offentlighed. Da vi jo er i en branche, der er i så nøje pagt med fremtiden — der som bekendt allerede er begyndt — har vi valgt at give systemet videre i det sprog, en elektronhjerne taler. De skal blot begynde fra oven — så er alle Deres morgen-problemer løst. Vi håber også, at vi på denne måde har forenklet problemstillingen omkring bare et af Deres nytårsforsætter.

Med elektronisk nytårshilsen REDAKTIONEN

D·I·A·L·O·G

I det herrens år 1964, hvor brugen af elektronhjerner har gjort én fortrolig med den tanke, at fødselsdag og -år kan ændres af mennesker med maskinel hjælp, læser kaptajn NN i et stort dagblad, hvor økonomiministeren i øvrigt ofte giver udtryk for sine tanker, at en elektronhjerne på 24 minutter har udregnet 2100 forskellige løntrin for 45 lønområder for 150.000 tjenestemænd og funktionærer pr. 1. april 1964.

Med sædvanlig sans for enkeltheder læses lønstigningerne for statens lønningsklasser fra 1. til 30., og kaptajnen vender tilbage til 17. lønningsklasse, hvor han med særlig interesse for sin personlige økonomi konstaterer, at hjernen har beregnet kaptajners lønstigning til at være fra 932 til 1319 kr. Det var pokkers, kan pristallet nu give mig tusind kroner om året? 17. lønningsklasse ligger omtrent i midten og ca. 150.000 mennesker à ca. 1000 kr. — det bliver et stort tal — og sandsynlighedsregning var jeg ikke stærkest i. Var der i øvrigt ikke noget engang med helhedsløsning og prisstop, lønglidning og lønstop, tvungen opsparing på afbetaling, opsamling, indsamling og udsugning og nu sidst selvangivelsen med 30 pct. og A og B og uniformstilskud, som tillægges og fradrages + kr. 400.

Kaptajnen erkender — for sig selv — at nu må det være hans tur til en lang briefing hos den gode regnemager, for det er trods alle andre hjerner dér, det er vigtigst at få bekræftet muligheden for en ny og forbedret økonomisk langtidsplanlægning for egne investeringsmidler.

I tiltro til, at regnskabsføreren forholdsvis hurtig kan forklare en enkeltperson dennes lønning og beregningen heraf uden særlig belastning af kommunikationssystemet, drejes lokalnummeret og følgende samtale blev aflyttet:

Regnskabsføreren: Regnskabsføreren.

Kaptajn NN: NN. Jeg er jo blevet forflyttet fra den høje stab hertil. Jeg så i avisen i går, at kaptajner skal have ca. 1000 kr. om året i lønforhøjelse. Hvad skal jeg egentlig have i løn den 1 april 1964?

Regnskabsføreren: Jeg har ikke fået dit lønkort endnu, men vi kan vel regne den ud. Hvad får du i dag? Du blev kaptajn 1 sep 63, ikke sandt?

Kaptajn NN: Jo, jeg blev flyverløjtnant I den 1 aug 1961 og kaptajn 1 sep 1963, men jeg kan ikke huske lønningen.

Regnskabsføreren: Det kan ikke være rigtigt, for i henhold til 12. hæfte, pkt. 81 har tjenestemænd såvel som befalingsmænd o. l., der ikke er tjenestemænd, pligt til at kende de for deres stilling gældende lønningssatser m. v., så dette her ligner jo pligtforsømmelse.

Jeg har selv været i Kastellet i flere måneder ....

Kaptajn NN: Ja, ja, jeg har også i den senere tid læst og prøvet at kombinere lønningsloven og diverse kundgørelser, men kan du ikke bare lige forklare mig beregningen af min løn. De andre 2099 løntrin er mig det samme.

Regnskabsføreren: Det kan vi godt prøve at hjælpe hinanden med. Jeg tager lige håndbogen. Du blev FL II (R) 1/11-57, ser jeg.

Kaptajn NN: Den dato kan vel være ligegyldig.

Regnskabsføreren: Nej, der starter vi, for dengang og indtil 1962 stod der i loven for tjenestemænd en lønningsbestemmelse for ikke-tjenestemænd gående ud på, at befalingsmænd af løjtnantsgrad i de første 2 år efter ansættelsen i reserven skulle aflønnes efter de for aspiranter til tjenestemandsstillinger gældende regler, og at alderstillæg beregnedes efter tjenestealder i graden med fradrag af tjenestetid på aspirantløn.

Kaptajn NN: Det skal nok passe, for jeg fik noget med 90 pct. af noget.

Regnskabsføreren: Ja, og pr. 1 april 1958 blev du så indplaceret på nettobegyndelseslønnen i 14. lønningsklasse.

Kaptajn NN: Hvad betød det egentlig?

Regnskabsføreren: Det var simpelthen en ny terminologi for aspirantlønnen, med andre ord bruttoløn med fradrag af pensionsbidrag på 4 pct., hvilket er 96 pct.

Kaptajn NN: Det var da også en fremgang, og jeg har da også læst i lønningsloven, at aspiranttjeneste efter det 21. år i tilfælde af aflønning med et beløb svarende til den fulde nettobegyndelsesløn ved ansættelse i tjenestemandsstillingen kunne medregnes i lønningsancienniteten, så den tid er jo ikke spildt.

Regnskabsføreren: Den forbedring ved medregning af aspiranttjeneste, som kom med lønningsloven i 1958 i § 6, stk. 5, gælder ikke for dig, for man fik ikke ændret klassificeringslovens § 271, stk. 2 i overensstemmelse hermed, og du kan forøvrigt selv se i § 274, stk. 8, at reglerne i bl. a. § 6, stk. 5, ikke gælder for militære tjenestemænd.

Kaptajn NN: Nå.

Regnskabsføreren: Vi regner videre. Bruttoløn lig 100 pct. den 1/11 1959 samtidig med at du blev FL I (R), men det betød forøvrigt ikke noget. Så blev du FL I den 1 aug 1961, men det betyder heller ikke noget. Den 1 nov 1962 fortjener du et alderstillæg, og det har du nok også fået. Du er nu på 13860 og går over på begyndelseslønnen som kaptajn, så nu er det ganske enkelt. Skal vi først tage lønnen pr. 1 feb 1964?

Kaptajn NN: Ja, det er OK, lad os tage årslønnen.

Regnskabsføreren: Der er grundløn kr. 15.000, dyrtidstillæg med 4 portioner à 180 kr. og 5 portioner à 288,00 er ialt kr. 2160, overenskomsttillæg med 40 portioner à 48 kr. = 1920 kr. Så er der et særligt tillæg på 1 pct. af lønnen pr. 1 april 1963, dvs. 1 pct. af de nævnte beløb, hvilket giver 190,80.

Kaptajn NN: Jamen, jeg var jo ikke kaptajn dengang og fik ikke den løn 1 apr 1963.

Regnskabsføreren: Det skal du ikke tage dig af.

Kaptajn NN: Den ene procent har den ikke noget med ferie at gøre?

Regnskabsføreren: Nej, denne ene procent har ikke noget med den anden ene procent at gøre, og den ene procent fik du første gang 1 okt 1963.

Kaptajn NN: N. Hvad får jeg i stedtillæg?

Regnskabsføreren: Ligesom alle de andre tjenestemænd med tjenestested her. Et rundt nul.

Kaptajn NN: Jamen jeg er jo ikke flyttet herover endnu og har derfor fortsat de store udgifter, som i hovedstaden skulde berettige til det største stedtillæg.

Regnskabsføreren: Du har da heller ikke lavet disse bestemmelser, men det er nu engang sådan, at du får stedtillæg efter tjenestested og ikke efter bopæl. Hvis du er heldig, får du måske engang

et ødetillæg, som kan udligne stedtillægsdifferencen mellem dit tjenestested og bopæl.

Kaptajn NN: Er det lettere på den måde.

Regnskabsføreren: Nej nej, så havde man nok valgt en anden udvej. Der er stadig rygter, der siger, at tillægget er undervejs, men jeg er bange for, at kravet om ødetillæg må blive forældet, før beløbet når vore lommer. Det er hurtigere at nå månen, og hvad angår resultatet .....

Kaptajn NN: Det var lønningen, så er der militærtillæg og døgntillæg.

Regnskabsføreren: Ja i militærtillæg får du 1500 kr. om året plus tillæg.

Kaptajn NN: Hvad giver det?

Regnskabsføreren: Honorartillægget er 140 pct., og så skal det hele forhøjes med 1 pct., så det bliver 1500 kr. plus 142,4 pct., og det er kr. 303,00 pr. måned.

Kaptajn NN: Døgntillægssatsen er forøvrigt ligegyldig, for jeg holder fri et par timer på lørdag, men hvordan med lønstigningen, tror du beløbet passer i avisen.

Regnskabsføreren: Ud fra den margin, man af menneskelige grunde må give en elektronhjerne, ser det tilforladeligt ud, men iøvrigt skal du bare tage grundløn 15.000, dyrtidstillæg 4 portioner à 180 kr., 5 portioner à 288 kr., ikke 40 men 48 overenskomstportioner à 48 kr. Dette samlede beløb beregner du 3 pct. af som nyt dyrtidstillæg. Dertil kommer den ene procent, vi talte om.

Kaptajn NN: Feriegodtgørelsen?

Regnskabsføreren: Nej, den anden ene procent.

Kaptajn NN: Får vi da ikke 1 pct. feriegodtgørelse?

Regnskabsføreren: Jo, tag det roligt, men den ene procent feriegodtgørelse giver et andet beløb, for den skal beregnes af din nettoløn pr. 1 april 64 og af bruttolønnen, hvis du ikke havde været tjenestemand, og den anden ene procent var den, der blev beregnet af den løn, som du ville have fået, hvis du havde været kaptajn 1 april 63, og den procent blev ydet fra 1 okt 63 uafhængigt af de nye bestemmelser for dyrtidsregulering, som vi får glæde af 1 april 64.

Kaptajn NN: Ja, det er da også rigtigt. Stiger militærtillægget også?

Regnskabsføreren: Ja, som jeg sagde før, stiger lønnen med 3 pct., fordi reguleringspristallet er forhøjet med tre points. Disse tre points medfører, at honorartillægget på 140 pct., som blev ændret til 142,4 pct., fordi der skete den forhøjelse på den ene procent, vi talte om, skal forhøjes med 7,2 pct., så der bliver et par håndøre der også.

Kaptajn NN: Det var rart at blive orienteret, så man nu kan følge med. Tak skal du have.

Kaptajn NN læner sig tilbage i stolen, tænder en cigaret, og takker sig selv for, at han ikke blev regnskabsfører, men selv kunne vælge sit tjenestefelt.

Regnskabsføreren bøjer sig over sit skrivebord for at kigge på Finansministeriets oversigt over honorarer og bestillingstillæg pr. 1 okt 63. Kaptajn NN's forespørgsel var da heldigvis af de lette, tænker han, og gudskelov og tak, at vi fik den lønningslov i 1958 med den forenkling, man skrev om, for hvordan havde vi regnskabsførere da ellers haft det? Nå, lad mig nu se i oversigten. Majorer får et bestillingstillæg på 1800 kr. om året. Majorer af reserven får et § 25 tillæg på 150 kr. pr. måned. Skulle der være en forskel? Jo minsandten, 1800 kr. om året giver pr. måned kr. 418,14, og 150 kr. om året giver med tillæg kr. 418,20 om året. Hvad er nu det? Åh herregud, har elektronhjernen nu lagt kr. 172,50 og kr. 245,64 sammen til 418,20, så må vi da prøve uden elektroner.

E. b.
Crone,
Ørespecialist.

OFO- ORIENTERING ✯ ✯ ✯

De nylig afholdte valg af repræsentanter m. fl. har givet repræsentantskabet 1964/65 følgende sammensætning:

Afdeling Ålborg:
Repræsentanter:
MJ B. W. Ledertoug (leder af afd.)
FL I J. Pridal
Suppleanter:
MJ E. Holm (1.)
FL I V. B. Kentill (2.)
MJ H. V. Hansen (3.)

Afdeling Karup:
Repræsentanter:
OL B. E. Amled (leder af afd.)
OL O. Grue
FL I O. Fogh
MJ H. L. Lauesen
KN P. Jensen
Suppleanter:
MJ H. Høy-Hansen (1.)
MJ R. S. Hansen (2.)
OL S. Thorkildsen (3.)

Afdeling Skrydstrup:
Repræsentanter:
MJ N. Aa. M. Elmelund (leder af afd.)
OL J. A. F. Jørgensen
Suppleanter:
FL I J. J. Christensen (1.)
MJ E. Bæk (2.)
FL I E. M. F. Jensen (3.)

Afdeling Værløse:
Repræsentanter:
MJ J. Saustrup (leder af afd.)
MJ K. S. Petersen
MJ Å. H. Dolleris
KN S. K. Hermansen
KN E. L. Petersen
Suppleanter:
MJ K. G. Sørensen (1.)
KN J. Christensen (2.)
KN H. O. Feldstedt (3.)

Afdeling Vedbæk:
Repræsentanter:
OL F. Kofod-Jensen (leder af afd.)
MJ B. R. Kjeldsholm
KN V. Heide
MJ V. B. A. Ramlau
OL F. S. Andersen
Suppleanter:
MJ P. E. Ancker (1.)
MJ K. A. Bruun-Simonsen
KN A. P. H. Stahl (3.)

Afdeling København:
Repræsentanter:
MJ C. F. Lous (leder af afd.)
KN P. M. Thomsen
OL E. J. Harder
Suppleanter:
MJ E. Borreby (1.)
MJ M. V. Hansen (2.)
MJ P. T. K. Larsen (3.)

Afdeling Ejby:
Repræsentanter:
OB K. W. Hansen (leder af afd.)
MJ B. Rasmussen
KN P. M. Helstrup
Suppleanter:
MJ F. Caspersen (1.)
MJ H. A. Etzerodt (2.)
KN A. B. Baunkilde (3.)

Kadetter på Flyvevåbnets Officersskole:
Repræsentanter:
FL-1-R O. L. Nielsen (leder)
FL-1-R S. E. J. Jensen
OS O. Buch
Suppleanter:
FL-1-R A. Mølgaard (1.)
FL-1-R N. Markersen (2.)
SG P. Adser-Larsen (3.)

Repræsentantskabsmødet afholdes som meddelt på Flyvestation Værløse d. 3. april 1964. Referat af repræsentantskabsmødet vil blive bragt i nr. 4/64.

Why Worry?

You are either successful or you are not successful,
If you are successful you have nothing to worry about,
If you are not successful you have two things to worry about,
You are either in good health or you are ill,
If you are in good health you have nothing to worry about,
If you are ill you have two things to worry about,
You are either going to get well or you are going to die,
If you are going to get well you have nothing to worry about,
If you are going to die you have two things to worry about,
You are either going to Heaven or you are going elsewhere,
If you are going to Heaven you have nothing to worry about,
If you are going elsewhere you will be so busy shaking hands with old friends that you will have no time to worry.

SO WHY WORRY?

Meddelelser fra organisationen!

Organisationens afdelinger og enkelte medlemmer anmodes om i tilfælde, hvor rejste sager eventuelt løses uden bestyrelsens medvirken, straks at underrette sekretariatet herom.

Husk:
Adresseforandringer (såvel private som tjenstlige) meddeles til:

OFO Sekretariat, Flyvestation Vedbæk, Vedbæk, (01) 89 05 01 Lokal 47.

Organisationens forretningsfører:
Fru J. E. Nielsen.

Kontortid:
Mandag — Onsdag — Fredag
0900—1500.

LEMVIGH-MÜLLER & MUNCK A/S
* JERN - STÅL - CEMENT - LECA *

KØBENHAVN AARHUS

DUELIGHEDSBEDØMMELSER

Når man sidder i et arbejde, hvor man jævnligt får de — populært betegnede — »krydslister« forelagt, så må man ved synet af de ofte lange udredninger, der anføres på bagsiden under afsnittet »Eventuelle tilføjelser og kommentarer«, glæde sig over og med interesse læse det korte, klare og koncise sprogbrug, der er anvendt i de første tjenesteudtalelser, der er arkiveret i US War Department, dateret den 15 aug 1813 og gengivet i »Norsk Luftmilitært Tidsskrift« nr. 1 januar 1964.

Hvor kunne mange lære meget heraf!

Gid flere måtte bide mærke i det omtalte afsnits overskrift!

Lower Seneca Town
August 15th, 1813

Sir:

I forward a list of the officers of the 27th Regt. of Infty. arranged agreeable to rank. Annexed thereto you will find all the observations I deem necessary to make.

Respectfully
I am, Sir,
Your obt. Servt.
Lewis Cass

27 TH REGT. INFANTRY

Alex, Deniston — Lieut. Col., Comdg.	A good natured man.
Clarkson, Crolins — First Major	A good man, but no officer.
Jesse D. Wadsworth — 2nd Major	An excellent officer.
Captain Shotwell	A man of whom all unite in speaking ill. A knave despised by all.
» Thomas Earle	Indifferent, but promises well.
» Allen Reynolds	An officer of capacity, but imprudent and a man of violent passions.
» Danl. Warren	Strangers but little known in the regiment.
» Porter	

1st Lieut.	Jas. Kerr	Merely good, nothing promising.
»	Thos. Carling	
»	Wm. Perrin	Low vulgar men, with the exception of Perrin.
»	Danl. Scott	Irish and from the meanest walks of life — possessing nothing of the character of officers and gentlemen.
»	Jas. I. Rynn	
»	Robert McElwrath	
»	Robert P. Ross	Willing enough — has much to learn — with small capacity.
»	Hall	Not joined the regiment.
2nd Lieut.	Nicholas O. Garner	A good officer but drinks hard and disgraces the service and himself.
»	Steward Elder	An ignorant unoffending Irishman.
»	McConkey	Raised from the ranks, ignorant, vulgar and incompetent.
»	James Carrey	A stranger in the regiment.
»	Darrows	Just joined the regiment — of fine appearance.
»	Piercy	Raised from the ranks, but all behave well and promise to make excellent officers.
»	Thomas G. Spicey	
»	Oliver Vance	All Irish, promoted from the ranks, low vulgar men, without any one qualification to recommend them — more fit to carry the hod than the epaulette.
»	Royal Geer	
»	Miars	
»	Crawford	
»	Clifford	
»	John G. Scholtz	Promoted from the ranks. Behave well and will make good officers.
»	Francis T. Wheeler	
»	John Brown	Promoted from the ranks — men of no manner and no promise.
»	Byron	
»	Charles West	From the ranks. A good young man who does well.
Ensign	Rehan	The very drags of the earth. Unfit for anything under heaven. God only knows how the poor thing got an appointment.

Notarius.

JYDSK ILT- & ACETYLENFABRIK A/S

HORSENS . TELEFON 24811

FLYVEVÅBNET

10. ÅRGANG

Nr. 4 **1964**

C. W. S. Svineslagterier A/S

HERNING OG SKJERN

For ædel Portvin

WEILES WINE

Vinhandlere siden 1822

P. WEILE & SØN . AALBORG

Rolls-Royce flyvemotorer
Hawker Siddeley Group
Bristol Siddeley Engines
Vertol og Hiller helikoptre

repræsenteres i Danmark af:

MOGENS HARTTUNG

OLUF RØNBERG
JERN OR STÅL
AKTIESELSKAB

MANAGER'S SHERRY · MANAGER'S PORT · MANAGER'S MADEIRA

CARL JACOBSENS
VINHANDEL
ØSTBANEGADE 3 KØBENHAVN Ø

WATER FOR OXEN · WINE FOR KINGS

TRIA 4311

Flyvevåbnet

NR. 4 1964

Udgivet af
ORGANISATIONEN AF
FLYVEVÅBNETS OFFICERER

INDHOLDSFORTEGNELSE

— Leder
— Myterne om 1864
— Et par breve
— Beskæftigelse uden for statstjenesten
— OFO-orientering
— Bogkronik

De synspunkter, der fremsættes i tidsskriftet, repræsenterer ikke nødvendigvis redaktionens — endsige organisationens — anskuelser og meninger. men står for forfatterens egen regning.

Gengivelse af tidsskriftets indhold må ikke finde sted uden kildeangivelse.

Ansvarshavende redaktør:
Major Å. H. Dolleris, Træningskommandoen.

For at skabe størst mulig ro om fordelingen, bedes privatadresser så vidt muligt benyttet.

Adresseforandringer o. l. samt reklamationer over uregelmæssigheder vedrørende tilsendelsen anmeldes til OFO-sekretariat, Flyvestation Vedbæk, (01) 89 05 01, lokal 47.

Redaktionen af dette nr. er afsluttet 30. april

Trykt i
Herlev Bogtrykkeri . 94 19 06
(S. Valbjørn)

Officerer - organisation

Kort efter flyvevåbnets etablering som selvstændigt værn i 1950 oprettedes »Organisationen af Flyvevåbnets officerer« (OFO) for officerer af linien.

Det forekom dengang naturligt, at det nye værns officerer organiserede sig på tilsvarende måde, som de fleste havde været det i deres tid i de to gamle værn.

De andre personelkategorier i flyvevåbnet gjorde det samme.

I de forløbne år har OFO haft meget nær ved 100 pct. af de adgangsberettigede officerer som medlemmer og har nu et medlemstal på 275.

OFO opgaver har til stadighed været at varetage medlemmernes interesser i økonomisk, social, retslig og kollegial henseende.

Til trods for, at OFO efterhånden har opnået en naturlig placering i organisationsarbejdet, og til trods for, at OFO på en række enkeltområder har opnået væsentlige resultater, forekommer det af og til, at der rejses tvivl om rimeligheden i organisationens eksistens og virksomhed, vel nok fordi enkelte sætter »organisation« lig »fagforening«, og derfor som officerer har en vis traditionsbestemt aversion mod at deltage i sådant arbejde.

Det militære kommandosystem og visse meninger om officerernes placering i samfundet er vel nok også medvirkende årsager hertil, ligesom det naturligvis må konstateres, at en militær personelorganisation ikke har midler, som en regulær fagforening har det.

OFO må derfor — og ønsker også — at arbejde på andre linier.

OFO har gang på gang slået på, at vi ønsker, at myndighederne på alle trin forstår, at vor virksomhed i videste forstand har samme mål som de myndigheder, der kommanderer og administrerer flyvevåbnet, nemlig at gøre flyvevåbnet så effektivt som muligt.

Derfor ønsker vi også at intensivere samarbejdet med de myndigheder, der administrerer medlemmernes liv og virke.

Det kan vel være på sin plads at afslutte disse bemærkninger med at citere, hvad forsvarsministeren for kort tid siden udtalte om personelorganisationernes arbejde:

Jeg finder det helt selvfølgeligt, at der bør være nær kontakt mellem personelorganisationerne og ministeriet ved overvejelser af forhold, der vedrører personellet. Personelorganisationerne er altid velkomne til at drøfte sådanne forhold.

SE ANMELDELSE SIDE

VORT FORSVAR

Under redaktion af:
Major N. L. Tholstrup
Major O. R. H. Jensen
Medarbejdere:
Oberstløjtnant J. Müller
Orlogskapt. J. F. Bork
Major J. Jensen
Major B. Grosfeld
Major T. V. Dinesen
Underv. insp. A. Harritsoe
Pastor S. Balslev
Tegnerne H. og I. Nielsen

Har man i sit daglige arbejde under en eller anden form ti knytning til forsvaret, vil man naturligvis også have gjort sig tan ker om det utal af komponenter, der tilsammen udgør *totalfo svaret*, - sikringen af Danmark midt i en urolig verden . . . M opgaven kan være vanskelig - selv for de bedste viljer - for beredskab i dag er et særdeles kompliceret fænomen.

Det er bl.a. derfor VORT FORSVAR må hilses velkomme Det viser os, at DET KAN NYTTE, - og den gør det med he den baggrund af saglig viden og nuanceret erfaring, som speci lister kan stille til rådighed.

For den professionelle såvel som for den frivillige har denne b interesse. Den er håndbog og underholdning i ét - men den først og fremmest NØDVENDIG.

424 sider ill. Køb den i dag hos boghandleren.

kr. 32⁵⁰

Udkommet på . . .

NYT NORDISK FORLAG - ARNOLD BUSC

MYTERNE om 1864

I tiden siden 1864 har mange bøger og artikler om denne krig set dagens lys, og i hundredåret synes ethvert forlag med respekt for sig selv at skulle udgive en bog om emnet.

Også »Flyvevåbnet« vil mindes denne begivenhed, men vi vil ikke behandle den med redegørelse for forløb osv., som man måske kunne vente, dels fordi den er behandlet på denne måde fra næsten alle tænkelige vinkler og synspunkter i bog- og artikelform, og dels fordi en sådan behandling falder langt udenfor redaktionens formåen. I stedet har vi anmodet en af de forfattere, som i hundredåret har skrevet en bog om 1864, om at prøve at trække linierne op, at drage konklusionerne af det, der skete, og hvorfor det skete, samt uddrage en lære heraf til gavn for nutiden.

Vi giver ordet til major C. F. Hagen, Forsvarsstaben.

For en officer er vel en af de mest markante eftervirkninger af krigen i 1864 den trang til selvudslettelse og national selvopgivelse, der bredte sig i den danske befolkning, og som Hørup kort og fyndigt fortolkede i sit berømte slagord: »Hvad skal det nytte?«

Man fandt i nederlaget et uomtvisteligt bevis for, at vi politisk såvel som militært var magtesløse i de stores selskab. Denne grundopfattelse støttede sig til en forgrening af detailteorier om Bismarcks kolde og uafvendelige politik, om fjendens antal og bevæbning og om den i enhver henseende knusende overmagt, de to europæiske modstandere udgjorde. Den vandt gehør langt ud over de kredse, der iøvrigt bekendte sig til Hørups radikalisme; det var vel dybest set den, der førte os til den 9. april, og selv i vore dage har den overlevet som et mere eller mindre bevidst referencepunkt for alle vurderinger af national, politisk, økonomisk og militær art.

Var Hørups og hans meningsfællers grundopfattelse korrekt? — Blev krigens sørgelige forløb og resultater forudbestemt af vor lidenhed, således som man efter dens ophør accepterede? — Holder, kort sagt de tilsyneladende logiske ræsonnementer overfor en nærmere prøvelse?

Det har mere end ren og skær historisk interesse at tage disse spørgsmål op til en fornyet analyse. Vejen til svaret indeholder lærdomme, der er lige så aktuelle i dag, som de var det for 100 år siden. Selv om den givne ramme nødvendigvis må indskrænke emnets behandling betydeligt, skal der dog i det efterfølgende forsøges at trække nogle af de mere væsentlige aspekter frem.

I almindelighed anerkendes det, at vore politiske og militære forberedelser i årene op til 1864 var yderst utilstrækkelige, men perspektivet synes ofte at drukne.

Den politiske optakt til krigen kan kort karakteriseres således: Martskundgørelsen i 1863 forberedte en adskillelse mellem Slesvig og Holsten, der klart overtrådte de af

os indgåede Londonaftaler af 1851—52. Det tyske forbund advarede talrige gange i løbet af sommeren, men alligevel konfirmerede vi kundgørelsen med Novemberforfatningen samme år. Og i mellemtiden havde vi selv bidraget til at eliminere Rusland som en mulig forbundsfælle, de skandinaviske forhandlinger var brudt sammen, og udsigterne til hjælp fra England eller Frankrig var mindre end nogensinde. Vi provokerede altså selv krigen på et tidspunkt, hvor vi med sikkerhed kunne forudse at stå uden allierede; vore modstandere behøvede blot at benytte vore fejlgreb som et fuldt legalt påskud.

Myten om vor magtesløshed over for Bismarcks dygtige og kyniske politik savner derfor et sagligt bevis.—

De militære forberedelser må betragtes i lyset af det faktum, at dansk og tysk målsætning med hensyn til Hertugdømmerne umuligt kunne mødes; fra 1858 var næppe nogen ansvarlig herhjemme i tvivl om, at krigsudbrudet var et tidsspørgsmål. Den styrkelse af forsvaret var således bydende nødvendig, men udeblev dog: Befæstninger blev ikke anlagt som foreslået fra militær side, og hæren blev ikke udvidet til de 50—60.000 mand, der blev forudsat i vor forsvarsplanlægning. Fra 1861 tilgik der overhovedet ikke nye linieofficerer til infanteriet og rytteriet, fordi landkadetkorpset blev nedlagt; samtidig nægtede finansministeren at indføre aldersgrænser og at pensionere de ældste officerer. Genindkaldelserne blev aflyst i hele perioden 1851—58, og i samme periode blev kun uddannet 8 (otte) reserveofficerer. Der fandtes ikke en fælles forsvarsledelse til koordination af de to værn; ej heller var der i fredstid nogen chef for hæren. Over krigsministeriet svævede stadig Frederik den Sjettes ånd; embedsmændene vågede nidkært over deres magt, krævede alle detailspørgsmål afgjort centralt og stækkede derved officerskorpsets opdragelse til ansvarsglæde og beslutsomhed. Også generalstaben blev umyndiggjort: Ministeriet påtog sig selv mobiliseringsplanlægningen og andre strategiske arbejder.

De skitserede forsømmelser hidrørte overvejende fra økonomiske vanskeligheder. Men særdeles følelige forbedringer kunne være nået blot ved at hæve forsvarsbudgettet med ca. 10 pct. og ved i befæstningssagen at gennemføre de arbejder, der var foreslået inden for den af ministeriet angivne beløbsramme. Anvendelsen af statens midler er jo iøvrigt ikke et økonomisk, men et politisk spørgsmål; både før og siden er set langt fattigere lande, der ofrede betydeligt større dele af deres nationalprodukt på sikringen af deres nationale fremtid.

Det danske forsvars styrke repræsenterede på ingen måde, hvad vi efter befolkningstal eller ydeevne havde formået, og hvad den politiske situation dikterede. Det var mangel på ansvarsbevidst, politisk vilje, der spærrede vejen for forbedringer.

Forsvarsplanlægningen herhjemme i mellemkrigsårene kom til udtryk i de forslag om stærke befæstninger primært ved Fredericia og Dybbøl, som en kommission fremsatte i 1857. Den strategiske idé bag forslaget var — som i 1849 — at forlede fjenden til en spredning af sine styrker foran vore flankestillinger, at benytte vort søherredømme til en hurtig koncentration af egne styrker og derefter at ramme en af fjendens isolerede grupper med tilstrækkelig vægt til at opnå partielsejre. Men det er bemærkelsesværdigt, at denne offensivt-defensive idé atter blev forladt til fordel for tanken om et rent passivt forsvar af flankestillingerne, og at ændringen blev fremkaldt under indtryk af vor forventede stærke underlegenhed og vore utilstrækkelige forberedelser.

Den politiske forsømmelse af forsvaret førte ikke alene til en konkret nedsættelse af dets effektivitet, men fik også en betydningsfuld følgevirkning: *Den berøvede på forhånd de toneangivende officerer den optimisme og tro på sagen, der skulle inspirere*

dem til at finde udveje i den kommende kamp mod overmagten.

Een ting er som bekendt teoretiske styrkeforhold, en anden krigens realiteter; tit og ofte har en lille hær formået at tilkæmpe sig sejre over en talmæssigt overlegen modstander.

Et skøn over de danske muligheder under krigen kan man få ved at betragte forskellen mellem fjendens planer og hans faktiske dispositioner med de deraf affødte blottelser. Hans felttogsplan tilsigtede i første omgang den danske hærs tilintetgørelse i Danevirke; en hurtig omfatning af den ene eller begge vore fløje måtte være forudsætningen for at nå målet før en dansk tilbagegang. Kampene ved Mysunde og i forterrænet den 2. og 3. februar fik imidlertid Wrangel til at udsætte den preussiske overgang over Slien til natten den 5./6. februar, hvorved han kom for sent. — For en senere fase i Nørrejylland havde Moltke foreskrevet, at vore flankestillinger blot skulle observeres, medens hovedstyrken fra en samlet opstilling skulle stå rede til at imødegå danske udfald. Ikke desto mindre begik fjenden samme fejl som i 1849, at sprede sine enheder foran vore befæstninger. Beregninger har da også vist, at en dansk koncentration fulgt af et udfald i Sundeved med overlegne kræfter havde haft overvejende udsigt til succes over for det derværende preussiske korps. Foruden de strategiske fejl forekom også talrige taktiske blottelser foran Danevirke, ved Sankelmark, under fremrykningen i Nordslesvig og Jylland samt foran Dybbøl. For dem alle gjaldt, at de til det givne tidspunkt var kendt af de stedlige, danske førere, og at talmæssigt stærkere danske angreb kunne have været sat ind.

Hverken fjendens antal eller hans føring udelukkede mulighederne for lokale, offensive slag.

Fjendens bevæbning og vor egen mangelfulde uddannelse anføres hyppigt som de faktorer, der tvang os til en rent passiv krigsførelse.

Herom må det siges, at uddannelsen vel langt fra var perfekt, men de få ryttertræfninger i Jylland afgav eklatante vidnesbyrd om vore dragoners gejst og overlegenhed mand imod mand, og selv fra infanteriets møde med det preussiske tændnålsgevær kan findes eksempler på, at en endog talmæssigt overlegen fjende blev kastet tilbage af et dansk angreb. De allerede omtalte kampe ved Danevirke aftvang jo også fjenden en respekt, der ligefrem fik ham til at ændre sine planer. Et nærmere studium af krigshandlingerne antyder, at uddannelsens og bevæbningens indflydelse var langt mindre end almindeligt antaget; noget andet er, at begge faktorer bidrog til unødigt høje tab — *besparelser i fred koster altid blod på slagmarken.*

I vurderingen af den danske hærs offensivkraft må imidlertid inddrages den omstændighed, at kampmoralen og viljen til at ramme fjenden dominerede tropperne i usædvanlig grad; sjældent ser man i krigshistorien en hær bevare ånden, som den danske gjorde det, selv efter en næsten ubrudt række af bagslag og skuffelser. Men med moralen intakt besad vi i virkeligheden også den første og vigtigste forudsætning for aktiv kamp, og en potensering heraf måtte primært være føringens sag.

Vore kvalitative ulemper udelukkede ikke mulighederne for at udnytte fjendens blottelser.

De umiddelbare årsager til, at krigen fra dansk side blev ført så passivt, uden stræben efter at opnå partielsejre, når vi ikke magtede at slå den samlede fjende, er at finde i den højere danske føring.

Det må erkendes, at vore ledende officerer simpelthen ikke var mentalt indstillet på at søge offensive udveje af vanskelighederne. Baggrunden herfor var en mistillid til tropperne, der — som ovenfor nævnt — i det mindste må karakteriseres som delvis

uberettiget. Hvorvidt vi gennem en mere offensiv optræden kunne have opnået afgørende, militære resultater kan naturligvis ikke fastslås med sikkerhed, selv om sandsynligheden taler for et stærkt ændret krigsforløb med de deraf flydende strategiske og politiske konsekvenser. Men når vor overkommando ganske afstod fra forsøget, ses det her, hvorledes *fredsårenes politiske forsømmelser og deres psykologiske virkning i de højere officerskredse fik dybtgående betydning for krigens føring.*

Hertil kommer imidlertid et helt andet og mere håndgribeligt forhold.

Som bekendt er opgaven alfa og omega for enhver fører; på overkommandoens niveau måtte opgaverne udformes af regeringen og klart fastslå, hvilke politiske hensyn kampen skulle tilgodese. Men regeringsinstruksen for Danevirke var uklar og tvetydig, og fra tilbagegangen og indtil våbenstilstanden modtog overkommandoen overhovedet intet politisk direktiv. Ikke alene førte dette til, at vor største politiske chance under krigen — fjendens overskridelse af Nørrejyllands grænse — blev forspildt, men i almindelighed blev krigsførelsen revet ud af sin plads som et politisk instrument, og vor overkommando måtte famle i blinde. Når man erindrer, at vor politiske strategi under krigen tilsigtede at fremskaffe den udenlandske hjælp, som vi ikke havde sikret os forinden, er det indlysende, at de militære operationer måtte føres under stadig åndelig føling med den politiske ledelse.

Den danske regering svigtede sin primære pligt under krigen, at sikre sig hærens indsats i overensstemmelse med krigens målsætning.

Krigens almengyldige *militære* lærdomme kan vel først og fremmest koncentreres til det føringspsykologiske område. Fjendens blottelser, der opstod dengang, og som erfaringsmæssigt opstår i enhver krig, viser os, at der selv for den underlegne altid vil være udveje. Vor egen passivitet over for muligheder er en påmindelse om, at man aldrig bør lade sig kue af fortidens forsømmelser, men *til det yderste benytte de midler, der nu engang står til rådighed,* selvom midlerne ikke opfylder ønskedrømmene.

Sammenfatter man den danske *politik* før og under krigen, får man som resultat en uhyre sum af forsømmelser og fejlgreb, hvis udspring i indenrigspolitiske problemer næppe kan betragtes som en acceptabel undskyldning.

Intet politisk styre kan med rette forvente militære resultater af betydning, når det forsømmer og desavouerer sit eget militære magtmiddel og undlader at skaffe sig forbundsfæller, når det fremkalder en krig.

Den aktuelle krig blev i sit oplæg og forløb bestemt — ikke af fjendens overmagt — men af et styre, der tillod partitaktik at dominere over statsmandskunst.

Dansk politisk udygtighed og mangel på ansvarsfølelse tabte krigen, før den begyndte.

»Hvad skal det nytte«-mentaliteten er, lige som dens nyeste udvækst — »hellere rød end død« — udtryk for en forenklet problemstilling, der river en given situation ud af sine ledsagende omstændigheder og opstiller falske alternativer.

Af det forudgående skulle fremgå, at Hørups udgangspunkt i bund og grund var forkert; derfor var hans konklusion det også. Krigen 1864 beviste intet om det håbløse i et lille lands kamp imod stormagterne, simpelthen fordi det lille lands anstrengelser og ydelser ikke svarede til, hvad det evnede og burde have foretaget. Politisk tilbageholdenhed havde tvunget Bismarck til selv at fremkalde et påskud om krig; et stærkt dansk forsvar havde gjort krigen langt mindre fristende for ham, og med rette, thi alt tyder på, at forløbet da var blevet et helt andet; udsigten til kraftig modstand kunne endog helt have afværget krigen, eftersom Danmark ikke udgjorde et vitalt mål, men

(sluttes side 11)

FRA FLYVNINGENS HISTORIE

CATERPILLAR

Fra flyveren, løjtnant Knud Clauson Kaas' bog »Danske Flyvere på Vingerne« bringer »Flyvevåbnet« her beretningen om det fjerde, femte og sjette medlem af Caterpillarklubben.

IV & V

Caterpillar nr. IV — flyveleder i Kastrup, militærflyveren, sekondløjtnant H. Wolff og Caterpillar nr. V — militærflyveren, løjtnant L. M. S. Jacobsen fik kludder med styregrejerne og sprang fra en Tiger-Moth i omegnen af Smørum.

Under en blindflyvningsøvelse, hvor sekondløjtnant Wolff var oppe som lærer for sekondløjtnant Jacobsen, skete der det, at lærerens styregrejer pludselig kom i uorden. Hammelen til sideroret svigtede, og sidestyringen virkede ikke. En forespørgsel til eleven i det andet sæde gav til resultat, at heller ikke hans sideror var i orden, hvorfor Wolff gav ham ordre til at springe:

»Spring så,« lød kommandoen, og Jacobsen sprang.

Så gav Wolff sig til at overveje, om han ikke skulle kunne bringe maskinen ned ved hjælp af balanceklapperne alene — noget som under gunstige forhold er muligt. Men vejret var den dag så uroligt, at han blev klar over, at et pludseligt vindstød meget nemt ville kunne bringe maskinen til at styrte ned, hvorfor han med sorg bestemte sig til at ofre den.

Og hør nu her, hvordan en flyvelærer som Wolff træffer sine forberedelser, inden han springer fra sin maskine:

Først spænder han sig løs, ser på højdemåleren — der nu kun viser 100 m — og så klatrer han ud på underplanet, hvor han stående trækker pinden tilbage i håb om, at maskinen skal falde fladt til jorden og således havarere det mindst mulige. Dernæst snupper han tændingen, for at der ikke skal opstå en brand ved anslaget mod jorden, som han selv siger: »for at vi bagefter kunne få konstateret, *hvad* årsagen til ulykken var«, og så kaster han sig baglæns væk fra maskinen. Han har i forvejen taget fat i skærmens udløsningshåndtag, for han kender terrænet, der ligger 30 m højere end flyvepladsen i Værløse (også det har han haft tid til at tænke på), og han har altså kun 70 m at »løbe på« og ikke en meter eller et sekund at spilde.

Han er da også nede på jorden »før han ved af det« og ligger nu på ryggen og kurer henad marken. I et glimt under denne »køretur« ser han maskinen slå i jorden kun 50 m borte. Og så er det faldskærmsspring overstået.

Sekondløjtnant Jacobsen kommer til i galop (han humper, for han har slået sig i landingen), og sammen med de tililende »myndigheder« kan de to flyvere konstatere, at årsagen til uheldet skyldes en knæk-

Man siger også om ham, at han længe havde stået og kigget på, at flyverne boltrede sig med forskellige kunstflyvningsmanøvrer, og det undrede han sig åbenbart meget over, men han fandt forklaringen. Han gik længe og kiggede på maskinerne og fik lov at stå op og se ned i cockpittet. Derefter vendte han sig om mod den venlige pilot, som havde givet ham lov at komme op og kigge, og sagde med glæde i stemmen: —

»Nåe — den æ' hu'el, så ka' je døvl'me bed'r forstu'et —«

☆

Af mere nutidigt tilsnit er denne historie om den ældre kone, der boede i nærheden af en af vore jyske flyvestationer, og som følte sig meget generet af larmen fra jetflyene. Hun klagede sin nød til en af officerne fra flyvestationen, som boede i nærheden af hendes hus.

Officeren forklarede om de kraftige jetmotorer med efterbrændere, gennembrud af »lydmuren« osv., hvortil den ældre kone nikkede meget forstående og fremførte sin bøn om, at maskinerne måtte benytte det samme hul, hver gang de skulle gennem »muren«.

På aspirantholdet ved optagelsesprøve til flyveskolen var der engang en lun fynb fra Korinth, som fortalte sine kammerater, a hans bedstemor havde givet ham et par go de råd med på vejen, hvis han nu blev fly ver. Hun havde nemlig sagt til ham: —

»Der er to ting, du aller må glem' mi dreng:

1. La' vær' å' flyv' for højt.
2. Ta' farten a' i svingene.«

BEMÆRK!

Ved starten af disse »historiske« side bragte redaktionen en opfordring til vor læsere om at bringe stof til denne del a »Flyvevåbnet«, og det har været en glæd at konstatere interessen. Lad det blive så dan ved!

Vi henleder endnu engang opmærksom heden på den på side 8-63 (i nr. 1/64) brag te opfordring til vore læsere om at vær med til at supplere og korrigere listen ove Caterpillar-klubbens medlemmer. Prøv a ransage hukommelsen, så vi kan få liste komplet, inden vi i løbet af året skal til a tage hul på krigs- og efterkrigsårenes be retninger. Indtil nu har vi jo blot anvenc gammelt, tilgængeligt stof, hvor der inge tvivl har været om medlemmernes numr og vi er langtfra overbevist om, at samtlig fra USA og Canada er med i den forel bige oversigt!

et »lejlighedsmål« for fjenden. Loven om situationens ledsagende omstændigheder har stadig gyldighed og vil fortsat gælde, så længe der føres magtpolitik i verden

Stik imod Hørups teorier kan man derfor langt snarere anse krigen 1864 som et bevis for, at *et lille land i højere grad end stormagterne har behov for til stadighed at anspænde kræfterne til sikring af eksistens og vitale rettigheder.* —

I disse dage mindes man 100-året for kampen om Dybbøl, der med fuld føje står som monument over de danske troppers udholdenhed og offervilje. At datidens officerskorps ikke holdt sig tilbage, når ofrene skulle bringes, viser bl. a. 8. Brigades fremstød den 18. april, hvor begge regimentschefer, alle batalponschefer og 4/5 af kompagnicheferne faldt eller såredes; et imponerende udtryk for ubetinget vilje til at løse opgaverne uden hensyn til vanskelighederne.

Man må udtrykke håbet om, at respekten og ærbødigheden for det »trods alt«, der dengang demonstreredes af en forsømt hær, og imod hvilket Hørups slagord i virkeligheden var en hån, også kan inspirere nutidens politiske ledelse til at drage konklusionerne af fortidens fejl.

HAG

Et par breve:

Til redaktionen af bladet »Flyvevåbnet«.

Jeg beder Dem optage følgende indlæg i bladet:

Den atmosfære forsvaret arbejder i har overordentlig stor betydning for dets effektivitet. I mange tilfælde lægges et stort ansvar på dets ledere, når der opstår forhold som kun de kan bedømme, og det er derfor nødvendigt at officererne nyder folkets og folketingets fulde tillid.

Politik er blevet en meget stor faktor i den moderne krigsførelse, og for at kunne handle i fuld overensstemmelse med regeringen (folketinget) må officererne af i dag have en god indsigt i politik.

Er dette så også ensbetydende med, at han skal tage et personligt politisk standpunkt? Er det ensbetydende med at han skal tage aktivt del i det politiske liv?

Det første spørgsmål må besvares med et JA. Som enhver anden dansk statsborger har off. en moralsk pligt til at gøre sig bekendt med de politiske partiers programmer, således at han på valgdagen kan afgive sin stemme efter overbevisning.

På det andet spørgsmål kan svaret ikke gives så absolut. Drejer det sig om partipolitik mener jeg ikke at off. bør være aktiv og jeg skal nævne blot to begrundelser:

a. Regeringens tillid til de militære ledere.

b. Rygtedannelser om politiske udnævnelser.

Ad a. Som nævnt i indledningen må der bestå et tillidsforhold mellem regeringen og de militære ledere. Denne tillid kan kompromiteres, såfremt sidstnævnte erklærer sig som tilhænger af en anden politik end den regeringen fører.

Det kan have skæbnesvangre følger, hvis de militære ledere ikke får så frie hænder som nødvendigt på grund af en sådan mistillid.

Ad b. Der er i de senere år ved besættelse af de højere poster i det danske forsvar blevet hvisket om at en og anden er blevet foretrukket på grund af et bestemt politisk tilhørsforhold.

Om disse har talt sandt eller ej, skal jeg lade være usagt; men det er givet at rygterne ikke kunne opstå såfremt de pågældende ikke aktivt havde erklæret sig som tilhængere af et bestemt politisk parti.

Skal off. da ikke yde indflydelse på landets styre på anden vis end gennem sin stemmeseddel? Det skal han efter min mening ikke. Ønsker en off. at tage aktiv del i det politiske liv må han træde udenfor nummer. Han bør i hvert fald aldrig kunne blive medlem af folketinget med bevarelse

af sin tjenestestilling såfremt han bestrider en af de højere poster i forsvaret.

Lad mig slutteligt nævne at jeg også finder, at det er forkert, hvis vore organisationer og deres organer giver udtryk for at de ønsker en bestemt politisk idé fremmet. Redaktøren af rubrikken — Sagt i folketinget om forsvaret — i vort blads nr. 2/1964 har ikke efterlevet dette. Efter min mening har kommentarerne en tendentiøs tone og et af referaterne — statsministerens svar til Poul Møller — har overhovedet ingen relation til de øvrige referater.

P. M. Thomsen
KN

Det andet læserbrev er af mere humoristisk tilsnit, men en og anden kunne vel nok fristes til at drage visse paraleller mellem direktørens argumentation og argumenterne, man har set fremført i forbindelse med det under brevets overskrift nævnte.

Apropos døgntillæg — afspadsering — militærtillæg — dyrtidsportioner og løn.

Olsen søger lønforhøjelse. Direktøren svarer: Se engang her, Olsen. Det er skudår i år. Der er altså 366 dage i året, men De arbejder kun 8 timer daglig, eller 1/3 af døgnet, altså 122 dage. Heraf er de 52 dage søndage, hvor De har fri. Rest 70 arbejdsdage. Lørdag har De fri den halve dag, altså går der 26 dage fra, og så er der kun 44 til rest. De har 3 ugers ferie, det er 18 arbejdsdage, rest 26 dage. En halv times frokostpause hver dag er 8 dage, rest 18 dage. Der er 9 skæve helligdage i årets løb. Så er der kun 9 arbejdsdage tilbage. De har i det sidste år været syg 8 dage, så er der siger og skriver kun 1 arbejdsdag tilbage, og det var den 1. maj, da De havde fri. De kan være glad for, at det i det hele taget er skudår i år, ellers var De kommet til at skylde 1 dag.

Kan De så komme ud og bestille noget, Olsen!!

— *W* —

KØBENHAVN AARHUS

Meddelelser fra organisationen!

Organisationens afdelinger og enkelte medlemmer anmodes om i tilfælde, hvor rejste sager eventuelt løses uden bestyrelsens medvirken, straks at underrette sekretariatet herom.

Husk:
Adresseforandringer (såvel private som tjenstlige) meddeles til:

OFO Sekretariat, Flyvestation Vedbæk, Vedbæk, (01) 89 05 01 Lokal 47.

Organisationens forretningsfører:
Fru J. E. Nielsen.

Kontortid:
Mandag — Onsdag — Fredag
0900—1500.

Beskæftigelse udenfor statstjenesten

Jævnligt diskuteres mand og mand imellem spørgsmål vedrørende andet arbejde for tjenestemænd. I håbet om at kunne klarlægge tjenestemandens rettigheder og pligter i denne forbindelse, bringes her en kort redegørelse, som udover at citere det lovmæssige grundlag også klarlægger anvendelsespraksis og navnlig redegør for, hvilke beskæftigelser en tjenestemand må være afskåret fra at påtage sig.

For en ordens skyld gøres opmærksom på, at hustruens beskæftigelsesmuligheder ikke er påvirket heraf, medmindre hun påtager sig en virksomhed, hvorved der vil kunne opstå interessekollision med mandens tjenestemandsstilling.

I overensstemmelse med LOB 14. hæfte Almindelige tjenestebestemmelser, kapitel 1, pkt. 6—8 må såvel kontraktansat som tjenestemandsansat personel anses for omfattet af lønningslovens § 44, som har følgende formulering:

Stk. 1: »En tjenestemand kan kun have beskæftigelse uden for statstjenesten, for så vidt og i det omfang det er foreneligt med den samvittighedsfulde udførelse af hans pligter som tjenestemand og med den for stillingen nødvendige agtelse og tillid.«

Stk. 2: »Tjenestemanden skal skriftligt gøre anmeldelse for ministeren eller den ministeren underordnede myndighed, som har ansættelsesret til pågældende tjenestestilling, inden han kan

a) påbegynde en forretnings- eller erhvervsvirksomhed,

b) overtage en uden for statstjenesten liggende beskæftigelse, der ikke er af midlertidig karakter, og hvortil der er knyttet vederlag,

c) indtræde i en bestyrelse eller et repræsentantskab for et selskab af erhvervsmæssig karakter«.

Nævnte bestemmelse om tjenestemands anmeldelsespligt i tilfælde af påtænkt beskæftigelse uden for statstjenesten er indskærpet ved KFF A. 133/1962, pkt. 6.

Lønningslovens § 44, stk. 1 har sin oprindelse fra den enslydende bestemmelse i tjenestemandsloven af 1919, som er formuleret af lønningskommissionen af 1917. I betænkningen (2. bind, side 215) er anført følgende om tilladelse til bierhverv: »Både i art og omfang må de pågældende beskæftigelser stilles i relation til den statstjeneste, der i hvert enkelt tilfælde er tale om«.

Ved anvendelse af bestemmelserne har man gennem årene lagt vægt på følgende synspunkter:

a) om der ved overtagelser af den pågældende bivirksomhed kunne opstå interessekonflikt mellem tjenestemandens statserhverv og bibeskæftigelse,

b) om overtagelsen var forenelig med den for statstjenestemandsstillingen nødvendige agtelse og tillid,

c) om bierhvervet kunne passes uden gene for statstjenesten, idet det ikke kolliderede med tjenestemandens arbejdstid i tjenestemandsstillingen og ej heller krævede så stor arbejdsydelse af ham, at det måtte befrygtes at blive til skade for kræfter og tid til at passe tjenestemandsstillingen forsvarligt.

Selvom man inden for statsadministrationen har fulgt en tilbageholdende linie ved afgørelse af spørgsmål om at meddele tjenestemænd tilladelse til beskæftigelse uden

for statstjenesten eller til at overtage bestyrelseshverv m. v., er det fundet i overensstemmelse med § 44's hensigt og forudsætninger, at hovedsynspunktet måtte være, at man kun modsatte sig overtagelse af en bibeskæftigelse, når dennes karakter eller omfang ikke var forenelig med den samvittighedsfulde udførelse af vedkommendes pligter som tjenestemand og med den for stillingen nødvendige agtelse og tillid, jfr. den almindelige forskrift i lønningslovens § 3, stk. 1, pkt. 2.

Udfra et mere teoretisk betonet standpunkt har man forsøgt at opdele de indtægtsgivende beskæftigelser, som en statstjenestemand må være afskåret fra at påtage sig, i 3 hovedgrupper.

For det første sådanne beskæftigelser, der i sig selv er agtelsesforringende. Vurderingen heraf må i det enkelte tilfælde bero på et samlet skøn over de foreliggende omstændigheder, herunder tjenestemandens charge m. v.

For det andet beskæftigelser, der indebærer mulighed for interessekollision ved tjenestegerningens udførelse. Denne mulighed kan være mere eller mindre nærliggende, og forholdet kan give anledning til et ofte vanskeligt skøn. En tilbageholdende linie må på langt sigt være i tjenestemændenes interesse, ligesom det må anses for ønskeligt på forhånd at søge at begrænse muligheden for interessekonflikter.

For det tredie beskæftigelser, der, uden i sig selv at være agtelsesforringende eller kunne medføre tjenstlige interessekollisioner, ud fra andre synspunkter må anses for uønskelige og uforenelige med den almindelige tjenestemandsstatus. Der tænkes her bl. a. på erhvervsvirksomhed, som kan fremkalde kritik ud fra konkurrencemæssige synspunkter fra vedkommende branche eller fag. Det kan i denne forbindelse oplyses, at man gennem en lang årrække konsekvent har nægtet tjenestemænd som bibeskæftigelse at drive en virksomhed eller udøve et erhverv, hvortil der kræves næringsbevis. Endvidere har man forbudt tjenestemænd at indtræde som medlem af bestyrelsen for et handelsaktieselskab, medmindre der er tale om et såkaldt familieaktieselskab.

- *v* -

Ballerup Blomsterforretning
Telf. 97 00 68 . Stationsvej 26

JENS JENSENS EFTF.
VINHANDEL
Grundlagt 1813
ST. SCT. HANSGADE 1 . VIBORG

Teknisk maskin- og olieforretning
Telefon 3 12 88 . Fjernskriver 9762 ab
Aalborg

JYDSK ILT- & ACETYLENFABRIK A/S
HORSENS . TELEFON 24811

OFO-ORIENTERING ✯ ✯ ✯

Referat af OFO ordinære repræsentantskabsmøde, der afholdtes på flyvestation Værløse fredag den 3. april 1964.

Repræsentantskabet for 1964/65 består som omtalt i sidste nummer af dette blad af ialt 28 officerer. Heraf gav 25 møde, medens 3 var erstattet med suppleanter, hvorefter repræsentantskabet kunne betragtes som fuldtalligt.

Dagsorden:

(a) Valg af ordstyrer.
(b) Formanden aflægger beretning om det siden sidste årsmøde passerede og om organisationens arbejde iøvrigt.
(c) Det reviderede regnskab fremlægges til godkendelse.
(d) Budget for det kommende år fremlægges, og kontingent for det kommende år fastsættes.
(e) Valg af bestyrelse, revisorer og suppleanter.
(f) Anmeldte sager.
(g) Eventuelt.

Ordstyrer

OL J. A. F. Jørgensen (afd. Skrydstrup) valgtes enstemmigt til mødets ordstyrer.

Formandens beretning

Formanden aflagde en meget fyldig beretning, der byggede på årsberetningen for 1963, men iøvrigt var ajourført for en række løbende sager.

Om beretningen som helhed henvises til den til hver enkelt medlem udsendte beretning for OFO virksomhed i 1963 samt til det til afdelingerne udsendte referat af mødet.

Her skal medtages enkelte aktuelle sager:

(1) *Administration af de særlige ydelser.*

Forhandlingerne herom føres stadig og har vanskeligt ved at nå en for medlemmerne rimelig afklaring.

Dette gælder især døgntillægs- og erstatningsfrihedsproblemerne. OFO arbejder stadig — sammen med Flyvevåbnets øvrige personelorganisationer — med disse sager.

(2) *Avancementsforholdene.*

Problemerne må stort set anses for afklarede for de aktuelle (normerings-mulige) forfremmelser, men på længere sigt er sagen meget alvorlig.

OFO arbejder til stadighed for at søge avancementsforholdene forbedrede, specielt de særlige problemer for majorerne, og afdelingerne er meddelt en detailleret redegørelse herom.

(3) *Uniformssagen.*

Som det vil være bekendt fra dagspressen, synes uniformssagen nu atter at blive aktuel.

OFO arbejder på at finde frem til tidssvarende uniformsbestemmelser samtidig med, at flyvevåbnet ikke stilles anderledes end de andre mere traditionsrige værn og korps.

(4) *Flyvertillægssagen.*

En af bestyrelsen nedsat komité præsenterede et forslag (med satser) til en flyvertillægsordning, der baserer sig på det af bestyrelsen vedtagne grundlag, som der er nærmere redegjort for i årsberetningen. Repræsentantskabet kunne enstemmigt tilslutte sig forslaget som kærnepunkt i det videre arbejde.

Regnskab og budget

Efter diskussion om visse posters placering i regnskabet godkendtes regnskab og budget enstemmigt.

Kontingent for 1964/65 fastsattes uændret.

Valg af bestyrelse, suppleanter og revisorer

Den afgående bestyrelses forslag herom var det eneste indkomne, og da der på mødet ikke fremkom andre forslag, vedtoges bestyrelsens forslag under en skriftlig afstemning med samtlige stemmer.

OFO ledelse består herefter af:

Formand:	
OB K. v. Wylich-Muxoll	(til apr 1965)
Næstformand:	
OL O. Grue	(til apr 1966)
Bestyrelsesmedlemmer:	
OB K. W. Hansen	(til apr 1966)
OL B. E. Amled	(til apr 1966)
MJ V. K. H. Eggers (tillige sekretær)	(til apr 1965)
MJ J. Saustrup	(til apr 1965)
MJ B. W. Ledertoug	(til apr 1966)
FL I O. Fogh	(til apr 1965)
Kasserer:	
KN F. V. Lind	(til apr 1965)
1. suppleant:	
MJ B. R. Kjeldsholm	(til apr 1965
2. suppleant:	
MJ N. Å. M. Elmelund	(til apr 1966)
Revisorer:	
KN T. Vejrup	(til apr 1966)
FL I P. K. Olsen	(til apr 1965)
Revisorsuppleant:	
KN L. Christensen	(til apr 1965)

Anmeldte sager

Bladet »Flyvevåbnet« blev diskuteret i forbindelse med et anmeldt forslag om forskellige vedtægtsændringer.

Afdeling Skrydstrup mente, at bladet burde gå ind, medens et stort flertal gik ind for, at bladet skulle fortsætte i nuværende form. Der udtaltes tilfredshed med, at den nuværende redaktør havde indvilget i at fortsætte.

Herefter blev de foreslåede vedtægtsændringer for bladet vedtaget.

Foredrag

Som et særligt indslag i repræsentantskabsmødet havde bestyrelsen formået Major S. O. Østergaard fra Forsvarsministeriets 8. kontor til at holde et foredrag om de særlige ydelser, der blev indført i 1962. Foredraget samt besvarelserne af de bagefter stillede spørgsmål var til stor hjælp for repræsentantskabets forståelse af indretningen af ydelsessystemet og de enkelte ydelsers dækningsområder, ligesom den derved opnåede orientering også vil være en hjælp for bestyrelsens videre arbejde i forbindelse med sager vedrørende de omtalte ydelser. OFO er major Østergaard meget taknemmelig for hans beredvillighed til med kort varsel at give repræsentantskabet en sådan orientering.

Eventuelt

Formanden rettede en tak til de afgåede bestyrelsesmedlemmer og rettede herunder en særlig tak til den afgående næstformand, OL E. J. Harder. OL Harder har haft sæde i OFO bestyrelse i 3 år som sekretær og derefter i 4 år som næstformand.

OFO kan takke OL for et særdeles effektivt og værdifuldt arbejde, der stærkt har bidraget til at skabe OFO nuværende gode organisationsmæssige placering.

Formanden omtalte det øgede og værdifulde samarbejde med hærens og søværnets tilsvarende organisationer samt det frugtbringende samarbejde, der på formandsplan er etableret mellem samtlige militære personelorganisationer i flyvevåbnet.

Formanden kunne derefter afslutte det ordinære repræsentantskabsmøde 1964 med at takke ordstyreren for et forbilledligt ledet møde, der på alle måder fik et roligt og sagligt forløb.

Den nye bestyrelse konstituerede sig herefter i et kort møde, og første ordinære bestyrelsesmøde blev afholdt torsdag den 16. april.

BOG KRONIK

Vort forsvar

Nyt Nordisk Forlag
Arnold Busck
424 sider
Pris (heftet): kr. 32,50.

I nr. 6/63 af »Flyvevåbnet« efterlyste undertegnede i anmeldelsen af »Atlantpagten og Danmark« en ny illustreret, populærsaglig bog om det danske forsvar. I mellemtiden er en sådan bog udkommet, redigeret af majorerne N. L. Tholstrup og O. H. R. Jensen. Om denne bog nu opfylder de krav, som må stilles til et værk, som stort set er den eneste alment tilgængelige orientering om forsvaret, må enhver afgøre med sig selv; bogen bør læses af alle officerer, om ikke andet så fordi vi bør holde os a' jour med, hvorledes befolkningen orienteres om forsvaret. En enkelt, personlig anke over bogens helhedsindtryk: Det iøvrigt righoldige illustrationsmateriale kunne have været mere spændende, et enkelt farvebillede eller to ville have livet gevaldigt op, men hensynet til pris (den er høj nok i forvejen) har vel lagt hindringer i vejen for dette.

Bogen er logisk opbygget med en indledning om Danmarks stilling i NATO, en redegørelse for den moderne krigsførelses betingelser, ABC- og psykologisk krig, herefter følger en redegørelse for de 4 værns organisation og opgaver, og tilsidst sammenfattes totalforsvaret med en beskrivelse af dettes civile og halvcivile komponenter.

Afsnittet om den moderne krig behandler udtømmende atomkrigens problemer og beskæftiger sig næsten til overmål med den psykologiske krigsførelse, medens der synes at mangle en klar redegørelse for krigen, som den specielt må forventes at ville komme til at se ud på dansk område, herunder beskrivelse af det tredimensionale angreb, angrebet over land, fra søen og gennem luften. Navnlig synes farerne ved det luftbårne angreb — og på den anden side vanskelighederne ved et sådant foretagende — ikke at være trukket tilstrækkelig kraftigt op.

Gennemgangen af værnenes organisation og opgaver er stort set udtømmende. Fra et søværns-synspunkt må det dog betragtes som beklageligt, at bogen er udkommet, før »cost-sharing« programmet virkelig har givet resultater; for flere af de nye typers vedkommende har det kun været muligt at illustrere dem ved hjælp af en skitsetegning eller mindre end det.

Som officer i 16-feltet kan jeg heller ikke undlade at harcellere over, at Danmarks raketvåben, som selv den mest inkarnerede pinderokker (pilot) må erkende fremover vil indtage en stedse mere dominerende plads i luftforsvaret (hvad bogens forfattere også indrømmer), er spist af med ca. en side, hvoraf en del er direkte vildledende, medens f. eks. afsnittet »Soldaten og kirken« (dettes betydning ufortalt) fylder 4-5 sider.

I dagspressens anmeldelse af bogen hed det, at den var velegnet for den unge mand, som står foran sin indkaldelse. Det er også rigtigt; bl. a. indeholder bogen et fyldigt afsnit om uddannelsesmuligheder i forsvaret. Men forfatterne sigter langt videre: De ønsker at udbrede kendskabet til vort totalforsvar og bygge bro mellem det civile og militære samfund (for at bruge et uartigt ord). Lad os ønske dem held med deres forehavende. Det er af betydning for os alle.

DJØ

VERDEN RUNDT

Kæmpekøb af fragtfly

Pan American har forøget sin flåde på tre med yderligere fem jet-fragtfly af typen Boeing 707-320C. Købesummen er 240 mill. kr.

De ny fragtfly skal udstyres med Pan Americans specielle hurtiglastningssystem Air Pak, der muliggør lastning eller losning af flyet på 60 minutter.

Boeings salg af jetfly til civilt brug er dermed på 501 enheder, hvoraf et halvt hundrede er solgt til Pan American.

Koncentration indenfor Boeing Company

Indenfor The Boeing Company er der foretaget en sammenslutning af de to afdelinger for henholdsvis Transport og Military Aircraft.

Den ny afdeling har fået betegnelsen Airplane Division, og den hidtidige leder af Transport Division, J. O. Yeasting, er udnævnt til divisionens leder.

Om den stedfundne koncentration udtaler Boeings præsident, William J. Allen, bl. a., at Boeings bestræbelser såvel indenfor militær som civilflyvning kan vinde store fordele gennem den fælles teknologi samtidig med, at hvert enkelt område tilgodeses med hensyn til sine specielle fordringer. Sammenslutningen sikrer på den bedste måde den højeste tekniske ydelse i den øjeblikkelige og fremtidige produktion af fly, og Boeing kan på denne måde mest effektivt koncentrere sine store tekniske og administrative evner på sine mest betydningsfulde flyprogrammer.

Iøvrigt, tilføjede Allen, er markedet for særligt ydedygtige flyvemaskiner såvel kommercielle som militære ude for en meget skarp konkurrence, og den ny organisation bringer en overordentlig kompetent gruppe af tekniske og administrerende talenter, støttet af fremragende forskning og produktionsmuligheder, i en udmærket udgangsposition til at konkurrere på dette marked.

Den Sjællandske Bondestands Sparekasse

FLYVESTATION VÆRLØSE

åbent hver torsdag kl. 11,30-13
samt på lønudbetalingsdage kl. 10-15

Husk skatten går ned, - når De sparer op. Tal med os om en »Spar-i-skat-konto«

FLYVEVÅBNET

10. ÅRGANG

Nr. 5 **1964**

RAKETTER FÅR BRÆNDSTOFSYSTEMER

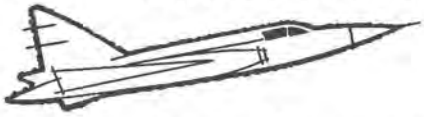

JETS FÅR BEDRE BREMSER

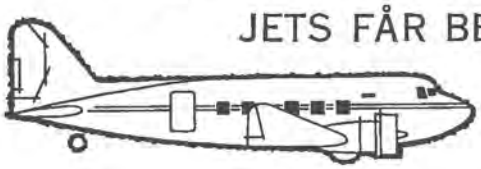

TRANSPORTPLANER FÅR VÆGTBESPARELSER

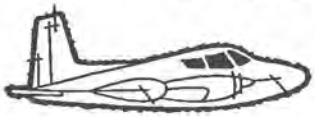

SPORTSMASKINER FÅR SERVICE

LUFTFARTØJER FÅR ISBESKYTTELSE

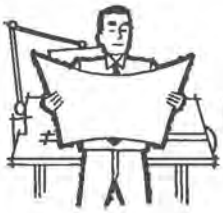

INGENIØRER FÅR DE RIGTIGE SVAR

FRA

GOODYEAR
AVIATION
PRODUCTS

THE GOODYEAR TIRE & RUBBER COMPANY A/S · AARHUSGADE 88 · KØBENHAVN Ø · TRIA 4115

Flyvevåbnet

NR. 5 1964

Udgivet af
ORGANISATIONEN AF
FLYVEVÅBNETS OFFICERER

INDHOLDSFORTEGNELSE

— Leder
— Sagt i Folketinget om forsvaret
— OFO-orientering
— Anti-Missil-Missiler
— Seek and create constantly

De synspunkter, der fremsættes i tidsskriftet, repræsenterer ikke nødvendigvis redaktionens — endsige organisationens — anskuelser og meninger, men står for forfatterens egen regning.

Gengivelse af tidsskriftets indhold må ikke finde sted uden kildeangivelse.

Ansvarshavende redaktør:
Major Å. H. Dolleris, Træningskommandoen.

For at skabe størst mulig ro om fordelingen, bedes privatadresser så vidt muligt benyttet.

Adresseforandringer o. l. samt reklamationer over uregelmæssigheder vedrørende tilsendelsen anmeldes til OFO-sekretariat, Flyvestation Vedbæk, (01) 89 05 01, lokal 47.

Redaktionen af dette nr. er afsluttet 16. maj

Trykt i
Herlev Bogtrykkeri . 94 19 06
(S. Valbjørn)

Administrations-kursus

Under denne titel har Flyverkommandoen netop afholdt det første af en række planlagte kurser for chefer m. fl.

Kursus formål er at skabe bedre forståelse blandt omhandlede personel for flyvevåbnets forskellige bestemmelser m. v., at gennemdrøfte baggrunden for udformningen heraf, og sidst — men ikke mindst — også at udveksle synspunkter til fælles gavn i flyvevåbnets hverdag.

Flyvevåbnets personel må hilse disse bestræbelser velkommen og må håbe, at kursus — i lighed med »Orienteringskursus for stabspersonel« — bliver en tilbagevendende begivenhed til gavn ikke alene for det deltagende personel, men for hele vort flyvevåben.

Flyvevåbnet trænger til sådanne kurser, og har trængt til dem længe — al den stund, at megen tid og kraft i årenes løb er brugt på at diskutere og drøfte, hvad de *på den anden side* har ment med denne eller hin bestemmelse eller efterleven respektive fortolkning af samme.

Redaktionen håber her i bladet ved en senere lejlighed at kunne bringe et af aftenforedragene, hvis emne — »Chefen og medarbejderen« — også må interessere organisationens øvrige medlemmer.

C. W. S. Svineslagterier A/S

HERNING OG SKJERN

For ædel Portvin

WEILES WINE

Vinhandlere siden 1822

P. WEILE & SØN . AALBORG

RADIO IAN PARTS A/S

SKT. KNUDSVEJ 13
KBHVN. V.

TELEFON:
HILDA 3111

RADIO - RADAR - TV

Elektrotekniske artikler en gros

OLUF RØNBERG

JERN OR STÅL

AKTIESELSKAB

LEMVIGH-MÜLLER & MUNCK A/S

JERN - STÅL - CEMENT - LECA

KØBENHAVN AARHUS

Sagt i Folketinget om forsvaret

Under første behandling af forslag til lov om Danmarks deltagelse i det europæiske rumforskningssamarbejde, udtaltes bl. a.:

»*Lis Mølbjerg:* Vi er i Socialistisk Folkeparti ligeledes indstillet på at støtte dette forholdsvis beskedne europæiske program for fælles rumforskning, idet vi dog gerne først vil have ministerens ord for — da vi nu ikke selv får lejlighed til at kigge på det i et udvalg — at der ikke skjuler sig militære interesser i de fælles projekter, der er tale om, eller at bevillingerne ikke rummer beløb, der rent faktisk dækker noget, der må betegnes som tidligere militære fejlinvesteringer.«

Da den højtærede undervisningsminister havde takket de ærede ordførere for den velvillige holdning, de havde indtaget over for lovforslaget, udspandt der sig følgende samtale:

»*Lis Mølbjerg:* Der var en ting, den højt ærede undervisningsminister glemte, og det var det spørgsmål, jeg stillede.

Vi var egentlig fra socialistisk folkepartis side mest indstillet på at bede om at få lovforslaget behandlet i et udvalg, fordi vi gerne ville være sikre på, at der ikke skjulte sig militære formål under bevillingerne. Vi vil alligevel gå med til, at det ikke henvises til et udvalg, forudsat vi får ministerens ord for, at der ikke skjuler sig militære interesser i disse fællesprojekter, og at bevillingerne ikke rummer beløb, der rent faktisk dækker noget, der må betegnes som militære investeringer.«

Undervisningsministeren (Helveg Petersen): »Jeg vil gerne svare det ærede medlem med at sige, at der er ikke militære formål forbundet med de opgaver, der her er tale om.«

Under spørgsmål til ministeren stillede Skræppenborg-Nielsen (SF) følgende spørgsmål til forsvarsministeren:

»Vil ministeren medvirke til, at forsvarets lægekorps afgiver et antal læger til afhjælpning af lægemangelen på vore sygehuse, institutioner m. v.?« *Samtidig knyttede han bl. a. nedennævnte kommentarer til spørgsmålet:* »Overkirurg, dr. med. August Hagen, amts- og bysygehuset i Middelfart, har således i en kronik i Politiken for den 25. november 1963 bl. a. rejst spørgsmålet om, hvorvidt hærens lægekorps ikke burde afgive yngre læger til afhjælpning af lægemangelen, og det er denne kronik, der er årsagen til, at jeg har stillet mit spørgsmål i dag til den højtærede forsvarsminister.

Jeg vil gerne bede den højtærede formand om tilladelse til et par citater:

> »Der er to grupper af læger, man må rette søgelyset imod, når det gælder om at mobilisere yngre læger til det danske sygehusvæsen i dag«,

siger overlægen i sin kronik.

> »For det første er der en del danske læger i udlandet —især i Sverige! — For det andet gør et ikke ringe antal læger til stadighed militærtjeneste.«

Med hensyn til militærlægernes forhold blot dette: hvis det er rigtigt — hvad jeg personlig ikke har ringeste grund til at betvivle — som overlæge Hagen gør opmærk-

som på i sin kronik — og han kender forholdene — at det daglige egentlige lægearbejde i garnisonerne normalt varer fra en halv til en hel time, og at dette lægearbejde efter overlægens mening sædvanligvis udmærket kan bestrides af hærens faste overlæger, så synes jeg, at der på baggrund af den alvorlige lægemangel, som jeg allerede har omtalt, er mere end grund nok for den højtærede forsvarsminister til at tage hele spørgsmålet om yngre lægers virksomhed inden for forsvaret op til undersøgelse.

Det kan efter min mening aldrig være rigtigt — og så kan man se på forsvaret med hvilke øjne man vil — at højtuddannede læger inden for forsvaret i det væsentlige tvinges til at tage sig af akutte tilfælde af fodsvamp eller platfodethed, på samme tid som vore sygehuse ligefrem skriger efter kvalificerede læger til løsningen af anderledes alvorlige opgaver. Derfor spørger jeg: vil ministeren medvirke til — hvis det ved en undersøgelse af forholdene viser sig, at overlæge Hagen har ret i sine påstande — at ikke alene hærens lægekorps, men også andre lægekorps inden for forsvaret afgiver et betragteligt antal yngre læger til vore sygehuse, institutioner m. v.?«

Til ovennævnte svaredes bl. a.:

Forsvarsministeren (Victor Gram):

»Jeg forstår i og for sig også godt, at man retter søgelyset mod de områder, hvor man har formodning om, at der skulle være chance for at hente lidt ind, og derfor kommer man måske nemt til at operere med antagelser, der ikke holder stik over for de rent faktiske forhold.

Den forestilling, at man kan klare sig med en halv eller en hel times daglig virksomhed for lægen rundt omkring på de enkelte tjenestesteder, breder sig, men man glemmer helt at tage i betragtning for det første, at alle flyvestationer, alle skibe på togt og andre militære anlæg og virksomheder, hvor faremomentet er så stort, at fast lægevagt er nødvendig, kræver en fast stab af læger, som er til disposition, og som kun har få chancer for at operere udenfor. Dernæst er der selve beredskabet, hvor dette forudsætter uddannelse af sanitetspersonel, og hvor lægerne må være med i planlægning, øvelser osv. Dette tager et andet betydeligt antal af vore værnepligtige læger.

Tilbage bliver en del, som har visse opgaver i kaserner og lejre ved undersøgelser af de frivillige, der antages eller skal antages som konstabler, og som forudsætter en meget dybtgående undersøgelse, der normalt ikke foretages i samme omfang på sessionerne. Hvad angår den tid, der eventuelt er tilovers, vil jeg imidlertid antage, at ca. 80 pct. af vore reservelæger ved siden af det militære job har civile job på hospitaler som lægevagter o. lign. og derved i realiteten er medvirkende til at afhjælpe en del af lægemangelen rundt om på hospitalerne.

Som det hele ligger, tror jeg ikke, der er mange muligheder for at få en virkelig effektiv hjælp af læger fra militærets korps.«

Da svaret ikke syntes tilfredsstillende, tog folketingsmedlemmet ordet igen, nærmest for at sige, hvad det var, han egentlig ville have sagt:

»Jeg takker den højtærede forsvarsminister for svaret, særlig for det sidste afsnit, hvori den højtærede minister lovede en undersøgelse af spørgsmålet.

Det, jeg egentlig ville sige til den højtærede minister, var, at når en overlæge skriver en sådan kronik, formoder han naturligvis ingenting; han forestiller sig heller ingenting; han forestiller sig kun det, han kender til, og det er altså det, den højtærede forsvarsminister vil bestride er rigtigt. Også hvad angår militærlægernes undervisning, har den selv samme overlæge skrevet om, hvordan en sådan let kan foregå, uden at man absolut behøver at være indkaldt ved militæret.

Jeg takker endnu engang for svaret og venter spændt på resultatet af den undersøgelse, den højtærede forsvarsminister har lovet.«

K.W.H.

ANTI-MISSIL-MISSILER

Bekæmpelse af SSM og ASM

I nr. 6/1963 præsenterede major G. Djørup vort luftværnsraketsystem, og kaptajnen fortsætter her med en redegørelse for et meget aktuelt problem: bekæmpelsen af raketter eller — for at bruge et bedre dækkende udtryk — missiler.

Det er almindeligt anerkendt, at den vestlige verden idag besidder særdeles effektive midler — interceptors og missiler — til bekæmpelse af selv meget hurtige fly. Men når vi vender os mod engagering af fjendtlige missiler, må vi erkende, at konventionelle fly og missiler meget hurtigt kommer til kort. I det følgende skal jeg imidlertid søge at gøre rede for, hvilke muligheder der idag er — og fremover forventes at være — for bekæmpelse af missiler (raketter) med andre missiler. Fremstillingen falder naturligt i tre dele, alt efter målets (den fjendtlige rakets) ydeevne og bane-mønster.

Bekæmpelse af jet-drevne missiler.

Jet-drevne, altså air-breathing, missiler udmærker sig ved, at deres hastighed er forholdsvis ringe (under Mach 2), samt først og fremmest at deres bane-mønster ligner det bemandede flys; er hastigheden ikke for stor, kan målet umiddelbart bekæmpes af jagerfly. For at tage et eksempel helt tilbage fra den anden verdenskrig, så vil de fleste sikkert huske, at den tyske V-1, som var af pulse-jet typen, med held blev engageret af britiske jagerfly. V-1's hastighed var på små 600 km/t, og så lave hastigheder vil næppe forekomme mere idag, men selv missiler med betydelig højere hastigheder vil kunne engageres af bemandede fly, især under anvendelse af luft-til-luft missiler.

Bekæmpelse af denne type mål ved hjælp af de for nærværende eksisterende SAM-systemer, f. eks. HERCULES og HAWK, skaber — som følge af målets fly-lignende bane — ikke afgørende problemer, når bortses fra, at målopdagelsen sandsynligvis vil indtræffe på et noget senere tidspunkt (som følge af målets ringe radar-aspekt), samt at kill-point vil komme til at ligge nærmere det forsvarede objekt (på grund af, at målet med sin større hastighed tilbagelægger en længere strækning i SAM-missilets flyvetid).

Det må altså slås fast, at såvel med Air-to-Air Missiler (AAM) som med Surface-to-Air Missiler (SAM) er der gode betingelser for at engagere den her omtalte type missiler, og det er da heller ikke overraskende, at USA er ved at skille sig af med deres MATADOR og REGULUS I-missiler (begge er af air-breathing typen, med en hastighed på ca. 650 knob, og i besiddelse af en rækkevidde på 500 miles).

Kortdistance ballistiske og semi-ballistiske missiler.

Til disse typer hører i den vestlige verden missiler som HONEST JOHN og LITTLE JOHN, CORPORAL, LACROSSE og SERGEANT; der er grund til at antage, at østmagternes tilsvarende missiler har nærlig samme karakteristika som de omtalte.

Overfor disse missiltyper må bemandede fly give op; men hvorledes stiller det sig med SAM-missiler, især dem, der interesserer os herhjemme, NIKE og HAWK? Jeg skal i det følgende søge at redegøre for disse missilsystemers status idag, »anti-missile--capability-wise«:

(a) Den 03 jun 1960 nedskød en HERCULES en »fjendtlig« CORPORAL på White Sands Missile Range. HERC'en var udstyret med en normal trotyl-ladning (fig. 1). De to raketter nærmede sig hinanden med en hastighed på ca. 6000 km/t.

Bemærk på illustrationen, at selvom »miss-distance« er ca. 100 fod, opnås der et klart kill. Forsøget lykkedes altså, selvom CORPORAL's radaraspekt er meget mindre end det, NIKE-systemet er konstrueret til. Det er dog ikke oplyst, om afskydningsstedet for CORPORAL var kendt for NIKE-personellet under skydningen.

(b) I aug 1960 engagerede en improved HERCULES med held en anden HERC ca. 60000 fod over ørkenen ved White Sands. Den »egne« HERCULES var forsynet med trotyl-ladning, medens målet var uden sprængladning (fig. 2). Dette forsøg var et fremskridt i forhold til det under (a) nævnte, idet HERCULES som mål er i besiddelse af større hastighed og manøvreevne, samt mindre radaraspekt. De to missiler nærmede sig hinanden med en hastighed på omkring Mach 7,0.

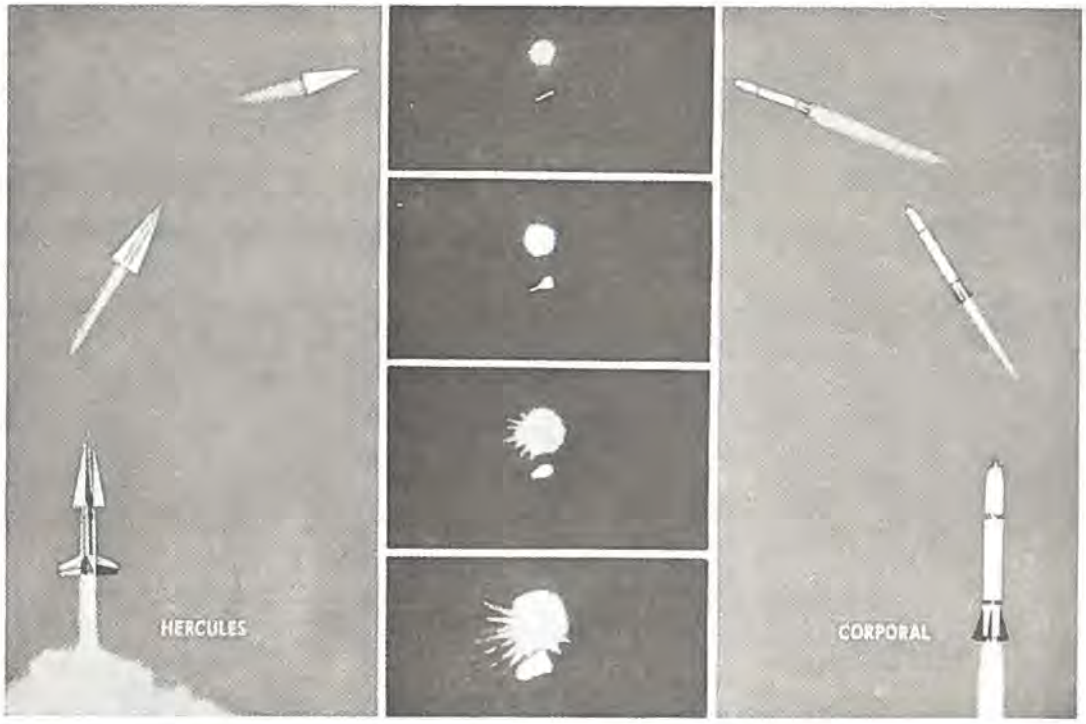

Fig. 1: HERC contra CORPORAL

(c) I januar 1962 bekendtgjordes det, at HAWK havde bevist sin »anti-missile-capability« ved at udføre en række vellykkede engagementer mod missiler af typerne CORPORAL (i jan 1961), HONEST JOHN (fig. 3) og LITTLE JOHN (fig. 4). HAWK-systemets HIPIR (High Power Illuminator Radar) har i høj grad forøget systemets rækkevidde og givet det mulighed for at engagere mål med meget ringe radaraspekt.

(fortsættes side 11)

FRA FLYVNINGENS HISTORIE

CATERPILLAR

Fra flyveren, løjtnant Knud Clauson Kaas' bog »Danske Flyvere på Vingerne« bringer »Flyvevåbnet« her beretningerne om det syvende—tolvte medlem af Caterpillar-klubben.

Caterpillar nr. VII — militærflyveren, løjtnant N. Klinkby-Petersen og Caterpillar nr. VIII — militærflyveren, løjtnant L. M. S. Jacobsen fik kludder med styregrejerne og sprang fra en Tiger-Moth på Amager.

Atter en skoleflyvning med øvelse i blindflyvning. Løjtnant Klinkby-Petersen var lærer, og Jacobsen havde kalechen over hovedet og var midt i et blindflyvningsspind, da det skete. Jeg bruger den beretning, som løjtnant Klinkby-Petersen — der senere har mistet livet ved en flyveulykke — selv afgav til Flyveskolen:

»Vi var startet lige efter frokost fra Kastrup lufthavn på en blindflyvningsøvelse, jeg som lærer og Jacobsen som elev. Vi lå i en 20 minutter ude over farvandet ved Aflandshage og udførte en række kursflyvninger, hvor Jacobsen sad under den lukkede kaleche og udelukkende skulle styre på instrumenterne. Det gik også udmærket, og som sædvanlig sluttede vi øvelsen med en spindprøve, stadig med elevens kaleche lukket, idet det er meningen, at han skal tage maskinen ud af spind'et udelukkende ved at afkontrollere instrumenterne. I 12-1300 m's højde råbte jeg: »Værsgo« til ham i telefonen og overlod ham styringen. Et øjeblik efter mærkede Jacobsen, at styrepinden sad fast, og da han åbenbart troede, at det var mig, der holdt igen, spurgte han mig i telefonen, om det var tilfældet. Jeg råbte nej og rokkede i pinden, men den sad stadig fast. Imens spandt maskinen lodret ned, og undervejs spekulerede vi over, hvad pokker der kunne være i vejen. I 400 m's højde sagde jeg så: »Nu skal vi nok til at springe,« og Jacobsen slog kalechen fra. Højden var nu kun godt 200 m, og der var ingen tid at spilde. Så sprang han.« Ved dette spring erhvervede løjtnant L. M. S. Jacobsen sig for *anden* gang medlemsret i Caterpillarklubben — bør vi ikke i den anledning udnævne ham til »Overcaterpillar« — vedtaget (red.). »Jeg sprang lige bagefter, begge skærmene foldede sig ud omtrent samtidig. Det var helt vindstille, og det eneste, jeg var bange for, var, at vi skulle ramle sammen med maskinen; det var også lige ved at ske, den røg ned kun få meter fra os. Vi var for øvrigt så heldige at undgå en højspændingsledning og nogle dyre drivhusruder — det var en kartoffelmark, vi faldt på, og kartoflerne var endda taget op.«

Uheldet blev selvfølgelig efterfulgt af omfattende undersøgelser for om muligt at

udfinde årsagen, men forgæves. Man tog en Tiger-Moth, mage til den forulykkede, fjernede hele kroppens lærredsbeklædning, så man havde fuld indsigt til de bevægelige dele, og forsøgte nu at bringe ror og styregrejer i et sådant forhold til hinanden, at pinden blev blokeret. Da dette imidlertid *ikke* lod sig gøre, må det, da hverken to erfarne flyveres ord eller kendskab til, hvad de har med at gøre, kan drages i tvivl, formodes, at der eet eller andet sted i maskinen har ligget noget (et stykke værktøj?), som under spind'et har sat sig fast og blokeret styregrejerne.

Caterpillar nr. IX — militærflyveren, løjtnant Frits Rasmussen og Caterpillar nr. X — mititærflyveren, løjtnant A. H. Jørgensen mistede det ene hjul i starten og sprang fra en Fokker-R nord for Værløse flyveplads.

Frits Rasmussen og Jørgensen har ordre til som øvelse at flyve med den samme maskine i en halv time hver, for derpå at slutte med fem landinger. For at spare besværet med en rigtig sæk beslutter de at være »sandsæk« hos hinanden, og de var på den måde to i maskinen, da uheldet indtraf.

Rasmussen starter og går i en højde af 500 m på nordkurs. Jørgensen sidder og nyder udsigten til højre, da han pludselig overfaldes af en følelse af, at »der er noget der mangler«. Længe kan han ikke blive klar over, *hvad* det er, men så går det pludseligt op for ham, at understelsstiveren til det højre hjul er borte. Nå, det er der jo oppe i luften ikke noget at gøre ved; men d'hrr. har god tid til at tale sammen om, hvad der bør gøres, da maskinens tanke er fulde af benzin.

»Ras« vil først have, at kammeraten skal springe, så vil han prøve på at lande maskinen alene (og løbe risikoen alene — hvor var det typisk for Ras, der senere faldt i Finland), men det fik Jørgensen ham dog tilsidst snakket væk fra, og man enedes tilslut om, at enten skulle begge blive i maskinen, eller de skulle begge springe.

Men før denne beslutning kunne træffes endeligt, ønskede Jørgensen dog at se lidt nærmere på, *hvor* galt det var fat, hvorfor han entrede ud på underplanet og over forkanten ned på det venstre hjul. Herfra kunne han overse skadens fulde omfang og så nu, at stiveren lå bagud i en sådan stilling, at den både ville vælte maskinen i landingen og højst sandsynligt gå op gennem bunden af førersædet, hvad der ville blive mindre behageligt for føreren af maskinen.

Endnu stående på underplanet aftalte Jørgensen derfor det nærmere fornødne med Ras. Denne havde lagt maskinen på kurs tilbage til Værløse, og nede på pladsen var man blevet klar over, hvad der var i vejen, i hvilken anledning man havde kørt ambulancen ud osv. Der skulle derfor nok blive en pæn modtagelse ud af det, hvad enten man kom på den ene eller den anden måde. Men nu havde man altså besluttet at springe, og derfor førte Ras maskinen hen over Knardrup mose, hvor den ville forårsage mindst skade ved nedstyrtningen.

Og over mosen sprang så først Jørgensen og — efter at have udstabiliseret maskinen, så den kunne gå lige lodret i jorden — sprang også Ras. Begge nåede jorden i god behold og blev samlet op af ambulancen, som havde ordre til — trods begge herrernes protest — at køre dem direkte til Militærhospitalet til undersøgelse.

»På denne tur«, sagde Jørgensen senere,

»følte vi os for første gang den dag i virkelig livsfare, for vor chauffør troede vist, at det gjaldt liv og død, så han tog alle gadehjørnerne på to hjul. Men til hospitalet kom vi da, og der var selvfølgelig ikke noget i vejen med nogen af os«.

XI

Caterpillar nr. XI — marineflyveren, kaptajnløjtnant A. A. Pontoppidan fik en bombe i propellen og sprang fra en Nimrod-jager ved Sønderho (Fanø).

Under marinens bombekastningsøvelser på Fanø skete der det ejendommelige, at kaptajnløjtnant Axel Pontoppidan under en dykning med jager nr. 178 fik en bombe i propellen. Propellen splintredes, hvorved motoren rystede løs, samtidig med at en stump af propellen rimeligvis ramte bagbordsplan, der begyndte at vibrere stærkt. Under disse omstændigheder var der ikke andet at gøre end hurtigst muligt at forlade maskinen, hvad Pontoppidan da også gjorde. Under udspringet kom han i faretruende nærhed af højderoret, som han kollide-rede med og et øjeblik blev hængende i. Heldigvis havde han åndsnærværelse nok til at gøre sig fri af roret (en ganske spændende situation, når man tænker nærmere over den, sådan at frigøre sig fra et haleror, mens ror og det hele styrter ned gennem luften med flere hundrede kilometers fart i timen), men fri kom han da, og faldskærmen virkede også efter hensigten, så kaptajnløjtnanten slap med at blive rigtig grundigt våd som følge af en vanddybde, der gik ham til halsen.

Der stod han; men så kom hjælpen også pr. omgående fra »Beskytteren«, der på det togt var moderskib for marineflyverne. Et hydroplan blev sendt til undsætning, og kort tid efter blev Axel Pontoppidan fisket op og bragt i sikkerhed ombord.

XII

Caterpillar nr. XII — marineflyveren, kaptajnløjtnant J. J. Ulrich fik ild ombord og sprang fra en Nimrod-jager over Luftmarinestationen på Avnø.

Om sin udnævnelse til medlem af Caterpillar-klubben vil jeg lade kaptajnløjtnant Ulrich, der som man ved med hæder deltog i den finske vinterkrig 1939-40, selv fortælle. Han skriver på sin raske og fornøjelige måde (efter *tredie* påkrav pr. post) følgende fra Nyborg, hvor han for tiden er beskæftiget med minestrygning på Storebælt:

»Skulle op til angrebsøvelse med fem »Nimrødder« mod tre »Heinkel«, som vi havde bestilt pr. telefon fra København. Jeg startede som nr. 1. Holdt gående på venstre volte rundt om pladsen i 500 m's højde og ventede på, at min gruppefører, orlogskaptajn Rasmussen, skulle starte, så jeg kunne komme på min plads på højre fløj. Efter 5

min. flyvning lød der pludselig et dumpt brag, som når brændstof hældes på et bål, og i samme øjeblik sad jeg i flammer til halsen. Da jeg havde hjelm, briller og mikrofon-ilt-maske på, blev mit ansigt ikke straks forbrændt. Jeg fik lukket for det jalousi, som leder luften fra vandkøleren ind i bunden på cockpit'et til opvarmning af dette, og da flammerne således ikke slikkede så højt op om mig, var der ligesom lidt mere tid til at se sig om og tænke. Det måtte jo undersøges, hvad årsagen var, og eventuelle fejl måtte meddeles stationen, således at ialtfald de resterende luftfartøjer kunne blive rettede. Flammerne nåede mig til knæede, og alt papiret på mit knæbrædt var brændt, så dér kunne jeg intet notere ned. Der var imidlertid gået ild i min højre gummistøvle og bukseben, og da eet ben jo var tilstrækkeligt at få brændt, stak jeg det andet bagud ved siden af sædet, der jo i »Nimroden« er temmelig højt. Medens jeg således styrede med højre ben alene, kaldte jeg jordstationen pr. radiotelefoni for at meddele, at der var gået ild i mig. Samtidig bøjede jeg mig ned i cockpit'et for at brække den fastinstallerede ildslukker løs. Denne var ganske vist kun beregnet til at slukke karburatorbrand med og var fastspændt på et hjørnerør med rør ud til karburatorindsugningen, men hvis jeg kunne få brækket rørene, kunne den vel også bruges i hånden.

Jeg fik den *ikke* løs, den sad for fast, og jeg fik svedet mine øjenbryn og vipper helt af. Jeg havde imidlertid fået »fat« i Zigler pr. radio, hvem jeg fik fortalt om situationen, og da der nu foruden i mit højre ben også var gået ild i det ene hjørne af min faldskærm, syntes jeg, det var på tide at stige af, jeg havde forøvrigt ventet en eksplosion hvert øjeblik. Dette meddelte jeg Zigler, så udløste jeg sidelemmen, trimmede 176 vandret og væltede mig sidelæns ud af cockpit'et; når nu bare 176 ville nå ud i Avnø fjord, der var ca. 1000 m forude, og ikke falde brændende ned i en bondegård, derfor havde jeg trimmet den omhyggeligt.

Jeg talte til »10 bajere«, før jeg trak. De første bajere var af normal størrelse (1 sekund mellem hver), men jorden kom pokkers hurtigt, så de sidste blev jo noget små. Det gav et voldsomt ryk, så stilhed. Jeg så det endnu brænde i mit bukseben, slukkede det med handskerne. 176 var ved mit udspring blevet næsetung, fløj ca. 700 m, gik om på ryggen og dykkede så i jorden, heldigvis nede ved strandkanten, hvor den eksploderede med et brag.

Jeg landede på en nypløjet mark, »dejlig blød« heldigvis, for mit »quick-release« virkede ikke straks, da jeg slog på det, så jeg blev af vinden slæbt gennem hele marken, før skærmen klappede sammen. Da jeg havde pakket skærmen sammen i en bylt under armen og vinket til Zigler, som hele tiden havde kredset om mig, at alt var O.K., gik jeg ind til gården, som lå ved marken. Der stod en mand og kone lige ved marken, de var åbenbart vant til at se os flyve, så imponerede var de ikke, konen sagde blot, da jeg kom derhen: »Nå, I morer jeg nok rigtigt i dag.« Lidt efter blev jeg hentet i bil fra stationen, blev forbundet, forhørt og »frikendt« (benzintanken var slået læk under dykbombning, og der var sket en kortslutning fra generatoren, som sad på højre underplan, og hvis ledninger førtes ind i bunden af cockpit'et).

P.S. Næste dag var jeg så øm i nakken, at jeg ikke kunne dreje hovedet, jeg havde glemt telefonsnøren, da jeg sprang, og den havde jeg så rykket over med hele min vægt hængende i hovedet. Nå, man kan ikke huske alt, når det gør så forbandet ondt i ens ben, og det gjorde det nu.«

I nr. 6/64 bringer »Flyvevåbnet» daværende kaptajnløjtnant Ziglers kommentarer til denne beretning samt Clauson Kaas' betragtninger over faldskærmsudspring i det hele taget; betragtninger, som for en stor del har gyldighed den dag i dag

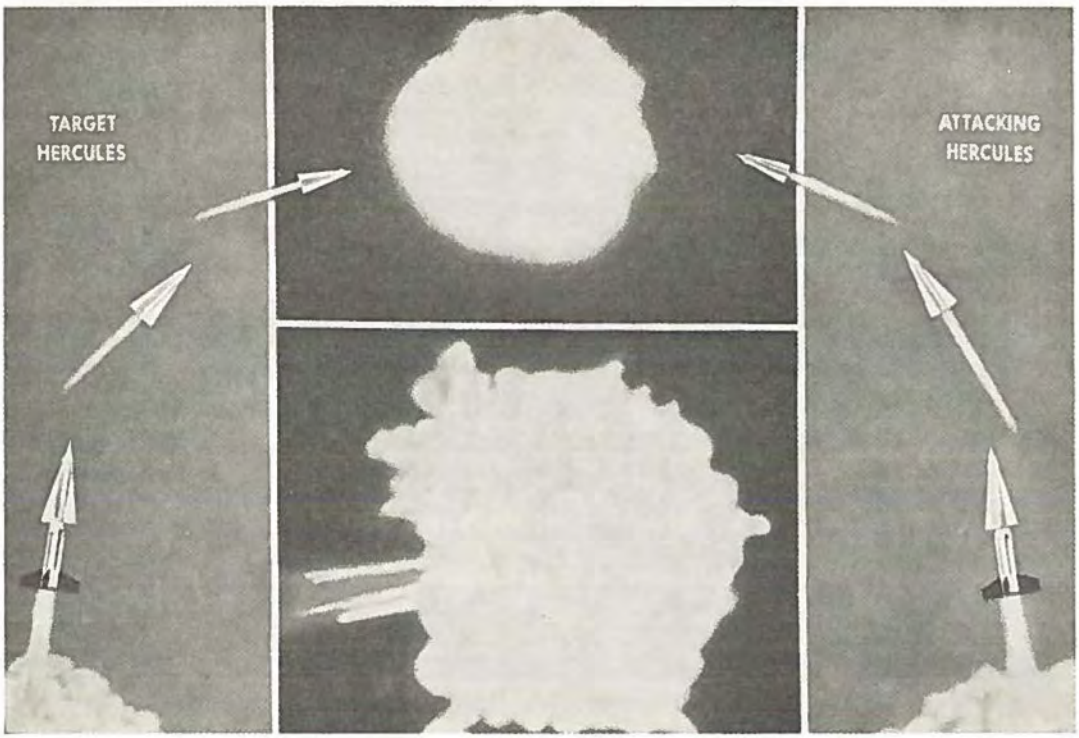

Fig. 2: HERC contra HERC

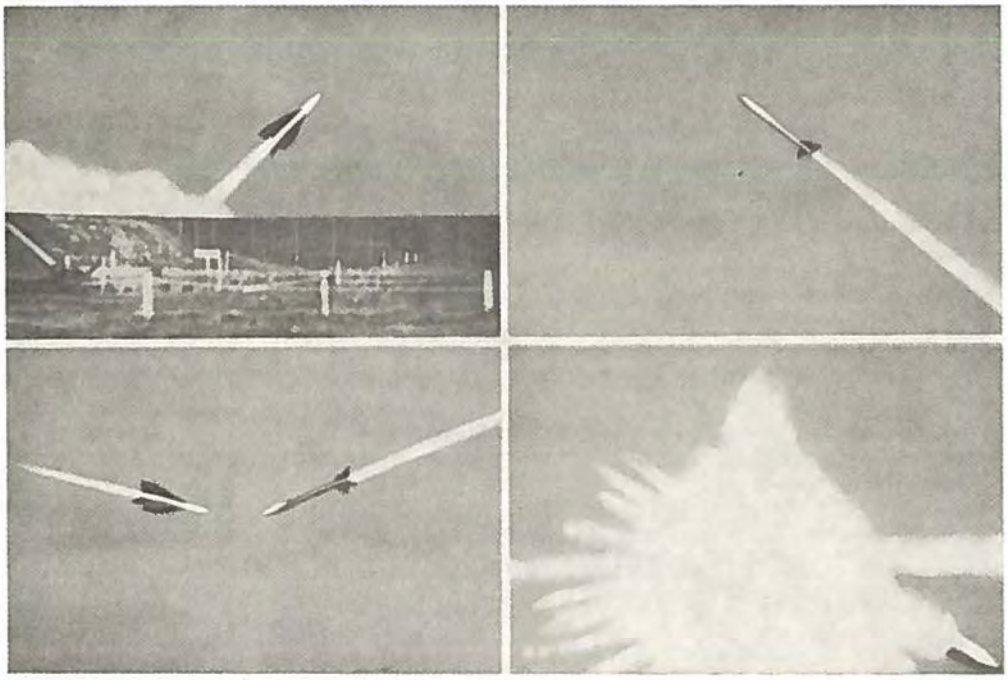

Fig. 3: HAWK contra HONEST JOHN

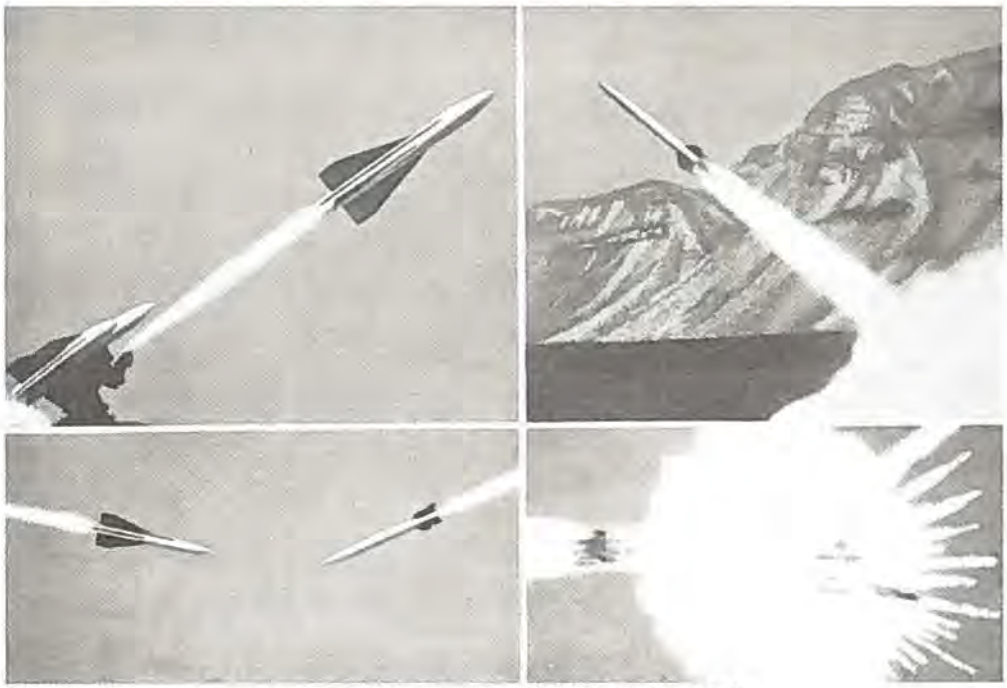

Fig. 4: HAWK contra LITTLE JOHN

Mellem- og langdistance missiler.

Det må antages, at hverken den vestlige eller den østlige verden idag råder over operationelle våben til bekæmpelse af IRBM (Intermediate Range Ballistic Missiles) eller ICBM (Inter-Continental Ballistic Missiles).

Det var derfor med nogen undren at man modtog nyheden om, at USA samtidig med opgivelsen af SKYBOLT-projektet også havde droppet udviklingen af Nike ZEUS, som skulle være den vestlige verdens første effektive våben mod IRBM og ICBM, og som allerede havde gennemført 9 vellykkede skydninger. En nærmere undersøgelse viser imidlertid også, at disse meddelelser har været forhastede eller fordrejede: For det første er ZEUS-projektet ikke opgivet, idet en begrænset videreudvikling fortsætter (der er afsat $ 89 mill. til dette formål i FY '64), og for det andet, når dette projekt overhovedet er blevet indskrænket, så skyldes det, at hovedvægten er lagt over på et endnu mere avanceret medlem af familien, nemlig Nike-X ($ 246 mill. i FY '64), som skal omtales nærmere i det følgende:

Nike-X baserer sig på hovedsagelig samme principper som Nike ZEUS, idet det består af et forsvarscenter (fig. 5) og et eller flere skydende batterier (firing sites). Systemet er konstrueret med henblik på forsvar mod ICBM-missiler med hastigheder over 20.000 km/t., og baserer sig på radar-command princippet. Systemet omfatter bl. a. en MAR (Multi-function Array Radar) og har større mulighed end ZEUS-systemet for at diskriminere, dvs. skelne mellem et mål og de »decoys«, der måtte omgive det, evt. udskudt af målet selv. I det omfang MAR udskiller målet fra omgivende decoys, kan målfølgeradaren (Target-Track Radar) låse sig på målet og levere data til korrektøren (Guidance Data Processing), som fastlægger målets bane, analyserer den under hensyntagen til X-missilets karakteristika for at finde det gunstigste kill-point, som kan være indenfor eller udenfor jordens atmosfære, og affyrer missilet på det gunstigste tidspunkt fra en atomsikker affyringsbrønd.

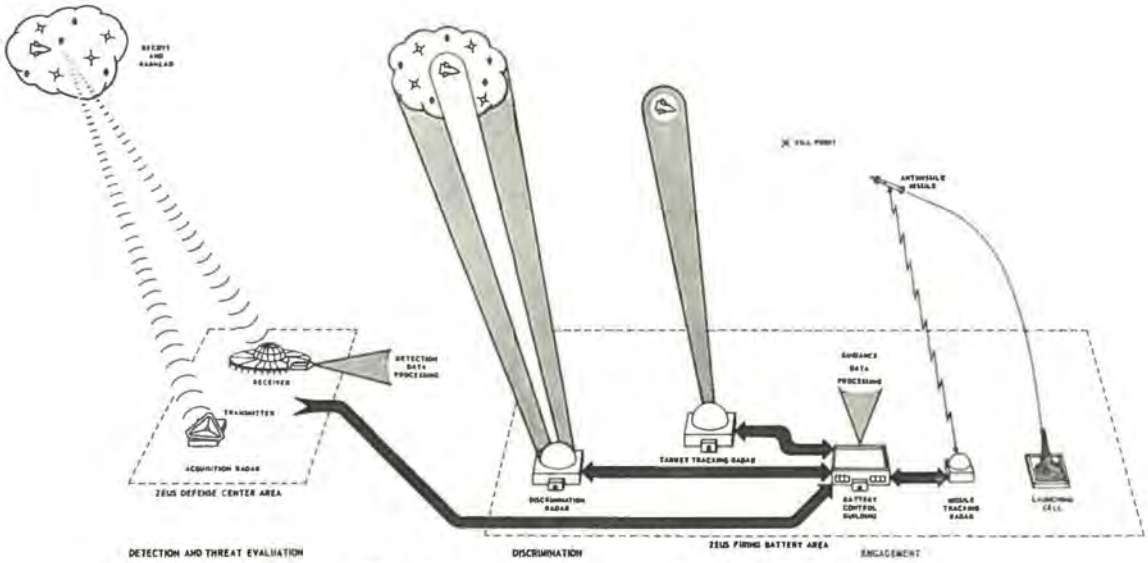

Fig. 5: Princip-diagram for ZEUS

Missilmateriellet til Nike-X omfatter to missiler, nemlig en avanceret Nike ZEUS og den såkaldte SPRINT, der endnu er på udviklingsstadiet og så højt klassificeret, at det eneste, der foreligger om den, er, at den er meget mindre end Nike ZEUS, at den har en uhyre kort reaktionstid, samt at den især er beregnet til at engagere forholdsvis lavtflyvende missiler.

Hvornår kan dette lovende system forventes at være operationelt? Det er vel endnu for tidligt at spå herom, men mon der ikke vil gå mindst fem år? I hvert fald vil det være spændende i de kommende år at se, om det skulle lykkes »en anden nation« at komme amerikanerne i forkøbet med et fuldt udviklet, pålideligt anti-missil-missil-system.

DJØ

Ballerup Blomsterforretning
Telf. 97 00 68 . Stationsvej 26

Jens Jensens Eftf.
VINHANDEL
Grundlagt 1813
ST. SCT. HANSGADE 1 . VIBORG

Jul. Jacobsen
AALBORG
Teknisk maskin- og olieforretning
Telefon 3 12 88 . Fjernskriver 9762 ab
Aalborg

KJØBENHAVNS AKTIESELSKABET HANDELSBANK
KHB
1873
HANDELSBANKEN
— altid med i billedet
KARUP . Telefon Karup 37

OFO- ORIENTERING ✯ ✯ ✯

Referat fra bestyrelsesmødet den 16. april 1964.

Sagsfordeling

Der blev foretaget en fordeling af OFO mangeartede sagsområder, således at de enkelte bestyrelsesmedlemmer som sagsbehandlere efter almindelige stabsarbejdsprincipper fik tildelt hvert sit område.

Nærmere oplysninger herom kan fås hos afdelingernes repræsentanter.

Avancementsforholdene

Efter forfremmelser pr. 1. maj 1964 må en rimelig del af normeringen for linieofficerer for nærværende anses for udnyttet.

OFO har fortsat opmærksomheden henledt på avancementsproblemerne på længere sigt og har overfor Forsvarsministeriet gjort rede for sine synspunkter i denne sag.

Aflønning ved udnævnelse til linieofficerer

Det nye lønningssystem har medført en reel lønnedgang for kadetter, der e rofficerer af reserven, ved deres overgang til linieofficerer.

Dette spørgsmål vil blive nærmere undersøgt.

Uniformssagen

OFO forventer snarlig indkaldelse til FMN til nærmere drøftelse.

Afsked som majorer

OFO har gennem det sidste år forhandlet problemerne i forbindelse med majorer, der afskediges på grund af alder og dermed skal overgå til andet erhverv.

OFO har blandt andet undersøgt visse civile muligheder.

OFO er rede til at yde råd og vejledning i enkelttilfælde efter fremsat anmodning herom.

Af øvrige sager til behandling kan nævnes

— den endelige udformning af bestemmelserne for låneordningen
— nattillæg til tidligere kadetter
— bestemmelser for ansættelse m. v. af militært personel
— økonomi.

Næste bestyrelsesmøde er fastsat til afholdelse ved afdeling Skrydstrup den 26. maj 1964.

Danske Statsembedsmænds Samråd afholdt årligt repræsentantskabsmøde den 20. april 1964.

Om referat af mødet henvises til bladet »Samrådet«.

En vedtægtsændring medførte, at OFO nu har 3 repræsentanter i Samrådet mod tidligere 2. For perioden 1964/65 er valgt:

OB K. v. Wylich-Muxoll,
OL O. Grue,
MJ V. K. H. Eggers.

Meddelelser fra organisationen!

Organisationens afdelinger og enkelte medlemmer anmodes om i tilfælde, hvor rejste sager eventuelt løses uden bestyrelsens medvirken, straks at underrette sekretariatet herom.

Husk:

Adresseforandringer (såvel private som tjenstlige) meddeles til:

OFO Sekretariat, Flyvestation Vedbæk, Vedbæk, (01) 89 05 01 Lokal 47.

Organisationens forretningsfører:
Fru J. E. Nielsen.

Kontortid:
Mandag — Onsdag — Fredag
0900—1500.

Seek and Create Constantly...

(Reflections on Aerial Combat Tactics)
Captain M. Krasnov.

Denne artikel, der er en engelsk oversættelse fra det sovjetiske blad »Krasnaya Zvezda« (Røde Stjerne) af 24. juni 1961, er naturligvis oprindelig beregnet for det russiske flyvevåbens personel, men dens indhold af tanker om faren ved at gøre fredstidstræningen for afhængig af de i lærebøger og SOP's angivne procedurer har givet også interesse for personel i det danske flyvevåben.

The sight of elements or squadrons sweeping low over an airfield in close formation before landing always creates an impression, but, frankly speaking, such a flight finale from a tactical viewpoint is unenviable. The fighters put on this grandstand play without any cover whatsoever. Should this happen in real combat conditions the enemy would certainly take advantage of the pilots' complacency to attack them. There were cases like this in the last war.

I remember the time I violated an established procedure. I contacted the flight control officer and got his permission to re-arrange the formation before coming down. Our element flew over the airfield dispersed in depth and height with the two supporting aircraft covering the leader, essential in real fighting.

»We must have looked awful,« one of the pilots commented wryly after that flight. »Have we really forgotten how to fly in close formation?«

I was hurt by his remarks. It was not a case of forgetting — we retained our group flight skill — but the ability of establishing interaction between the fighter planes, which would bring victory in an air battle, was more difficult than perfecting flight formation.

The reason why I have mentioned this incident is that some of our airmen do not pay sufficient attention to problems of tactics. One solves them in too simplified fashion, while another is overpowered by formalism. Constant creative effort and introduction of novel ideas are vital in tactics as in no other field.

Different circumstances might arise in aerial combat, meaning that the most perfected fighting methods will prevail in each separate case. Stereotyped action in ruled out, there are as many variants of manoeuvres to choose from as there are flights, with each pilot having scope for initiative and creative effort. It is a pity that we sometimes deliberately reduce this scope with unnecessary cribs in training.

Let me explain by this example. An element commander has been briefed about a training flight in interception or free combat. He has a picture of the flight dynamics and it only remains for him to fill in the details. He, in turn, briefs his men on the angle and sequence of attack. Usually the supporting aircraft follow the leaders in striking the target.

But, let us say, the circumstances change in the air: the second pair, and not the first, have the chance of attacking. What should be done in this case? Should the supporters swerve off target and let the lead-

ers get into proper position for attack? I doubt whether such a manoeuvre would be justified in a real fight.

It goes without saying, that foreseeing the circumstances up in the air correctly is quite difficult, and it is the practice in our air force to give the pilot the prescription. That is why several variants of attack are examined in briefing. This is indeed necessary, but one bad thing about it is that a ready decision is sometimes dished up to the airman instead of him finding it. The trainee, thus, still on the ground, begins to believe in the almighty power of cribbing. How can we expect such a pilot showing initiative in action with training of this kind?

It would be more advisable to let the trainee himself first comprehend his assignment and work out his own style of combat on the basis of instructions in methods. Time is given for such independent preflight study. When an element commander listens to the fledgling's ideas and analyses them, he approves of them if they are good and it is still not too late to correct mistakes or give advice if required. Such contact will strip the trainee of all threads of passivity. He will undoubtedly display greater eagerness in evolving new aerial tactics.

The fact that the effect of surprise attack is reduced by the detection instruments of modern aircraft must also be taken into account. The enemy can spot a fighter-interceptor long before the latter comes within range of effective fire. In such conditions a victory in the air will be secured by bold manoeuvres, by swift and irresistible attacks. How best can these attack be carried out?

It has become a regular practice in our air force to make consecutive attacks by pairs. The leader approaches and opens aimed fire from a fixed distance. The man behind acts from the same direction. There is an opinion that this is the most effective method, but I wonder if this is so.

The airmen in our element often attack from different directions, attack singly or in pairs, and consecutively or nearly simultaneously. I remember one practice flight where a pair of fighters had to intercept a bomber of the »enemy«. The fighter pilots worked out their plan of action, taking into account that the »enemy« could detect them before they attacked. They chose a sector accordingly which was least covered by »enemy« fire. But the fighter pilots went further than this. To avoid being »shot down« they approached the target from the tail hemisphere and swept in simultaneously from right and left. The »enemy«, naturally, found it more difficult to conduct aimed fire at both fighters simultaneously. This manoeuvre revealed that the chances of the fighters winning were greater.

Experience has shown that the results of air battle are far more effective when a pair or an element attack from different directions consecutively or simultaneously. The results are particularly good when this method is employed close to maximum speed, but I would not say that it is always worthwhile resorting to it, for the reason that attacks from different directions lose their sting when the target has cover. If the sun bothers the attackers, it is also advisable for the sake of flight safety to avoid diving in at the same time from different angles.

This method of attack by pairs is well applied by our element. Teamwork has been achieved among all the pilots. We agree before and on the pattern of manoeuvres and withdrawal which ensures our safety.

Whenever a flyer finds a method of aerial combat which justifies itself, it is important to hear the opinion of a senior man, of a commander on this, to learn the strong and weak points of the newly-discovered method. For some reason or other we sometimes ignore novelties in aerial combat tactics. Take this attack from different directions, for example. Nothing authoritative has been said about whether it can be used, and, if so, on what occasions. Some airmen

endorse the ideas, while others cross them out as dangerous.

So you see, there is no firm view among the pilots whether attacks from different directions should be encouraged or discouraged. We confess that worse things than this happen. A flyer will display initiative in a »battle«, will discard stereotype methods and be raked over the coals as soon as he touches down for having gone against the instructions. The result of this calling down is that the man returns to cribbing the next time he goes up for aerial combat drill. Hence, the demoralisation of this man instead of the steling of his courage, staunchness and resolution.

What we need in action is initiative and freedom in manoeuvring. It is important to keep the following circumstance in mind: the »enemy« and attacker must not know the schemes of one another beforehand. This is not always so in our training, because we conduct air battles chiefly with our own pilots. The pairs in the fighting are from the same element. Men from the same squadron are assigned for a free fight between elements. Both sides know each other very well, know their tactical methods and their strong and weak points. A flyer knows beforehand what manoeuvre the »enemy« will resort to and is ready for it. And even this is made more simple at times: »an exchange of view« takes place on the ground when the sides agree to the manner of fighting to be followed.

This leads to one method of attack being elaborated and taking deep root, whereas the circumstances will be quite different in real combat. This all goes to show that it is worthwhile to broaden out in aerial exercises, to pit your men in aerial combat against flyers from other units.

I should make a reservation here. In interception practice we do often come up against an unknown »enemy«, but we actually do not put up a real fight. Ask a flyer at the end of such a flight what he did and he will usually tell you: »I did my shooting.« In other words, he limited his action to cineimitation firing.

We can understand why, because the target attacked by that pilot sometimes puts up passive resistance. He merely turns to the side for the sake of appearances and that is the end of his opposition. One gains the impression that the »enemy« fulfils his role in a formal way. His assignment is to follow such a route at such a speed and altitude, and he does this without another worry in his mind. He avoids starting a fight himself because not a single word has been said about it at briefing. Very little good will come out of such training.

Another sign of formalism is seen in some cases where aerial combat is conducted with equal forces: pair versus pair, element versus element. This »levelling« of forces will not occur in real fighting. We all remember the numerous times in the last war of our airmen engaging numerically superior forces of the enemy in combat and emerging victorious. We can and must learn to do the same now. Let groups of equal strength go up at first. but the correlation of forces ought to be changed continuously in the course of combat practice. A flyer will then be able to learn how to handle himself against a numerically superior enemy, to spot the »epicentre of battle«, find his bearings among his »own« and »alien« aircraft, and determine the direction and advantageous moment of attack.

There is a good deal of talking going on among us about the harm of formalism and oversimplification in combat training, but some commanding officers still turn to set patterns. In their training of young flyers, fighter aircraft sometimes replace bombers as targets in mock battles, meaning that some of these men will not receive required practice and experience in attacking bombers.

Bombers, of course, also appear in the sky during tactical exercises. However, the more

seasoned airmen take off to intercept, whereas the younger men are kept on the sideline ....

Some comrades believe that it is practically impossible finding something new in aerial combat tactics nowadays, claiming that all essential points are outlined in regulations, manuals and instructions. All that a man must do, they say, is to fulfil what is written in them and everything will be all right.

This is not altogether true. The regulations and manuals contain only general ideas, leaving wide scope for initiative and the search for new methods of aerial combat. Besides, these rules and regulations hold good for a certain period of time. Technics, combat formations and aerial combat methods keep changing, calling for corresponding alterations in manuals and instructions. It is up to the flyers to discover new and better methods and introduce them .... *B.*

Leverandør til militære og maritime messer

FLYVESTATION VÆRLØSE

åbent hver torsdag kl. 11,30-13
samt på lønudbetalingsdage kl. 10-15

Husk skatten går ned, - når De sparer op. Tal med os om en »Spar-i-skat-konto«

JYDSK ILT- & ACETYLENFABRIK A/S

HORSENS . TELEFON 24811

Flyvevåbnet

NR. 6 1964

Udgivet af
ORGANISATIONEN AF
FLYVEVÅBNETS OFFICERER

INDHOLDSFORTEGNELSE

— Leder
— Den fysiske udvikling hos ansøgere til Flyveskolen
— Sagt i Folketinget om forsvaret
— Hawk
— Militær forflyttelsespraksis
— Igår GAZA, idag CYPERN, imorgen HVOR?
— OFO-orientering
— Nordisk studiekursus 1964

De synspunkter, der fremsættes i tidsskriftet, repræsenterer ikke nødvendigvis redaktionens — endsige organisationens — anskuelser og meninger, men står for forfatterens egen regning.

Gengivelse af tidsskriftets indhold må ikke finde sted uden kildeangivelse.

Ansvarshavende redaktør:
Major Å. H. Dolleris, Træningskommandoen.

For at skabe størst mulig ro om fordelingen, bedes privatadresser så vidt muligt benyttet.

Adresseforandringer o. l. samt reklamationer over uregelmæssigheder vedrørende tilsendelsen anmeldes til OFO-sekretariat, Flyvestation Vedbæk, (01) 89 05 01, lokal 47.

Redaktionen af dette nr. er afsluttet 16. juni

Trykt i
Herlev Bogtrykkeri . 94 19 06
(S. Valbjørn)

Atter noget at glædes over -

I en tid, hvor landet er i økonomiske vanskeligheder, hvor det erfaringsmæssigt er svært at hale penge ud af de bevilgende myndigheder, og hvor snart sagt alle tvivls- og fortolkningsspørgsmål afgøres til »statens« økonomiske fordel, er det glædeligt at se, Forsvarsministeriet skære igennem en ulden og indviklet sag og træffe en afgørelse, der klart sætter tingene på plads og lader tvivlen komme personellet til gode.

Sagen var i al sin »enkelthed« denne:

I foråret 1962 kom den »Kundgørelse for Forsvaret«, der befalede enhederne at fastsætte fast tjenestested for personellet pr. 1. april 1962.

Den 11. maj 1962 fastsatte Sjællandske Luftværnsregiment gennem en regimentsbefaling, vist nok efter forhandling med Hærkommandoen og Flyverkommandoen, at personel ved raketluftforsvaret skulle have fast tjenestested der, hvor de havde hørt til hele tiden (Avedørelejren og Østerbrogades kaserne), og så overlade det til flyvevåbnet at sætte brikkerne på de ønskede pladser. En helt igennem fornufts-betonet disposition, al den stund ingen vidste, hvornår personellet skulle overføres til flyvevåbnet, eller hvor mange og hvilke, der ville »søge« om forsættelse. Unødige udgifter til godtgørelse for dobbelt husførelse og evt. flytninger blev undgået.

I løbet af måneden blev regimentsbefalingen ved mundtlig ordre sat ud af kraft, og en ny blev lovet.

I juni 1962 bestemte Forsvarsministeren, at overføringen af raketluftforsvaret skulle ske pr. 2. juli 1962, og en personelbefaling/ FLK bestemte, hvor hver enkelt skulle være.

Den 6. juli 1962 udgav Sjællandske luftværnsregiment en ny befaling, der fastsatte personellets faste tjenestesteder med tilbagevirkende kraft indtil 1. april 1962.

Senere har Forsvarets Intendanturkorps med tilbagevirkende kraft af flytteøkonomiske årsager for enkelte personer fastsat andre datoer for tildeling af fast tjenestested.

Nu var det ikke enkelt og simpelt mere.

Hvad med time- og dagpenge, dobbelt husførelse, transportgodtgørelse, stedtillæg m. m.?

Hvem skulle have hvad? Og hvem havde fået dit og/eller dat? Hvem havde fået for meget, og hvem havde fået for lidt?

Forvirringen varede 1 år og 9 måneder. Den 24. marts 1964 bestemte Forsvarsministeriet, at den første befaling skulle gælde indtil overføringsdatoen.

Så blev det klart og enkelt igen.

Nogle betragtninger i »sportens tidsalder« over den fysiske udvikling hos ansøgere til Flyveskolen

Som det vil være bekendt, afholdes der hvert kvartal optagelsesprøver for ansøgere til Flyveskolen ved Træningskommandoens Rekrutteringsafdeling. I prøverne indgår også en såkaldt »gymnastikprøve«, der for hver proband strækker sig over 20—30 minutter, hvoraf ca. 70 pct. medgår til samtale, instruktion og gennemgang af prøvens forløb, således at probandens legemlige indsats er begrænset til 6—10 minutter, fordelt på to perioder.

De nærmere enkeltheder i prøven kan ikke røbes her, men den forløber i hovedtræk således:

Når probanden kommer ind i gymnastiksalen, interviewes han om sin aktivitet i gymnastik og sport i og udenfor skolen og orienteres om den forestående prøve. Han skal derefter udføre nogle elementære fritstående øvelser, som bliver vist for ham 1 gang. Derefter skal han igennem et indendørs forhindringsløb, som skal udføres i overensstemmelse med en skriftlig instruktion, for hvis gennemlæsning der er fastsat begrænset tid.

Rundløbet skal ligeledes søges gennemført på fastsat tid, idet overskridelse ligesom fejl i udførelsen medfører strafpoints efter en i instruktionen angivet skala.

Opgaven byder ikke på nogen form for avanceret gymnastik, blot elementær anvendelse af de almindelige redskaber som må forudsættes bekendt fra skole-gymnastik. Der lægges ved bedømmelsen ikke vægt på en korrekt og formfuldendt gymnastisk udførelse; det væsentlige er, at opgaven løses som angivet i instruksen på en fornuftig og hensigtsmæssig måde.

Det er ved efterprøvning over flere år påvist, at karakteren for gymnastikprøven har god validitet med hensyn til aspirantens mulighed for at gennemføre flyveruddannelsen.

Bedømmelsen af gymnastikprøven foretages af chefen for rekrutteringsafdelingen, der som formand for udtagelseskommissionen har den endelige afgørelse om aspirantens indstilling til antagelse eller ej.

Undertegnede har nu varetaget denne tjeneste i knapt 5 år og i den tid bedømt ca. 1500 probanders gymnastikprøve, interviewet dem om deres gymnastik og sport i og udenfor skolen, undersøgt deres gymnastikkarakter i skolen og herunder dannet mig et indtryk af disse unge mænds (18—23 år) fysiske udvikling, hvilket er grundlaget for de betragtninger, som jeg her vil fremsætte til eventuel diskussion.

Samtlige resultater af prøver og samtaler ligger nedfældet på papir i skufferne og kunne bearbejdes rent statistisk, hvis rekrutteringsafdelingen havde personel nok også til dette tidskrævende arbejde, hvilket kunne give interessante resultater, som kunne komme det fremtidige arbejde tilgode.

Da dette ikke har været muligt, må jeg her nøjes med at give udtryk for min samlede vurdering af disse resultater, som den har formet sig gennem disse 5 år.

For ikke at spænde eventuelle læsere på

pinebænken ved som i en kriminalnovelle at gemme løsningen til sidste afsnit, skal jeg straks afsløre, at gymnastikprøverne har overbevist mig om, at det i overvejende grad står sløjt til med de unge mænds fysiske træning og udvikling.

Så er det skrevet, og de, der ikke er interesseret i, hvorledes jeg er kommet til denne overbevisning, kan blade videre til pag. 9.

For interesserede kan jeg oplyse:

I ansøgningen giver aspiranten til flyveruddannelse oplysning om de former for sport, han har dyrket, og fra eksamensbevis/er har vi kendskab til hans karakter i legemsøvelser.

Skønsmæssigt 90 pct. angiver at have dyrket fodbold og håndbold, medens kun ca. 5 pct. opgiver gymnastik og ind imellem kommer naturligt alle andre sportsgrene: tennis, bordtennis, badminton, svømning, orientering, boksning, judo osv., og mange breder sig over det meste af skalaen, men dog overvejende med boldspil i forgrunden. Ved interviewet svinder aktiviteten normalt ret hurtigt ind, således at kun et enkelt felt har været dyrket nogenlunde regelmæssigt, medens de øvrige kun er dyrket sporadisk eller for flere år siden, ofte kun som skoleidræt.

Dette spiller selvfølgelig mindre rolle, enhver ansøger har lov til at anføre, hvad der taler til hans gunst, vi finder som regel ud af hvor megen dækning, der er for det opgivne.

Værre er det, når samtalen kommer ind på gymnastik i skolen — ikke så meget for probanden som for skolen.

I almindelighed giver samtalen oplysning om, at der er 2—3 timer gymnastik om ugen, men det er kun en meget begrænset del af denne tid, der anvendes til gymnastik; boldspil er åbenbart mere populært både hos lærere og elever. Det er jo også morsomt og kræver ikke større indsats, end hver især føler lyst til, hverken af lærere eller elever.

Men man kan, hvor mærkeligt det end kan lyde i dag, også træffe ansøgere, som slet ikke har haft gymnastik i skolen, og forklaringen kan være: landsbyskole uden gymnastiksal, gymnastiksal, men ingen lærer, udelukkende boldspil, men den værste: En elev havde gennem 3 år i realskole ikke haft gymnastik! Årsag: Læreren var mere interesseret i sang!

Omvendt har vi også bemærket de skoler, hvor gymnastikundervisningen får, hvad der tilkommer den, og hvor læreren er interesseret i at føre sine elever frem gennem et program, som virkelig tjener deres legemlige udvikling, og vi nikker glad genkendende til eksamensbeviser fra disse skoler i forvisning om, at gymnastik-karakteren holder, hvad den lover, og at probandens fysiske udvikling, kræfter og kondition svarer til, hvad man skulle kunne forvente på hans alderstrin.

Bortset fra landsbyskoler og andre uden muligheder af forskellige grunde synes materialet at vise, at interessen for egentlig gymnastikundervisning er mindst i hovedstadsområdet, størst i Jylland.

Om karakterer for legemsøvelser fra skolen skal bemærkes, at disse gennemgående ligger meget højt, så højt, at man for gymnastikprøven er optimistisk forventningsfuld (jfr. dog afsnit ovenfor!)

Nogle stikprøver viser, at gennemsnittet af karakterer for legemsøvelser i skolen ligger mellem mg+ og ug÷, og karakterer under mg÷ forekommer praktisk talt ikke. Disse karakterer kan ikke have nogen relation til elevens gymnastiske færdighed eller udvikling.

Bedømmelsen ved gymnastikprøven ligger i gennemsnit noget under middel, og det er hovedsagelig kun aspiranter fra de ovennævnte skoler, aspiranter der har dyrket gymnastik i foreninger eller på anden måde fremmet deres fysiske udvikling, som hæver sig væsentlig over gennemsnittet.

Det er ejendommeligt at se probander, som kommer lige fra skolen, stå fuldstændig fremmede overfor elementære fritstå-

ende øvelser, og vi må ofte tålmodigt instruere dem om og om igen for at få dem til at udføre den ønskede øvelse på en måde, som gør det muligt at bedømme, om de overhovedet har herredømmet over deres bevægelser. Som et karakteristisk træk kan nævnes, at mange taber balancen under udførelsen af en øvelse, fordi de simpelthen ikke har lært en rigtig benstilling.

Armbøjninger og armstrækninger under fritstående øvelser udføres almindeligvis på en så løs, veg og valen måde, at det kun kan karakteriseres som pigegymnastik. Det er sørgeligt sjældent, at de udføres med energi, kraft og knyttede hænder.

Med hensyn til prøvens forhindringsløb skal oplyses, at en ung mand med lidt omtanke, energi, gode kræfter og god kondition, samt lidt kendskab til elementær redskabsgymnastik uden vanskelighed kan gennemføre dette på halvdelen af den fastsatte tid, men overskridelser af tiden med 20—50 pct. er meget almindelige, og op til 100 pct. overskridelse forekommer alt for hyppigt.

En forudsætning for opnåelse af et godt resultat er naturligvis, at probanden ved læsning af instruktionen forstår og husker de væsentlige ting i denne, således at udførelsen foretages nogenlunde efter hensigten. idet opgaven ikke er mere bunden, end at den giver mulighed for lige rigtige individuelle løsninger, som udtryk for probandens evner, anlæg og karakter. Det, der på forhånd skaber vanskeligheder under læsningen, er øjensynligt probandens manglende kendskab til de almindelige redskaber og deres normale anvendelse, hvorfor han er for længe om at opfatte, hvad det er, han skal gøre.

Men selve udførelsen afslører med en beklagelig tydelighed, at flertallet af de unge mænds fysiske udvikling lader meget tilbage at ønske.

De er gennemgående spinkle med små kræfter specielt i arme og skuldre, ligesom kondition og udholdenhed er ringe, de går til opgaven med ret ringe energi og målbevidsthed, og mange giver hurtigt op, når de opdager, at det er besværligt.

Klatring i tov er åbenbart ukendt for de fleste, samarbejdet mellem arme og ben kender de ikke og lykkes det trods alt at komme et par meter op ad tovet, kan de ikke holde fast, men glider langsomt og hjælpeløst mod gulvet i strakte arme.

På samme måde er resultaterne i gymnastikprøven også gledet langsomt nedad og ligger snart på gulvet, og afstanden mellem de få gode præstationer er stadig blevet større.

Årsagen hertil må være, at de unges fysiske udvikling bliver sørgeligt forsømt i flertallet af landets skoler og det netop i den periode, hvor der er de bedste muligheder for at skabe en jævnt fremadskridende legemsudvikling, så de kan forlade skolen med kræfter og kondition, som ville gøre dem bedre egnede til at møde mange praktiske opgaver i livet og give dem et godt grundlag at arbejde videre på ved fri sportsudøvelse.

Skolerne er dog ikke alene om ansvaret for miséren. En væsentlig årsag til denne er den stærkt overexponerede interesse for fodbold og håndbold, som er oparbejdet og kommer til udtryk gennem sportsreferaterne i presse, radio og fjernsyn, hvor det i helt overvejende grad er fodbold og håndbold, der behandles indgående og detaljeret i een uendelighed, hvilket kun kan bibringe ungdommen det indtryk, at boldspillet er den bedste vej til at blive en rigtig sportsmand og opnå berømmelse som en af nationens tilbedte sportshelte.

Herigennem breder boldinteressen sig ind på skolens område, hvor gymnastiklæreren — hvis han ikke selv er angrebet af boldbacillen — vel i de fleste tilfælde står ret magtesløs overfor elevernes altovervejende interesse, hvorfor gymnastiktimerne ifølge probandernes oplysninger for det meste forløber således: Lidt opvarmning med gang og løb, evt. lidt fritstående øvelser og derefter boldspil.

Sportsreferenterne bærer således en stor del af ansvaret for den næsten uoprettelige skade, der er tilføjet ungdommens fysiske udvikling i den i denne henseende mest betydningsfulde periode af de unges liv.

Medens jeg holder en pause i dette skriveri, falder mit blik med naturlig interesse på et dagblads sportstillæg, hvor jeg ser, at DBU fejrer 75 års jubilæum og hæfter mig særligt ved følgende afsnit, idet jeg anmoder om tilladelse til et citat af sportsmedarbejderen »SAM«.

»*Nationalsporten*«.

»Fodboldsporten er blevet en faktor i ungdomsopdragelsen. En halv million er tilsluttet de tusinder af klubber, som er medlem af Dansk Boldspil Union. Heraf er ca. 100.000 i den skolepligtige alder. Fodbold er blevet vor national-sport. Der findes næsten ikke den mand i Danmark, som ikke på et eller andet tidspunkt har deltaget i en fodboldkamp — og nu er pigerne også så småt kommet med — dog ikke som medlem af DBU.

Ingen sportsbegivenhed kan som en fodboldkamp samle hele landets interesse. Vi behøver blot at erindre om, da vort landshold spillede sig frem til slutkampen ved de Olympiske Lege i Rom. Da var denne begivenhed den altoverskyggende i avisspalterne, og hele landet sad foran fjernsynsskærmen og fulgte vort holds sidste kamp.«

Ja, tydeligere kan det nok ikke siges. Så hårdt er den danske befolkning angrebet af bold-bacillen, og det må siges, at ingen anden sportsgren har formået at få så mange mennesker til at forholde sig inaktive i så lang tid.

Medens 11 energiske unge mænd løber rundt og udfolder deres største anstrengelser for at vise god sport, sidder den halve befolkning på deres haler og viser »sportsinteresse« via fjernsyn. Og det samme gentager sig søndag efter søndag, hvor fodboldholdene kæmper, medens tusinder og atter tusinder af menneskers eneste aktivitet består i at råbe og skrige, spise ispinde og pølser, drikke øl og sodavand for endelig at slutte anstrengelserne med at udfylde tipskuponer.

Fodbold er blevet vor nationalsport og ca. 100.000 i den skolepligtige alder er medlemmer af klubber under DBU skrives der!

Ja, det er det ulykkelige ved denne udvikling, som man bedre kunne affinde sig med, hvis dansk nationalsport så havde kunnet hævde sig internationalt. Men af samme artikel, hvorfra jeg har hentet ovenstående citat, kan læses, at bortset fra en triumf ved Olympiaden i Rom, som må skønnes ret tilfældig, skal man helt tilbage til 1906—15 for at finde danske sejre i international fodbold. Ikke noget imponerende resultat! Men det kan den nationale stolthed nok bære, det værste er, at denne stadig voksende boldinteresse så åbenbart er direkte skadelig.

Det er udmærket, at drenge kan løbe rundt og spille bold i deres fritid i stedet for at misbruge tiden, men man må ikke glemme at udvikle dem alsidigt, som *kun* gymnastik kan gøre det.

Al kritik er jo gold, hvis der ikke samtidig vises nye veje, og jeg vil gerne i fortsættelse af min kritik af boldinteressen foreslå, at hovedparten af tipsmidlerne anvendes til støtte for ungdommens uddannelse i gymnastik, gymnastiklærere og gymnastikforeninger, så er der håb om, at vi også kan bygge en ungdom op, som kan gøre sig gældende på alle sportsområder.

Det skal til slut fremhæves, at alle probanderne, som kommer til gymnastikprøven, forinden har gennemgået de alt omfattende lægeundersøgelser, er blevet erklæret sunde og raske og deres legemsbygning normal, hvorfor det er så meget mere nedslående gang på gang at konstatere, i hvilken grad dette udmærkede grundmateriale er blevet svigtet og forsømt under opvæksten.

E. J. Overbye,
oberst.

Sagt i Folketinget om forsvaret

Under behandling af forslag til finanslov for 1964—65 blev bl. a. Forsvarsministeriets budget gjort til genstand for nogle bebærkninger. Først sagde Kaj Andersen (S):

»Forsvarsministeriets budget er steget fra ca. 900 mill. kr. til ca. 1.375 mill. kr., altså med ca. 475 mill. kr., og enten man vil betragte forsvaret som et almindeligt gode eller ej, er de nuværende udgifter det rimelige bidrag, Danmark må yde som medlem af NATO, og der har jo været stor tilslutning til den gældende forsvarsordning.«

Skræppenborg-Nielsen (SF) føjede bl. a. følgende til:

»Jeg har sagt det tidligere, jeg tillader mig at sige det igen, at det er egentlig svært at undgå gentagelser som ordfører nr. 5 og endnu sværere for ordfører nr. 6.

Jeg agter ikke her at gentage, hvad jeg allerede har sagt ved et par tidligere førstebehandlinger af andre finanslovforslag. Selv om det, jeg dengang gav udtryk for, fortsat er gældende, i hvert fald for os, skal jeg blot nu sige, at vor stilling til militærudgifterne naturligvis fortsat er den samme. Vi synes, at det er lige stærkt nok — for blot at holde sig til finanslovforslagets § 27, der omhandler statens anlægsudgifter — at medens socialministeriet her står opført med bare 3.103.000 kr. og undervisningsministeriet med 121.888.000 kr., møder militærvæsenet op med et beløb på ikke mindre end 271 mill. kr. Vi agter som før ved anden behandling af finanslovforslaget at stille ændringsforslag om samtlige militærudgifters bortfald. Vi mener nemlig fortsat, at Danmark bør afruste.«

Til ovennævnte bemærkninger svarede finansministeren bl. a.:

»Det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen kan jo ikke deltage i en finanslovdebat uden at lufte sin uvilje mod forsvarsudgifterne, og det skal jeg i og for sig ikke indlade mig i nogen debat med det ærede medlem om; jeg ved jo på forhånd, at han er umulig at omvende. Det var ved denne lejlighed især faldet det ærede medlem for brystet, at forsvaret figurerede på anlægsbudgettet med et væsentligt større beløb end både socialministeriet og undervisningsministeriet. Jeg må dertil sige, at det ærede medlems talbehandling i denne sammenhæng var temmelig misvisende, for det ærede medlem indskrænkede sig, så vidt jeg kunne høre, til § 27, men der er også anlægsudgifter såvel på § 28, nemlig statens tilskud til forskellige anlægsarbejder, som på § 30, gennem udlån, og tager man disse beløb med i betragtning under de ministerier, hvor de hører hjemme — og det skal og bør man gøre, hvis man vil have et reelt billede — bliver billedet et andet end det, det ærede medlem her beskrev. Så viser det sig nemlig, at der er budgetteret anlægsudgifter under socialministeriet på godt 54

mill. kr. og under undervisningsministeriet på ca. 301 mill. kr.

Heroverfor står så ganske vist forsvarets beløb på 286 mill. kr., men hertil kan først gøres den bemærkning, at 35 mill. kr. heraf refunderes på våbenhjælpsprogrammet, som vi har sammen med USA, og dernæst kan jeg gøre opmærksom på, at den væsentligste del af dette beløb, nemlig inklusive de 35 mill. kr., ca. 200 mill. kr., ikke drejer sig om anlægsarbejder i og for sig, men om materielanskaffelser. Jeg synes derfor, at den måde, det ærede medlem behandlede disse tal på, gav et forkert indtryk.«

Denne tilrettevisning blev taget til indtægt med følgende bemærkning:

»Jeg takker i øvrigt den højtærede finansminister for hans bemærkninger vedrørende de tal på anlægsbudgettet, jeg nævnte i går. Jeg beklager, at jeg ikke tog det hele med; det burde jeg naturligvis have gjort, det er en fejl, og den højtærede minister må tro mig, når jeg siger, at det var i hvert fald ikke for at være usaglig, men blot for at vise misforholdet mellem på den ene side de militære udgifter og på den anden side udgifterne i et par andre ministerier.«

Ak — ja, det er med at finde en sammenligning, der kan passe; om ikke til kendsgerningerne så dog til formålet. Hvad er højest? Rundetårn eller et tordenskrald?

De mange forskellige tal kan jo nok forvirre lidt. En gennemgang af statsregnskabet for 1962—63 siger, at i året 1962—63 var der til forsvarsministeriet bevilliget 1304,3 mill. kr., men der blev kun brugt 1261,1 mill. kr.

I oversigten over statens drifts- og anlægsbudget for året 1963—64 er forsvarsministeriets budget opført som værende 1173,9 mill. kr. Det endelige forbrug er vel ikke kendt endnu, da regnskabet knapt er afsluttet. Det af Kaj Andresen (S) nævnte beløb (ca. 900 mill. kr.) stammer antagelig fra 1958—59.

Budget for året 1964—65 er foreslået til 1374,0 mill. kr.

Det var ikke blot forsvarsministeriets foreslåede budget, der blev kommenteret. Således gav Kresten Damsgaard (V) kulturministeriet følgende bredside:

»Den højtærede minister for kulturelle anliggender er som bekendt ikke nogen karrig mand, når det drejer sig om statens penge. Det har vi mange beviser på fra de sidste år, og nu skal bl. a. kunstnerne have mere statsstøtte. Jeg ønsker kunsten al mulig fremgang, bare kunsten så også kan tjene den almindelige borger til glæde og opbyggelse; men fremelskes den gode kunst nu også ved flere statspenge? Det er et spørgsmål; det er da ikke helt afgjort for mig. Og er det de rigtige kunstnere, man så vælger at statsstøtte? Jeg indrømmer, det er et vanskeligt skøn at foretage. Men en forhøjelse af statsydelserne med ca. 40 pct., som det nu foreslås, er dog så meget, at man standser ved det.

Ministeriet for kulturelle anliggenders budget, der i 1962—63 var på 119 mill. kr., er i finanslovforslaget anslået til 154,5 mill. kr. Det er en stigning på ca. 30 pct. fra det regnskabsår, der sluttede 1. april i år, til det forslag, ministeren nu forelægger for det kommende år. Det er en stærk stigningstakt. Det kan jeg da vist have lov at mene uden at blive skældt ud for at ville hæmme kulturen og kunstens fremgang.

Jeg skal slet ikke ved denne lejlighed komme ind på det kgl. teaters forhold, hvor der i den nærmeste tid skal ofres mange millioner kroner på reparationer, og hvor den højtærede minister endnu ikke har kunnet fremlægge konkrete planer med fremtidsperspektiv i.

I marts 1961 gav finansudvalgets flertal en bevilling på 878.000 kr. til køb af en villaejendom, Birkeborg, i Agarshvile by. På forslaget her søger kulturministeriet 150.000 kr. til nedrivning af villaen. Er det dog ikke urimelig dyrt for at nedrive et

hus? Jeg nævner det som eksempel, ikke for at være smålig; men andre steder i landet kunne huset antagelig nedrives for værdien af de materialer, der er i huset. Her koster det 150.000 kr.«

Også Ib Adam Rimstad (U) havde en kærlig hilsen til kulturministeriet samt ministeriet for offentlige arbejder:

»Vi kan ikke se rettere, end at vejbygningsaktiviteten inden for visse grænser må kunne dæmpes med dette beløb gennem planlægning over en længere årrække og gennem bedre kontrol, og at statsbanernes kæmpemæssige underskudstilvækst fra 80 mill. kr. til 180 mill. kr. må foranledige trafikministeren til at nedsætte en særlig kommission til undersøgelse af årsagerne til denne sørgelige rekord.

Af bevillingerne til statsbanerne fremgår det i øvrigt, at $^{2}/_{3}$ af underskuddet er betinget af stigende udgifter, $^{1}/_{3}$ af faldende indtægter. Det sidste indicerer, at der er noget galt med driften af denne statsvirksomhed, hvis omfang nok bør tages op til fornyet vurdering, i hvert fald inden det bilkørende Danmark er blevet helt forarmet af at blive færget over Store-Bælt til statsbanernes skyhøje monopolpriser.

Også kulturministeriets budget finder vi alt for ekspansivt. Medens det samlede budget i henhold til nærværende forslag vil vokse med ca. 7-8 pct. fra indeværende år til det næste, vokser udgifterne til den højtærede kulturministers aktivitet med det tredobbelte eller med 25 pct. Det er karakteristisk, at det er samtlige seks hovedposter, der udviser denne stigning. Det er lige så karakteristisk, at alle posterne på budgettets indtægtsside kun er steget med halvdelen af de 25 pct. I vort parti ønsker vi, at der skal findes en rimelig balance mellem borgernes behov for kulturelle værdier og det beløb, som de vil ofre for at få behovet tilfredsstillet. Vi kan således ikke se det rimelige i, at staten skal dække et teaterunderskud på ca. 20 mill. kr. for et teater, hvor kun $^{1}/_{10}$ af befolkningen i bedste fald kan opnå en plads hver i løbet af et år. Jeg kan forsikre den i København boende regering om, at sådanne dispositioner ikke er medvirkende til at befordre forståelsen mellem hovedstad og provins eller mellem landbefolkning og bybefolkning.

Hvad angår teatre, har vi de sidste dage været vidne til, at man for gud ved hvilken gang med kulturministeren i spidsen og via finansudvalg, borgerrepræsentation og kommunalbestyrelse har prøvet at redde det gamle Betty Nansen Teater fra at blive møbelmagasin. Hvad er det for en kultur, man her vil benytte borgernes skatter til at salvere? Det er i hvert fald ikke af den slags, borgerne selv er interesseret i; det taler den lange række af disse ejendommelige redningsaktioner deres tydelige sprog om.

Vi har også under kulturministerens budget fundet udgifterne til det såkaldte Danske Selskab, som vist skal spille rollen som en slags kulturambassadør for dansk kultur i udlandet. Vi har aldrig rigtig forstået meningen med de penge, der her gives ud, men vi finder under alle omstændigheder, at den vækst, der er i udgifterne på denne post, 20 pct. om året, er uacceptabel. Vi kunne i vort parti ønske os, at den højtærede kulturministers virke foregik lidt mindre aktivt. Det ville kulturen næppe lide under og heller ikke statskassen.«

Og medens vi nu er ved pengene, stillede Holger Ùiveke (SF) spørgsmålet til finansministeren om Danmarks indtægter ved at stille baser på Grønland til rådighed for USA og sagde videre:

»Når jeg har stillet dette spørgsmål er det, fordi der i denne tid tales meget, lovligt meget, om vore udgifter i forbindelse med Grønland, medens der aldrig tales om vore indtægter i forbindelse med Grønland. Det er dog en kendsgerning, at danske entreprenørfirmaer, teknikere og arbejdere henter mange penge hjem fra Grønland, og

sikkert er det også, at vi ikke stiller baser gratis til rådighed for USA. Jeg vil derfor anmode den højtærede finansminister om at svare på spørgsmålet om, hvilke indtægter Danmark har ved at stille baser til rådighed for USA på Grønland.«

Til dette svarede finansministeren:

»Må jeg først sige, at det ærede medlem har formuleret sit spørgsmål forkert. Danmark har ikke stillet baser til rådighed for USA. Forsvarsområderne i Grønland er oprettet i henhold til overenskomsten af 27. april 1951 mellem USA og Danmark og tjener fælles formål inden for rammen af det vestlige forsvarssamarbejde på grundlag af Atlantpagten.

Jeg har på forhånd forstået det ærede medlems spørgsmål derhen, at han ønskede oplyst, hvorvidt den danske stat oppebærer lejeindtægter eller lignende ydelser for de omhandlede forsvarsområder, og jeg kan kort besvare denne del af spørgsmålet med, at dette ikke er tilfældet. Det fremgår jo i og for sig af den karakter af samarbejdet, som jeg har omtalt.«

I en spørgetime stillede Verner Sinnbeck (V) ministeren for offentlige arbejder følgende spørgsmål:

»Vil ministeren udtale sig om sit syn på muligheden for at bevare civilflyvning på Tirstrup lufthavn uanset planerne dels om en ny civil lufthavn i Midtjylland, dels om, at Tirstrup lufthavn udbygges til militær flyvestation?

Den aktuelle baggrund for mit spørgsmål er meddelelsen om, at Vandel flyveplads nu af forsvarsministeriet er frigivet til civil flyvning, og at man vil fremskynde planerne om at omdanne Tirstrup lufthavn udelukkende til militær flyvestation, så at man her ikke længere vil tillade civil flyvning.«

Til dette svarede ministeren:

»Jeg vil gerne i anledning af det ærede medlem hr. Sinnbecks spørgsmål minde om, at Tirstrup lufthavn er en militær lufthavn, og at det forhold, at den i øjeblikket også bruges til civil flyvning må anses for en slags nødløsning, midlertidig løsning, idet rigsdagen allerede i 1946 vedtog en lov, hvorefter ministeren for offentlige arbejder blev bemyndiget til at anlægge en civil lufthavn ved Århus.

Jeg kan altså ikke sige andet, end at sådan som tingene ligger, må man imødese, at lufthavnen ved Tirstrup bliver nedlagt, og at den ny, store midtjyske lufthavn må overtage de opgaver, som Tirstrup hidtil har haft.

Jeg vil selvfølgelig altid tage en henstilling til følge, som kommer fra ærede medlemmer af det høje ting, men jeg vil dog tilføje, at det ærede medlem vist ikke skal gøre sig alt for store forhåbninger om, at disse overvejelser fører til, at der bliver civil flyvning på Tirstrup, når den ny midtjyske lufthavn er skabt.« *K. W. H.*

Ballerup Blomsterforretning
Telf. 97 00 68 . Stationsvej 26

JENS JENSENS EFTF.
VINHANDEL
Grundlagt 1813
ST. SCT. HANSGADE 1 . VIBORG

Teknisk maskin- og olieforretning
Telefon 3 12 88 . Fjernskriver 9762 ab
Aalborg

FRA FLYVNINGENS HISTORIE

CATERPILLAR

Fra flyveren, løjtnant Knud Clauson Kaas' bog »Danske Flyvere på Vingerne« bringer »Flyvevåbnet« her i tilslutning til beretningen om det tolvte medlem af Caterpillarklubben, daværende kaptajnløjtnant Ziglers kommentarer samt beretningen om det 13. medlem, ligesom vi bringer forfatterens betragtninger over faldskærmsudspring i det hele taget; betragtninger, der for en stor del stadig har gyldighed.

XII (fortsat)

Som pendant til denne fornøjelige »rapport« bringer jeg en udtalelse af marineflyveren, kaptajnløjtnant Zigler, som på min anmodning om at meddele mig lidt om den morsomste, farligste eller ejendommeligste oplevelse, han har haft, svarer:

»I februar 1939, tror jeg nok, det var den 17., gjorde vi klar med fem Nimrod jagere til formationsflyvning på Avnø. Alle luftfartøjerne var forsynet med radio. Den første, der startede, var søløjtnant Ulrich. Han havde vel været i luften i små fem min., da jeg kørte ud til start. Mens jeg kørte, sluttede jeg min radio til modtagning, og i samme øjeblik den var varm, hørte jeg i den: »Mit luftfartøj brænder, og der er gået ild i mit tøj.« Jeg kendte med det samme Ulrich's stemme og skiftede øjeblikkelig om til sending, idet jeg samtidig startede. Det første, jeg spurgte ham om, var: »Hvor er du?« Jeg var nu i luften og gik rundt om flyvepladsen på venstre volte, idet jeg stadig steg. Jeg stillede igen til modtagning og hørte nu: »Mit luftfartøj brænder, der er gået ind i mit tøj, jeg står af med skærm.«

I det samme så jeg ham lige foran mig i det øjeblik, han rejste sig op i luftfartøjet og tilsyneladende blev stående i luften, mens luftfartøjet fortsatte i glideflugt ud mod vandet ved Avnø. Hans skærm foldede sig ud, det hele gik fuldstændig efter brugsanvisningen, og lidt efter hang han og svingede lidt frem og tilbage, mens han forsøgte at slukke ilden i sine benklæder. Jeg holdt mig i passende afstand, således at min propelstrøm ikke kunne genere hans skærm, og iagttog derefter luftfartøjet, der fortsatte alene. Ulrich sprang i ca. 500 m's højde, og Nimrod'en fløj derefter alene nedad, indtil den var i ca. 200 m's højde, så rullede den elegant højre om, om på ryggen, hvor den blev liggende, idet den nu begyndte at stige. Den steg ca. 100—150 m stadig med hjulene i vejret, og da den ikke kunne stige mere, drejede den 90° til bagbord, og med hjulene i vejret til det sidste fortsatte den i glideflugt helt ned. I samme øjeblik, den gik i jorden, eksploderede benzintanken. Jeg tør nok sige, at det var et syn af en egen virkning. Imens var Ulrich dalet ned på en pløjemark, hvor han lå på jorden. Da jeg jo ikke vidste, om der endnu var ild i hans tøj, eller han fejlede andet, gik jeg tæt ned til ham, og for bedre at se drejede jeg på høj-

kant lige ved siden af ham og lige over jorden. Han fejlede Gud være lovet intet, men lå og grinede. Han sagde bagefter, at det eneste øjeblik, han havde været lidt bange for sit skind, var, da jeg var nede for at kigge på ham. Da han kort efter kom tilbage til flyvepladsen, lykønskede flotilleføreren, orlogskaptajn Rasmussen ham. Men da vi flyvere indbyrdes i messen ofte havde drøftet faldskærmsudspring og der vedtaget, at hvis man bagefter skulle dokumentere, at man hele tiden havde været kold og rolig, måtte man i »kampens hede« ikke kaste udløsningshåndtaget væk, når man havde trukket i det, men gemme det, og da Ulrich intet havde i hænderne, sagde flotilleføreren derfor til ham: »Men hvor har De gjort af udløsningshåndtaget?« »Det har jeg her,« svarede Ulrich, idet han trak det frem fra inderlommen.«

XIII

Caterpillar nr. XIII — militærflyveren, sekondløjtnant Poul Baltzer Christensen blev skudt ned af en russer og sprang fra en Gloster-Gladiator-jager ved Roukolahti (vinterkrigen i Finland 1939/40).

Om »P. B.«s (sådan kalder alle hans venner ham) faldskærmsudspring fra en brændende maskine på den finske front under vinterkrigen 1939/40 kan jeg — i fortsættelse af, hvad jeg andetsteds skriver om den luftkamp, i hvilken løjtnant Mogens Heiner Kristensen faldt — videre fortælle:

P. B. havde ikke set »den lange« blive skudt ned. Han var selv indviklet i heftige kampe med den overlegne fjende (der var 4 maskiner imod ham) og havde lige fået skudt en modstander ned, da han et øjeblik var uopmærksom, fordi han ville se, hvor maskinen faldt. Dette øjeblik benyttede en femte modstander sig af til, på en afstand af 400 m, at skyde en byge imod ham, af hvilken størstedelen ramte den forreste del af maskinen, mens et enkelt projektil (eksplosivt?) ramte hans benzintank, og en anden kugle gik gennem hans højre bukseben.

P. B. lugter straks benzin og er klar over, at han må ned, inden der sker noget værre. Han tager kontakten og dykker lodret ud af kampen, der på det tidspunkt foregår i 2000 m's højde.

I en højde af 100 m er maskinen ude af dykket, og P. B., der nu mener, at enhver fare for brand er overstået, har til hensigt at lande på en nærliggende sø.

Men omforladelse. Til trods for, at han har afbrudt tændingen, opstår der alligevel (rester af et brandprojektil?) en gnist, som må have antændt benzinen. Det næste, P. B. mærker, er nemlig en eksplosion, som sætter ild til hans tøj omkring benene, så nu var der — den lave højde til trods — ikke andet for end at springe. Han springer, trækker i udløsningshåndtaget — og som en fakkel daler han det sidste stykke ned imod den høje sne på jorden, som både tager af for det ret hårde fald og slukker ilden i hans tøj.

En tililende patrulje bringer derpå den stærkt forbrændte flyver til en forbindingsplads, hvor man konstaterer alvorlige anden grads forbrændinger, navnlig i ansigtet.

Heldigvis har P. B. haft et par store flyvebriller på, som har beskyttet øjnene, og en flyverhætte, som i nogen grad har taget af for baghovedet. Men hele ansigtet er brændt i laser, og først efter en ordentlig omgang væmmelig gul brandsalve og en måneds ophold på hospitalet er P. B. klar igen.

Ja, det var altså eventyret (kan man vel sige) om Caterpillar-klubben og dens medlemmer.

Som man ser, er det ikke nok bare at have en faldskærm med sig op for at blive medlem af denne eksklusive klub — der skal helst hænge en rask mand i den anden ende, før man kan forvente den lille guldnål tilsendt.

Og hvis De måske vil indvende, at i den situation må da vel enhver kunne »springe for livet« — for der er jo ikke noget valg — så vil jeg blot spørge Dem:

»Aner De, hvor svært det netop i en kritisk situation kan være at holde hovedet koldt?«

Dagliglivets små problemer: om bøf eller kylling til middag — rødt eller blåt slips — Adlon eller Arena .. dem kan vi allesammen klare.

Men
Springe eller ikke?
Nu eller om lidt?
Til hvilken side?
Hvor sidder håndtaget?
Tælle til 10? ....

se alt det skal der en dygtig, modig, beslutsom og levende fyr til at træffe en lynsnar bestemmelse om.

For fejler den pågældende blot på eet af disse punkter, er der måske stadig en masse pænt at sige om ham, men levende — det kan man ikke længere kalde ham.

Til sidst skal jeg fortælle om en flyver, kaptajnløjtnant S. Topsøe-Jensen i marinen, som egentlig burde være medlem af Caterpillar-klubben, men som ikke kunne blive det af den i og for sig nærliggende grund, at han måtte foretage springet fra sin brændende flyvemaskine — uden faldskærm.

Om dette spring har jeg i samtale med hans kammerater og ved at granske de gamle aviser fået følgende interessante enkeltheder:

Den 9. august 1926 befandt elev ved Marinens Flyvevæsen søløjtnant T.-J. sig i en af marinens Avro-skolemaskiner med pontoner under i en højde af 800 m over Middelgrunden i Øresund.

Pludselig gik der ild i maskinen, og de forfærdede tilskuere på luftmarinestationen så, hvorledes maskinen indhyllet i flammer gik i styrtflugt ned mod vandoverfladen. I en højde af et halvt hundrede meter over denne så det ud, som om maskinen var ved at rette sig op, men umiddelbart derefter styrtede den alligevel i vandet med et mægtigt sprøjt.

Andet og mere kunne man ikke observere fra land, og man befrygtede derfor, at flyveren var blevet dræbt ved nedstyrtningen. Det var han dog heldigvis ikke, og han kunne derfor senere afgive en rapport, af hvilken det fremgår, at, hvad der skete, var følgende:

Da flammerne slog ind omkring førersædet, lagde Topsøe-Jensen straks maskinen i et skarpt side-slip til højre, hvorved flammerne slog op til venstre og i nogen grad væk fra førersædet. Flyveren fik derved tid til at få fat i ildslukkeren, men det viste sig, at denne ingen virkning havde på flammehavet.

Det minut, der nu fulgte, var for Topsøe-Jensen et væddeløb med flammerne, som, trods afværgemanøvren, alligevel blev de stærkeste, hvorfor flyveren til sidst blev klar over, at han ikke længere kunne blive, hvor han var, uden fare for at brænde op.

Men hvor skulle den ulykkelige mand (der ingen faldskærm havde) da gøre af sig selv?

Ja, der var jo ikke andre steder end at se at komme bagud i maskinen, dvs. så langt væk fra flammerne som muligt, og derfor kravlede Topsøe-Jensen op over ryglænet i førersædet og lagde sig udstrakt ovenpå maskinens krop. Med den ene hånd holdt han sig fast i kanten af maskinen for ikke at blive »blæst af« og med den anden — den venstre — tog han om styrepinden, hvorved det lykkedes ham at holde maskinen nogenlunde under kontrol i dykningen

og at »flade ud«, da han kom ned i nærheden af vandoverfladen.

Det skulle dog ikke lykkes ham at nå helt ned; efterhånden var hans venstre hånd blevet slemt forbrændt og i en højde af et halvt hundrede meter var han klar over, at maskinen, trods alle hans anstrengelser, ikke ville kunne landes, hvorfor han besluttede sig til at springe ud af den, inden den nåede vandoverfladen. Hans ræsonnement var, at dette ville være mindre farligt end at sidde i den, når den knustes ved anslaget på vandet, og risikere at blive indfiltret i vraget og gå til bunds med dette.

Beslutningen om at springe tog han som sagt i halvtreds meters højde, men der er jo nok gået et par sekunder eller så, inden ha ner kommet klar af maskinen, så selve springet må være foregået fra ca. 25 meters højde. Mindst denne distance har han altså tilbagelagt i et frit fald og kan vel nok rose sig af at være den eneste flyver, der har reddet livet ved — uden faldskærm — at springe ud fra en brændende flyvemaskine.

Denne mirakuløse redning må så være ham en trøst for, at han af formelle grunde ikke har kunnet blive medlem af Caterpillar-klubben.

Topsøe-Jensen var allerede dagen efter, trods sin forbrændte hånd og kvæstelse af den ene fod, til tjeneste igen i fuld vigueur. Han blev — og det med rette — stærkt rost af sine overordnede for den resolutte og dristige måde, hvorpå han havde forsøgt at bringe sin maskine helskindet ned på vandet, samt den åndsnærværelse, han lagde for dagen, da han besluttede sig til uden faldskærm at springe ud af maskinen, før det var for sent.

Denne ulykke gav forøvrigt stødet til, at marinen — og umiddelbart derefter hæren — anskaffede faldskærme til brug for flyvere »i havsnød«, og Topsøe-Jensen er derfor den indirekte årsag til den liste over Caterpillar-medlemmer, som De lige har været igennem, og på hvilken han ikke selv kom til at figurere.

Og hvad nu?

Ja — kære læsere, så er den lette del af arbejdet forbi! Vi har hermed sluttet første del af beretningerne om caterpillarklubbens medlemmer og tager efter sommerferien fat på det sidste af krigstidens samt alle efterkrigstidens tilfælde og benytter derfor endnu engang lejligheden til dels at takke forfatteren, løjtnant Knud Clauson Kaas, for tilladelsen til at benytte de velskrevne og muntre beretninger fra bogen »Danske Flyvere på Vingerne« og dels til at udtrykke håbet om, at det må lykkes for os at gøre vore beretninger blot halvt så læseværdige.

Lad os samtidig benytte lejligheden til igen at opfordre læserne til at hjælpe med at gøre kæden eller ormen hel. Prøv at granske hukommelsen og giv redaktionen nogle tips, specielt med hensyn til krigstiden og USA-Canada-epoken, hvor redaktionen føler sig meget usikker med hensyn til fuldstændigheden af den i nr. 1/64 på side 8—63 bragte oversigt. Den er ganske vist fremstillet med velvillig assistance af bl. a. forbindelsesofficererne, men alligevel —!

Vi opfordrer ligeledes de af vore læsere, som har materiale af »historisk« art, til at skrive eller evt. ved en opringning til redaktionen at give os en spore til at søge dette eller hint behandlet. Den hidtil viste interesse har (desværre) kun givet sig udslag i venlige bemærkninger og et par enkelte gode beretninger, men hvor er alle de gode skribenter, der kan berette om f. eks. de gamle fly?

Redaktionen.

HAWK

En orientering om HAWK vil formentlig være af interesse for en meget stor del af FLU personel. MJ Brynel har derfor ved hjælp af alment tilgængeligt materiale udarbejdet følgende omtale af missilet, tilhørende varslings- og ildledemateriel, underafdelingens mulige organisation samt virkemåde og ydeevne.

Oprindelse.

Med NIKE-systemet (jvfr. nr. 6/63) opnåedes pårny et — hovedsagelig mod high-level-fly — absolut anvendeligt luftværn. Den eksisterende og kommende lufttrussels indviklede og sammensatte karakter gjorde det imidlertid nødvendigt at udvikle flere forskellige missiler med hver sin specielle opgave for at kunne imødegå denne trussel. Imod slutningen af 50'erne konstrueredes derfor et missil og det fornødne varslings- og ildledemateriel til supplering af NIKE-missilerne derved, at det var specielt anvendeligt mod medium- og low-level-fly. Dette missil fik navnet HAWK (som skal være en forkortelse for missilets virkemåde: Homing-All-the-Way-Killer).

Materiel.

Missilet, XM 3 Hawk, består af en cylinder, (diameter: ca. 35 cm, længde: ca. 245 cm) med en ogival spids (hoved) foran og med 4 krydssiddende, stabiliserende finner begyndende ca. midt på cylinderen. På finnebagkanterne er påsat konventionelle ror. Krydsfinneanordningerne opfylder tre funktioner: Opdriftsfrembringelse og garanti for let manøvreevne, tilstrækkelig stabilitet under flyvningen samt passende styremulighed. Cylinderen, hvis vægtykkelse er ca. 2 mm tjener hovedsagelig som beholder for drivstoffet, der er fast, konventionelt brændstof med stor specifik impuls og en vægt på ca. 1275 lbs. En del af brændstoffet forbruges på kort tid i afskydningsfasen under udvikling af stort tryk, hvorved opnås stor begyndelsesacceleration. Den resterende del af drivstoffet anvendes under den videre flyvning og herunder ledes drivstrålen gennem en mindre, central dyse. I agterforskallingen er rorfunktionsorganerne anbragt.

Missilet har en længde på ca. 5 m og en affyringsvægt på ca. 580 kg. Missilerne placeres 3 og 3 på afskydningsramper, der kan drejes horizontalt og vertikalt og som er placeret på to-hjulede påhængsvogne, der kan faststilles ved hjælp af tre støtteben.

Varslings-, kontrol- og ildledemateriellet består af:

— En *P*ulse *A*cquisition *R*adar med 360 graders horizontal og fra få til ca. 45 graders vertikal søgning. For at dække helt til horizonten arbejder PAR sammen med:

— En *C*ontinuous *W*ave *R*adar med 360 graders horizontal og fra 0 — nogle få graders vertikal søgning. Denne radar baserer sig på ændringer (faseforskydninger) i reflekteret energis frekvens. Den fra et fast objekt tilbagekastede radarenergis frekvens ændres ikke — i modsætning til radarenergifrekvensen fra et bevægeligt objekt, og kun denne ændring i frekvens — dvs. de bevægelige mål — aftegnes på CWR-scoper,

— en Range Only Radar (en pulseradar), som er en hjælperadar til bestemmelse af afstanden,

— en kontrolvogn, som er at betragte som kommandocentral, hvorfra ildledepersonellet leder operationerne ved hjælp af scoper og kommandoorganer,

— to Illuminator Radarer, som er af CW-typen a. h. t. at kunne trække lavtgående mål,

— generatorer.

Alle radarerne er placeret på to-hjulede påhængsvogne, som faststilles ved støtteben.

Organisation.

Organisation af operationelle udenlandske HAWK ESK ser — med forbehold — således ud:

— kommandodeling,

— ildlededeling (med kontrolvogn og radarer),

— raketdeling (bestående af 2 selvstændige sektionen på 3 launchere og evt. en samleenhed) eller der kan være 2 raketdelinger og en samleenhed under ESK,

— vedligeholdelsestjeneste.

Virkemåde.

HAWK ESK-området består af tre underområder:

— et ildledeområde med kontrolvogn samt PAR, CWR og ROR. Dette placeres centralt med

— 2 afskydningsområder bestående af en illuminator og 3 launchere placeret på hver side af ildledeområdet.

Mulig spredning søges under hensyntagen til kabler, sikkerhedsafstande, radar-til-radar-interference m. v.

Når et mål opfanges af PAR eller/og CWR videregives de fornødne data til den valgte illuminator, som finder og låser på målet og bestråler dette konstant. Reflekteret energi anvendes til at informere om målets hastighed, afstand og position. På grundlag heraf informeres den valgte launcher om azimuth og elevation til målet. Den valgte launcher »samarbejder« herefter med illuminatoren, og når målet er inden for rækkevidde, fyres et missil. Det affyrede missil vil opfange de af målet tilbagekastede illuminatorradarstråler, og disses energi udnyttes til — ved hjælp af en computer — at bearbejde de med strålerne modtagne oplysninger om målet (hastighed, kurs, højde) til brug for en banekorrektør. Om nødvendigt vil flere missiler kunne affyres mod samme mål med meget korte intervaller.

Hver sektion kan skyde for sig og som følge af, at missilet opnår en hastighed på omkring 2,5 mach, vil der teoretisk kunne engageres 2—3 mål pr. sektion pr. minut. Missilets rækkevidde er godt 25 km, og det kan intercepte indtil en højde af ca. 40.000 fod.

Genladning foregår forholdsvis nemt ved hjælp af en terrængående, bæltedreven ladevogn, som kan transportere 3 missiler og overføre disse direkte til ramperne. Missilet skulle være konstrueret til at virke mod fly i trætopshøjde, og det oplyses, at under forsøg er et fly skudt ned i 8 km afstand og i 150 m højde ligesom missilet med held har været anvendt mod taktiske missiler (Honest John, Little John og Corporal).

(sluttes side 26)

Betragtninger vedrørende
militær forflyttelses-praksis
og det lovmæssige grundlag herfor

Da forfatteren i slutningen af artiklen anmoder OFO om at tage to hovedspørgsmål op til forhandling med myndighederne skal her — som et foreløbigt svar — blot nævnes, at bestemmelser og praksis for forflyttelser til stadighed har haft en fremtrædende plads på OFO dagsorden, og OFO vil til stadighed arbejde på at forbedre nugældende praksis, indtil denne del af den militære tjenestemands-personelpleje har fundet et naturligt leje.

Det er inden for forsvaret en almindeligt konstateret og anerkendt kendsgerning, at militære tjenestemænd er pligtige at lade sig forflytte imellem de respektive tjenestesteder, uanset om dette sker i forbindelse med forfremmelse eller ikke.

Det er ligeledes en accepteret kendsgerning, at det samme ikke er tilfældet for civile tjenestemænd, idet disse kun forflyttes efter ansøgning og som oftest kun i forbindelse med forfremmelse.

Baggrunden for denne forskellighed i personelforvaltningen af militært og civilt personel kan formentlig være vanskelig nok at efterspore, for »sådan har det jo altid været«, men den p. t. mest benyttede motivering vil nok vise sig at være, at forflyttelserne sker af uddannelsesmæssige hensyn. Dette er givetvis rigtigt i mange tilfælde, men ses dog ikke på nogen måde at betinge denne særpraksis for militære tjenestemænd, thi dels må det ligge nært at antage, at samme uddannelsesmæssige hensyn i vid udstrækning gør sig gældende også for civile tjenestemænd, og dels ses det ikke at være nogen dårlig forudsætning for en uddannelses gennemførelse, at den er søgt frivilligt.

Når det således — inden for de civile etater — kan lade sig gøre at undgå uansøgte forflyttelser uden derved at kompromittere de uddannelsesmæssige hensyn (hvilket forudsættes), må det være nærliggende at antage, at noget tilsvarende må kunne gennemføres inden for forsvaret, således at ensartethed i personelforvaltningen kunne opnås.

Det må erkendes, at der er vist en vis forståelse for dette problem, bl. a. ved gennemførelsen af forhøjet flyttegodtgørelse ved hyppige uansøgte forflyttelser og ved i det omfang, dette under den nuværende praksis har været muligt, at meddele forflyttelser med 3 mdrs. varsel.

De ulemper, der i almindelighed — og i den nuværende boligsituation i særdeleshed — er forbundet med uønskede og uforudsete forflyttelser er så åbenbare og i øvrigt så ofte omtalt, at en nærmere redegørelse herfor skønnes overflødig, men det må dog i denne forbindelse klart slås fast, at de væsentligste af disse ulemper *ikke kan kom-*

penseres økonomisk, og de nævnte imødekommende foranstaltninger kan derfor på ingen måde hævdes i nogen væsentlig grad at have afbødet ulemperne.

Anvendelse af samme regler for militære som for civile tjenestemænd vil naturligvis kunne hævdes at medføre vanskeligheder med hensyn til besættelse af stillinger på mere afsides beliggende tjenestesteder, men en sådan eventuel påstand synes indtil videre kun at kunne betragtes som et postulat, idet en ordning af denne art så vidt vides ingen sinde har været forsøgt herhjemme.

Skulle et sådant problem imidlertid opstå, vil der formentlig være erfaringer at hente ved de civile etater, og endelig kunne man tænke sig problemet løst inden for rammerne af bestående regler, nemlig ved udstationering, selv om dette måtte medføre udbetaling af time- og dagpenge.

»Den civile praksis« synes i øvrigt *rent tjenstligt* at måtte indebære meget store fordele, idet den herigennem opnåede bedre overensstemmelse med personellets interesser såvel med hensyn til lokalitet som med hensyn til arbejdsområde givetvis må medføre en *stærkt forøget arbejdseffektivitet.*

I forbindelse med spørgsmålet om forflyttelsespraksis vil det i øvrigt være nærliggende at citere de generelle synspunkter, der har ligget til grund for arbejdet i det af Forsvarsministeriet under den 30/1 1961 nedsatte udvalg vedr. »Ydelser uden for den faste lønning til personel i forsvaret«, idet disse synspunkter må anses for ministerielt accepteret ved gennemførelsen af udvalgets forslag. Der er således indledningsvis i »den grønne betænkning«s kapitel 3, under »Generelle synspunkter«, anført følgende:

»Ved udarbejdelsen af udvalgets i det følgende stillede forslag til en ny ydelsesordning for forsvaret, har det været et hovedsynspunkt, at *de for statens tjenestemænd i almindelighed gældende regler bør anvendes for forsvarets tjenestemænd,* med mindre de militære forhold på afgørende måde taler herimod.«

Disse synspunkter synes med fuld ret at kunne anses for gældende også i spørgsmålet om forflyttelsespraksis, så meget mere da en nærmere gennemgang af det lovmæssige grundlag for forflyttelse af tjenestemænd ikke ses at indebære nogen hjemmel til den omtalte særpraksis for militære tjenestemænds vedkommende.

Den grundlæggende bestemmelse findes i grundlovens § 27, hvis stk. 3 er sålydende:

»Uden deres samtykke kan de af kongen udnævnte tjenestemænd kun forflyttes, når de ikke derved lider tab i de med tjenestemandsstillingen forbundne indtægter, og der gives dem valget mellem sådan forflyttelse og afsked med pension efter de almindelige regler.«

Der er i grundloven kun én undtagelse fra denne regel, nemlig i § 64, i hvilken bestemmes, at dommere ikke kan forflyttes

Meddelelser fra organisationen!

Organisationens afdelinger og enkelte medlemmer anmodes om i tilfælde, hvor rejste sager eventuelt løses uden bestyrelsens medvirken, straks at underrette sekretariatet herom.

Husk:
Adresseforandringer (såvel private som tjenstlige) meddeles til:

OFO Sekretariat, Flyvestation Vedbæk, Vedbæk, (01) 89 05 01 Lokal 47.

Organisationens forretningsfører:
Fru J. E. Nielsen.

Kontortid:
Mandag — Onsdag — Fredag
0900—1500.

mod deres ønske, uden for de tilfælde, hvor en omordning af domstolene finder sted.

Dette kan således kun tolkes som en udvidelse for dommeres vedkommende af den beskyttelse, der i henhold til nævnte stk. 3 skal ydes alle kongeligt udnævnte tjenestemænd og herunder altså også militære tjenestemænd.

Regler for afskedigelse, forflyttelse og pensionering af tjenestemænd skal i øvrigt i henhold til grundlovens § 27, stk. 2, fastsættes ved særlig lov.

Disse regler, der naturligvis må være i overensstemmelse med grundlovens § 27, stk. 3, findes dels i lønningsloven og dels i lov om forsvarets personel.

I lønningsloven er vedr. forflyttelse kun optaget bestemmelser i § 4, der er sålydende:

»Enhver tjenestemand er pligtig at underkaste sig de forandringer i hans tjenesteforretningers omfang og beskaffenhed, som måtte blive bestemt, uden at det er fornødent, at noget dertil sigtende forbehold er optaget i hans ansættelsesbrev.«

og i § 18, hvori fastsættes, at der som disciplinær straf for tjenstlig forseelse bl. a. kan benyttes forsættelse til anden tjeneste og forflyttelse.

I bemærkning 1) til ovenciterede § 4 er vedr. forflyttelse af kgl. udnævnte tjenestemænd henvist til grundlovens § 27, stk. 3, og tilsvarende er i bemærkning 5) til ovennævnte § 18 henvist til denne grundlovsbestemmelse.

I lov om forsvarets personel er optaget visse regler vedr. forflyttelse m. v. i § 24, der er sålydende:

»Efter Forsvarsministerens nærmere bestemmelse kan personel ved en af forsvarets myndigheder beordres til midlertidigt at forrette tjeneste ved en anden af forsvarets myndigheder, herunder ved hjemmeværnet.

stk. 2. Forsvarsministeren kan endvidere forsætte militært personel fra et værn (eller tilsvarende myndighed) til et andet. Korporaler og sergenter til frivillig tjeneste samt befalingsmænd af højere grad kan dog ikke mod deres vilje forsættes fra et værn (eller tilsvarende myndighed) til et andet.«

Disse lovbestemmelser synes ikke at være i strid med grundlovens § 27, stk. 3, og forklarer således ikke baggrunden for den særlige militære forflyttelsespraksis.

Nævnte grundlovsbestemmelse må i øvrigt naturligt være den afgørende lovbestemmelse i dette spørgsmål, og der ses ikke ved fortolkningen af denne at kunne herske nogen tvivl om, at det er en generel bestemmelse, der omfatter alle kongeligt udnævnte tjenestemænd, herunder også kgl. udnævnte militære tjenestemænd.

Den eneste mulighed for med rette at kunne hævde, at den nugældende militære forflyttelsespraksis ikke er i strid med grundloven, synes herefter at måtte være en dokumentation af, at der ikke er tale om forflyttelser.

Dette må lyde paradoksalt, men er så vidt vides tidligere ført i marken som argument i denne sag, idet der henvises til, at der for tjenestestillinger, som ikke er knyttet til noget bestemt sted, ikke foreligger forflyttelse, fordi der anvises tjenestemanden et nyt tjenestested. En sådan tjenestemandsstilling skulle ifølge denne opfattelse indicere, at tjenestemanden har tjenestested over hele landet.

Dette forekommer at være en meget teoretisk og meget virkelighedsfjern betragtning, idet forflyttelse efter almindelig opfattelse kun kan manifestere sig gennem tildeling af nyt tjenestested. Denne betragtnings noget specielle karakter synes i øvrigt tydeligere at komme til udtryk ved en lille omskrivning, der ikke ses at ændre indholdet, nemlig: »For militære tjenestemænd foreligger der ikke forflyttelse, blot fordi de forflyttes.«

Såfremt den militære ansættelsesform skulle have haft en sådan virkning i denne henseende, måtte det i øvrigt være rimeligt

at antage, at et hertil sigtende forbehold ville have være optaget i den pågældende grundlovsbestemmelse, idet denne ellers i givet fald ville kunne gøres illusorisk ad administrativ vej, hvilket næppe bør være tilfældet med en grundlovsbestemmelse.

Da der imidlertid, som det fremgår, ikke er optaget et sådant forbehold i grundloven, synes den anførte betragtning kun at kunne betegnes som en omgåelse af grundloven på et endog særdeles teoretisk grundlag.

Der skal i denne forbindelse henvises til de af Forsvarsministeriet ved K.F.F. B. 10-1962 udgivne bestemmelser om tjenestestedsfastsættelse for forsvarets personel. I disse bestemmelser er bl. a. anført følgende:

»stk. 1 (i uddrag) Tjenestestedet er, *hvor ikke andet er fastsat,* jf. nedenfor, det arbejdssted (værksted, depot, kontor, kaserne osv.), den pågældende har fået anvist. Når et ophold på et tjenestested må antages at ville vare mindst to år, skal dette tjenestested — med mindre FMN træffer anden bestemmelse — over for den pågældende tilkendegives som fast tjenestested. En sådan tilkendegivelse indebærer, at *den pågældende er forflyttet.* I andre tilfælde er der tale om ophold af midlertidig karakter (tjenesterejse eller udstationering).

For militært personel indebærer ovennævnte regler, at personellet har fast tjenestested (garnison) i den lokalitet, inden for hvilken den myndighed, institution o. lign., som personellet

— er ansat (sat i nummer) ved,
— er forsat til eller
— er beordret til tjeneste ved for en periode af mindst 2 år,

er fast beliggende.

stk. 2 (i uddrag) De under pkt. 1 anførte bestemmelser fremkommer som følge af, at det har været en forudsætning for de i K.F.F. B. 9-1962 omhandlede nye ydelser til forsvarets personel, at der gennemføres ensartede retningslinier med hensyn til tildeling af fast tjenestested inden for forsvarets tjenesteområde, og således, at der *herved følges samme principper som for statens øvrige tjenestemænd,* jf. bemærkningerne i omhandlede kundgørelse.«

Som det fremgår heraf, ses der ikke fra Forsvarsministeriets side at være nogen tvivl om, at militære tjenestemænd kan forflyttes, respektive hvornår der er tale om forflyttelse. Ligeledes synes også klart at fremgå som Forsvarsministeriets opfattelse, at der i dette spørgsmål skal følges samme retningslinier som for statens øvrige tjenestemænd.

Den nugældende militære forflyttelsespraksis synes på baggrund af det foran anførte at måtte betragtes som værende uden lovhjemmel og i øvrigt i strid med administrative bestemmelser på andre tilsvarende og i dette spørgsmål indgribende områder, og det skal derfor gennem denne artikel henstilles til OFO, at dette spørgsmål — henset til den almene interesse og betydning det må anses at have for det militære personel — tages op til forhandling med Forsvarsministeriet med henblik på gennemførelse af ensartede retningslinier for militært og civilt personel.

— — —

I tilslutning til foranstående spørgsmål skal endvidere henledes opmærksomheden *på det særlige problem,* som loven om særlig indkomstskat m. v. — under den nævnte militære forflyttelsespraksis — indebærer for militært personel.

Iflg. denne lov, hvortil der i indeværende år er vedtaget en skærpende ændring, beskattes bl. a. fortjeneste ved salg af fast ejendom efter nærmere angivne regler.

Disse regler går i hovedsagen ud på, at der fastsættes en reguleret anskaffelsessum og et reguleret afståelsesvederlag, og at differencen mellem disse to beløb efter en forhøjelse på 100 pct. og et fradrag på 40.000 kr. er skattepligtigt efter de for særlige indkomster gældende bestemmelser. Dette indebærer en beskatning på 30 pct. af beløbet,

hvorved må bemærkes, at denne beskatning ikke er fradragsberettiget.

Efter disse regler vil en militær tjenestemand, der på grund af uansøgt forflyttelse må sælge sit hus, kunne komme ud for en beskatning, der vil kunne løbe op i adskillige tusinde kroner, alene af den grund, at en forflyttelse er blevet ham påtvunget, og uden at der i de gældende bestemmelser for ydelse af flyttegodtgørelse er åbnet ham nogen mulighed for dækning af denne udgift.

Denne beskatning ville ikke være blevet aktuel, hvis tjenestemanden ikke var blevet forflyttet, og problemet bliver så meget mere urimeligt, da der i realiteten ikke kan siges at være tale om nogen fortjeneste. Denne sidste påstand skal anskues ud fra den betragtning, at formålet med hussalget er at erhverve sig et nyt hus på det nye tjenestested, i hvilken forbindelse det findes forsvarligt at antage, at der er tale om en almindelig prisstigning for huse, således at tjenestemanden må påregne at komme til at betale en pris, der svarer til hans egen salgspris, dersom han skal erhverve sig et hus af samme standard, som det han måtte sælge på grund af forflyttelsen.

Tjenestemandens muligheder for pånyt at erhverve hus vil således kunne blive reduceret ganske betragteligt, for hver gang han forflyttes, og det kan i denne henseende ikke betragtes som nogen løsning at leje ud i stedet for at sælge, idet dette forudsætter tilstedeværelsen af tilstrækkelig kapital til at udrede udbetaling på nyanskaffede huse, og samtidig medfører en administrationsbyrde i forbindelse med udlejningen af tidligere beboede huse.

Det skal derfor henstilles til OFO, at også dette spørgsmål tages op til behandling med henblik på opnåelse af en generel fritagelse for denne beskatning eller en dækning herfor i flyttegodtgørelsesbestemmelserne, sålænge ovennævnte militære forflyttelsespraksis benyttes.

— *L* —

FLYVESTATION VÆRLØSE

åbent hver torsdag kl. 11,30-13
samt på lønudbetalingsdage kl. 10-15

Husk skatten går ned, - når De sparer op. Tal med os om en »Spar-i-skat-konto«

Leverandør til militære og maritime messer

I går GAZA - I dag CYPERN

I morgen HVOR?

Tid: Søndag den 12. april 1964.

Sted: Berlingske Tidende.

Emne: Afgørelse af principiel betydning for forsvarets personel.

Nu igen kan man læse i avisen, at forsvarsministeriet har truffet en afgørelse af vidtrækkende betydning for forsvarets personel. Ikke i en forsvarsministeriel skrivelse, ejheller i en kundgørelse for forsvaret, men i »Berlingske Tidende«.

Kaptajn af Reserven Carit Etlar Günther ved Jyske Trænregiment blev med kort varsel beordret til tjeneste ved FN-styrkerne i Gaza imod sit eget ønske. Forsvarsministeriet resolverede ifølge »Berlingske Tidende«, at »en ordre om at gøre tjeneste i udlandet skal følges, når denne tjeneste er vedtaget af landets regering«. Så ved i hvert fald »Berlingske Tidende«s læsere det. Men hvad med det personel i forsvaret, som ikke læser »Berlingske Tidende«? For det er jo en beslutning, som kan få vidtrækkende betydning for en lang række befalingsmænd i forsvaret i mange år fremover. I en tid, hvor forsvarets personel pålægges en større og større række opgaver i udlandet — i Gaza, i Congo, i USA, i Canada, i England, i Tyskland, i Frankrig, i Italien, i Norge, på Cypern og vel også i flere andre lande — var det måske af interesse at få undersøgt, om der nu også er lovhjemmel for en sådan beslutning, hvis konsekvenser er ganske uoverskuelige for den enkelte.

Hvis landet er i krig, er der næppe tvivl om, at landets forsvarsstyrker kan beordres til indsats, hvor i verden denne indsats skønnes påkrævet. Men kan en dansk militær tjenestemand i fredstid og imod eget ønske beordres til tjeneste i udlandet af ubestemt varighed?

Såvidt jeg kan finde ud af det, kan kun udenrigsministeriets tjenestemænd beordres til en sådan tjeneste. De kan derfor komme til at tilbringe størstedelen af deres liv i udlandet, men det kan næppe komme overraskende for dem. De vidste det, da de valgte denne tjeneste. Det kan nok komme overraskende for forsvarets personel, at de nu skal sidestilles med udenrigsministeriets tjenestemænd i denne henseende. Jeg tør svagt antyde, at det ikke gælder i lønmæssig henseende for tjeneste i udlandet.

Og hvorledes vil disse mennesker blive stillet i juridisk henseende?

Udenrigsministeriets tjenestemænd, der beordres til tjeneste i udlandet, nyder diplomatisk immunitet. De er altså stadig undergivet de danske love. Såfremt dette ikke gælder de militære tjenestemænd, vil det altså sige, at de nu kan beordres til at undergive sig fremmede landes love.

Nu er der jo sendt en styrke af polititjenestemænd til Cypern. Dens medlemmer er alle folk, der har erklæret sig villige til at forrette denne tjeneste.

Hvorfor denne forskel i tjenestemændenes vilkår?

Det er soldatens første pligt at adlyde enhver lovlig, tjenstlig ordre — men er denne ordre lovlig ??

T. B.

OFO- ORIENTERING ✯ ✯ ✯

Bestyrelsesmøde afholdtes den 26. maj 1964 ved afdeling Skrydstrup.

Uniformssagen

Efter mange års omtrentlig stilstand i arbejdet med flyvevåbnets første uniformsreglement synes der nu for alvor at være kommet liv i sagen. Forsvarsministeriet gav ved en kundgørelse i maj 1964 meddelelse om, at gallauniformer i hovedsagen skulle afskaffes, og at der skulle indføres en dolk som sidevåben til stationsuniformen ved særlige lejligheder. Hermed blev der givet et skub til værnskommandoerne i retning af hurtigt at afslutte arbejdet med uniformsreglementet.

Man ser med forhåbning hen til, at den nu nedsatte uniformskommission, hvori OFO også er repræsenteret, hurtigt må finde frem til bestemmelser, som kan være til glæde for flyvevåbnet og dets personel.

Herefter skal der ikke siges mere, sålænge kommissionen arbejder, men blot nævnes, at vi i snart 13 år har båret uniform efter nogle hastigt lavede: Midlertidige uniformsbestemmelser for flyvevåbnet, der blev kongeligt stadfæstede den 28. september 1951.

Disse bestemmelser har generelt set været absolut anvendelige, men der er i de forløbne år lappet så mange gange på dem, at de er blevet uoverskuelige.

Vi ser med forventning frem til et rigtigt uniformsreglement, og så er det jo mindre væsentligt, hvad der egentlig har været årsag til netop nu at sætte liv i spørgsmålet.

Låneordning

Den tidlige omtalte låneordning er nu en realitet.

Der er udsendt en orientering til hvert enkelt medlem, der iøvrigt i hvert enkelt spørgsmål kan rette direkte henvendelse til sekretariatet.

Særlige ydelser

De i 1962 gennemførte ændrede regler for ydelser uden for den faste lønning til personel i forsvaret har medført en række sager, hvis afgørelse ikke umiddelbart har kunnet læses i disse regler, men som måtte medføre en fortolkning — normalt fra ministeriets side.

Efter et tilsyneladende ønske om i den første vanskelige overgangstid at gennemføre en rimelig afvikling af de mange problemer har man i det sidste årstid åbenbart slået ind på en hård kurs i en række sager om dobbelt husførelse, flyttegodtgørelse, fast tjenestested, ødetillæg m. v.

OFO får stadig et altfor stort antal sager om disse ydelser til behandling. Det er OFO håb, at man efterhånden vil kunne overbevise de bevilgende og bestemmende myndigheder om, at en enkeltafgørelse ud over naturligvis at hvile på et lovmæssigt grundlag også må hvile på en rimelighedsvurdering overfor borgeren lig den militære tjenestemand.

I den grønne betænkning (Mikkelsen-udvalget) står bl. a.:

»Det har været et hovedsynspunkt, at de for statens tjenestemænd i almindelighed gældende regler bør anvendes for forsvarets tjenestemænd, med mindre militære forhold på afgørende måde taler derimod.«

Fra de militære tjenestemænds side findes det helt rimeligt, at man ikke stilles anderledes (hverken værre eller bedre) end statens andre tjenestemænd.

Flyvevåbnets intendanturofficerer

Officererne af linien af intendanturkorpset, der har deres faste tjeneste i flyvevåb-

net er i det sidste årstid i placerings- og forfremmelsesmæssig henseende blevet stillet ringere end flyvevåbnets øvrige officerer af linien.

OFO har igen rettet henvendelse til forsvarsministeriet om dette spørgsmål og håber nu på en snarlig løsning.

Næste møde
afholdes i Vedbæk den 29. juni 1964.

HAWK (fortsat fra side 14)

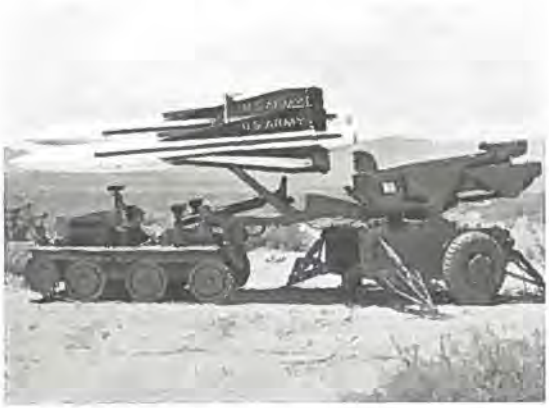

Som følge af rækkevidde (horizontalt og vertikalt) og mobilitet er HAWK anvendeligt som luftværn for felthærenheder samt endvidere — trods mulighed for selvstændigt virke — som beskytter for og som supplement til NIKE-missilerne, og det er da også til her nævnte opgaver, amerikanerne anvender det.

HAWK-underafdelingen kan være mobil, semimobil eller stationær. Den mobile og semimobile kan flyttes ved hjælp af motorkøretøjer, helikoptere eller fly.

Fremtid.

I september 63 forlød det, at et avanceret Hawk-missil var under udvikling med speciel anvendelse som anti-missil-missil.

Holder det alm. HAWK missil det meste af, hvad det synes at love — og på nuværende tidspunkt skulle det have overstået de værste børnesygdomme — forekommer det velkomment i ethvert luftforsvar, specielt med henblik på at stoppe i de lavere og helt lave levels.

Brynel.

Nordisk Studiekursus 1964

Nordisk Studiekursus afholdes i tiden 31. aug.—5. sept. 1964 under FTF's studieudvalg.

Deltagerne (ialt ca. 60) samles i København mandag 31. aug. kl. 10,00, og kursus slutter lørdag 5. sept. kl. 12,00.

Kursus afholdes i A/S Civiletaternes Sommerhuse, Kobæk Strand ved Skælskør.

Prisen er 250 kr. inklusive rejse fra København til og fra Kobæk samt forplejning.

Deltagerne opdeles i følgende grupper, idet der i videst muligt omfang vil blive taget hensyn til den enkeltes ønske:

Gruppe 1: Kildeskat.

Gruppe 2: Fagblade og anden medlemsinformation.

Gruppe 3: Forhandlingsteknik.

Gruppe 4: Organisationsforhold for lønmodtagere.

Ansøgning om deltagelse rettes til OFO-sekretariat, Flyvestation Vedbæk, senest 1. aug. Sekretariatet kan i øvrigt give nærmere oplysninger vedrørende kursus.

FTF har meddelt, at tilmelding til kursus vil blive accepteret i den rækkefølge, hvori de indløber.

FLYVEVÅBNET

10. ÅRGANG

Nr. 7 1964

KOLDING TEKNISKE SKOLE

Uddannelse af

Bygningskonstruktører

Tekniske Assistenter

Laboranter

Maskinister

Nærmere oplysning kan indhentes på skolen

KOLDING . TELEFON (055) 2 07 99

Moderne inventar i stål og træ . . .

KANTINEMØBLER

MH stålmøbler opfylder alle de krav, der i dag stilles til møbler med hensyn til styrke, enkelthed, hensigtmæssig konstruktion og høj kvalitet. MH stålmøbler er ideelle i kantiner, restaurationer, mødesale etc.

KONTORMØBLER, STABELSTOLE, KLAPSTOLE OG -BORDE

Stålmøbler A/S

ASSENSVEJ 2 . MIDDELFART . TELEFON (09-41) 490

Flyvevåbnet

NR. 7 1964

Udgivet af
ORGANISATIONEN AF
FLYVEVÅBNETS OFFICERER

INDHOLDSFORTEGNELSE

— Leder
— Motionens sundhedsmæssige værdi i det overudviklede samfund
— Et læserbrev
— Luftrekognoscering
— Fotokonkurrence
— OFO orientering
— Fribefordring eller delvis fribefordring for daglønnet personel

De synspunkter, der fremsættes i tidsskriftet, repræsenterer ikke nødvendigvis redaktionens — endsige organisationens — anskuelser og meninger. men står for forfatterens egen regning.

Gengivelse af tidsskriftets indhold må ikke finde sted uden kildeangivelse.

Ansvarshavende redaktør:
Major Å. H. Dolleris, Træningskommandoen.

For at skabe størst mulig ro om fordelingen, bedes privatadresser så vidt muligt benyttet.

Adresseforandringer o. l. samt reklamationer over uregelmæssigheder vedrørende tilsendelsen anmeldes til OFO-sekretariat, Flyvestation Vedbæk, (01) 89 05 01, lokal 47.

Redaktionen af dette nr. er afsluttet 20. aug.

Trykt i
Herlev Bogtrykkeri . 94 19 06
(S. Valbjørn)

IN MEMORIAM!

To af dansk flyvnings store mænd er gået bort. Det er atter tyndet ud i rækkerne af »de gamle« fra flyvningens barndom.

Lørdag den 13. juni afgik kaptajn John Foltmann ved døden efter længere tids sygdom. En af Danmarks mest aktive (måske DEN mest aktive) fortalere for flyvningens sag er ikke mere blandt os.

Vi, der har kendt ham, vil aldrig glemme hans utrættelige, ukuelige optimisme, strålende humør og aldrig svigtende initiativ og virketrang.

Vi har meget at være Foltmann taknemlig for.

Få har haft så mange i tale og gjort det så godt.

Søndag den 14. juli afgik Hans Kongelige Højhed Prins Axel ved døden efter nogen tids sygdom. Også han var en af dem, hvis virksomhed og interesse for dansk flyvning har haft den allerstørste betydning. Gennem mange år fløj Prins Axel selv aktivt, og senere ydede han en stor indsats gennem sit arbejde for og i DDL og senere SAS.

Dette er ikke stedet for en opridsning af hverken Prins Axel's eller kaptajn Foltmann's levnedsløb; det er altid vemodigt at tage afsked, men når man som her kan gøre det med tak for et godt arbejde, bliver afskeden lettere at bære.

Æret være mindet om to af dansk flyvnings pionerer.

Stats-kontrolleret undervisning pr. brev

Skriv efter studiehåndbog med oplysninger om 120 brevkurser – gratis og uden forbindende

DANMARKS BREVSKOLE

Svanemøllevej 77 · Hellerup

ETT ÅR I LUFTEN

Flygets aarbok 1962-1963
1964

Ingen anden bog giver en så fuldstændig og aktuel information i ord og mange billeder af udviklingen inden for flyvningen i dag, som dette pragtværk.

Kr. 39,75

Kom ind og tal med os!

Knud Rasmussens Eftf.
Boghandel
Gregers Høeg Vesterbrogade 60
Kbhvn. V HI 2055 Giro 27529

JENS JENSENS EFTF.
VINHANDEL
Grundlagt 1813
ST. SCT. HANSGADE 1 . VIBORG

Støt annoncørerne

Motionens sundhedsmæssige værdi

I DET OVERUDVIKLEDE SAMFUND

I fortsættelse af oberst E. J. Overbye's artikel i nr. 6/64 vedrørende den fysiske udvikling hos ansøgere til Flyveskolen — en artikel, der har givet anledning til adskillige hårdt kritiserende, men også enkelte anerkendende indlæg i dagspressen — har redaktionen henvendt sig til professor ved Rigshospitalets fysiurgiske afdeling, dr. med. Ove Bøje, der også er kendt som idrætslæge. Professoren afholdt et foredrag i Det medicinske Selskab i København den 26. november 1963. Foredraget aftryktes i april-nummeret af Månedsskrift for praktisk lægegerning. Professoren har bearbejdet artiklen og skriver bl. a. i sit svar på redaktionens henvendelse:

»Jeg har med glæde læst oberst Overbyes udmærkede artikel og er ikke i tvivl om, at de deri fremsatte synspunkter er rigtige. Skulle de ikke vække glæde i befolkningen, kunne de måske til gengæld vække denne, inden den helt sygner hen i fedme og kraftesløshed.«

Læger stilles ofte over for spørgsmålet, hvor megen motion man bør have for at bevare sit helbred, og hvorledes man kan få den. Titlen indebærer, at jeg ikke vil tale om øvelsesterapi, sengegymnastik eller anden anvendelse af legemsøvelser inden for den egentlige terapi, ejheller om træning til konkurrenceidræt eller militære præstationer. Derimod vil jeg søge at give retningslinier for, hvorledes man kan foreskrive en passende motion for almindelige mennesker på samme måde, som man ordinerer vitaminpræparater for at forebygge andre mangelsygdomme.

Takket være de ændrede levevilkår i de såkaldt overudviklede samfund, er der formentlig blevet et stedse større behov for at skaffe mennesker motion, idet mekaniseringen har gjort en stor del af befolkningen fysisk inaktiv i så høj grad, at det er ugunstigt for sundheden. Samtidig har arbejdsfysiologien og dens modpol, studiet af det inaktive menneske, lært os en del om det eventuelle behov for motion, således at også denne form for forebyggelse i nogen grad er sagligt begrundet. Her må man dog tage den reservation, at fordi man ved en del om, hvilke anatomiske og fysiologiske forandringer der sker ved henholdsvis stor og lille muskelfunktion, er det ikke dermed givet, at disse er af betydning for individets helbredstilstand. Vor viden herom er stadig ret ringe, hvorfor ønsketænkning her, som overalt i lægekunsten, vil præge vore overvejelser. Da jeg altid bedre har kunnet lide at bruge min krop end mit hoved, vil jeg naturligvis mene, det er sundere at have det i benene end i hovedet. Måske er en passende blanding det bedste.

Lad mig kort opridse, hvad der sker i organismen, når den gennem længere tid udsættes for øget muskelfunktion, når den underkastes systematisk optræning.

Organismen bliver i stand til at præstere

et større arbejde, nyttevirkningen stiger, endelig vil et givet arbejde bevirke mindre ændringer i organismens indre milieu end tidligere. Altså ved samme arbejdsindsats vil der hos den trænede ske mindre udsving i blodets kemi, end hos den utrænede. Tillige mindre stigning i energiproduktion, pulsfrekvens, lungeventilation og blodtryk.

Skeletmusklerne bliver tykkere, får flere blodkar og indeholder mere glykogen, myoglobin og kreatinfosforsyre end tidligere. Endvidere stiger deres arbejdskapacitet.

Energiomsætningen ændres i retning af større nyttevirkning samt evnen til større maksimal iltoptagelse. Hos den trænede vil den respiratoriske kvotient under muskelarbejdet stige mindre, det samme gælder mælkesyrekoncentrationen i blodet. Endelig vil tolerancen for mælkesyre i blodet blive større, hvilket har betydning for maksimale arbejder af begrænset varighed, f. eks. mellemdistanceløb, men ikke for almindelig motion, da man her ikke vil tilstræbe maksimale arbejdspræstationer.

Åndedrættet. Ved træning kan vitalkapaciteten øges noget. Af større betydning for arbejdskapaciteten er det, at den trænede behøver mindre lungeventilation for at optage en liter ilt end den utrænede. I ekstreme tilfælde er forskellen over 30 pct.

Kredsløbet. Ved træning forøges blodvolumen betydeligt, hvilket atter bevirker, at pulsfrekvensen både i hvile og under arbejde falder med stigende træningsvirkning. Der indtræder også en vis dilatation og hypertrofi af hjertet, men det tager lang tid, før den er påviselig, og den er ikke tegn på, at hjertets funktionsmåde er ændret i patologisk retning. Tværtimod er dette sportshjerte i besiddelse af stor funktionsevne, ligesom det ikke er påvist, at dets ejere er mere disponerede for hjertelidelser end andre.

Alle disse fysiologiske undersøgelser viser kun, at den menneskelige organisme kan tilpasse sig stærkt forøgede arbejdskrav uden at tage skade, men ikke at dette har sundhedsmæssig betydning, med mindre individet skal udføre strengt legemligt arbejde, hvad enten det drejer sig om erhvervsarbejde som f. eks. skovhugst eller om at sætte en idrætsrekord.

Som næste punkt vil jeg kort referere nogle undersøgelser over den fysiske ydeevnes relation til de givne levevilkår. Man finder gennemgående, at ungdommens fysiske ydeevne i de senere år er blevet væsentlig forringet i de lande, hvor der ikke kræves større fysisk indsats af ungdommen. *Campbell* og *Pohndorf* har ved forskellige funktionsundersøgelser sammenlignet den fysiske ydeevne hos 8500 amerikanere og 10.000 engelske personer i alderen 10-17 år og fundet, at den hos de engelske børn lå langt over de amerikanske. *Kraus* og *Raab* fandt, at ydeevnen hos børn i alderen 6-16 år lå langt højere i Schweiz, Østrig og Italien end i USA. Svenske undersøgelser skal have vist, at den fysiske kapacitet hos indkaldt mandskab er dalet ca. 30 pct. fra 1943 til 1958. Supplerende kunne nævnes, at man har indtryk af, at såvel unge piger som vordende skovarbejdere her i landet er i besiddelse af forbløffende ringe kondition.

Medens der ikke kan være tvivl om, at den fysiske ydeevne hos ungdommen stadig bliver ringere, efterhånden som den fritages for legemligt arbejde, er det ikke dermed givet, at dette har sundhedsmæssig betydning, såfremt man ikke skal udføre strengt legemligt arbejde. Hvordan det er gået de ældre fysisk, ved man ikke, da man ikke har undersøgt det.

For at få den sundhedsmæssige side af problemet belyst, må man undersøge, hvorvidt ringe fysisk aktivitet har været årsag eller medvirkende årsag til opståelsen af lidelser, eller bevirket sådanne ændringer i organismen, at disse kan tillægges betydning for opståelsen af sygelige tilstande. Den sidste del af det stillede spørgsmål lader sig lettest besvare.

Undersøgelse af sengeliggende personer viser nemlig, at der ved en så ekstrem grad

af inaktivitet indtræder betydelige ændringer i organismen. Endvidere at disse ændringer kan være medvirkende til alvorlige lidelser, eventuelt med døden til følge. Der sker en nedbrydning af muskelvævet, musklerne svinder og svækkes, og en afkalkning af knoglerne, der kan blive stærkt halisteretiske. Denne vævsnedbrydning fører til en øget udskillelse af kvælstof, fosfor og kalksalte i urinen. Den forøgede kalkudskillelse i urinen kan foranledige stendannelse i nyrer og urinveje.

Endvidere sker der en kendelig formindskelse af den samlede blodmængde, hvilket bevirker, at pulsfrekvensen bliver større både i hvile og under arbejde. Endvidere vil det den første tid efter et længere sengeleje være vanskeligt at tilpasse kredsløbet til den oprejste stilling. Under sengeleje vil der kunne opstå blodpropper, navnlig i de dybe vener, samt lungebetændelse. De sidstnævnte lidelser kan vel ikke helt tilskrives inaktiviteten, men også andre forhold såsom langsom blodgennemstrømning i de dybe vener og ophobningen af blod i lungerne i den liggende stilling.

At en så ekstrem fysisk inaktivitet som den, der er følgen af et længerevarende sengeleje, er skadelig, er nu almindelig kendt. Derimod er det vanskeligere at finde ud af, hvor megen motion og træning et oppegående menneske bør have for at befinde sig bedst og som en eventuel forebyggelse mod lidelser af forskellig art. Skønt der findes en række undersøgelser herover, er det alligevel vanskeligt at udtale sig med større sikkerhed på nuværende tidspunkt. Af flere grunde. Legemsøvelsers betydning for sundheden er et ret nyt emne inden for den kliniske forskning. Modsat den eksperimentelle arbejdsfysiologi vil et klinisk materiale som regel indeholde så mange mere eller mindre uoverskuelige faktorer, at det kan være vanskeligt at vurdere de enkeltes betydning. Det medfører blandt andet, at ønsketænkning så let kommer til at påvirke de konklusioner, man drager på grundlag af et klinisk materiale. Man finder følgelig let det, man venter at finde. For 60-70 år siden mente mange læger, at det var skadeligt at drive sport. Selv almindelig cykelkørsel var angiveligt skyld i hjertelidelser. For at leve godt og længe skulle man hele livet tage den med ro i enhver henseende. Nu tillægger man i stigende grad legemsøvelser sundhedsmæssig værdi.

Hvad de tværstribede muskler angår, er de leddenes vigtigste beskyttelsesapparat, og for at beskytte leddet må de være af en vis styrke og udvikling. For knæleddets vedkommende betyder knæstrækkeren så meget for leddets funktion, at mange knæsymptomer forsvinder, blot man træner den op. Mange midaldrende mennesker har så svage knæstrækkere, at de ikke uden at hjælpe til med armene kan komme op i en sporvogn. Det er naturligvis ubekvemt at være så lidt mobil, og den tanke ligger da også nær, at de svage muskler disponerer for opståelsen af slidgigt i knæet, navnlig da optræning af knæstrækkeren synes at være et nyttigt led i behandlingen af slidgigt i knæet. Lige så sandsynligt er det, at det er den smertefulde knælidelse, der fører til svind og svækkelse af knæstrækkeren, eventuelt at der startes en skadelig cirkel.

Ryg- og lændesmerter anses af talrige undersøgere at være forårsaget af svage rygstrækkere og bugmuskler. Endvidere mener man, at det er værdifuldt at træne nævnte muskler op efter afløben discuslidelse. Bilister, der kører meget, klager ofte over trætthed og smerter i ryg og lænd og angiver, at smerterne svinder, når rygmusklerne optrænes. Når mange unge piger får smerter i armene, såsnart de ansættes på kontor eller ved andet erhvervsarbejde, og derfor skal bruge deres arme og hænder langt mere, end da de gik i skole, kan det formentlig også skyldes manglende optræning under opvæksten. I vore dage behøver børn og unge jo sjældent at deltage i groft hus- eller landarbejde, sådan som det tidligere var tilfældet. Mange muskel- og ledlidelser kan

således formentlig tilskrives for lidt muskelarbejde i opvæksten og senere hen i livet.

Degenerative lidelser i hjertemuskulaturens blodkar er den anden store sygdomsgruppe, hvis opståen sættes i relation til manglende motion i forbindelse med psykisk stress og uhensigtsmæssige kostvaner.

Morris og medarbejdere finder, at buschauffører langt hyppigere bliver ramt af blodpropper i hjertet end konduktørerne, og mener, at forskellen beror på, at konduktørerne får motion ved stadig at gå op og ned ad trappen i de to-etagers busser. Ved undersøgelse af personalet inden for postvæsenet finder de, at nævnte hjertelidelser optræder langt hyppigere hos telefonisterne, kontorfolkene og de ledende end hos postbudene. *Morris* og *Heady* finder endvidere, at lidelser i hjertemuskulaturens blodkar, sukkersyge og lungekræft sjældnere er dødsårsagen hos mennesker, der er fysisk stærkt aktive end hos andre.

Morris og *Crawford* finder på grundlag af 5.000 sektioner, at åreforkalkning optræder signifikant sjældnere hos mennesker, der regelmæssigt udfører legemligt arbejde, end hos dem, hvis arbejde er let. *Spain* og *Bradess* kan imidlertid på et langt mindre materiale, 207 mænd i alderen 30-60 år, der er døde som følge af ulykkestilfælde, ikke påvise en sådan forskel.

Karvonen og medarbejdere finder, at finske skiløbere kan forvente at leve flere år længere end gennemsnittet af hele den mandlige befolkning.

Da det endvidere må anses for godtgjort, at der er sammenhæng mellem højt fedtindhold i blodvædsken og hyppigheden af hjertelidelser, og det af flere undersøgelser fremgår, at den forøgelse i blodvædskens fedtindhold, der er følgen af et fedtrigt måltid, reduceres betydeligt ved legemlig aktivitet, kan også dette tages til indtægt for motionens forebyggende værdi over for degenerative hjertelidelser. Endelig skal det nævnes, at *Ogston* og *Fullerton* har påvist, at moderat legemlig aktivitet som f. eks. almindelig gang forøger blodets evne til at hindre, at der opstår blodpropper.

Selv om det må indrømmes, at der i nævnte materiale indgår mange andre faktorer end den fysiske aktivitet, taler meget dog for, at denne spiller en ikke ringe rolle i denne sammenhæng.

Nævnes må det også, at gravide kvinder bør være i en passende træningstilstand for kredsløbsmæssigt at kunne klare svangerskabet. En opgørelse over antallet af for tidlige fødsler i Skandinavien viser nemlig, at disse er fire gange så hyppige i Danmark som i Norge, hvilket tilskrives, at de norske kvinder er i bedre form end de danske på grund af skisporten. Er en gravid kvinde kredsløbsmæssigt i dårlig form, bør hun hvile meget under svangerskabet. Senere bør hun med henblik på fornyet graviditet skaffe sig så megen motion, at hendes kredsløbsfunktion er blevet mere effektiv.

Den formentlig vigtigste, men også vanskeligst analyserbare, faktor er den psykologiske. Uden at forfalde til dybsindige overvejelser over betydningen af at kunne give udtryk for aggressive følelser gennem kampidrætter, viser den umådelige popularitet, den frivillige idræt nyder i alle, ikke mindst i de overudviklede samfund, at der må være et uhyre behov for at slippe sig løs både legemligt og sjæleligt. At det følelsesmæssige spiller en dominerende rolle, fremgår tydeligt nok af de store tilskuerskarer ved idrætsstævnerne og af bladenes behandling af idræt. Intet andet emne skrives der så meget om.

Idrætten er den største organiserede bevægelse, bortset fra Folkekirken, der vel næppe kan kaldes en bevægelse mere, men et ærværdigt monument over den religion, der nu er afløst af idrætten. I gamle dage gik man i kirke om søndagen, nu går man til fodboldkamp. Da de fleste mennesker samtidig er medlem af Folkekirken og en idrætsklub, har Gud og Kejseren begge fået, hvad der tilkommer dem. Eventuelle kompetancestridigheder ordner idrætspræsten. I

min egenskab af idrætslæge fik jeg et brev fra idrætspræsten — ingen af specialerne er officielt anerkendte — om, hvorledes man kunne få en bil på idrættens regning. Desværre kunne jeg ikke hjælpe ham. Det er muligt, at han som jeg stadig må cykle til sin velsignelsesrige gerning. I Norge, hvor idrætten sorterer under kirkedepardementet, kunne en Bodil Koch nok have skaffet os begge en bil.

For en overfladisk betragtning kan det måske lyde mærkeligt, at boksning, brydning, fodbold og mange andre former for organiseret slagsmål anbringes under et kirkeministerium i stedet for under et kulturministerium sammen med popradio og lignende, men udfra et ideologisk synspunkt er det ret naturligt. Idrætten repræsenterer meget af den kristne religions askese og ufordragelighed. Den, der virkelig går ind for idrætten, må fornægte livets glæder, da de ødelægger formen. Man må ikke drikke eller ryge, men gå tidligt i seng hver aften. Det andet køn bør man naturligvis også holde sig fra, hvilket ikke er så vanskeligt, når man bare træner al kraft ud af kroppen. Selvfølgelig skal der hård træning til. Man må heller ikke få penge for at optræde som idrætsstjerne, for så er man ikke amatør, hvilket er noget meget fint inden for idrætten modsat andre fag. Heller ikke lederne må tage sig betalt, hvorfor de honoreres med mad, øl og ærestegn. Der er kun idrætslægerne, der får penge for deres arbejde inden for idrætten. De er, hvad man kunne kalde professionelle idealister ligesom præsterne.

Når så mange mennesker, både unge og gamle, ofrer al deres tid på idrætten, er det næppe udelukkende for at få motion, for det kunne de få på en mindre besværlig måde. Mon ikke det væsentligste, omend ubevidste motiv, er en trang til at gøre sig gældende, blive lagt mærke til og få mulighed for at udfolde sig frit og at vise, at man ikke bare er et lille tandhjul i det store samfundsmaskineri. De fleste arbejdsformer kræver hverken selvstændig tænken eller handlen, ejheller tidsmæssigt hele personen. Også fritiden er blevet et belastende problem. Den er for stor og for tom. Man kan ganske vist blive forlystet på utallige måder, men sjældent ved selv at være aktiv. Fritiden bliver navnlig for ungdommen både på land og i by et stedse vanskeligere problem, ikke mindst i et klima som vort, hvor man ikke engang kan ligge og drive i solen. Hvad skal man da gøre for disse mennesker, som man har frataget det hårde arbejdes forbandelse, andet end give dem det igen som en velsignelse i form af idræt. Idrætten, organiseret leg og slagsmål, bliver da en hårdt tiltrængt kompensation for den direkte kamp for tilværelsen, som den tekniske og sociale udvikling har forskånet os for. På én gang motion og livsindhold.

Ved 30-årsalderen hører de fleste op med at være aktive idrætsudøvere. Det forklarer, at idrætten trods sin store udbredelse alligevel ikke giver befolkningen så meget motion endda. Til gengæld er idrætten en kulturfaktor, der ikke blot hører ungdommen til. men optager alle midaldrende mænd ligeså meget som oliefyr og biler. Politik og kvinder kan ikke konkurrere med tipskuponer og idrætsresultater. Det er muligvis forklaringen på, at landets styre og kvinder dyrkes så middelmådigt.

Til gengæld kan idrætten få hjertet til at svulme i brystet. Når Dannebrog går til tops ved Olympiaderne (det sker ikke så tit) dugges alles øjne foran TV'et. Når vi taber, er det, fordi vi er de sidste rene amatører. De forbandede Svenskere, der altid tæver os i fodbold, skal få på snuden i Nyhavn. Det er jo idrætten, der bygger bro mellem nationerne og viser os, at alle er lige, selv om en idrætsstjerne er Folkets helt, og som andre funklende stjerner må udlevere enhver detalje i privatlivet til den evigt snagende offentlighed. Gennem idrætten har alle en chance for at komme i avisen, den største hæder, man i dag kan opnå. Skulle man blive interviewet og tilfældigvis ikke kan finde på noget så originalt som Staunings »I

disse for vort land så svære tider«, kan man mumle noget om en sund sjæl i et sundt legeme, tab og vind med samme sind, eller det er vigtigere at deltage end at vinde. Det gør altid et godt indtryk at være beskeden og have sans for livets egentlige værdier.

Selv om man ikke kan spille fodbold, kan man altid blive leder og gøre et uegennyttigt arbejde for en god sag og i tilgift få gratis rejser og øl og blive fri for at sidde hjemme hos konen om aftenen. Ved festlige lejligheder dekorerer bestyrelsesmedlemmerne hinanden med ærestegn og guldnåle. Jeg har også engang fået én, ikke fordi jeg havde gjort mig fortjent til den eller sad i bestyrelsen, men fordi man havde en nål, som skulle anvendes.

Mon man ikke kan konkludere, at der i O-samfundet er et stigende behov for motion og træning, og at det følgelig må være en betydningsfuld opgave at skaffe befolkningen denne mangelvare.

Som omtalt gøres der et betydeligt arbejde i så henseende gennem den frivillige idræts væsentligt konkurrenceprægede former for legemsøvelser. På landet har skytte- og gymnastikforeningerne med idrætshøjskolerne som vejledere, teknisk og ideologisk, skaffet de unge motion i flok. Her er det holdet og ikke den enkelte, man vurderer. Efter gymnastikstævnerne samles man til fælles kaffebord og sang. Motion og menighed i skøn forening. Efter sigende er det nu mere ballerne end gymnastikken og højskolesangbogen, der lokker de unge, også på landet.

Inden for militæret gives der den værnepligtige ungdom en vis, men som helhed alt for ringe fysisk træning. Skønt Forsvarets gymnastikskole er det bedste uddannelsessted for gymnastiklærere her i landet, udnyttes de her så fortrinligt uddannede gymnastiklærere for lidt. Det indkaldte mandskab får kun en ringe fysisk træning.

Så er der skolerne, der officielt har faget legemsøvelser på programmet. I realiteten drejer det sig om 2-3 ugentlige timer, reelt to til tre gange 35-40 minutter om ugen. Så ringe en dosis batter ikke meget med henblik på at give børn og unge sufficient motion. De rekreative fag trænges for tiden mere og mere i baggrunden til fordel for læsefagene, hvor den meste kundskabstilegnelse består i stopfodring med mere eller mindre betydningsløse fakta i stedet for at lære børnene selvstændig tænken og arbejdsmetode. Legemligt og åndeligt invaliderer skolerne vore børn ved at anbringe dem i en spændetrøje af dogmatisk tvang og inaktivitet.

For de ældres vedkommende er der ikke store muligheder for at få motion under kyndig vejledning. Det ville sikkert være en god forretning at oprette motionsinstitutter, hvor mennesker, der var ude over deres første ungdom, kunne få motion på en behagelig og fornøjelig måde. Det er kun de mest energiske, der kan gennemføre regelmæssig hjemmegymnastik og løbeture på gader og veje, eller som finder, at havearbejde både kan gavne haven og den, der passer den. Ved store virksomheder vil der foruden plads til børne- og bilparkering også blive stillet krav om muligheder for at få motion. På hospitalerne kunne det være de fysiurgiske afdelingers opgave at give hospitalets funktionærer denne rekreative service.

For at sikre, at motion drives på en sådan måde, at den får størst mulig sundhedsmæssig værdi, må den overvåges af personer, der har kendskab til det sunde og syge menneske. Dvs. af læger, der har indsigt i muskelarbejdets klinik. Hidtil har lægerne i en forbløffende grad ladet dette emne ligge og begrænset deres indsats til forebyggende undersøgelse af mennesker, der ønskede at dyrke idræt med det formål at skille dem fra, der kunne formodes at tage skade af at træne. Det er naturligvis både prisværdigt og lidet originalt, men såfremt motion og træning er af sundhedsmæssig værdi, var det vel værd at tage problemet op også fra et positivt synspunkt.

Ove Bøje.

GAMLE FLY

Ballonparkens autogyro flyver stadig - - - - nu og da

(Billede bringes i næste nummer).

Tidligt på sommeren holdt man flyvestævne i Linköping, og her så man lokale stjerner som »Draken«, »Lansen« og den nye Sk. 60 jet-trainer boltre sig på det voldsomste over hovederne på den talstærke tilskuer-skare, men efter en mere romantisk indstillet, halvgammel 36-årigs beskedne mening var »festens clou« flyvningen med Rolf von Bahr's ulasteligt velholdte Cierva C.30 »Rota«.

Man kom til at mindes de go'e gamle dage, da danske piloter møllede rundt herhjemme med autogyroer af samme type, — ja, måske endda med den selv samme maskine, idet de to danske maskiner kort efter besættelsens begyndelse i 1940 blev solgt til samme von Bahr. C.30 »Rota« gjorde sin entre på den danske arena i februar 1936, hvor den første ankom fra Avro-fabrikerne, der fremstillede de af spanieren Don Juan de la Cierva konstruerede maskiner. Sammen med endnu en C.30, der ankom i marts 1937, var den indkøbt til Ballonparken, der indtil da havde varetaget hærens artilleri-observationer med de efterhånden lidet hensigtsmæssige fri- og motor-balloner af R, Z og K typen, og typen fik herhjemme betegnelsen I M og nummereredes M-1 og M-2, — »M« stod for mølleplan.

Første danske autogyro-pilot blev dav. premierløjtnant Sæby, og i tiden til slutningen af 1939 blev typen grundigt gennemprøvet for at fastslå dens anvendelighed til artilleri-observation. Både ved Ballonparken og ved 5. eskadrille, hvortil den overførtes pr. 31. oktober 1938, var man særdeles tilfredse med maskinernes egenskaber, og når man, som allerede nævnt, afhændede dem til Rolf von Bahr i oktober 1940, skete det udelukkende på grund af den tyske besættelse, der satte en stopper for al dansk militærflyvning, og fordi man på den måde kunne hjælpe von Bahr, der bl. a. fløj mineeftersøgning for den svenske regering med et par C.30, men som på grund af krigen ikke kunne få sin fly-park forøget med nye maskiner fra England. Von Bahr hentede selv den ene maskine, som han fløj hjem til Sverige, medens den anden, der nogen tid forinden var blevet en del beskadiget ved et haveri, måtte tilbagelægge turen »hinsidan« nedpakket i kasser.

Autogyroen og helikopteren er ofte blevet forvekslet på grund af den karakteristiske rotor, der på begge typer har afløst det almindelige flys vinger. Medens helikopteren får både sin frem- og opdrift fra den eller de motor-drevne rotorer, er autogyroen imidlertid forsynet med en normal propeller, der sørger for maskinens fremdrift, medens rotoren, der kun skal fungere som bæreplaner og tilvejebringe den fornødne opdrift, roterer frit uden hjælp fra motorens side. Kun inden starten er rotoren koblet til

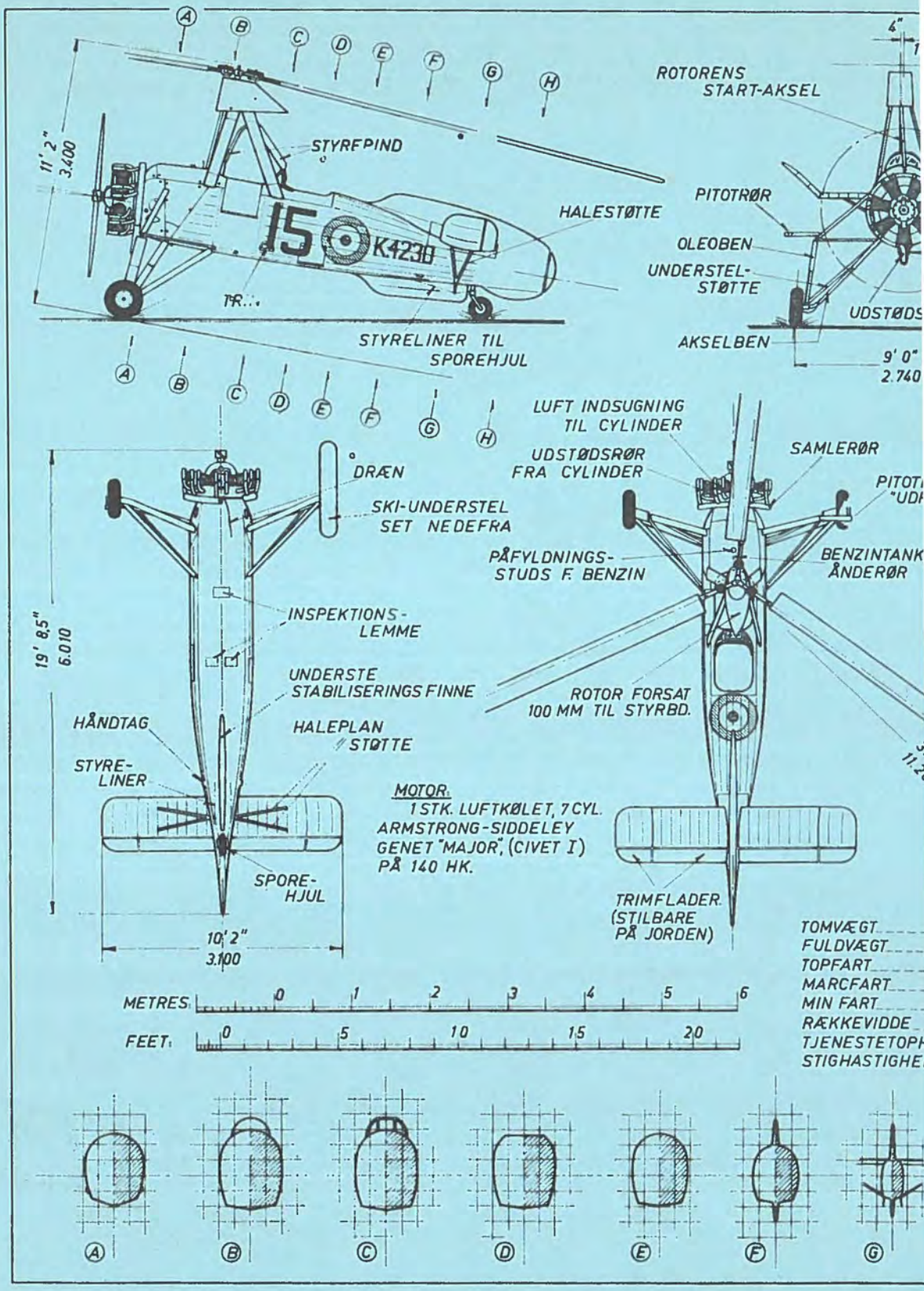
A
B
C
D
E
F
G
H
11' 2"
3.400
STYREPIND
15
K4230
HALESTØTTE
STYRELINER TIL
SPOREHJUL
ROTORENS
START-AKSEL
PITOTRØR
OLEOBEN
UNDERSTEL-
STØTTE
AKSELBEN
9' 0"
2.740
LUFT INDSUGNING
TIL CYLINDER
UDSTØDSRØR
FRA CYLINDER
SAMLERØR
DRÆN
SKI-UNDERSTEL
SET NEDEFRA
PÅFYLDNINGS-
STUDS F. BENZIN
BENZINTANK
ÅNDERØR
INSPEKTIONS-
LEMME
19' 8,5"
6.010
UNDERSTE
STABILISERINGSFINNE
ROTOR FORSAT
100 MM TIL STYRBD.
HÅNDTAG
HALEPLAN
STØTTE
STYRE-
LINER
MOTOR.
1 STK. LUFTKØLET, 7 CYL.
ARMSTRONG-SIDDELEY
GENET "MAJOR", (CIVET I)
PÅ 140 HK.
SPORE-
HJUL
TRIMFLADER.
(STILBARE
PÅ JORDEN)
10' 2"
3.100
TOMVÆGT
FULDVÆGT
TOPFART
MARCFART
MIN FART
RÆKKEVIDDE
METRES
FEET

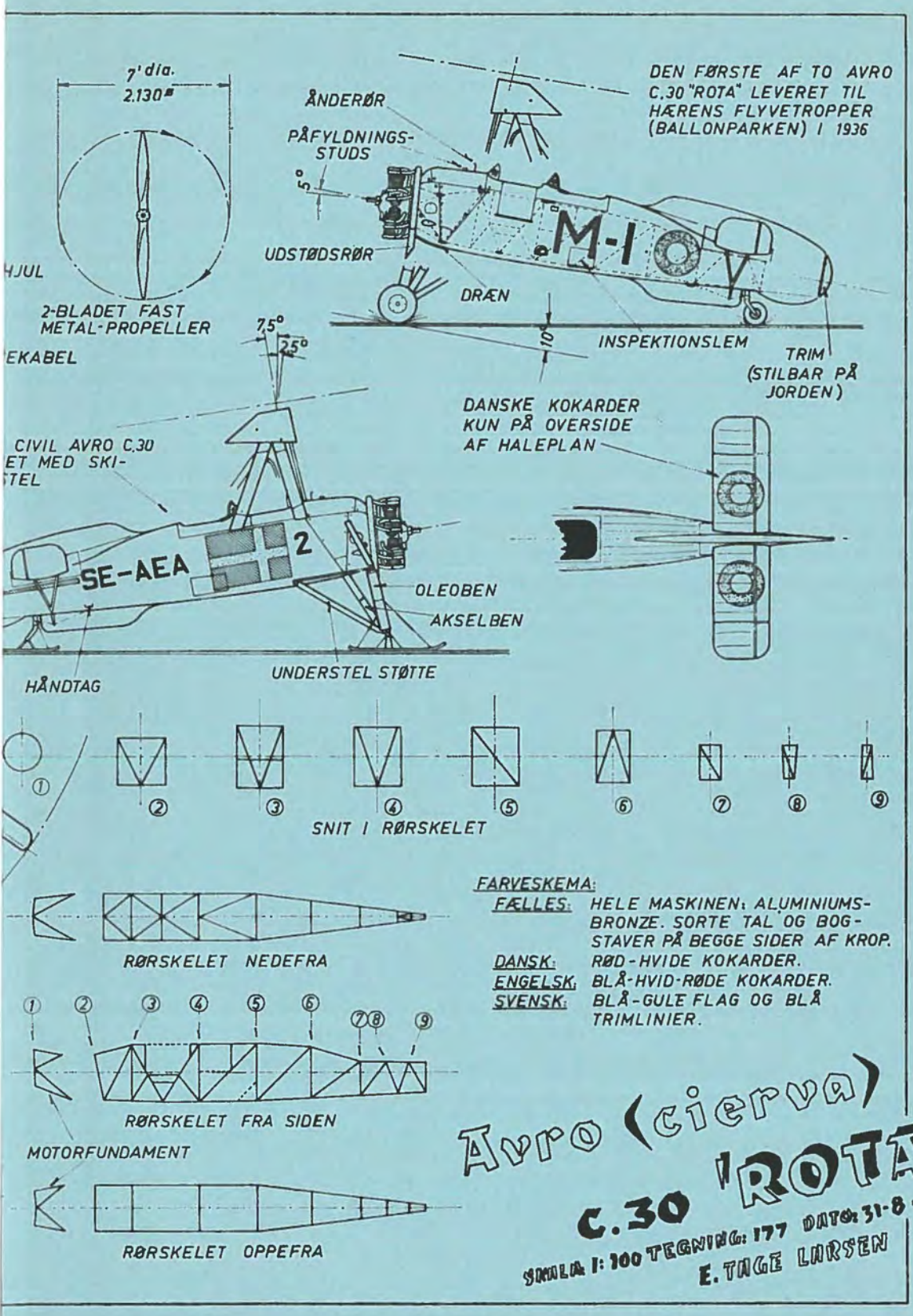
7' dia.
2.130#
HJUL
2-BLADET FAST
METAL-PROPELLER
EKABEL
ÅNDERØR
PÅFYLDNINGS-
STUDS
5°
UDSTØDSRØR
DRÆN
10°
INSPEKTIONSLEM
TRIM
(STILBAR PÅ
JORDEN)
DEN FØRSTE AF TO AVRO
C.30 "ROTA" LEVERET TIL
HÆRENS FLYVETROPPER
(BALLONPARKEN) I 1936
M-1
7,5°
2,5°
CIVIL AVRO C.30
ET MED SKI-
STEL
SE-AEA
2
OLEOBEN
AKSELBEN
HÅNDTAG
UNDERSTEL STØTTE
DANSKE KOKARDER
KUN PÅ OVERSIDE
AF HALEPLAN
①
②
③
④
⑤
⑥
⑦
⑧
⑨
SNIT I RØRSKELET
RØRSKELET NEDEFRA
RØRSKELET FRA SIDEN
MOTORFUNDAMENT
RØRSKELET OPPEFRA
FARVESKEMA:
FÆLLES: HELE MASKINEN: ALUMINIUMS-
BRONZE. SORTE TAL OG BOG-
STAVER PÅ BEGGE SIDER AF KROP.
DANSK: RØD-HVIDE KOKARDER.
ENGELSK: BLÅ-HVID-RØDE KOKARDER.
SVENSK: BLÅ-GULE FLAG OG BLÅ
TRIMLINIER.
Avro (cierva)
C.30 'ROTA'
SKALA 1:100 TEGNING: 177 DATO: 31-8-57.
E. TAGE LARSEN

maskinens motor, indtil den har opnået tilstrækkeligt stort omdrejningstal, til at den kan løfte maskinen fra jorden. Under flyvningen roterer den udelukkende ved hjælp af slipstrømmen fra propelleren og ved maskinens fremdrift. Foruden at virke som planer har rotoren under flyvning yderligere en funktion, idet den også har overtaget rollen som højderor, sideror og balanceklapper. Maskinen styres udelukkende ved, at piloten varierer rotorens hældningsretning ved hjælp af styrepinden, der, i modsætning til et normalt flys , hænger ned oppefra og er direkte fastgjort til rotoren. Styrepinden er delt op i en »gaffel«, således at maskinen kan styres fra begge cockpits. Siderorshammelen havde ingen betydning under flyvningen og virkede kun på sporehjulet, for at man kunne manøvrere maskinen på jorden. De på haleplanet anbragte »rorflader« er kun trimklapper, der kan stilles på jorden, men von Bahr fik dog på et senere tidspunkt de svenske myndigheders tilladelse til at gøre dem styrbare fra cockpit'et, hvilket havde en ganske gavnlig indflydelse under den sidste del af landingen.

C.30 var en udvikling af den tidligere C. 19, der fremstilledes i flere forskellige udgaver, idet dog kun C.19 Mk.4 blev seriebygget og udbudt til salg. C.19 var udstyret med små planer og almindelige ror, som dog havde den kedelige svaghed, at de var meget lidt effektive ved små hastigheder, og man var nået et meget betydeligt skridt videre, da den såkaldte direkte styrede autogyro så dagens lys med forsøgsmaskinen C.19 Mk.5. Denne havde ingen planer og ror, men kun et haleplan med meget markeret V-form på tipperne og små finner over og under bagkroppen. Den styredes udelukkende ved at variere rotorens hældning. Serie-versionen af denne type kaldtes C.30, og den første maskine af typen fløj i 1933. C. 30 er uden tvivl en af de mest benyttede og gennemprøvede autogyroer, der er fremstillet, og foruden at være leveret til flere RAF afdelinger er den solgt til andre landes luftvåben, — bl. a. altså det danske, samt til mange civile købere. Også det engelske politi har med held haft »Rota'er« i brug til trafik-regulering fra luften ved store arrangementer, der kunne forventes at ville samle motorkørende i stort tal, ligesom det engelske postvæsen en overgang foretog forsøg med at flyve posten direkte ind til Londons centrum med en C.30. En enkelt C.30 leveredes i januar 1935 forsynet med to pontoner, og flere maskiner har benyttet et udskifteligt ski-understel sideløbende med det normale hjul-sæt.

I modsætning til helikopteren kan autogyroen ikke starte lodret. Starten foregår ved, at man langsomt via en lamel-kobling lader motoren trække rotoren i gang, indtil den går ca. 200 omdr./min., hvorefter man kobler motoren fra og giver maskinen fuld gas fremefter. Maskinen letter efter et tilløb, der varierer en del afhængigt af pladsens beskaffenhed, maskinens startvægt og vindens hastighed. Von Bahr har i en vindstyrke på 40 km/t startet en C.30 på nøjagtig 90 cm, medens startstrækningen under meget ugunstige forhold kan komme op på 75—100 m. Den normale startstrækning ligger mellem 20 og 40 meter, medens landingsafløbet sjældent overstiger ca. 50 cm. Senere typer, bl. a. Cierva C.40, var indrettet for såkaldt springende start og kunne starte bogstaveligt talt lodret.

Cierva C.30 var udstyret med en 140 hk 7-cyl. luftkølet Armstrong-Siddeley »Genet Major« motor, med hvilken maskinen fik følgende data og ydelser:

Rotordiameter 11,28 m.
Længde 6,01 m.
Højde 3,20 m.
Tomvægt 570 kg.
Fuldvægt 860 kg.
Tophøjde 2.445 m.
Range 525 km.
Topfart 175 km/t.
Marchfart 155 km/t.
Min. vandr. fart 20 km/t.
Stighastighed 213 m/min. *e.t.l.*

Foto KONKURRENCE

I den for året 1963 ved Flyvematerielkommandoens foranstaltning afholdte fotokonkurrence om »Årets bedste billede 1963« udvalgte en bedømmelseskomite 6, fremstillet af efternævnte deltagere:

KN (R) A. Teisen, FMK
OFR (S) F. Deleuran, FMK (2)
Fru R. Ljungberg, FMK (2)
MG 593756 Jens Sørensen, Flyvestation Værløse

Ved slutbedømmelsen udpegede komiteen MG 593756 Jens Sørensen's billede til præmiering. Præmietageren har fået overrakt et barometer indlagt i en propel, som var udsat af Ilford Foto A/S.

I 1964 vil en tilsvarende konkurrence blive afholdt med mulighed for præmie til vinderbilledet. Reglerne for deltagelse er følgende:

(a) Konkurrencen er åben for alle interesserede, civilt som militært ansatte i Flyvevåbnet.

(b) Indsendte billeder skal have et mindstemål på 16×20 cm eller et flademål svarende hertil og bør ikke overskride 30×40 cm med karton.

(c) Billederne må ikke signeres, men skal på bagsiden være forsynet med en kuvert, indeholdende deltagerens navn og adresse. Billederne skal være forsynet med data for optagelsen samt kameraformat eller type.

(d) Billederne må ikke have været i andre konkurrencer.

(e) Vinderen må være villig til at udlåne billedet til reproduktion i blade og tidsskrifter med tilknytning til Flyvevåbnet.

(f) Emnet for konkurrencen 1964 er: »Søndagsmennesket«.

(g) Konkurrencebilleder kan indsendes i november, senest 1. december 1964 til FMK, fotosektionen, Flyvestation Værløse.

(h) FMK sammensætter en komite, der bedømmer de indsendte billeder.

C. W. S. Svineslagterier A/S
HERNING OG SKJERN

Tidligere chef for fotoeskadrillen, major J. Michaelsen, Flyvertaktisk Kommando, behandler i denne artikel luftrekognoscering i flyvevåbnet — vel nok en af de sider af flyvevåbnets virksomhed, der er mindst kendt af folk uden for fotoeskadrillen eller fototjenesten.

I »Lærebog for Hærens menige« er Rytteriet blevet omtalt som »Hærens øjne«. Et flyvevåben har sine specialtrænede »øjne« i rekognosceringseskadriller.

Krigshistorien viser, at en chef uden »fremskudte øjne« er dårligt stillet. Han kan ikke lede sine styrker effektivt i »tid og rum«, når han ikke kender fjendens bevægelser og dermed de hensigter, som ofte vil kunne udledes af hans bevægelser. En chef må derfor råde over informationer, som kan danne grundlag for en vurdering af *hvor* og *hvornår*, han skal slå til. Dette princip gælder for både »land-«, »sø-« og »luft-chefer«.

Visuel luftrekognoscering — eller visuel »recce« som sætteren i bladtrykkeriet sikkert vil foretrække — er altid blevet øvet under uddannelsen og træningen af militærpiloter igennem tiderne. Visuel recce har været — og vil helt naturligt altid være — en vigtig sekundær opgave for en pilot, uanset karakteren af hans primære mission.

I 1955 blev det besluttet at oprette en særlig enhed i Flyvevåbnet, hvor den primære opgave skulle være at udføre recce ved hjælp af fotografering fra luften. Nogle år efter blev denne enhed udrustet med fly af typen RF-84F. Senere knyttedes et mobilt »PID« — »Photographic Intelligence Detachment« — udstyret med moderne

fremkalder-, kopierings- og fototydningsmateriel til enheden.

Luftrekognoscering inddeles — afhængigt af den anvendte teknik og taktik — i forskellige grupper. I Flyvevåbnet taler vi i dag om tre former for recce:

— »Visuel Recce«,
— »Fighter Recce« og
— »Photo Recce«.

»Visuel Recce« kan udføres af enhver pilot med større eller mindre nøjagtighed, og uden hensyn til om flyet er udrustet med fotoudstyr.

»Fighter Recce« er i korthed en visuel recce med foto-konfirmation. Der lægges vægt på pilotens observationer — han må derfor være specialuddannet, — og filmen med evt. billeder vil gennem fototyderens (PI-»Photo Interpreter«) finkæmning bekræfte, afkræfte eller supplere pilotens observationer. Fotograferingen vil normalt være skråfotografering (»oblique«), og målestoksforholdet vil være det størst mulige. Det skal bemærkes, at skråoptagelser ikke er velegnede som grundlag for måle-arbejde.

Ved »Photo Recce« lægges der hovedsageligt vægt på billedmaterialet og følgelig mindre vægt på pilotens »øjne«. Pilotens primære opgave er at flyve så nøjagtigt som muligt (højde og hastighed) og i overensstemmelse med de omfattende beregninger, som er foretaget på jorden før flyvningen. Disse beregninger gælder bl. a. flyvehøjde og -hastighed, områdedækning og tidsinterval imellem billedoptagelserne. Fotograferingen omfatter såvel lodret- som skråfotografering, og fototyderens studie- og målearbejde på fotografierne danner grundlag for udarbejdelsen af den detaillerede »Immediate Report« (IR).

Vertical Pin Point (Photo Recce) af Christiansborg og nærmeste omegn.

Inddelingen af recce i de tre nævnte hovedgrupper er ikke helt logisk, og der er heller ikke international enighed om den. Det ville være logisk og mere forståeligt at lade »Visuel Recce« omfatte *al* recce udført med fly, som ikke er udrustet med fotoudstyr. »Photo Recce« ville derefter logisk omfatte *al* recce udført med fotoudstyrede fly.

Det fotoudstyr, som oprindeligt var i RF-84F flyene, var hovedsageligt beregnet til fotografering fra mellem- og større højder.

RF-84F Thunderflash

Udstyret var ikke tilstrækkeligt »hurtigt« til at give skarpe optagelser fra lav højde med stor flyvehastighed. Fotoudstyret er derfor senere blevet suppleret med specielle cameraer til fotografering fra lav højde. Piloten kan fra cockpittet regulere cameraernes blænde-åbning samt filmens hastighed, dvs. antal billeder pr. sekund, og dermed lukkerhastigheden.

En vigtig del af recce-enhedens arbejde foregår i fotolaboratoriet. Erfarne fotolaboranter udfører her et arbejde, hvor kravene er hurtighed og kvalitet. Sådanne krav til filmfremkaldning og billedproduktion kan kun honoreres samtidigt af meget professionelle folk.

Et par af »low-level« recce-pilotens problemer skal omtales:

— Piloten skal straks efter passage af et mål genoptage navigationen i lav højde og med stor hastighed imod det næste mål. Samtidig skal han »fremkalde sin nethinde« for at kunne notere vigtige enkeltheder på sit knæbræt til den »Inflight Report«, som han senere skal sende pr. radio.

— Han skal under passage af målet »scanne« hele målområdet visuelt og samtidigt styre flyet således, at fotodækningen bliver den bedst mulige, — dvs. således at de fast installerede cameraer rettes imod vigtige dele af målområdet.

Der stilles således store krav til recce-pilotens manuelle flyvefærdigheder samt til hans evne til at »se og huske«. Sidstnævnte er nødvendigt for at kunne afgive en nøjagtig »Inflight Report« samt for at sikre et propert resultat af missionen, dersom fil-

»Low-Level-Recce« piloten har afsløret et brobygningsarbejde

men evt. ikke kan anvendes (camerafejl etc.)

Pilotens evne til at »se og huske« trænes på jorden ved i et lysbilledapparat at vise piloten billeder af forskellige mål. Det enkelte billede vises kun et øjeblik, hvorefter piloten skal skrive en »Visual Report«. Under flyvetræningen trænes pilotens »se-og-huske-evne« på den måde, at piloten efter landing fra en mission skriver en »Visual Report«. Når filmen fra pågældende mission er fremkaldt, bliver pilotens rapport »rettet« af en fototyder, som studerer filmen. Derefter gennemgår pilot og fototyder sammen filmen, — og så kan diskussionen om »karakteren« begynde!

RF-84F er udstyret med en »Wire-recorder«, hvorpå piloten kan indtale sine observationer efter passage af målet. På træningsmissioner skal piloten efter landing først afgive sin visuelle rapport, før han får lov til at høre sig selv på »recorder«-afspilningsapparatet.

Fototyderens arbejdsprocedurer under tydningen af film og billeder er et kapitel for sig, og vi har dygtige fototydere, som vil kunne skrive en interessant artikel herom. Her skal kun nævnes, at den »taktiske tydning« hovedsageligt udføres på negativfilmen, og at resultaterne fra denne tydning — som tidligere omtalt — anvendes som bekræftelse på (muligvis afkræftelse af —!) og evt. supplement af pilotens visuelle rapport. Billedproduktion og billed-tydning vil være meget begrænset.

I fredstid er recce-enheden pålagt særlige opgaver, som til tider medfører en omfattende billedproduktion. Som eksempel kan nævnes kortlægningen af Flyvevåbnets skydeområder.

Recce-enhederne indenfor NATO's centralregion prøver kræfter en gang om året under den såkaldte »Royal-Flush«-konkurrence. Nordregionens recce-enheder har haft lejlighed til at afvikle den »nordiske« recce-konkurrence (øvelse »Full Steam«) under samtidig deltagelse i »Royal-Flush«. Man kan diskutere form og regler for af-

Mod-lys foto af vogne og materiel, som korrekt er placeret i »skygge«.

vikling af sådanne internationale konkurrencer.

»Royal-Flush« er en slags »Recce-Olympiade«, og ligesom ved den »rigtige« olympiade kan nationalstolthed og varierende »sports«-opfattelser føre til ensidig og lang specialtræning og »doping« af udvalgte besætninger. Stort set giver »Royal-Flush« dog et rimeligt indtryk af standarden indenfor recce-enhederne.

Ved konkurrencen bliver der lagt vægt på hurtighed, nøjagtighed og kvalitet, — med de rimelige hensyn til flyvesikkerheden, som naturligvis må tages under en øvelse. Piloten og fototyderne (sidstnævnte fungerer i dobbeltrollen som assisterende »mission-planners«) skal planlægge en mission — omfattende 3 mål — indenfor en nærmere fastsat tid. Under flyvningen skal piloten overholde den beregnede flyvetid nøjagtigt (baseret på en gennemsnitshastighed af f. eks. 420 kts). Når piloten har afgivet sin »Inflight Report« (tidsbegrænset), er flyteknikere, fototeknikere, fotolaboranter og fototydere i »starthullerne«, når piloten stopper flyet lige ved indgangen til PID. Nøjagtige rapporter og kvalitetsbilleder skal være færdige ca. 15 min. efter, at piloten har stoppet motoren.

Et besøg i ESK 729's eskadrillebygning vil give læseren et indtryk af vor standard i det internationale samarbejde.

Fremtidsplaner? — Den almindelige tek-

niske udvikling — og teknikkens bestræbelser på at kunne »leve op« til selv de livligste fantasier — omfatter også udstyr til brug i recce-enheder. Efter min mening bør vi ikke gå ind for »hvad-som-helst« af tekniske nyheder. Dette er ikke en bagstræberisk opfattelse. Erfaringer viser, at man bør undgå komplicerede tekniske vidundere, dersom den enkle teknik tilfredsstiller de operative krav.

I udlandet taler man om montering af et fjernsynscamera i recce-fly, hvorefter billedet af målområdet kan overføres direkte til brugeren. Derfra er springet til de ubemandede recce-satelliter ikke stort.

Vi har godt udstyr til løsning af *vore* opgaver indenfor den taktiske recognoscering. Udstyret — og dermed resultatet af missionen — kan forbedres ved anskaffelse af automatisk blænde-indstilling på cameraerne og af et simpelt fremkalder-udstyr i flyet (»in-flight processing equipment«). Begge dele er indenfor rækkevidde.

J. Michaelsen.

For ædel Pörst

P. WEILE & SØN

LEVERANDØR TIL DET KGL. DANSKE HOF
VINHANDLERE SIDEN 1822
AALBORG

RADIO LAN PARTS A/S

SKT. KNUDSVEJ 13
KBHVN. V.

TELEFON:
HILDA 31 11

RADIO - RADAR - TV

Elektrotekniske artikler en gros

Den Sjællandske Bondestands Sparekasse

FLYVESTATION VÆRLØSE

åbent hver torsdag kl. 11,30-13
samt på lønudbetalingsdage kl. 10-15

Husk skatten går ned, - når De sparer op. Tal med os om en »Spar-i-skat-konto«

Hans Kofoed

Danske militærfly gennem 50 år — 1912-1962

Kr. 11,75

Marinens, hærens og flyvevåbnets fly-typer er her omhyggelig beskrevet. Et fond af viden, ikke let at optage andetsteds.

Fås hos enhver boghandler.

FLYVS FORLAG

Vesterbrogade 60, mezz.
København V

OFO- ORIENTERING ✯ ✯ ✯

Bestyrelsesmøde afholdtes den 29. juni 1964 på FSN Vedbæk.

Flyvertillægsordningen.

Før den videre udvikling kan fastlægges må den — blandt organisationens berørte medlemmer — igangværende afstemning sluttes af og gøres op. Sagsbehandleren ventede dette tilendebragt før næste bestyrelsesmøde.

Fra et medlem var indkommet en skrivelse sagen vedrørende. Det blev af flere årsager vedtaget at sende særskilt svar.

Uniformssagen.

Det under Flyverkommandoen arbejdende udvalg har afholdt 2 møder i juni. Arbejdet er ikke afsluttet, men der er nu en overvejende sandsynlighed for, at den uniform, der skal erstatte den nuværende stationsuniform, og til en vis grad tjenesteuniformen, vil blive løsere af snit, uden bælte, afskåret revers og med indvendige sidelommer. Forskellige »Test-jakker« syet af FMI blev forevist. En model som ovenfor beskrevet er i arbejde.

Også 2 dolktyper blev forelagt. Begge var noget bastante, og udvalget havde da også afgjort, at sådan skulle det fremtidige sidevåben ikke se ud. Tegning af en dolk, der ligner officersdolken af 1870, er i gang.

Flyverkommandoen har ultimo juli meddelt organisationen, at forslag til ny uniform for iklædt personel er fremsendt til Forsvarsministeriet. For selvbeklædere vil endelig afgørelse først træffes efter forhandling med organisationerne.

Låneordningen.

A/S Folkebanken havde telefonisk meddelt organisationen, at den gennemførte generelle kreditstramning uheldigvis måtte få indflydelse på lånebetingelserne. Nærmere herom ville tilgå snarest. Dateret 13. juli har OFO sekretariat skrevet til lokalafdelingerne om nævnte kreditstramning. Alle medlemmer skulle have modtaget kopi til orientering.

Næstformand.

Da næstformanden tjenstligt vil opholde sig i USA til ultimo december 1964, besluttede bestyrelsen at pålægge Oberstløjtnant B. E. Amled at varetage pligterne som fungerende næstformand. I samme periode indtræder Major N. Å. M. Elmelund i bestyrelsen. I perioden 1. august 1964 til 1. februar 1965 indtræder Major B. R. Kjeldsholm i bestyrelsen i stedet for Oberst K. W. Hansen, der ligeledes tjenstligt vil opholde sig i USA.

Næste møde

afholdes i Vedbæk den 31. august 1964.

BEMÆRK!

7. sept.—19. sept. 1964 er sekretariatet lukket på grund af ferie, men henvendelse kan i nævnte periode rettes til OFO-sekretær MJ V. K. H. Eggers (01) 97 18 11.

A. Schack Eriksen

Autoglarmester

AUTO-RUDER

Studiestræde 48

Telefon BYen 8344 - 7277 - 8345

FRIBEFORDRING

og delvis fribefordring af daglønnet personel...

For nogen tid siden blev spørgsmålet om soldaters frirejser behandlet i flere af landets dagblade.

Den aktuelle anledning var, at soldater i en række tilfælde var ikendt kortere arreststraffe for dokumentfalsk og for overtrædelse af bestemmelserne for 5 kr.-rejser.

De pågældende soldater havde — i strid med bestemmelserne — købt eller fået rekvisitioner på 5 kr.-billetter fra kammerater, der ikke selv benyttede billetterne, enten fordi deres hjem har ligget i nærheden af garnisonen, eller fordi de har kunnet komme hjem på anden måde end med de offentlige transportmidler.

For at kunne benytte disse allerede udfyldte rekvisitioner måtte soldaterne rette bestemmelsessted og stamnummer — deraf straffene for dokumentfalsk.

Det er ikke hensigten med de følgende bemærkninger at kommentere disse straffesager eller dagbladenes omtale heraf.

Det forhold, at et betragteligt antal værnepligtige har ladet sig friste til de nævnte ulovligheder, kan imidlertid give anledning til visse betragtninger over de gældende befordringsbestemmelser i almindelighed.

Er disse bestemmelser hensigtsmæssige, og giver de den værnepligtige rimelige muligheder for at besøge hjem og familie, når han ønsker det, og når tjenesten giver mulighed herfor?

De nugældende bestemmelser, der indførtes i 1960, indeholder sammenlignet med tidligere ordninger, den forbedring, at enhver soldat nu een gang om måneden kan rejse til sit hjem formedelst 5 kroner, uanset rejselængden.

Alligevel er der adskillige værnepligtige, der ikke finder bestemmelserne fuldt retfærdige, og det må da også indrømmes, at nogle værnepligtige stilles økonomisk ringere end andre på grund af større rejseudgifter.

Det er af flere årsager ikke muligt at placere alle værnepligtige i nærheden af hjemstedet.

Soldater, der har hjemmet langt fra tjenestestedet, skal måske ofre en ugeløn eller mere for at komme hjem, medens andre mere heldigt stillede kammerater kan nøjes med at betale få kroner og tilmed få den ekstra fordel at kunne være i hjemmet længere tid på grund af kortere rejse.

Fjerntboende soldater vil derfor som regel ikke af soldaterlønnen alene kunne betale billetten til hjemmet hver gang, de har orlov, når udgifter til småfornødenheder også skal klares af samme løn.

Ønsker de alligevel at rejse hjem, hver gang de har den fornødne frihed dertil — hvilket hovedparten af de værnepligtige gør — må de have tilskud hjemmefra eller bruge af egne sparepenge.

Har de ikke denne mulighed — ja, så fristes nogle, som forannævnt, til en ulovlig omgåelse af bestemmelserne, medens andre ved et nedværdigende blafferi på landeve-

jene søger at komme hjem på en billigere måde.

Selv om der måske kan herske tvivl om det tilladelige i soldaters blafferi, kan der næppe være uenighed om, at det er en uheldig udvej at benytte. Fra et sikkerhedsmæssigt synspunkt må blafferiet — i det omfang, det har i dag — betragtes som højst uheldigt.

Samtidig løber soldaten, der blaffer, altid en risiko for ikke at nå rettidigt tilbage.

Må det end erkendes, at bestemmelserne om fribefordring og delvis fribefordring foreligger i en ganske klar og lettilgængelig form, der ikke kan give anledning til mange fortolkningsmæssige tvivlsspørgsmål, så yder de dog et væsentligt bidrag til det administrative arbejde, navnlig på underafdelingsniveau.

Udfærdigelse af rekvisitioner på orlovsbilletter, udfyldelse af rekvisitioner på 5 kr.-billetter m. v. tager en betragtelig del af kommandobefalingsmandens tid.

Selv om den eksisterende ordning vel nok må siges at give de værnepligtige ret rimelige rejsemuligheder, så giver den dog ikke helt samme vilkår for alle, der er henvist til at følge den.

Dette sammenholdt med den ret omfattende administration, ordningen medfører, gør efter min opfattelse en ændring af bestemmelserne ønskelig.

Med mellemrum fremkommer der forslag om forhøjelse af soldaterlønnen, og på et eller andet tidspunkt må de fortsatte pris- og lønstigninger i den øvrige del af samfundet vel også gøre en regulering af de værnepligtiges løn påkrævet.

Mon det da ikke burde tages under overvejelse at give et sådant løntillæg i form af udvidet mulighed for fri befordring med de offentlige befordringsmidler — eller i bedste fald fri befordring hver gang rejse foretages.

Der vil kunne rejses indvendinger mod en ordning med fri rejse i alle tilfælde, men vil det egentlig være et urimeligt gode at give den værnepligtige i en periode, hvor der i øvrigt stilles uvante og ofte store krav til ham?

En ordning, efter hvilken den værnepligtige hver gang han rejser, enten vederlagsfrit eller for et beskedent beløb kan få en militærbillet, vil fjerne de fleste af ulemperne ved den nugældende ordning og medføre besparelser gennem stærkt forenklet administration.

Kan ordningen så følges af et forbud mod blafferi på vejene, vil det kun være et yderligere plus.

G. E. Andersen,
Major.

Ballerup Blomsterforretning
Telf. 97 00 68 . Stationsvej 26

Meddelelser fra organisationen!

Organisationens afdelinger og enkelte medlemmer anmodes om i tilfælde, hvor rejste sager eventuelt løses uden bestyrelsens medvirken, straks at underrette sekretariatet herom.

Husk:
Adresseforandringer (såvel private som tjenstlige) meddeles til:

OFO Sekretariat, Flyvestation Vedbæk, Vedbæk, (01) 89 05 01 Lokal 47.

Organisationens forretningsfører:
Fru J. E. Nielsen.

Kontortid:
Mandag — Onsdag — Fredag
0900—1500.

Vi har modtaget

Til redaktionen af bladet Flyvevåbnet.
Hr. redaktør.
Vil De optage dette i bladet Flyvevåbnet?

De små Guldmedaljer.

Vi hører og læser tit om vor tids helte. Nogle er store, og nogle er små. Men fælles for dem alle er, at de har fået et klap på skulderen her i livet. Det er den slags ting, der får et menneske til at føle livets værdi. Man har løst en opgave lidt ud over det almindelige, og det er blevet bemærket med behørig omtale. Ih, hvor det varmer!

Men hvad med alle de andre, der dag ud og dag ind gør alt, hvad de formår, for at løse deres opgaver? Mange, ja de fleste, går gennem livet i ubemærkethed. Man er klar over deres eksistens, når de ikke er der, men lægger knapt mærke til dem, når de er der.

Et godt eksempel på den slags mennesker finder man i det tekniske personel ved de forskellige Stationsflights på vore Flyvestationer. Ud over at passe egne fly skal de også vise Flyvestationernes ansigt udadtil overfor besøgende fly. Både udenlandske fly og fly fra andre danske Flyvestationer kommer her og modtager en første klasses service.

Det er dejligt at se den hjælpsomhed, hvormed disse mennesker gør det helt utrolige for, at netop deres Flyvestation får et godt ry på sig. Skønt ofte underbemandet i de travle tider, sørger de for, at alle får den fineste service.

Men hvem ænser dette? Nogle få lægger måske mærke til det, men de fleste af os nøjes med at konstatere, at det hele går uden vanskeligheder. Nu er det ikke alle, der kan se bag kulisserne og se vanskelighederne, men netop derfor må disse mennesker engang imellem høre og se, at der lægges mærke til dem.

De får ingen guldmedalje for deres indsats, men der kunne måske en dag gives en tavle, der kunne hænges op, med indskriften: »1. præmie som gæste-station 1964« eller noget lignende. Det ville koste meget lidt, men give store renter.

F. Carstensen.
FMK A/afd.

Motorflyvehaandbogen 1-5
kr. 58,00

Få alt at vide om det moderne privatfly, hvordan man flyver, vejr og flyvning, samt sikkerhedsbestemmelser, eftersyn.

Hefte 1 er udkommet. Subskriptionen er bindende.

Køb hos *Deres* boghandler

Knud Rasmussens Eftf.
Boghandel
Vesterbrogade 60, V. HI 2055

TT
SERIGRAFI

Charlottenlundvej 16
Charlottenlund
Telefon HEllerup 7448

FLYVEVÅBNET

10. ÅRGANG

Nr. 8 **1964**

DECCA NAVIGATOR A/S

KALVEBOD BRYGGE 20 KØBENHAVN V

Den Sjællandske Bondestands Sparekasse

FLYVESTATION VÆRLØSE

åbent hver torsdag kl. 11,30-13
samt på lønudbetalingsdage kl. 10-15

Husk skatten går ned, - når De sparer op. Tal med os om en »Spar-i-skat-konto«

Meddelelser fra organisationen!

Organisationens afdelinger og enkelte medlemmer anmodes om i tilfælde, hvor rejste sager eventuelt løses uden bestyrelsens medvirken, straks at underrette sekretariatet herom.

Husk:
Adresseforandringer (såvel private som tjenstlige) meddeles til:

OFO Sekretariat, Flyvestation Vedbæk, Vedbæk, (01) 89 05 01 Lokal 47.

Organisationens forretningsfører:
Fru J. E. Nielsen.

Kontortid:
Mandag — Onsdag — Fredag
0900—1500.

Flyvevåbnet

NR. 8 1964

Udgivet af
ORGANISATIONEN AF
FLYVEVÅBNETS OFFICERER

INDHOLDSFORTEGNELSE

— Leder
— Sagt i folketinget om forsvaret
— Kunsten at beholde folk
— Vesttysklands militære flystyrker
— OFO orientering
— Bogkronik

De synspunkter, der fremsættes i tidsskriftet, repræsenterer ikke nødvendigvis redaktionens — endsige organisationens — anskuelser og meninger. men står for forfatterens egen regning.

Gengivelse af tidsskriftets indhold må ikke finde sted uden kildeangivelse.

Ansvarshavende redaktør:
Major A. H. Dolleris, Træningskommandoen.

For at skabe størst mulig ro om fordelingen, bedes privatadresser så vidt muligt benyttet.

Adresseforandringer o. l. samt reklamationer over uregelmæssigheder vedrørende tilsendelsen anmeldes til OFO-sekretariat, Flyvestation Vedbæk, (01) 89 05 01, lokal 47.

Redaktionen af dette nr. er afsluttet 10. sept.

Trykt i
Herlev Bogtrykkeri . 94 19 06
(S. Valbjørn)

Folketingsvalget - og de givne løfter!

Begrebet »valgflæsk« er ikke ukendt i noget land — ejheller i Danmark. Det kan vel defineres som: Løfter, der gives af de politiske partier for at lokke stemmer til, og som derefter glemmes, når valget er overstået, fordi der så atter er lang tid til næste valg.

I den seneste tid har de politiske partier i valgprogrammer og -erklæringer, manifester eller hvad nu ellers de forskellige udtalelser kaldes, samt på politiske møder af næsten enhver art udtalt sig til gunst for en rimelig og nødvendig a'jourføring af tjenestemandslønningerne ved lønforhandlingerne i foråret 1965.

Blandt tjenestemænd modtages sådanne tilkendegivelser naturligvis med glæde, men også — og måske i rigere mål — med forståelig skepsis.

Alt for ofte har man i de forløbne år set og hørt politikere udtale sig om tjenestemændene og deres stilling i samfundet, og ofte har man fra organisationernes side beroligende sagt til medlemmerne, at indstillingen fra regeringen gennem de første, indledende forhandlinger havde afsløret megen sympati og forståelse for tjenestemændenes veldokumenterede krav — men, ligesåofte har det været nødvendigt for de samme organisationer, når forhandlingerne var tilendebragt, at meddele medlemmerne, at det kun var politisk muligt at opfylde en mindre — man fristes næsten til at sige ubetydelig — del af de stillede krav.

Fra tjenestemandsside må man derfor med spænding imødese, om der i foråret 1965 atter bliver tale om gennemførelse af ensidige afsavn fra tjenestemændene af hensyn til samfundets tarv, eller om de

gyldne løfter fra før valget for en gangs skyld huskes og holdes.

Alle de politiske partier er, såvidt det kan konstateres, gået ind for en fortsættelse af det efterhånden hævdvundne princip, at de forhandlingsberettigede organisationer fremsætter deres krav, som derefter forhandles mellem styrelserne og organisationerne for slutteligt at ende som lovforslag. Med de seneste erfaringer for prisudvikling in mente bør man nok fra organisationernes side være forsigtige og kun gå med til aftaler af kortere gyldighedsperiode. Erfaringerne viser jo, at niveauerne forandres så hurtigt, at der ved udløb af langtidsaftaler fra tjenestemandsorganisationerne rejses krav om så store reguleringssummer, at det er tvivlsomt, om den siddende finansminister kan skaffe politisk rygdækning for at honorere kravene. Ingen vil vel heller modsige, at det er urimeligt, at tjenestemændene skal vente i årevis på at få dækning for forlængst stedfundne prisstigninger.

Det er i denne forbindelse vel værd at erindre sig, at tjenestemændene i øjeblikket har et velbegrundet krav på 55—60 overenskomstreguleringsportioner. Så kan den enkelte jo selv regne ud, hvad staten skylder ham.

Lad os derfor alle — efter folketingsvalget — holde de politiske partier til ilden, så de opfylder vore berettigede krav og deres egne — før valget — afgivne løfter og ikke lader dem blive »valgflæsk«.

Sagt i Folketinget om forsvaret . . .

Under behandling af lovforslaget om arbejdsmarkedets tillægspension kom man, naturligvis fristes man til at sige, også ind på spørgsmålet: »Hvad med de stakkels tjenestemænd?«

Først sagde Erik A. Jensen (SF) bl. a.:

»Forholdet er jo det, at medens man i 1946 efter den dengang givne lønningslov regnede med, at tjenestemændene gennem de såkaldte tjenestemandsgoder oppebar ca. 20 pct. goder, som ganske simpelt skulle udgøre forskellen mellem pengelønnen på det private arbejdsmarked og lønnen i offentlig tjeneste, så opgøres disse goder i tjenestemandskredse til i dag at udgøre 5-6 pct., uden at denne nedgang i sikkerheden er blevet kompenseret over pengelønnen. Det er klart, at noget sådant må give anledning til overvejelser om, hvorvidt man ved at gennemføre lov om tillægspension til arbejdsmarkedets parter bringer forstyrrelse og ligefrem devaluering ind i aftalerne mellem stat og kommuner og disses tjenestemænd.

Tjenestemændene er jo ikke ukendt med at måtte tage, hvad man byder dem. Jeg skal blot nævne en sådan ting, som da man

gik over til at give også tjenestemænd folkepension med mindstebeløbet. Her gjorde man det, at man for tjenestemænd, som blev pensioneret efter den gamle 1946-lov, ganske simpelt trak det beløb, som folkepensionen udgjorde, ud af tjenestemandens stats- eller kommunepension. Herved fik han altså ikke folkepension; han følte sig ganske simpelt snydt, han fandt, at han skulle betale uden at have nogen rettigheder.

På denne baggrund er det da helt forståeligt, at forskellige tjenestemandsblade nu ved nytårstid i deres ledende artikler har nedfældet bemærkninger, som netop skal tjene det formål at rette en advarende pegefinger mod regering og folketing som en opfordring om nu ved det foreliggende lovforslag ikke at forringe tjenestemændenes status.«

Arbejdsministeren, Erling Kristian Dinesen, tilføjede:

»Tjenestemændenes problemer har været stærkt fremme i den offentlige debat, i dagspressen, og det er naturligt, at disse problemer også er draget frem under diskussionen her i folketinget i dag. Jeg tror, det er almindelig bekendt, at spørgsmålet om at tilpasse såvel den fulde folkepension som en tillægspension til tjenestemandspensionen rummer meget betydelige tekniske vanskeligheder, ikke mindst efter at man for alvor har taget spørgsmålet op om at yde fuld folkepension til tjenestemændene. Spørgsmålet om tjenestemændenes stilling er, som det fremgår dels af kommissionens betænkning, og dels af min fremsættelsestale, blevet behandlet meget grundigt. Man har givet udtryk for den opfattelse, at tjenestemændene ikke på forhånd kan anses for udelukket fra deltagelse i tillægspensionsordningen. Jeg sagde allerede i min fremsættelsestale, at regeringen er enig i dette principielle standpunkt, men jeg gav ligeledes udtryk for, at regeringen var enig med tillægspensionsudvalget, når dette ikke fandt uden videre at kunne medtage tjenestemændene i ordningen og foreslog, at dette spørgsmål måtte finde sin afgørelse i forbindelse med de allerede iværksatte overvejelser i det udvalg, som finansministeren har nedsat til at overveje og nærmere belyse de problemer, gennemførelsen af en almindelig folkepension vil rejse for statstjenestemændene og andre tjenestemænd. Jeg er stadig af den opfattelse, at det er den rigtige vej at gå, og det er også mig bekendt, at tjenestemandsorganisationerne er indforstået med, at sagen behandles på denne måde.

Det ærede medlem hr. Erik A. Jensen kom også ind på spørgsmålet, idet han meget stærkt understregede, at tjenestemændenes stilling ikke måtte forringes, bl. a. fordi deres pension jo er en del af de vilkår, de arbejder under. Jeg mener, det er et ganske tilsvarende synspunkt, som regeringen og som jeg i min fremsættelsestale har givet udtryk for. Vi er helt enige i, at gennemførelsen af en tillægspensionsordning ikke må medføre, at tjenestemændenes stilling reduceres, hverken økonomisk eller socialt, så der bliver tale om en økonomisk eller social deklassering af tjenestemændene af den grund.

Jeg er derimod ikke helt enig i det synspunkt, som blev fremført, at det ville være naturligt allerede nu at få en afklaring af disse problemer. Jeg tror, at hverken tjenestemændene eller tjenestemændenes repræsentanter ville være enige heri, men at de derimod vil vente og se, på hvilken måde den fulde folkepension gennemføres, på hvilken måde tillægspensionsordningen gennemføres og så tage spørgsmålet op til realitetsforhandlinger, forhandlinger, som i øvrigt er påbegyndt i det af finansministeren nedsatte udvalg.«

Og ministeren fik ret, tjenestemandsorganisationerne valgte at se tiden an, og i K. f. F. B. 6 af 31/3 1964 kan vi da også læse følgende:

»Personkredsen:

Ordningen omfatter samtlige lønmodtagere, der er fyldt 18 år, men ikke er fyldt 67 år, med følgende undtagelser:

a. .....

b. (I) Tjenestemænd, bortset fra tjenestemænd, der er ansat uden pensionsadgang (efter det 40. år).«

Så må man jo håbe, at arbejdsministeren også får ret i sin påstand om, at regeringen i 1965 vil se lige så forstående på tjenestemændene, når de kommer for at præsentere regningen.

*

Og i regeringens talerør »AKTUELT« kunne man den 1. MAJ (en symbolsk dato?) læse, at på et møde arrangeret af »Foreningen af Tjenestemænd ved Statens Samlinger og Socialdemokratiets 6. kreds i København« havde finansministeren givet udtryk for sin interesse og rørende omsorg for tjenestemændene. Der stod bl. a. at læse:

»MÅLET FOR DE KOMMENDE LØNFORHANDLINGER MÅ VÆRE ET RESULTAT, DER ER ACCEPTABELT BÅDE FOR TJENESTEMÆNDENE OG SAMFUNDET, SIGER FINANSMINISTER POUL HANSEN.

Finansminister Poul Hansen erklærede i en tale i aftes, at man fra socialdemokratisk side med god vilje vil gå til de kommende lønforhandlinger med tjenestemændene. Målet må være at nå et resultat, der er acceptabelt både for tjenestemændene og samfundet. — Vi mener nu som før, at staten bør være en god arbejdsgiver og at tjenestemændene bør have rimelige vilkår, som de kan være tjent med, sagde Poul Hansen.

Poul Hansen erkendte, at tjenestemændene lønmæssigt er sakket agterud for det private arbejdsmarked, når man tager sit udgangspunkt i lønningsloven af 1958. — Det er helt i overensstemmelse med helhedsløsningen, når tjenestemandsorganisationerne ved lønforhandlingerne til foråret vil stille krav om sådanne lønforbedringer, at de kommer på linje med lønduviklingen i øvrigt.

— Bortset fra, at der vel altid kan blive nogen diskussion om, hvor mange procent tjenestemændene er kommet bagefter, er det efter mit skøn ikke muligt på nuværende tidspunkt fra nogen ansvarlig side at give konkrete løfter om lønningerne efter 1. apr. 1965, sagde Poul Hansen videre. En fuldstændig opfyldelse af tjenestemændenes krav vil formentlig medføre en merudgift for staten på flere hundrede millioner kroner, og om det vil være muligt at præstere dette, kan vi ikke vide nu. Vi kender jo ikke den økonomiske og finansielle situation, som vil foreligge til foråret.«

*

Og i medlemsbladet »Forsvarets civiletat« kunne man læse følgende:

»Tjenestemændene er glade og taknemmelige for den forståelse, politikerne viser for vor situation. Hvor meget bagud, vi vil være i forhold til andre samfundsgrupper, når vi når frem til forårets forhandlinger, kan vi endnu ikke vide. Men vi forbereder os på til den tid at skrive regningen, og vi venter at få den honoreret. Skulle der mod forventning blive vanskeligheder hermed, da regner vi med at finde de politikere, der i dag bevidner os så megen sympati, på deres post.

Det økonomiske postyr, der fulgte af forhøjelsen af dyrtidstillægget fra april i år, siger ganske klart, at en forudsætning for, at samfundet kan betale sin regning til tjenestemændene er, at der ved budgetlægningen for det kommende finansår afsættes midler hertil.

Hvor stort beløbet skal være, ved ingen, men der må på statsregnskabet opereres med et overskud, der er tilstrækkeligt stort til, at der kan føres frie forhandlinger mellem finansministeren og organisationerne.

Finansminister Poul Hansen har givet udtryk for, at det af samfundsøkonomiske hen-

syn kan blive nødvendigt at trappe udbetalingen af tjenestemændenes tilgodehavender af i to eller flere afdelinger. En af «de tre vise mænd«, professor, dr. polit. Erik Hoffmeyer, har for nylig beskæftiget sig med overenskomstforhandlingerne i foråret 1965. Han udtalte, at udløbet af helhedsløsningen ikke betød, at man nu rigtigt kunne boltre sig. Den økonomiske karantæne blev indført, fordi økonomien var kommet ud af balance. Nu er balancen opnået igen, og nu gælder det om at holde den. En af vejene hertil er at undgå at give springvise lønforhøjelser til store grupper af lønmodtagere. Dette, sagde han, gælder i særdeleshed, når det er staten, der er arbejdsgiver. Det er en erfaring, at hvis en større gruppe er bragt ud af balance, så må man gradvis rette det op igen.«

Nu er man altså kommet så vidt, at man siger, at det er helt i overensstemmelse med helhedsløsningen, at vi til foråret vil stille krav om at komme på linie med lønudviklingen i øvrigt; men at det formentlig ikke kan lade sig gøre.

Finansministerens og Erik Hoffmeyers udtalelser peger i samme retning. Vort tilgodehavende vil, for ikke at forstyrre den økonomiske balance, i bedste fald blive bragt ud af verden ved en trinvis løntilvækst, fordi vi er kommet så meget bagud, at samfundet ikke magter at klare det på een gang. Det kommer efter al sandsynlighed til at betyde, at vi først i 1967 når den løn, vi burde have haft i 1965, eller før, og til den tid er vi igen kommet så meget bagud, at en ny trinvis tilvækst vil være nødvendig af stabilitetshensyn. Det er egentlig en ganske smart måde at »stjæle« 2 års lønforhøjelse fra os på, men lidt uretfærdigt; det er jo ikke os, der har bedt om at komme bagud.

Finansministeren siger, at der vel kan blive nogen diskussion om, hvor mange procent tjenestemændene er kommet bagefter. Det kan der måske nok, men løst anslået ser det ud til, at tjenestemændenes løntilgodehavende for tiden er omkring 40 portioner overenskomsttillæg.

Et lille praj om størrelsen kan man få ved at kigge på de indkomne selvangivelser for året 1963, sådan som »Dansk Toldtidende« har gjort det.

»Alt peger i samme retning.

Det er snart ligegyldigt, under hvilken synsvinkel man betragter tjenestemandslønningerne og på hvilket grundlag man foretager sammenligninger med det private arbejdsmarked — alt viser med al ønskelig tydelighed, at tjenestemændene sakker agterud.

Ifølge dagspressen har skattevæsenet i Københavns kommune taget nogle stikprøver blandt de indkomne selvangivelser for at danne sig et skøn over københavnernes indtægter i 1963. Stikprøven viser følgende procentvise forøgelse af indtægterne i 1963:

Selvstændige erhvervsdrivende ..	4,9 pct.
Liberale erhverv	6,8 pct.
Arbejdere	7,6 pct.
Medhjælpere	9,0 pct.
Lærlinge og elever	30,0 pct.
Husassistenter	7,0 pct.
Pensionister	6,3 pct.
Privat ansatte	8,8 pct.

Heroverfor står tjenestemændene med en stigning på kun 4,3 pct. — den laveste stigning af samtlige grupper!

(Dansk Toldtidende).«

K. W. H.

EIGHT WAYS TO KEEP MEN WE NEED

eller »Kunsten at beholde folk«

Vi ofrer megen tid på at undersøge, hvorledes vi får mest ud af vore penge, når det gælder om at skabe de mest moderne våbensystemer; men vi forsømmer i meget høj grad at interessere os for et »hjælpemiddel«, der ikke umiddelbart kan købes for penge, nemlig: de dygtige mænd, der skal være bag disse våbensystemer for at få dem til at virke tilfredsstillende.

Under denne overskrift og med denne indledning har General Curtis E. Le May, stabschef, US AIR FORCE, i en artikel i tidsskriftet »AIR FORCE« i september 1963 behandlet problemer i forbindelse med stampersonel samt anvist veje til løsning af disse problemer.

Efter at have læst artiklen stiller man sig uvilkårligt det spørgsmål:

»Gør *vi* nok for at holde på vort stampersonel?«

Alle forhold taget i betragtning må svaret vel nok blive et »Nej«. Man vil nok have et ydedygtigt forsvar; men man vil ikke betale den fulde pris. Det ser nærmest ud, som om man indfanger stampersonellet med lasso og gyldne løfter og så regner med, at ære, samvittighed, fædrelandskærlighed, arbejdsglæde og andre vage begreber får dette personel til at hænge deres tid ud ved forsvaret.

Jeg er godt klar over, at stampersonellets forhold varierer fra tjenestested til tjenestested, og at mange forskellige faktorer har indflydelse på disse forhold, og jeg er også godt klar over, at vort lille land ikke økonomisk magter at løse problemerne på samme måde som vor store NATO-partner; men derfor kan det måske alligevel være sundt og tankevækkende at se, hvorledes USA forsøger at løse problemerne. Jeg skal derfor give generalens artikel i uddrag og knytte nogle bemærkninger til de enkelte punkter.

Generalen skriver bl. a.:

Kravet om at tilfredsstille flyvevåbnets stadig stigende behov for »fagpersonel« er en af de største opgaver, der møder os i dag, og løsningen vil i fremtiden kræve stor opmærksomhed og koste mange anstrengelser.

I bestræbelserne for at skaffe det bedste forsvar har man hovedsageligt ofret tid og kræfter på våbensystemer; men man glemmer at tage hensyn til folkene bag våbnene. Man har fortalt os, at skydevåbnenes indførelse endte den pansrede ridders ære, at det var maskingeværerne, der stabiliserede den første verdenskrigs fronter, og at luftfartøjerne havde føjet en tredie dimension til krigsførelsen; men vi har samtidig fået at vide, at der altid ville være kvalificeret personel nok til at betjene disse våben.

Vi må derfor være på vagt overfor denne efterhånden forkerte antagelse, da det vil være et alvorligt slag mod vore krav om og vore bestræbelser på at skaffe kvalificeret og erfarent personel.

Det er derfor, vi skal lægge vægt på at få gennemført vort »8-punkts program«, — et program, der tager sigte på ikke blot at

skaffe, men også på at beholde de nødvendige specialister. Det er disse punkter, der SAMMEN MED de tidligere gennemførte lønforhøjelser skal sikre os dette personel, idet vi i 1958 erfarede, at lønforhøjelsen alene ikke er tilstrækkeligt til at få folk til at søge til denne tjeneste og blive ved den.

»8-punkts programmet«s indflydelse på afgangen af personel kan deles i to hovedgrupper:

a) De rene familieinteresser og

b) Karrieremuligheder.

Familieinteresserne består af:

Mulighed for erhvervelse af passende bolig.

Mulighed for at leve sammen med familien trods evt. forsættelser.

Fri sygepleje for familien.

Pension.

Indskrænkning af »militære fordele«.

Karrieremulighederne består af:

Mulighed for faglig uddannelse.

Mulighed for mere teoretisk uddannelse.

Mulighed for militært avancement.

Efter at have »scannet« ovennævnte liste over problemerne igennem, bliver ens første reaktion meget nemt, at det er rutineproblemer, som vi altid har affundet os med og altid vil blive nødt til at affinde os med. Ja, den almindelige reaktion kan endog være ledsaget af en tendens til at trække på skulderen af det hele med en henvisning til, at vi jo lidt efter lidt opnår fremskridt ved at erkende problemerne som rutinesager.

Men det er netop dette synspunkt, vi må overvinde. Det er forkert at tro, at rutinepersonelpleje (dette at dygtiggøre og beholde personellet) går af sig selv, medens fremskaffelse og forbedring af krigsmateriel betragtes som en hastesag.

Følgende kan tjene som oplysning:

I finansåret 1963 lykkedes det kun at holde på 15 pct. af vore videnskabeligt og teknisk uddannede unge officerer og teknikere efter kontraktperiodens udløb, for visse specielle tjenestegrene var tallet endda kun 7 pct.

I samme periode havde Flyvevåbnet behov for genansættelse af 17.000 teknisk uddannede, men fik kun 41 pct. Denne alvorlige tilbagegang i genansættelserne betyder brud på kontinuiteten i arbejdet og formidable uddannelsesudgifter.

Ved en analyse af de militære nederlag på slagmarkerne er vore historikere traditionelt kommet til det resultat, at nederlagene skyldtes underlegenhed i antal soldater eller materiel, hvad enten det skyldtes for lidt eller for dårligt materiel. I den kommende tid vil fremtidige historikere med lige så stor ret kunne sige, at et evt. kommende nederlag skyldtes manglen på faguddannet teknisk personel.

Dette ville være utilgiveligt og skæbnens ironi overfor et Flyvevåben, der rekruterer sine teknikere fra verdens mest teknisk udviklede land; men tanken om det utilgivelige og skæbnens ironi alene er ikke nok til at sikre os, at det ikke sker. Vi må sørge for, at tjenesten og fremtiden i US AIR FORCE er lige så tillokkende som den tilsvarende tjeneste i det civile liv.

1. Skaf passende boliger.

Ingen af vore »velfærdsforanstaltninger« kan bidrage mere til personellets velbefindende end fremskaffelse af passende og billige boliger, såvel til gifte som ugifte, og det har da også været en højt prioriteret opgave i Flyvevåbnet i mange år. Det er således lykkedes for os at forøge antallet af boliger fra ca. 30.000 i 1947 til 156.505 i dag, og af disse er 93 pct. af passende god standard. Men der er stadig lang vej hjem, inden det fornødne antal lejligheder og kvarterer nær Flyvevåbnets enheder er skaffet til veje. I områder, hvor Flyvevåbnet permanent har til huse, er kravet statsejede boliger (tjeneste- eller lejeboliger), og i områder, hvor opholdet er af kortere varighed, mener vi, at fortrinsret til lejligheder i almindelige boligkomplekser er det bedste svar.

Fremtidsudsigterne er lovende; men kun hvis vi på alle kommandotrin til stadighed

fremhæver nødvendigheden af disse boliger. Vi må også fortsætte vore anstrengelser for at fremskaffe, ikke bare kvarterer, men tillokkende kvarterer til vore ungkarle, som udgør et stort og vigtigt udsnit af vort personel.

Vor naturlige interesse for at få løst disse boligproblemer skyldes to årsager:

a. En forbedret levestandard hæver automatisk familiernes kampmoral og øger interessen for en fremtid i Flyvevåbnet.

b. Komfortable boligforhold, og det gælder både lejligheder og kvarterer i umiddelbar nærhed af tjenestestedet, giver større beredskab og bedre effektivitet i det daglige arbejde.

Så vidt den amerikanske general om amerikanske betragtninger om nødvendigheden af og anstrengelserne for at skaffe de nødvendige boliger. Og at der virkelig sker noget fremgår jo af, at i tidsrummet 1947—63, altså i en freds- og til dels afrustningsperiode, er de rådige boliger forøget med over 500 pct. Hvad har vi gjort i det tilsvarende tidsrum. Ja, trods en endog meget kraftig forøgelse af forsvarets personel og en om sig gribende tendens til af taktiske og uddannelsesmæssige årsager at flytte forsvarsetablissementerne væk fra beboede egne er antallet af militære boliger til faste befalingsmænd yderst ringe, så ringe, at det betragtes som noget af en katastrofe at blive befalet i tjenestebolig, for hvordan skal man få noget at bo i, når man skifter tjenestestilling eller -sted? Bor man privat, har ens familie i det mindste tag over hovedet ved en forflyttelse, selv om det takket være de idelige forflyttelser normalt er de dyreste lejligheder, forsvarets personel sidder på.

Man så nogle grelle eksempler på interessen og omsorgen for forsvarets personel, da NIKE-enhederne kom hjem fra uddannelse i USA i sommeren 1959. De sidste enheder var først færdige med at bo i telte og på lofter i maj 1961.

Man plejer at sige, at af skade bliver man klog; men talemåden »Historien gentager sig« passer nok bedre på det personel, der i slutningen af januar 1965 kommer hjem fra HAWK-uddannelse i USA. Også de vil formentlig i længere ubestemt tid være henvist til mere eller mindre »feltmæssig indkvartering«.

Ovennævnte i forbindelse med en umanerlig lang arbejdstid i døgntjeneste og et civilt arbejdsmarked med overbeskæftigelse skal jo nok afholde frivilligt personel fra at stille sig i kø for at komme til at gøre tjeneste i forsvaret.

Men selv om mange tjenestesteder takket være nyordningen i 1962 med indførelse af faste tjenestesteder har fået rådighed over en del kvarterer og øvrige faciliteter, er der stadig mange tjenestesteder, der kun kan tilbyde stampersonellet nogle få og ofte lidet tiltrækkende kvarterer med meget utilstrækkelige »udenomsbekvemmeligheder« som messer, udsalg og opholdsstuer. Det gælder i særlig grad de enheder, for hvem stampersonel er en nyskabelse, og hvis etablissementer slet ikke er indrettet med henblik på stampersonel.

Jeg skal i denne forbindelse tillade mig at citere en samtale, som ifølge »KERNEN« (Organ, udgivet af Hærens Konstabel- og Korporalforening) fandt sted mellem forsvarsministeren og konstabelforeningen ved Sjællandske Ingeniørregiment.

»Konstablerne ved Sjællandske Ingeniørregiment har trange kår.

I hvervningspapirerne var konstablerne stillet i udsigt, at de ville komme til at bo på tomandskvarterer. Det gør de for så vidt også, blot ligger der for øjeblikket tre konstabler på hvert eneste af de 14 tomandskvarterer, der er i konstablernes bygning.

Og der er ikke udsigt til bedre plads de første år.

I et interview med Pioner-Avisen kan forsvarsminister Victor Gram kun beklage, at forholdene ikke er bedre, han kan ikke love nogen snarlig løsning på problemet,

FRA FLYVNINGENS HISTORIE

GAMLE FLY

Cierva C 30

Vi har modtaget:

Med interesse har jeg læst Tage Larsens udmærkede artikel om Cierva C. 30 i Flyvevåbnet nr. 7, men der er en ting, som jeg er meget uenig med den ærede forfatter i. Han skriver, at man var særdeles tilfreds med flyene, men det var man absolut ikke. De havarerede utallige gange, og den 17. december 1939 indstillede generalinspektøren for Hærens Flyvertropper til Krigsministeriet, at flyene blev solgt. Det hedder i indstillingen, at »mølleplanerne« har været havareret største delen af tiden. Krigsministeriet godkendte salget allerede den 30. december, men hvorfor flyene først blev leveret i oktober 1940, ved jeg ikke. De indbragte ialt 15.000 kr. M-1 havde i sin tid kostet £ 1250, så man kan just ikke sige, at de havde holdt prisen. En anden fejl i artiklen tager jeg på min kappe: M-2 blev leveret i juli 1937, ikke i marts, som der står i »Danske militærfly gennem 50 år«.

Hans Kofoed.

Bristol Bulldog

Ved Hærloven af 1922 lovfæstedes flyvevirksomheden ved Hæren, men bevillingerne til det nyoprettede Flyverkorps stod ikke i rimeligt forhold til den øvrige hærs størrelse, og Flyverkorpset omfattede derfor i realiteten kun en flyveskole og én rekognosceringseskadrille. I slutningen af 20'erne havde man omsider fået godt og moderne materiel til denne eskadrille, og man kunne derfor begynde at spekulere på at anskaffe jagere til at sikre rekognosceringsflyene arbejdsfred. I den anledning blev daværende kaptajn Førslev sammen med daværende kaptajn Bjarkov sendt på en studierejse til udlandet i tiden 24. juni til 17. juli 1930. Man prøvefløj tre jagertyper, den engelske Bristol Bulldog II, den hollandske Fokker D. XVI og den tjekkiske Avia B.H. 33, og resultatet blev, at den førstnævnte blev indstillet til anskaffelse.

Bulldog var en ensædet jager, biplan naturligvis, af helmetalkonstruktion; dvs. det var kun selve skelettet, der var af metal, idet praktisk taget hele beklædningen bestod af lærred. Motoren var en 450 hk Bristol Jupiter VII A uden motorskærm og med fast propel, mens understellet naturligvis ikke var optrækkeligt. Bevæbningen bestod af to 8 mm maskingeværer, anbragt i kanaler på hver side af kroppen og synkroniseret til at skyde gennem propelkredsen. Desuden kunne der medføres fire stk. 20 lbs. bomber. Spændvidde, længde og højde androg henholdsvis 33 ft. 10 in., 24 ft. 9 in. og 9 ft. 10 in. Tomvægten var 2315 lbs., fuldvægten 3415 lbs., maximalhastigheden androg ca. 135 knob, marchhastigheden 108 knob (de tilsvarende machtal må eventuelt interesserede selv regne ud; de nævnte hastigheder er formentlig målt i 0 eller 10.000 fod højde). Bulldog brugte 14½ minut om at nå op i 20.000 fod og havde en praktisk tophøjde på 27.000 fod. Den maximale flyvestrækning var 300 n. m.

Også i »de gode, gamle dage« var det småt med penge til den militære flyvning, og der blev derfor kun råd til at bestille fire Bulldog i første omgang. De kostede nu også hele 329.196 kr. — ialt. Bestillingen blev afgivet til The Bristol Aeroplane Company Ltd. (nu en del af British Aircraft Corporation) i september 1930, og allerede i marts 1931 var de fire fly klar til levering. Kun de to blev prøvefløjet i England, hvorefter de blev demonteret og sendt til København pr. skib sammen med de to andre. De fire fly forlod fabrikken den 25. marts og ankom til København den 31. i samme måned.

Ved korpsbefaling af 11. april 1931 fik de fire fly numrene J-151 til og med J-154, men allerede året efter ændredes numrene til J-301 til og med J-304 for at undgå forveksling med Marinens Dankok-jagere, der havde numre mellem 151 og 165. I 1933 ændredes numrene igen, nemlig til J-1 til og med J-4, og disse numre fik de lov at beholde. Omtrent samtidig indførtes typebetegnelser, og Bulldog kom officielt til at hedde I J, hvilket stod for første jagertype. Den næste type hed II J og så fremdeles.

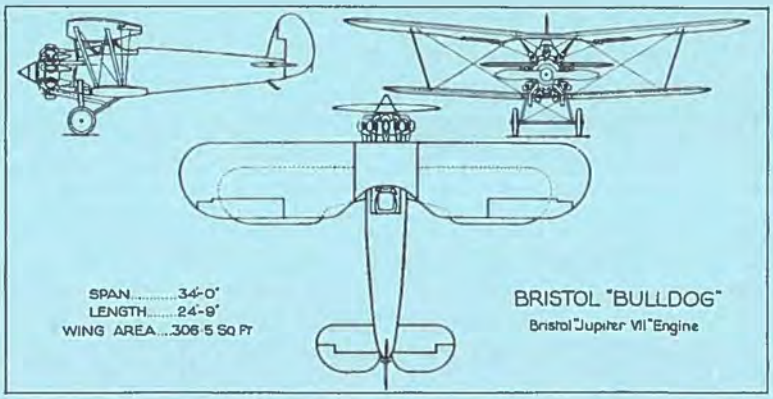

Da Marinen i sin tid havde anskaffet Hawker Dankok-jagerne, udlånte man et eksemplar til Flyverkorpset til udprøvning, og Flyverkorpset ønskede nu at gøre gengæld, hvorfor J-154 blev udlånt til Marinen i tiden 2. maj til 31. aug. 1932. Typen blev imidlertid ikke antaget af Marinen til afløsning for Dankok; da det blev aktuelt et års tid senere, foretrak man igen en Hawker-type, nemlig Nimrod.

Hærloven af 1932, der trådte i kraft 1. nov. s. å., betød en voldsom udvidelse af Hærens Flyvertropper, som Flyverkorpset

nu kom til at hedde. Flyvertropperne skulle bestå af to jager- og tre rekognosceringseskadriller foruden skoler, teknisk tjeneste, værksteder og ballonpark. I første omgang havde man imidlertid kun materiel til oprettelse af tre eskadriller, 1., 2. og 3. eskadrille. De fire Bulldog blev tildelt 1. eskadrille sammen med nogle O-maskiner, så man kunne komme igang med uddannelsen af jagerpiloter. Eskadrillerne var på daværende tidspunkt stationeret i Kastrup og flyttede først til Værløse i løbet af 1935.

I marts 1932 erhvervede man byggelicens på en forbedret udgave, kaldet Bulldog III. Man anså det imidlertid for mere presserende at skaffe nyt materiel til rekognosceringseskadrillerne, og de første par år efter den nye hærlovs vedtagelse var værkstederne derfor fuldt optaget af at bygge Fokker C. V. I licenskontrakten var der heldigvis en paragraf, ifølge hvilken Hæren kunne ophæve kontrakten og få licensbeløbet tilbagebetalt, hvis Bulldog III ikke blev antaget af Royal Air Force. Det blev den ikke, og kontrakten blev derfor ophævet i slutningen af 1933. Et lille plaster på såret var det dog for Bristol, at vor nye jager, Gloster Gauntlet, i det mindste havde en motor af Bristols fabrikat.

I løbet af 1936—37 blev 1. eskadrille udrustet med Gauntlets, og Bulldoggerne udgik af 1. linie. J-2 havarerede på Værløse den 29. okt. 1936 efter ialt 726 timer 25 minutters flyvetid, mens de tre andre forblev i tjeneste som ubevæbnede øvelsesfly indtil 9. april 1940. Den tyske besættelse satte da en stopper for al dansk militærflyvning. Værløse måtte rømmes og materiellet demonteres og opmagasineres. De tre Bulldogs havnede på Kløvermarken, men på grund af pladsmangel blev de ophugget i begyndelsen af 1942. De skulle alligevel have været kasseret i løbet af 1940. Samlet flyvetid for J-1, J-3 og J-4 beløb sig til henholdsvis 845 t., 05 min., 868 t., 00 min. og 974 t., 10 min. Tyskerne, der førte nøje kontrol med Hærens materiel, var åbenbart meget mistroiske og forlangte en erklæring om, at de ophuggede fly ikke kunne sættes i luftdygtig stand igen! Nå, de havde jo også erfaring for, at danske flyvere havde forladt Danmark ad luftvejen for at slutte sig til Royal Air Force (nuv. OL Kjeld Petersen og dir. T. C. Sneum). *Hans Kofoed.*

I næste nummer bringes en tre-plan skitse af Bristol »Bulldog«

DER VAR ENGANG . .

Af forklarlige årsager har jeg omfattet nr. 6 af »Flyvevåbnet« med særlig interesse og nåede også til de blå sider, hvor beretningerne om brændende fly slutter en kontakt i huske-boksen og redaktionens »mayday«-betonede: hvad nu? får mig til at gribe papir og blyant igen.

Først blader jeg lidt i Logbog nr. II og finder følgende på pag. 6: »Dato 4/5 1936, klokkeslet: aften, vind: E-4, vejr: letskyet, besætning: ego, mekaniker Lang, mekaniker Lindballe, luftfartøj HM II 82, tid: o t 10 m største højde: 300 m, anmærkning: mørkeflyvning, afprøvning af landingsblus. Luftfartøjet i brand efter landing. Besætning måtte springe i vandet.«

Til brug ved nødlanding i mørke var Heinkel'en oprindelig forsynet med nogle magniumsblus anbragt i holdere under hvert plan, to blus i hver side. Rundt om holderne var det lærredsbeklædte plan beskyttet mod varmen fra blussene af en aluminiumsplade. Blussene tændtes enkeltvis ad elektrisk vej ved trykknapper på instrumentbrættet, og ved evt. landing tændte man først det bageste blus til brug ved orientering om landingsretning m. v., og når det var nærlig udbrændt, tændtes det foran siddende blus til brug ved landingen. Brændetiden for hvert blus var, så vidt jeg husker, 1½—2 min.

Siden HM'II'ernes anskaffelse i 1928 havde vi anvendt nogle engelske blus, men nu var der dukket nogle tyske blus op på markedet, som skulle have længere brændetid og større lysstyrke, de måtte prøves, og jeg fik fornøjelsen af at foretage den første prøve i praksis.

Lang og Lindballe afprøvede det elektriske system og monterede blussene, der passede i de gamle holdere, så alt var i orden.

Efter starten steg vi til ca. 300 m og fløj lidt rundt i området, men efter 6—7 min. tændte jeg det bageste blus under bagbords plan. Det lyste fint og en runde over landingsområdet i 200—150 m gav fin orientering om forholdene, så jeg besluttede mig til at lande på samme blus, så kunne der blive fire forsøgslandinger.

Efter »final« over B og W's kraner kom vi ind til landing for den østlige vind over en lidt krap sø, men lyset var så fint, at det næsten kunne blive dag-landing, så jeg prøvede at svæve den helt ud til stalling, men pludselig blev lyset meget kraftigere, så kraftigt at genskæret fra prop, ponton og søen blændede fuldstændig. Kort efter bumpede vi mod toppen af søerne, jeg tog gassen helt fra og håbede på at blive nede. Det blev vi, og lys manglede vi ikke; inden afløbet var slut stod de klare flammer op gennem oversiden af bagbords plan. Lang og Lindballe var hurtigt ude på planet med hver sin lille »Pyrex« ildslukker, der også leverede nydelige stråler uden større virkning, men så dekorative, at de ledte tanken hen på den berømte lille mand i Bruxelles.

Da ilden hurtigt bredte sig ind mod de 300 l benzin i bagbords tank, stoppede jeg motoren og brand- og redningstjenestens velmente anstrengelser og sagde: ud! hvilket betød ud i vandet! Og det er nok en af de vanskeligste beslutninger for en sømand, for der er det ejendommelige, at alle sømænd elsker havet, men så snart det skifter betegnelse til vand, noget de kommer i direkte berøring med, skifter deres følelser lige så hurtigt karakter til noget, der ligger temmelig langt fra den oprindelige omfattende kærlighed.

Nå, ud i vandet kom vi da efter at have sparket støvlerne af og pustet så meget luft i redningsvesten, som vi kunne nå. Det var forbistret koldt og søerne nederdrægtigt høje, når fribordet kun går til halslinningen. Vi drev hurtigt væk fra hinanden, flyet forsvandt af syne, mørket og ensomheden bredte sig — der gik timer før stationens motorbåd 10—15 min. senere samlede os op.

Heinkel'en drev ind og strandede fredeligt i bugten nord for stationen, hvorfra den let blev bjerget samme aften. Det mest ærgerlige var, at planlærredet var brændt fuldstændig af helt ind til benzintanken, hvor ilden stille og roligt gik ud af sig selv, så vi havde egentlig ikke behøvet at lege vikinger.

Havari-årsag: De kraftige blus sad for tæt på hinanden, så det agterste blus havde tændt det forreste, da flyvefarten aftog under landing.

Modification no. 1: Afstand mellem blus forøget 5 cm, areal af aluminiumsplade over holderne forøget med 50 pct.

Modification no. 2: Ca. 2 år senere overgang til elektriske landingsprojektører — hvilket fremskridt!

EJO

der allerede til maj, hvor en række konstabelelever udnævnes til konstabler, bliver endnu værre.

— Det ligger lidt tungt på Farum kaserne, siger ministeren, men man har dog ment, at forholdene er så gode, at der ikke for tiden er tænkt på at bygge nye kvarterer til stampersonalet. Der er afsat et beløb på 27 mill. kroner til sådanne investeringer, men Farum kaserne er ikke med på listen.

— Har forsvaret ikke tænkt på, gennem et byggeri af forholdsvis billige civile lejligheder, at skabe konstablerne mulighed for at bo uden for kasernerne.

— Vi har jo en principiel bestemmelse om, at stampersonellet kan bo uden for kasernerne, men af hensyn til beredskabet skal det naturligvis helst være nær ved, og det kan være vanskeligt at skaffe boliger i nærheden af tjenestestederne.

Vi mener i midlertid ikke, at vi fra forsvarets side kan påtage os civile byggeopgaver.

Jeg indrømmer åbent, at der er et problem, men forsvaret har næppe mulighed for at løse det civile boligproblem for mandskabet. Det er heller ikke afklaret i hvilket omfang, stampersonellet ønsker at bo udenfor kasernerne.«

Ak ja, det er ikke mig, det er min kollega. Det er da sikkert rigtigt, at det ikke er forsvarsministeren eller hans ministerium, der har ansvaret for et evt. »militært boligbyggeri«, men vi i forsvaret betragter os ikke bare som forsvarsministerens tjenere, men som landets og derigennem hele regeringens tjenere og kan vel derfor også med en vis ret forvente, at de nødvendige kræfter sættes ind for at løse disse problemer.

At ovennævnte forhold har stor indflydelse på personellets lyst til at blive i forsvaret, har måske Luftværnsgruppen med dens mange »ødesteder« i særlig grad mærket, idet en hel del kontraktbrud kan føres direkte eller indirekte tilbage på manglende passende boligforhold.

2. *Hold familien samlet.*

Under vore bestræbelser for at gøre den militære løbebane tillokkende må vi være stærkt på vagt over for unødvendige adskillelser af familien. Det faste personel, befalingsmænd som menige, har, når det har været adspurgt, gang på gang fremhævet, at en adskillelse fra familien af andre grunde end de, der er dikteret af rent militære årsager, er særdeles uønskelige. Vi ved, at denne uheldige belastning for familielivet har været hovedårsagen til, at familien bag manden har fået overtalt denne til at opgive en karriere inden for Flyvevåbnet. I anledning af sammentrækning af forstærkninger til Berlin i 1962 blev officererne spurgt om deres syn på de største ulemper ved en sådan flytning, og i overensstemmelse med ovenstående svarede da også 75 pct., at forbudet mod at medtage familien var den største gene. Det er da også den slags kendsgerninger, der får os til at holde fast ved vor idé om, at militære pårørende skal have tilladelse til at følge med ved oversøisk tjeneste, medmindre rent militære grunde taler for det modsatte.

Det er klart, at en pludselig opstået kritisk situation kan give besværligheder i den retning i en kort periode, og derved er intet at gøre. Men den almindelige internationale spænding pålægger med mellemrum og gennem flere år det militære personel ekstra byrder at bære, en faktor der yderligere understreger nødvendigheden af at holde familieadskillelsen nede på et minimum.

Ovennævnte er så rigtigt, som det er sagt og skrevet.

Nogen sammenligning med danske forhold kan ikke rigtig drages, da vor militære udenlandstjeneste jo er af et noget mere beskedent format. Vi har jo som bekendt den regel, at et kursusophold udenlands af over et års varighed normalt medfører, at man kan medbringe sin familie på statens regning (delvis i alle tilfælde). At man så fra arbejdsgiverens side har forsøgt at holde disse ophold lige under et år, er der måske

ikke noget at sige til, selv om personellet nok kunne ønske sig en anden og smidigere ordning.

For den, der for 2., 3. eller 4. gang skal begive sig på kursusophold i udlandet af passende lang varighed (5—11 måneder), ville et tilskud til at medbringe familien være meget velkomment. Det synes dog ret rimeligt, at en befalingsmand, der for 3. gang skal på et f. eks. 7 måneders kursus til USA fik et rejse- og opholdstilskud på 7/12 af det, man yder ved et ophold på 12 måneder.

Man har en vis tilhøjelighed til at glemme, at det er hjemmefronten, der bl. a. er skyld i, at forsvaret kan virke og holde. Overført til mindre forhold: en tilfreds og glad soldaterfamilie får i højere grad soldaten til at blive hængende i forsvaret; at han så samtidig bliver en bedre og mere effektiv medarbejder, er vel heller ikke at kimse af.

3. Gør sygehjælpen mere omfattende.

Ved en vurdering af fordelene ved en militær løbebane lægger det faste personel også stor vægt på omfanget af sygehjælp til familien, og jo længere familieadskillelsen varer, og jo oftere man skal vænne sig til større klimatiske ændringer, desto større betydning får problemet. Eksempelvis kan nævnes, at de nuværende regler for tandpleje (kun hjælp til lindring af svie og smerte, eller kun i områder, hvor civil tandlægehjælp er umulig) er ganske utilstrækkelig. De militære myndigheders forsøg på gennem lovgivningsarbejde at bedre på dette forhold bør støttes kraftigt. Det stigende antal af pensionister i årene, der kommer, kræver i sig selv en udvidelse af denne hjælp. Kort sagt: Hurtig og effektiv hjælp på dette område vil være nødvendig for at hjælpe til med at fylde et af hullerne i vore bestræbelser for at stoppe afgangen og øge tilgangen af fast personel.

Vi kan med det samme fastslå, at man herhjemme går den modsatte vej ved langsomt. men sikkert at indskrænke den militære lægehjælp. Men vi må også i retfærdighedens navn sige, at de to lande heller ikke i denne henseende kan sammenlignes, idet den sociale forsorg i USA, så vidt jeg ved, er et næsten uopdyrket område, medens danske sygekasser og -forsikringer giver mulighed for god sygepleje m. m. for en rimelig pris.

4. Pension.

Sikkerheden ved en passende pension er af langt større værdi end de løbende økonomiske lapperier, der fremkommer i løbet af ens tjenesteår. Det er derfor yderst nødvendigt, at dette »tjenestemandsgode« bevares og skånes mod devaluering.

Kommentarer overflødige.

5. Indskrænkning af »de militære fordele«.

Vort personel plejer at sige: »Af de militære fordele har vi nu kun minderne tilbage«. Denne måske nok noget overdrevne udtalelse er et resultat af de talrige angreb, der har været og stadig bliver rettet mod vore »rettigheder«, som f. eks. vore PX. Vi har stærkt anbefalet at bibeholde disse goder, der ikke blot betyder en lille økonomisk fordel, men som ofte sparer megen indkøbstid, og hvad mere er, den kunne måske overbevise noget af vort personel, som regelmæssigt har en arbejdsuge på 70—80 timer, om, at vi sætter pris på dem og deres arbejde, og at vi forsøger at gøre noget til gengæld.

6. Gå ind for videnskabelig uddannelse.

Ved at gå ind for en videregående videnskabelig uddannelse i Flyvevåbnet imødekommer vi to beslægtede krav:

a. Højnelse af den tekniske standard, så den kan tilgodese de krav, der i øjeblikket og fremover er nødvendige for at kunne operere med og videreføre arbejdet med en »aerospace force«.

b. Give en uddannelse, der er konkurrencedygtig med den, der gives i det civile liv, til det personel, der måtte ønske et højere uddannelsesstade.

En markedsanalyse viser, at helt op til 1972 kan uddannelsen af videnskabsmænd og ingeniører ikke holde trit med efterspørg-

slen på det civile marked. En tydelig understregning af nødvendigheden af, at vi selv må uddanne vore egne folk.

Med den mangel vi har, betyder det, at vi for at vinde med i samme periode skulle sende ca. 4.500 officerer om året til uddannelse. Det turde være klart, at vi ikke kan klare en sådan åreladning. Hjælpen må komme udefra.

Da ovennævnte uddannelsesbehov bl. a. skyldes et stort rumforskningsprogram, er en sammenligning med danske forhold ikke umiddelbart muligt. Meget tyder dog på, at danske befalingsmænd er mere alsidigt uddannet end amerikanske og derfor i stand til at spænde over et større arbejdsområde. Om dette så er en fordel kan vel diskuteres, men det er nu engang det lille værns lod, at det relativt fåtallige personel af hensyn til ombytteligheden må være specialister på flere områder.

Det er rigtigt, at det er ønskeligt og nødvendigt med videnskabeligt og teknisk uddannet personel i forsvaret, og det er rigtigt, at udviklingen vil kræve flere og flere; men at det skulle være et middel til at holde på personellet er straks mere tvivlsomt. For stampersonellets vedkommende er det klart, at jo bedre vilkår man kan tilbyde dette personel (herunder altså også en god uddannelse, der kan bruges i det civile liv), jo lettere er det at skaffe dette personel. Derimod fristes man til at sige, at jo bedre personellet er uddannet på »civile« områder, (og det gælder alt personel i våbnet), desto lettere vil det være for det at skifte arbejdsgiver og søge ud i det civile liv. Med andre ord, jo mere man gør personellet egnet til civile job, desto større anstrengelser må man gøre for at holde på det. Og her kommer alle de tidligere nævnte punkter frem i lyset igen, såsom:

tilfredsstillende boliger og familieliv,

lægehjælp,

gode løn- og pensionsvilkår og

tjenestemandsgoder.

7. Forøg det akademiske indslag.

Erfaringen har vist, at hvis vi sender vore kommende officerer gennem »Air Force Academy«, så får vi en høj uddannelsesstandard samtidig med, at ca. 85 pct. forbliver i forsvaret, hvilket er meget mere, end de øvrige kilder, der leverer officerer til flyvevåbnet, er i stand til at præstere.

For fuldt ud at kunne udnytte disse kendsgerninger, har Flyvevåbnet varmt støttet et lovgivningsforslag, der går ind for at hæve det akademiske elevtal fra 2500 til 4400. Hvis forslaget vedtages, betyder det, at ca. 30 pct. af den årlige tilgang af officerer vil udgå fra Air Force Academy.

8. Luk op for forfremmelserne.

For stampersonellets vedkommende har fiscal year 1962—63 givet 90 pct. forøgelse i mulighederne for udnævnelse i graderne op til master sergeant. Skønt antallet af udnævnelser nu har kulmineret, forsøger vi stadig at få antallet forøget, bl. a. gennem vort forslag om ny normering, der i øjeblikket behandles i Forsvarsministeriet. I dette forslag anmoder man om bevillinger til flere stillinger i de højere grader og en højere slutalder.

Slutbemærkninger.

Vi er godt klar over, at ovennævnte 8-punkts program ikke er patentløsningen på problemet med at få folk til at blive, der kræves formentlig også andre ting, men det indeholder i alle tilfælde de ting, der er nødvendige NU for at skaffe højt kvalificeret arbejdskraft og for at beholde denne arbejdskraft på de særlige specielle områder.

Ovennævnte punkter er på ingen måde de eneste faktorer, der spiller ind, når det gælder om at bevare eller rettere forbedre vor standard. Stolthed over tjenesten parret med følelsen af at tilhøre et våben, der virkelig har en fremtid, vejer tungt i vor favør. Dette at være med i pionerarbejdet med hensyn til rumfart og moderne luftkrigsførelse har været med til at skabe den interesse og personlige tilfredsstillelse hos

vore flybesætninger, raketfolk og markpersonel, der har fået dem til at hænge med trods alle ubehageligheder. Deres dygtighed og villighed er gentagne gange blevet demonstreret gennem deres tjeneste i anledning af kriserne i Korea, Libanon, Berlin, Vietnam og Cuba.

Vi har ikke trukket disse personelproblemer frem for at vise, at vi har slået fejl. Vi har tværtimod på trods af alle vanskeligheder skabt den bedste og mest slagkraftige luftstyrke i verden. Men det er vigtigt at slå fast, at bibeholdelsen af personel er et voksende problem, og det vil kræve bedre løsninger end de, vi har fundet til dato, hvis vi ikke skal stagnere eller, hvad værre er, sakke agterud.

Som tidligere nævnt kan man ikke umiddelbart sammenligne amerikanske og danske forhold, men hvis man gennemgår 8-punkts programmet, skulle der jo nok være et og andet herhjemme, vi kunne ændre til det bedre.

Man må i alle tilfælde gøre sig klart, at hvis man ønsker *kvalificeret tilgang* til forsvaret, så må man være konkurrencedygtig, dvs. byde på de samme goder, som det civile arbejdsmarked byder sine medarbejdere, alle andre forhold lige.

Nu er det naturnødvendigt sådan, at tjenesten i forsvaret må medføre en del ulemper for personellet i forhold til normalt, civilt arbejde. Det synes derfor nødvendigt og naturligt at øge goderne i takt med ulemperne. Så enkelt er det. *K. W. H.*

Ballerup
Blomsterforretning
Telf. 97 00 68 . Stationsvej 26

Hundested mejeri
Telefon (03) 336 Hundested 54

For ædel Port
P. WEILE & SØN
LEVERANDØR TIL DET KGL. DANSKE HOF
VINHANDLERE SIDEN 1822
AALBORG

Nygaards vaskeri
Karup
Telefon 95

RADIO LAN PARTS A/S
SKT. KNUDSVEJ 13
KBHVN. V.
TELEFON:
HILDA 31 11
RADIO - RADAR - TV
Elektrotekniske artikler en gros

Alt i malerarbejde udføres
Tilbud uden forbindende
Alt i malervarer
KØLVRÅ MALERFORRETNING
v. Frode Petersen - Tlf. Karup 126

VESTTYSKLANDS MILITÆRE FLYSTYRKER

(VMF)

I nr. 2/1964 bragte »Flyvevåbnet« en artikel om det danske flyvevåben, som polakkerne ser det.

Opfordringen til at oversætte lignende artikler har atter båret frugt. Denne artikel er skrevet af oberst Y. Yurev og oberstløjtnant H. Shelekhov og blev bragt under titlen VOENNO-VOZDU SHNYE SILY ZAPADNOY GERMANII i det russiske blad KRASNAYA ZVEZDA (Røde Stjerne) den 21. maj 1964. Direkte oversat betyder overskriften »Militære Luftstridskræfter i Vesttyskland«.

Ved opbygningen af Bundeswehr er der lagt — og lægges stadig — stor vægt på skabelsen af stærke militære flystyrker forsynet med de nyeste flytyper og raketter/missiler.

Ifølge den udenlandske presse er VMF delt i 2 flyverkommandoer, »Nord« og »Syd«. Hver kommando består af en taktisk flyverdivision, eskadriller af jagere, styrker med antiluftskyts samt forsynings- og serviceunderafdelinger. Den taktiske luftdivision er kommandoens slagstyrke, og dens vigtigste udrustning er taktiske jagere udstyret til mange forskellige formål, samt reccefly.

Hovedenheden i VMF's organisation er eskadren, i hvilken der indgår 2 eskadriller af kampfly og serviceafdelinger.

Eskadrillen kan efter sit formål have 25 taktiske fly eller 18 fighters eller reccefly.

I udrustningen af VMF indgår først og fremmest de amerikanske, taktiske jagere F-84 F, (Thunderstreak) og luftforsvarsflyet F-86K »Sabre«. I taktisk henseende er disse fly allerede forældede.

I de senere år har ledelsen af VMF haft opmærksomheden rettet imod en udskiftning med mere moderne flyteknik, der er beregnet på brugen af kærne- og raketvåben. Ifølge »Interavia« er der underskrevet kontrakt med det amerikanske firma Lockheed, som skal levere 96 supersoniske taktiske jagere af typen F-104G, som er antaget af NATO's luftstyrker som standardvåben. Desuden bygges F-104G og G-91 til VMF på vesttyske og italienske fabrikker.

Efter VMF's planer skal man ved udgangen af 1964 have omkring 900 taktiske jagere af typen F-104 og mere end 400 frontjagere af typen G-91. Der regnes med, at der skal formeres 28 eskadrer, heri beregnet 8 taktiske jagereskadrer, 10 fightereskadrer, 5 recceeskadrer og 5 transporteskadrer (disse vil blive udstyret med fly af typen »Transall« af fransk-vesttysk fabrikat).

Den nye flyveteknik er allerede ved at blive indført. Ifølge »Flying Review« var i august 1963 2 taktiske jagereskadrer forsynet med F-104G. Disse fly har en rækkevidde på 1800 km, kan opnå en fart af omkring M2.2 og arbejde i indtil 21.000 m højde. De er alle udrustede til at medføre kærnevåben. Flere enheder er allerede udrustet med »frontjagere« af typen G-91, som kan opnå en fart som lyden, kan gå op til 15.000 m og har en rækkevidde på 1200 km.

De vesttyske militære ledere gør sig alle anstrengelser for så hurtigt som muligt at forsyne deres luftstyrker med kærnevåben. Det er bekendt, at der netop fra Bonn tales højt om at understøtte dannelsen af en mag-

gesidet kærnevåbenstyrke indenfor NATO. De vesttyske generaler ser i dette en vej til indførelse af atombevæbning. Allerede nu hører der til hver F-104G en kærnebombe med en trotylækvivalent på 1 megaton. Disse bomber opbevares dog i amerikanske lagre, og deres klargørelse til brug er betroet amerikanerne.

Samtidigt med indkøbene af krigsmateriel i udlandet og tilrettelæggelsen af fabrikation i Vesttyskland foregår der en mangesidet uddannelse af fly- og teknisk personel for fuld kraft. Ifølge den udenlandske presse har VMF en personelstyrke på 80.000 mand. Den overvejende del af de ledende stillinger er besat med forhenværende officerer fra Hitlers luftvåben. Til uddannelse af piloterne er der dannet centrer, som territorialt er samlet i 2 uddannelseszoner — den sydlige og den nordlige — med henholdsvis 4 og 3 centrer. Som instruktører arbejder her engelske piloter og vesttyske flyveofficerer, der har gennemgået en specialuddannelse i USA. Desuden uddannes en stor del direkte i USA på basen Saint Antonio. I uddannelsescentrene lærer eleverne at flyve og får kampuddannelse.

Den centrale del af undervisningen beskæftiger sig med navigation samt angreb mod luft- og jordmål. Særlig opmærksomhed tildeles low-level navigation samt nat- og instrumentflyvning under alle forhold. Piloterne får ca. 220 timers instrumentflyvning. Efter endt skole uddannes piloterne på F-84F, F-104G og F-86. Ifølge den udenlandske presse er de vigtigste mål ved uddannelsen en nedskæring af scrambletiden, low-level flyvning (150 m og lavere), GCI og recce. Disse opgaver løses ikke alene indenfor Vesttysklands område, men også i Frankrig, hvor vesttyske piloter træner i angreb mod jordmål i øvelsescentrene Metz og Rheims, og over andre NATO-lande. I den sidste tid har enkelte besætninger og hele underafdelinger af det vesttyske flyvevåben stadig tiere taget del i mangesidede træninger og manøvrer, som er foretaget indenfor rammerne af den nordatlantiske blok, såvel i Vesttyskland som i andre lande.

Som det ses af ovenstående er hovedtanken ved opbygningen af det vesttyske luftvåben dannelsen af en stærk luftangrebsstyrke. Taktiske jagere og ballistiske missiler —hele dette arsenal forberedes til brug med kærnevåben og hovedsagelig til offensive og aggressive formål. Ikke for ingenting meddelte Vesttysklands forsvarsminister Uve von Hassel ved et møde, at målet for NATO's politik stadig må være »afskrækkelsesstrategien«, og at der ved opståen af krigeriske konflikter straks må bruges atomvåben. Von Hassel understregede, at allerede nu er Bundeswehr så kampklart, at alle raketstyrker kan være klare på 5 min., en del af flyene i luften på 15 min. og 30 pct. af landstyrkerne rede 2 timer efter alarmen. Efter nogle vesttyske specialisters udsagn indtager Bundeswerh's kampklarhed og styrke een af de første pladser indenfor NATO's hære, endog i sammenligning med den numerisk overlegne franske hær.

De reaktionære kredse i Vesttyskland, Hitler's generaler, som leder Bundeswehr, afstår ikke fra deres aggressive hensigter. De brænder efter atomvåben, de tørster efter at indvikle Europa i en kærnevåben-krig.

Blinde af had til kommunismen vil de ikke se, at tiden arbejder imod dem. Men det er ikke 1939 i dag. Folkenes higen efter en stadig fred, baseret på de socialistiske staters økonomiske og militære magt, bliver stadig større, og uanset hvor meget Bonnmilitaristerne perfektionerer deres krigsmaskine, kan de dog ikke ændre, at udviklingen arbejder imod dem. Imidlertid kan deres farlige virksomhed i Europas centrum og deres feberagtige ophobning af våben fremkalde en krigerisk konflikt, der kan bringe verden til randen af en almindelig kærnevåben-krig. — *S* —

Endnu engang gør vi opmærksom på, at denne bedømmelse af en af vore NATO-allierede er en oversættelse fra Røde Stjerne. Red.

OFO- ORIENTERING ✯ ✯ ✯

Referat fra bestyrelsesmødet den 31. august 1964.

Tjenestefrihed til ekstraordinært organisationsarbejde

I fortsættelse af bestyrelsesbeslutning var der indstillet til Forsvarsministeriet, at redaktøren blev meddelt tjenestefrihed med løn i flest mulige af de 5 dage, han deltog i et af Fællesrådet for danske Tjenestemands- og Funktionærorganisationer arrangeret nordisk studiekursus. Forsvarsministeriet svarede, at man efter gældende praksis kunne imødekomme 3 dages tjenestefrihed med løn. Senere tilsagn fra ministeriet om, at de resterende 2 dage kunne bevilges som tjenestefrihed uden løn, forelå. Bestyrelsen vedtog, at OFO betaler lønnen for disse 2 dage.

Flyvertillægssagen

Den iværksatte afstemning var nu tilendebragt. Resultatet blev indgående drøftet, og bestyrelsens synspunkter med hensyn til modtagne indvendinger blev fastlagt. Hvert enkelt berørt medlem vil blive tilsendt en redegørelse for afstemningens forløb. Forhandlinger med andre organisationer af flyvevåbnets personel vil snarest blive initieret.

Døgntillægssagen

Endnu et møde sagen vedrørende havde fundet sted i Forsvarsministeriet den 28. aug. Foranlediget heraf har samtlige berørte personelorganisationer, den 3. sept. til ministeriet afsendt en fællesskrivelse, hvori organisationernes krav er præciseret som følger:

a. Den ved omlægning af arbejdstid sammensparede frihed kan ikke kompenseres for døgntjeneste.
b. Den på halve fridage meddelte erstatningsfrihed skal påbegyndes 24 timer forud for arbejdstids ophør på den halve fridag.

Yderligere peger skrivelsen på, at sagen nu må fremmes mest muligt, og at det — såfremt Finansministeriet mod forventning ikke umiddelbart kan tiltræde organisationernes ønsker — er det de berørte organisationers ønske, at sagen bliver gjort til genstand for mundtlig forhandling mellem Finansministeriet og de berørte organisationers centralorganisationer.

Baseret på repræsentantskabsbeslutning har OFO forbeholdt sig sin ret til, hvis der ikke inden en rimelig tid kommer fremgang i denne sag, da at behandle den på sin egen måde.

Uniformssagen

Efter det for bestyrelsen foreliggende, kan der ultimo september forventes et udvalgsmøde om uniformeringen af selvbeklædere. Når undtages selskabsuniform er det bestyrelsens opfattelse, at nævnte møde kan blive afsluttende.

Administration af ødetillæg

Der forhandles i øjeblikket om klarere retningslinier. Såfremt et fællesforslag afleveret til FMN vil blive fulgt, forventes det tillige at løse visse uklarheder omkring betalingen for dobbelt husførelse.

Næste møde

er endnu ikke endeligt fastlagt.

Vedrørende forsikring

kan det oplyses, at Livsforsikringsselskabernes forening ved Cirk. nr. 9 af 20. aug. 1964 bl. a. har anført følgende, der har interesse for flyvende personel:

»Aftale vedr. flyverisiko

I. Militærflyvere.

Ved militærflyver forstås enhver person. som i medfør af sin stilling kan forvente at blive beordret til at deltage i flyvning med luftfartøjer tilhørende eller benyttet af militæret.

Som militærflyver betragtes dog ikke personer, som frivilligt eller efter ordre flyver som passager med militære luftfartøjer, hvad enten dette sker enkeltvis eller som led i en lufttransport af militært mandskab.

Militærflyvere deles i 3 kategorier:

a. Piloter under uddannelse og militærflyvere, der deltager i kampflyvningsøvelse, kunstflyvning og/eller indflyvning.
b. Piloter eller besætningsmedlemmer i helikoptere.
c. Andre militærflyvere.

Tillægspræmien beregnes af forsikringens risikosum efter følgende satser:

For kategori a. 2 pct. p. a.
For kategori b. 1 pct. p a.
For kategori c. Ingen tillægspræmie.

Når tillægspræmie skal beregnes, betales tillægspræmien i 5 år regnet fra forsikringens begyndelse, dog mindst til forsikredes fyldte 25. år.

OBS. Militærflyvere, som uden for tjenesten deltager i særligt farlige former for flyvning, jfr. II 1 b, specialtariferes.

Det anbefales selskaberne at stille som betingelse, at forsikringen skal være uafbrudt i kraft i de 5 år, hvori tillægspræmien betales. Går forsikringen ud af kraft i nævnte periode og søges den senere genikraftsat, er selskabet i så fald frit stillet overfor forsikringstageren med hensyn til betingelserne for genikraftsættelse.«

LOMMEROMANEN KR. 4.25

Stanislaw Sosabowski

FALDSKÆRMS-GENERALEN

Generalmajor Sosabowski's beretning om slaget ved Arnhem

Soldaterne sad i to rækker langs maskinens sider, mens piloten speedede motorerne op. Deres blikke robede det spændte i situationen. Kun nu og da strejfede deres øjne mig ligesom tilfældigt, for at se hvordan jeg reagerede. Var jeg bange — eller syntes jeg rolig og fattet. Ærlig talt var jeg både bange og bekymret, for vi havde fået alt for sparsomme oplysninger om denne operation. Men jeg smilede og undertrykte en let gaben for at ingen skulle se hvad der rørte sig i mig. »Den gamle er all right — hvad er der så at være bange for« — det var, hvad jeg ønskede at læse i deres blikke.

Således fortæller generalmajor Stanislaw Sosabowski, overstbefalende for den 1. polske faldskærmsbrigade i England, om starten til slagmarken ved Arnhem — det måske blodigste slag i 2. verdenskrig — og kaster med denne bog et helt nyt lys over de tragiske begivenheder omkring dette slag.

Kr. 4,25

Danmarks største billigbogserie LOMMEROMANEN

BOG KRONIK

Faldskærmsgeneralen

Forlaget Scrifola
Lommeroman. 264 sider. Pris: kr. 4,25.

Den polske general Stanislaw Sosabowski giver i sin bog »Faldskærmsgeneralen« dels en beskrivelse af sit eget liv op til begivenhederne omkring Arnhem og dels en særdeles interessant skrevet, og såvidt jeg kan bedømme meget instruktiv, belæring om begivenhederne i forbindelse med de alliereides luftlandsætningsoperationer omkring Arnhem 1944.

Der er patos i generalens beskrivelse af polakkernes forbitrede kampe mod de langt overlegne tyske angrebsstyrker i lynkrigen mod Polen 1939, og det er særdeles tankevækkende og belærende at læse hans beskrivelse og indtryk af hele det diplomatiske spil, der gik forud for overfaldet på Polen.

Senere gennemgår eller lever man med i hans flugt fra Polen over Østrig og Frankrig til England, hvor han med stor energi og dygtighed og efter mange trængsler får opbygget Den polske faldskærmsbrigade, som under ledelse af den polske eksilregering i England optrænes med henblik på indsættelse til Polens befrielse — en indsats, der aldrig kommer til udførelse.

Faldskærmsbrigaden underlægges feltmarskal Montgommery og kastes ind i det blodige slag omkring Arnhem, hvor divergerende meningsopfattelser mellem general Eisenhower og feltmarskalien om, hvor tyngden i angrebet mod Tyskland skal lægges, medfører — efter general Sosabowski's opfattelse — at de nedkastede faldskærmsstyrker ved Arnhem ikke får tilstrækkelig støtte, før det er for sent, og med nederlaget til følge.

Omtrent fra minut til minut følger man de underlegne, men veltrænede, tapre styrkers kamp, der til slut ender med en tilbagetrækning til England.

Generalen selv afskediges efter russisk pres fra sin post som chef for Den polske faldskærmsbrigade, der ikke når at blive indsat i Polen på grund af krigsudviklingen.

I bogen citeres mange udtalelser fra ledende personer, og når man — efter åndeløst at have læst beretningen — lægger bogen til side, er det med følelsen af, at man har mødt en af de store mænd i 2. verdenskrig.

Som kildemateriale må jeg mene, at bogen er særdeles velegnet til belysning af begivenhederne omkring Arnhem. — Det er god og spændende læsning tillige.

—d—

JENS JENSENS EFTF.
VINHANDEL
Grundlagt 1813
ST. SCT. HANSGADE 1 . VIBORG

Flere daglige flyforbindelser til og fra
Sønderborg . København . Rønne
Flensburg . Hamburg

Er tiden knap — eller penge værd?

Tal charterflyvning med

CIMBER AIR

Sønderborg tlf. (044) 2 22 77 | Telex 3405 | Afd. Kastrup tlf. (01) 50 93 45

»Organisation og tillidsmand«

Ny populær håndbog udgivet af »fællesrådet«

FTF's studieudvalg har med udsendelsen af denne nye håndbog løst en særdeles aktuel opgave, idet vore organisationer i denne bog har fået et velkomment supplement til det studiemateriale, der hidtil har været til rådighed for kursusarbejde og studiekredse.

Bogen, der bl. a. behandler følgende emner: Organisationsforhold, forhandlingsregler, forhandlings- og mødeteknik, tillidsmandsvirksomhed, medlemsinformation og foreningernes økonomi og regnskabsvæsen, vil også være af stor værdi for såvel de enkelte medlemmer som for organisationernes tillidsmænd, idet stoffet er behandlet af sagkyndige på alle de nævnte områder, og samtlige forfattere har formået at give svar på netop de spørgsmål, vi dagligt stilles overfor i arbejdet for organisationerne.

Alle bogens afsnit er rigt illustreret af tegneren Fr. Bramming, der i sin populære, ironiske streg har formået at underbygge den enkelte forfatters indlæg på en særdeles morsom måde.

Bogens pris er kr. 4,50, og den kan rekvireres i FTF's sekretariat ved indsendelse af beløbet på girokonto 257 23, »fællesrådet«, Trommesalen 2, 3., København V, og bogen vil blive tilsendt portofrit omgående.

FLYVEVÅBNET

10. ÅRGANG

Nr. 9 **1964**

Wing Tips IV

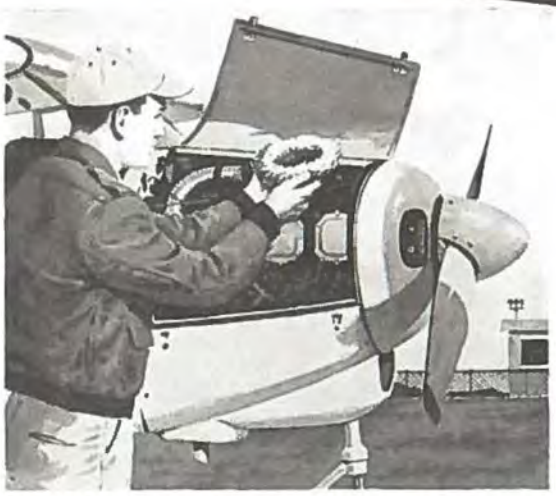

Se efter fuglereder! Nårsomhelst Deres plan er »opstaldet« – om kun en dag eller to – så se motoren omhyggeligt efter, inden De tager afsted. Fugle har en vis tendens til at bygge rede sådanne steder, hvor der er ly og læ. En ubemærket rede nær en motor kan under flyvningen skabe overhedning eller alvorlig mulighed for brand.

Vær ikke for ivrig! Skynd Dem ikke i luften ved en pludselig vejropklaring. Undgå at tage tåbelige chancer. For mange piloter har pludseligt befundet sig i en nødsituation med kun ringe eller ingen erfaring i blindflyvning.

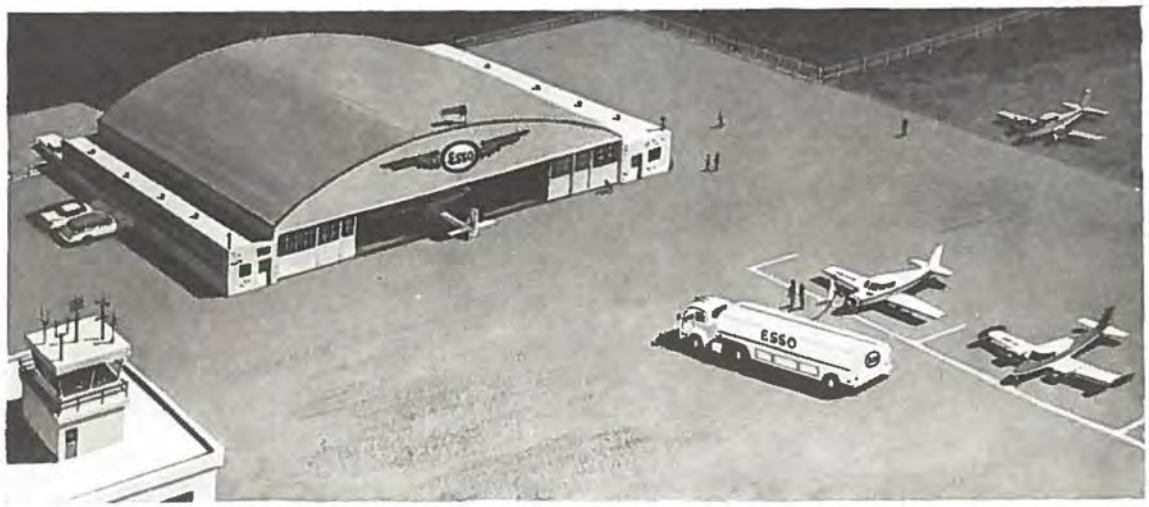

Et godt tegn! Esso skiltet står for fremskridt og udvikling af nye og forbedrede produkter til flyvningen. Det står for pålidelige forhandlere af disse produkter – forhandlere der hjælper Dem med netop den slags brændstof, der giver den bedst tænkelige udnyttelse. Esso flyvebenzin har et lavt blyindhold, således at skadelige aflejringer og tilsodning af tændrør begrænses til et minimum, hvilket igen nedsætter sliddet på motorernes vitale dele. Vil De være sikker, ønsker De service og kvalitetsprodukter – så vælg Esso.

64 Fa-40

Flyvevåbnet

NR. 9 1964

Udgivet af
ORGANISATIONEN AF
FLYVEVÅBNETS OFFICERER

INDHOLDSFORTEGNELSE

— Leder
— Sagt i Folketinget om forsvaret
— How do they do it?
— Raketvåbnene — grundlaget for magtbalancen
— Fototydning

De synspunkter, der fremsættes i tidsskriftet, repræsenterer ikke nødvendigvis redaktionens — endsige organisationens — anskuelser og meninger, men står for forfatterens egen regning.

Gengivelse af tidsskriftets indhold må ikke finde sted uden kildeangivelse.

Ansvarshavende redaktør:
Major Å. H. Dolleris, Træningskommandoen, (01) 97 20 00, lokal 430.

For at skabe størst mulig ro om fordelingen, bedes privatadresser så vidt muligt benyttet.

Adresseforandringer o. l. samt reklamationer over uregelmæssigheder vedrørende tilsendelsen anmeldes til OFO-sekretariat, Flyvestation Vedbæk, (01) 89 05 01, lokal 47.

Redaktionen af dette nr. er afsluttet 16. okt.

Trykt i
Herlev Bogtrykkeri . 94 19 06
(S. Valbjørn)

ENDNU ENGANG...

Folketingsvalget den 22. september er nu en overstået kendsgerning, og de regeringsmæssige konsekvenser er kendte. Dette er ikke stedet for en diskussion heraf, men i fortsættelse af lederen i nr. 8/64 var det måske på sin plads igen at drage lidt af valgkampens materiale frem.

Socialdemokratiet har umiddelbart forud for valget indrykket annoncer i dagbladene, hvoraf det bl. a. fremgår, at partiets stilling — med såvel daværende som nuværende finansminister Poul Hansens ord — er:

»Det må erkendes, at tager man udgangspunkt i lønningsloven af 1958, er tjenestemændene i lønmæssig henseende sakket agterud for udviklingen på det private arbejdsmarked; og det er helt i overensstemmelse med aftalerne i forbindelse med helhedsløsningen, når tjenestemandsorganisationerne ved lønforhandlingerne til foråret vil stille krav om sådanne lønforbedringer, at de kommer på linie med lønudviklingen iøvrigt«.

Finansministeren sendte endvidere tjenestemændene et privat brev, dateret september 1964, hvori det bl. a. hedder:

»Der er blevet sagt, at valget den 22. september og kommende valg vil blive afgjort af den stærkt voksende gruppe af funktionærer og tjenestemænd. Hvis dette er rigtigt, er der lagt en stor afgørelse og et stort ansvar i DERES hånd.

For funktionærer og tjenestemænd er lønnens størrelse — eller nærmere betegnet dens KØBEEVNE — af samme fundamentale betydning som for andre lønmodtagere. Til foråret skal der føres forhandlinger om lønningerne bl. a. for Statens tjenestemænd, og det vil her blive gjort gældende af tjenestemændene, at de er sakket agterud i lønudviklingen. Socialdemokratiet har erklæret

sig rede til at deltage i disse forhandlinger med det mål, at der skal opnås et resultat, som kan tiltrædes af tjenestemændenes egne organisationer.

Men i denne forbindelse er det værd at have for øje, at årsagen til, at man med rette kan gøre krav på en bedre lønmæssig stilling, er den almindelige økonomiske fremgang, som nu i en årrække har præget vort land, og som har givet sig udslag i stærkt stigende produktion og praktisk taget fuld beskæftigelse.«

Ingen kan vel herefter mere være i tvivl om, hvad det regeringsdannende partis stilling til tjenestemændenes lønkrav i foråret 1965 er, og ordene fra lederen i nr. 8/64 er derfor lige aktuelle:

»Fra tjenestemandsside må man derfor med spænding imødese, om der i foråret 1965 atter bliver tale om gennemførelse af ensidige afsavn fra tjenestemændene af hensyn til samfundets tarv, eller om de gyldne løfter fra før valget for en gangs skyld huskes og holdes.«

Sagt i Folketinget om forsvaret . . .

Under spørgetime i folketinget stillede Else-Merete Ross (RV) følgende spørgsmål til forsvarsministeren:

»Hvor mange år mener ministeren det vil vare, før den planlagte skandinaviske rådighedsstyrke for FN kan etableres?

Vi var overordentlig hurtige i vendingen, da Dag Hammarskjöld fremsatte planen om en FN-styrke i Gaza. Det var og er en indsats, som der står respekt om, og som vi kan være bekendt. Det radikale venstre så gerne, at vi var forberedt til at gøre en lignende indsats andre steder, hvor der måtte være behov for det. Hvor mange år mener den højtærede minister det vil vare, før den danske del af den skandinaviske rådighedsstyrke kan etableres?«

Til dette svarede forsvarsministeren bl. a.:

»Forudsætningen for de skandinaviske forsvarsministres beslutning om at foreslå deres regeringer oprettelsen af en permanent FN-styrke var, at en sådan styrke skulle oprettes, når de nuværende afgivelser til FN var afviklet.

På det tidspunkt, beslutningen blev truffet, kunne man intet vide om, i hvilken takt eller hvornår de afgivne styrker til FN blev afviklet. I dag har vi en fornemmelse af, hvordan der sker trinvis aftrapning. Det er rigtigt, at de danske afgivelser til Congo vil ophøre i sommeren 1964, og at styrkerne i Gaza vil blive formindsket med ca. 150 mand, når det nye kontingent sendes derned til april. Hvorvidt dette vil medføre, at den skandinaviske FN-styrke vil blive opbygget trinvis, efterhånden som de nuværende styrker afvikles, eller om man vil opretholde den forudsætning, hvorpå beslut-

ningen blev truffet, vil afhænge af fælles nordiske drøftelser, idet regeringen er af den opfattelse, at som vi har været enige i Norden om beslutningen, således bør vi også være enige om at etablere styrkerne på fælles nordisk basis.«

Ved samme lejlighed stillede O. Mathiasen (SF) følgende spørgsmål til indenrigsministeren:

»Finder ministeren, at en omfattende udbygning af beskyttelsesrum er forsvarlig under hensyn til, at disse rum efter foreliggende oplysninger snarere giver falsk tryghed end beskyttelse?

Jeg gør opmærksom på, at jeg med det udtryk, som jeg har brugt i mit spørgsmål, »foreliggende oplysninger«, især tænker på to ting. For det første det forhold, at der blandt de sagkyndige videnskabsmænd er stærk usikkerhed med hensyn til, hvorvidt beskyttelsesrum af den påtænkte slags overhovedet kan yde nogen virkelig beskyttelse. Denne usikkerhed konstateres overalt, hvor disse problemer behandles. F. eks. siges det i oplysningsudvalgets betænkning fra 1963, at beskyttelsesforanstaltninger mod atombomber kan diskuteres ud fra mange synspunkter, og at en effektiv beskyttelse er praktisk talt uigennemførlig.

I pjecen fra statsministeriet fra 1962, »Hvis krigen kommer«, kan man kun nå til at konstatere, at i et beskyttelsesrum har man under alle omstændigheder den største chance for at overleve, men altså kun en chance.

Især tænker jeg dog på de sagkyndige, som i kraft af deres viden tager skarpt afstand fra indretning af beskyttelsesrum, såsom nobelpristageren Linus Pauling, der for kort tid siden talte i Tivolis koncertsal. Jeg går ud fra, at den højtærede minister og alle ærede medlemmer fuldt ud vil anerkende Linus Paulings autoritet i denne sag. Han sagde bl. a., at civilforsvar er værre end unyttigt, for det kan tjene til at forøge faren for krig ved at give folk en falsk følelse af sikkerhed.«

Og indenrigsministeren svarede bl. a.:

»Linus Pauling talte ved et møde den 3. januar i år her i København; her fremsatte han nogle kritiserende udtalelser om civilforsvaret, og jeg er glad for at få lejlighed til her i tinget at knytte nogle kommentarer til disse udtalelser.

Må jeg først citere, hvad professoren sagde om civilforsvaret. Jeg tager mit citat fra den danske oversættelse af professorens foredrag, som mødets arrangør for nylig udsendte. Jeg beder om formandens tilladelse til et par citater. Linus Pauling sagde:

> »Civilforsvar, bygning af beskyttelsesrum mod bomber og mod fall-out er bedrag, fordi den beskyttelse, de kan yde mod en lille kernebombe, er værdiløs over for en større bombe. Civilforsvar er selv en form for militarisme, er ensbetydende med og kan ophæves af andre former for militarisme. Civilforsvar er værre end unyttigt — det kan tjene til at forøge faren for krig ved at give folk en falsk følelse af sikkerhed. Den eneste fornuftige politik, verden kan føre, er at afskaffe krig.«

I september 1963 offentliggjorde regeringens atomoplysningsudvalg en betænkning, der hedder »Atomvåbenproblemer.« I denne betænkning, som pressen gav en særdeles rosende omtale, udtaler udvalget bl. a. på side 23, at beskyttelsesmulighederne efter et atomangreb vel er små i området i nærheden af eksplosionscentret, den såkaldte A-zone, men siger så:

> ».. skønt bunkers eller kældre i gennemsnit giver bedre chance end ophold i det fri eller oppe i bygninger.«

Udvalget tillægger altså beskyttelsesrum en vis betydning selv i denne A-zone, men føjer dernæst til:

»Uden for disse afstande er mulighederne betydelig bedre, og baggrunden for de regler, som er skitseret i statsministeriets pjece, »Hvis krigen kommer«, bør i lys heraf være let forståelige.«

I 1962 gav folketingets finansudvalg, som det ærede medlem henviste til, en bevilling på 16 mill. kr. til en teknisk forbedring af de eksisterende offentlige beskyttelsesrum.

Jeg understreger — det kan måske berolige det ærede medlem, og det vil jeg gerne gøre — at der ikke med denne tekniske forbedring er tale om noget større fremstød, men kun om at fortsætte et arbejde, der blev påbegyndt for 2 år siden.

Der er ikke tale om noget omfattende, kun tekniske forbedringer, og jeg finder det rimeligt, at disse foranstaltninger fortsætter rutinemæssigt.«

Under behandlingen af »Forslag til lov vedr. statens seruminstitut« fik Morten Lange (SF) lejlighed til at sende »militæret« følgende lille hilsen:

»Jeg vil benytte denne lejlighed til at udtrykke min ganske særlige glæde over, at vi gennem denne lovgivning, som nu nærmer sig sin vedtagelse, samtidig får udvirket, at artillerikasernen bliver fortrængt fra København, og jeg håber også, at den bilkirkegård, som i lange tider har ligget ved siden af og pyntet meget lidt op på vort militære beredskab, samtidig vil forsvinde.

Jeg kunne måske yderligere sige, at det jo ikke er det eneste sted, hvor vi har problemer med militære anlæg, som har spærret for undervisningsbyggeri. Jeg håber, den høje regering vil tage sig sammen og få løst problemer af denne art flere steder, både i København og Århus. Det går ikke an, at vi sætter vort undervisningsvæsens udbygning i stå, bare fordi man ikke kan få militæret til at humme sig.« *K. W. H.*

HOW DO THEY DO IT?

I nr. 6/1962 behandledes emnet »Ny principper for personelforvaltning i det engelske flyvevåben«, som i korthed var en gennemgang af et nyt system for bedømmelses-, udvælgelses- og stillingsbesættelsesprocedurer. Systemet blev indført omkring 1960, og det indebærer i teorien en hel del iøjnefaldende fordele. Men hvad med praksis? Hvordan får man noget at vide om det?

En af vore læsere har i FLIGHT SAFETY fundet nærværende artikel, som Redaktionen har oversat og bearbejdet, og som giver et meget godt billede af systemet i anvendelse.

To gange årligt fremkommer der en navneliste. Udnævnelseslisten. Listen studeres af mange. Forholdsvis få finder deres navne på den. Vi mener, det er et godt væddemål, at den ældre officer ikke findes, som aldrig skeløjet har kigget på et navn — ikke hans eget — og mumlet: »*Ham* — de må jo være helt fra den! Har de kastet med pile eller sådan noget lignende, da de foretog udvælgelsen?«

Men hvorfor nu udnævnelseslister og så videre i AIR CLUES under overskriften FLYVESIKKERHED?

Af to grunde. Et uheld er — ifølge definitionen — en ikke planlagt afbrydelse af en planlagt rækkefølge af begivenheder. Ingen kan derfor, fordi det ikke er planlagt, nogensinde forudse et bestemt uheld. Alt, hvad man kan gøre, er, hvis man vil undskylde os denne specielle irske udtryksmåde, at forbedre rækkefølgen af begivenhederne, og så sker de ikke-planlagte afbrydelser ikke. Med andre ord, kvalitet i enhver henseende er det væsentlige i flyvesikkerhed. Følgelig har flyvesikkerheden en meget udtalt interesse i kvaliteten af de officerer, der stiger op ad udnævnelsesstigen, og i det system, der udvælger dem.

For det andet har lederen af flyvesikkerhedstjenesten netop brugt en hel måned alene på at gennemgå papirerne for 850 Squadron Leaders 1) for at hjælpe med til at udpege groft sagt 1 ud af hver elleve, som ser ud til at ville blive gode Wing Command-

1) svarer til major

ers. 2) Her må man naturligvis huske på, at ud fra disse skal senere fremkomme Group Captains 3) og officerer af generalsgraderne og måske endog selve den fremtidige chef for luftforsvaret.

Hyllet i hemmelighedsfuldhed

Af en eller anden grund har forfremmelsesrådene altid været hyllet i dybeste hemmelighedsfuldhed. Skønt disse råd har at gøre med selve værnets hjerteblod, har næppe nogen af lavere grad end general nogen virkelig idé om, hvordan de arbejder. Med Air Secretary's tilladelse vil vi derfor blotlægge alt om, hvordan Squadron Leaders bliver Wing Commanders. Det er nødvendigt her at anføre, at alle de følgende citater er fuldstændigt korrekte, men at reference til nogen bestemt Squadron Leader, levende eller død, er blevet fingeret så meget som muligt. Ingen navne nævnt — derfor heller ingen syndebuk.

»Der er ingen, jeg hellere ville have ved min side, hvis jeg var i knibe, end denne officer. Der er ingen, der mere sandsynligt ville bringe mig i knibe end denne officer, hvis han var ved min side.«

Virksomheden for et råd begynder, endnu mens blækket på januar-listen knapt er tørt. En tilsyneladende blid stemme lyder gennem diverse telefoner. Stemmen, som kan lægge temmelig meget pres på om nødvendigt, fordi den taler på Air Secretary's vegne, forårsager, at tre Air Commodors 4) møder op i Adastral House, Royal Air Force hovedkvarter i Whitehall, hele marts og måske en del af april. Det tidlige varsel giver dem rigelig tid til at arrangere, at alt deres normale arbejde bliver gjort af andre — som det ville blive, hvis de gik på ferie!

I mellemtiden har bemandingsplanlæggerne udarbejdet en kvota baseret på de forventede bemandingskrav. De ved, hvor mange Wing Commanders, der er, hvor gamle de er, hvornår de skal forlade tjenesten, og hvor mange, der sandsynligvis vil blive udnævnt til Group Captain i det pågældende år. Disse informationer (og nogle andre af mindre vigtighed, som f. eks. invaliditetsstatistik, frivillig afgang etc.), giver et billede af, hvor mange Wing Commanders, der vil blive behov for, og deres bedste alder, så at der som det ideelle kan blive en regelmæssig gennemstrømningshastighed i graden. Der skulle ikke blive nogen alders/anciennitetspukler, der giver pludselige, voldsomme ryk, som hvis et enkelt år en hel blok går af i fællesskab — og næste år overhovedet ingen.

Pukler, der er taget højde for

At opstille idealkrav til antal og alder for nye Wing Commanders er alt sammen meget godt, men det må derefter tilpasses i så høj grad som muligt til de forhåndenværende Squadron Leaders antal og alder. Der må tages højde for eksisterende pukler og mangler, så at ikke alle i en favoriseret gruppe bliver udnævnt uanset deres kvalitet, medens fuldgode og bedre personer i en anden alders/anciennitetsgruppe er overladt til at slide sig igennem og blive modfaldne eller ineffektive.

Planlæggerne — der tager hensyn til, hvad vi behøver, studerer, hvad vi har, og hertil lægger en passende spillerumsfaktor — kommer frem til en idealkvota, som de håber er det bedste kompromis, der kan opnås.

På samme tid har et forberedende råd været nedsat for at kigge på og sigte de fortrolige udtalelser for hver eneste valgbar Squadron Leader. Hver mand betegnes A, B eller C. »A«-officerer er sådanne, hvis bedømmelser vurderes som værende i den øverste halvdel, og blandt hvilke hovedrådet sikkert vil finde navnene, der skal opfylde kvotaen. »B« betyder, at officeren stadig er med i kapløbet om udnævnelser,

———

2) svarer til oberstløjtnant

3) svarer til oberst

4) en tilsvarende grad — mellem oberst og generalmajor — findes ikke i Danmark

men sandsynligvis endnu ikke er oppe på den standard, som hovedrådet vil kræve. »C« er for dem, der er så nær ved afsked, at de definitivt anses for at være ude af kapløbet. Er en officer éngang indtrådt i udnævnelsessessionen, forbliver han valgbar og bedømmes af det forberedende råd og af hovedrådet hvert eneste år, indtil hans tid udløber. Først når han er nær ved afskedigelsesalder, kan hovedrådet træffe afgørelse om at betegne en officer med »C«.

Kort sagt *antyder* det forberedende råd kun, hvem der sandsynligvis er de svageste emner. Det kan forelægge — ikke udelukke. Princippet er: »Hvis i tvivl, betegn som »A« og lad hovedrådet træffe afgørelsen!« Enhver mulig kontrol og forsigtighedsregel tages af begge råd for at sikre imod, at *nogetsomhelst* værdifuldt emne til forfremmelse overses.

Find trøst

Omsider samles hovedrådet på en fastsat dag i marts. Air Secretary (som er en Air Chief Marshal 5) og de tre Air Commodores har en Wing Commander og to civile tjenestemænd til at notere. Yngre officerer må være taknemlige ved at vide, at Flight Lieutenant — Squadron Leader rådet er næsten ligeså udtyndet, medens Group Captains og højere officerer må finde trøst i den kendsgerning, at de gennemgås relativt hurtigt af Air Force Board selv — det organ, som sædvanligvis kaldes Air Council.

Air Secretary, der virker som rådsformand, får de originale bedømmelser at se på, medens rådsmedlemmerne har en vidunderlig opfindelse, som er en krydsning mellem et lysbilledapparat, et fotografisk forstørrelsesapparat og en hjemmelavet udgave af »Hvad — kammertjeneren — så — maskine« fra Dyrehavsbakken. På toppen sidder en stor rulle film, der indeholder fotos af alle de fortrolige udtalelser, der er skrevet for graden Squadron Leader (også midlertidige) for enhver officer, som rådet skal se på — A'ere, B'ere og C'ere — hele bundtet. Filmen viser også et portræt, både en face og i profil, som det kendes i forbryderalbums, af det enkelte individ, og hans stamblad, nedvurderende bedømmelser, rosende bedømmelser, punkter i dagsbefalinger el. lign. ved tildeling af udmærkelses-

---

5) svarer til general

A/S BRAVOUR

Buddingevej 312-316
Søborg
København

BELYSNINGER
el-artikler en gros

LOUIS POULSEN & CO A/S

KØBENHAVN
ODENSE
HADERSLEV
VEJLE
AARHUS
HOLSTEBRO

tegn, anbefalinger samt alt, der kan bidrage til at tegne et billede af hans personlighed.

Maskinen har to knapper og en kontakt. Knapperne drejer filmen den ene eller den anden vej og ved et passende system af relæer og stænger indeni, kan den sættes til at dreje hurtigt eller langsomt. Relæernes klikken og filmstrimlens hvislen lyder for udenforstående som en spillemaskine, og når tre officerer kører frem og tilbage med apparaterne, medens de indgående studerer noget uheldigt, lyder det som i en spillehal. Man venter næsten, at en klokke skal ringe for »halvtredstusind«, medens en af de civile tjenestemænd sjokker tværs over gulvet med en pakke gratis cigaretter. Kontakten tænder og slukker en lille grøn lampe, og når alle lysene er tændt, betyder det. at medlemmerne alle er færdige, og Air Secretary modtager resultaterne.

Kortfattede udtalelser

Som supplement til den detaillerede filmstrimmel har hvert medlem et »profilskema« for hver officer. Det er en stærkt forkortet udgave af den pågældendes fortrolige udtalelser. Det fortæller medlemmet, hvorvidt hver udtalelse, der findes på filmen, er god, middel eller dårlig. Skemaet giver også karakteristiske detailler som f. eks. stabskursus, anciennitet og alder.

— Der er ingen, jeg hellere ville have ved min side, hvis jeg var i knibe, end denne officer. —

Efter at vi nu har set på opstillingen, er vi rede til at se rådet i arbejde: Hvert medlem har til venstre for sig aldersordenslister og nogle få personlige notater; foran sig har han skærmen til de detaillerede personlige beretninger, og tilhøjre er der en tyk stabel på 850 profilskemaer. Wing Commander'en begynder at instruere:

»Hver kandidat skal bedømmes af hvert rådsmedlem med en karakter mellem 1 og 9. Denne karakter har ingen direkte forbindelse med karaktererne på de fortrolige udtalelser. Det er Deres egen bedømmelse af det pågældende individ som menneske, som arbejdskraft og som officer i den næsthøjere grad. Hvor meget tror De, han vil være værd for det fremtidige flyvevåben, bedømt efter en 1—9 skala? Husk på alting, inclusive hans alder, hans kvalitet og hans erfaring.

Når alle de grønne lamper er tændt, vil vi notere og sammenlægge individets karakterer. Det vil give hans »udnævnelsesrådskoefficient«, og dem med de højeste koefficienter vil sandsynligvis være dem, der udvælges til udnævnelse.

Ikke desto mindre vil der, når vi har gennemgået alle officererne, komme en repetition, hvorunder vi kan gå tilbage til et hvilket som helst individ, overveje ham igen, ombedømme, diskutere, sammenligne med kvotaen og justere om nødvendigt. Jeg er blevet bedt om at sige, at de foreslåede aldersfordelinger hverken er magiske eller hellige; de betragtes som et godt kompromis, og rådet kan i sin bedømmelse variere tallene i hver afdeling eller undlade at bruge dem i det hele taget. Dette bør imidlertid gøres med megen varsomhed, da tilsvarende justeringer så sluttelig må foretages af fremtidige råd. Hvad De end gør nu vil

Flere daglige flyforbindelser til og fra
Sønderborg . København . Rønne
Flensburg . Hamburg
Er tiden knap — eller penge værd?
Tal charterflyvning med
CIMBER AIR

Sønderborg	Telex	Afd. Kastrup
tlf. (044) 2 22 77	3405	tlf. (01) 50 93 45

RAPID
SKRÆLLEMASKINE

Jørgen Jørgensen
Prags Boulevard 65
København S
Telefon Su. 7701

Skrædermester
Evald S. Krath

Nørregade 12 . Herning

Civilt og uniformsskræderi

Roskilde Brødfabrik

Telefon (03) 35 70 00

Leverandør til Værløselejren

uundgåeligt influere på udnævnelserne i de kommende år. For at tage et ekstremt tilfælde: Hvis rådet udnævner en masse unge officerer til graden, vil de ikke forlade den før meget senere end planlagt. Fremtidige råd vil derfor ikke få det rette antal ledige numre til de andre, der kommer på tale.

Vi vil først prøve tre—fire officerer, som blev udnævnt af sidste års råd. Vi vil studere dem, give dem karakterer, og det vil sætte Dem i stand til at få en slags standard, før De begynder på det egentlige arbejde.

Er De klar, mine herrer?«

De nikker, og lyset dæmpes. Den første officers billede sættes på. Så kommer hele hans stamblad til syne. Så hans første bedømmelse .... Og således videre ....

Tålmodigt og omhyggeligt læses hver eneste bedømmelse. Hver enkelt karakter noteres ned.

— Der er ingen, der mere sandsynligt ville bringe mig i knibe end denne officer, hvis han var ved min side. —

Velovervejede skøn

Efter at have haft de første prøvesager og sammenlignet karaktererne med det foregående råds som rettesnor, begynder arbejdet for alvor. Wing Commander'en, som leder det forberedende råd, fremsætter dettes velovervejede skøn:

»Denne officer, Flinkenpush, burde ses af rådet. Det forberedende råd fandt, at han var en usandsynlig kandidat, men var dog ikke overbevist om, at han var sakket helt bagud for hovedfeltet. Han er bedømt »A« — men et svagt »A««.

Medlemmerne begynder at opbygge et psykisk billede og en bedømmelse af denne mand, hvis fremtid ligger i deres hænder. Hvordan tænker han? Har han humor? Er det altsammen arbejde og ingen fornøjelser? Er han i frem- eller tilbagegang? Har han mere i sig, eller er han allerede udtømt? Selskabeligt anlagt? Fremfor alt, hvad vil han sandsynligvis *udvikle* sig til, hvis han avancerer og derved — uundgåeligt — optager pladsen for den anden mand, som så aldrig vil få sin chance?

Et svagt »A«

Et stærkt »B«

Rådet læser taknemligt nogle livlige og beskrivende kommentarer, som sætter kulør på en hverdagsgrå beretning.

»Denne mand vil aldrig sætte Themsen i brand — men hvis han fandt den sådan, ville han anstrenge sig til det yderste for at slukke den.«

»Denne officer bruger aldrig eet ord, hvor ti kan gøre det.«

»Denne officer er en ikke helt færdigslebet diamant.«

Alt for ofte er bedømmelserne bare et kedeligt katalog over udført arbejde. *»Han førte en afdeling til Cypern.«* Og hvad så? Eller en lidet oplysende cliché. *»Han tåler ikke med glæde at have fjolser under sig.«*

Hvem gør det — undtagen en lettere åndssvag? Et andet yndlingsudtryk er *»udadvendt«*. Denne benævnelse anvendes på hundredevis af officerer, men mærkeligt nok er der aldrig en eneste *»indadvendt«*.

Udadvendt

Det er et fængslende og sommetider skuffende studium af, hvordan folk former beskrivelser, eller hvordan de ikke magter at gøre det. De sidste rådsmedlemmer klagede over, at en bestemt ældre officer kunne have haft stor fordel af at få fremstillet et gummistempel, der kunne have befriet ham for altid at skrive: *»Jeg har intet at tilføje.«*

Det er også en meget ydmygende oplevelse for et rådsmedlem at se sine egne kommentarer komme tilsyne. For eks.: *»Denne officer forlader min stab for at overtage kommandoen over en middelsvær bomberenhed. Han er som skabt til denne stilling, og jeg ved, at han vil gøre god fyldest.«* Dette siger meget lidt. Stambladet har allerede fortalt, hvortil han er forflyttet. Han ville ikke være blevet sendt dertil, hvis han var anset for uegnet. Den eneste holdbare slutning er, at den bedømmende officer har anset ham for at have chefegenskaber. Hvorfor så ikke sige det? For samme rådsmedlem er det dobbelt ydmygende, hvis han af den næste bedømmelse ser, at hans protégé fik en bragende fiasko ud af det.

Når undtages støjen fra maskinerne er alt stille. Omsider har hvert medlem læst den sidste bedømmelse, overvejet omhyggeligt og nedskrevet sine tal. De grønne lys tændes. Koefficienterne nedskrives. De grønne lys slukkes.

Støt pløjer rådet sig fremad. »Den næste officer, Twiddletoes, er, som De kan kontrollere på profilskemaet, simpelthen en middelmand, der af hans bedømmende officerer og deres overordnede anses for END-NU IKKE EGNET til udnævnelse. Det er nu tredje gang, et råd behandler ham. Det forberedende råd betegnede ham »B« — se igen næste år.«« Hvert medlem efterkontrollerer profilskemaet, før han tiltræder og går videre. For omtrent eet »B« ud af ti, taget på må og få, men især i alle grænseprofilerne, foretager rådet en tilbundsgående bedømmelse. Hovedrådet skal stedse være fuldt overtydet om, at det forberedende råds bedømmelsesstandard er sådan, at intet tænkeligt emne kan smutte forbi.

Strømpile

Som med en hvilken som helst menneskelig bestræbelse kan heller ikke dette system være fuldstændigt perfekt. Der er imidlertid visse tegn i sol og måne, der opmuntrer en til at tro, at dette er en udmærket opfindelse til vurdering af menneskelige væsener, af hvilke aldrig to er ens.

Først og fremmest er det bemærkelsesværdigt, hvor konsekvent en mands bedømmelser er. Stærke sider nævnes igen og igen, svagheder noteres hvert eneste år, af forskellige folk hver gang. Hovedlinierne og karaktererne er ganske forbavsende overensstemmende, selv hvor der vides at eksistere personkonflikter.

For det andet foreligger der, selv om nogle af rådets problemer er blevet grundigt behandlet ovenfor, en rigdom af detailinformation. Det bliver omhyggeligt gennemstuderet, stykkevis, af erfarne mænd, som selv har været igennem det altsammen, i alle graderne. En enkelt fejltagelse eller et enkelt skulderklap vil hverken forhindre eller fremtvinge succes. Hvert medlem gør sit yderste for at udvælge netop de folk, som

flyvevåbnet behøver mest, de allerbedste, fuldstændigt upartisk.

For det tredje viser adskillige rådsmedlemmers karaktergivning en forbavsende enighedsgrad. 1964-rådet så på 850 profilskemaer; de studerede i detailler det fuldstændige materiale for over 350 enkeltpersoner, og kun i tre tilfælde afveg de enkelte rådsmedlemmers karakterer mere end to grader. Dette er, når fire forskellige mennesker tager så mange forskellige faktorer i betragtning, i sandhed forbavsende.

En kæmpemæssig opgave

For det fjerde blev for hver eneste udvælgelse til udnævnelse, der blev foretaget, fire andre kandidater studeret til mindste detaille og seks andre på bredere grundlag af dette ene råd bestående af fire generaler. Det er en kæmpemæssig opgave (for begge rådene), men det er også helt afgjort, at der blev set på hver eneste Squadron Leader, der overhovedet var værd at se på. Det vil ligeledes på grund af dette arbejde stadig være sikkert, at en hvilken som helst Squadron Leader, som er værd at udnævne, forudsat at han bevarer sin standard, ikke kan undgå at få sine fortjenester udtømmende studeret. Og det af et nyt hold af andre generaler hvert år, hvis han ikke klarer pynten første gang.

Arbejde eller ikke — rådet har også lysere øjeblikke. Rådsmedlemmerne får et interessant kendskab til de ældre officerer, der netop skriver de fortrolige udtalelser. Hvad ser de, hvad tænker de, hvordan afgør de, og hvad lægger de vægt på? Deres bedømmelser kan virkelig være afslørende. Et rådsmedlem hørtes sige: »Jeg fandt det *højst* interessant. Jeg fik engang en instruktion af en ældre officer, og jeg anså ham ikke for at kende ret meget til sagen. Jeg så — her i dag — en bedømmelse skrevet af ham. Den faldt fuldstændig uden for de øvriges stil — så han taler stadigvæk helt hen i tågen.«

Derfor — studér blot listerne den 1. juli, hvis De vil. Sig bare: »*Ham!* De må jo være helt fra den!« Men denne udvælgelsesmetode er bedre til at udskille end pilekastningsmetoden.

»Thi Ophøjelse kommer ikke af Østen eller af Vesten, ejheller af Ørken«.

Psalmernes bog, 75. psalme, vers 7.

— *D* —

Mac Baren
tobakker

Fællesbageriet Rønne

Rønne
Bornholm
Tlf. Rønne 683

Ballerup
Blomsterforretning
Telf. 97 00 68 . Stationsvej 26

A/S HERMAN JUST'S - FARVERI
Kemisk tøjrenseri - militærvask
Grundlagt 1868
Leverandør til hær og flåde
Raadmandsgade 2 Tlf. Taga 45-113

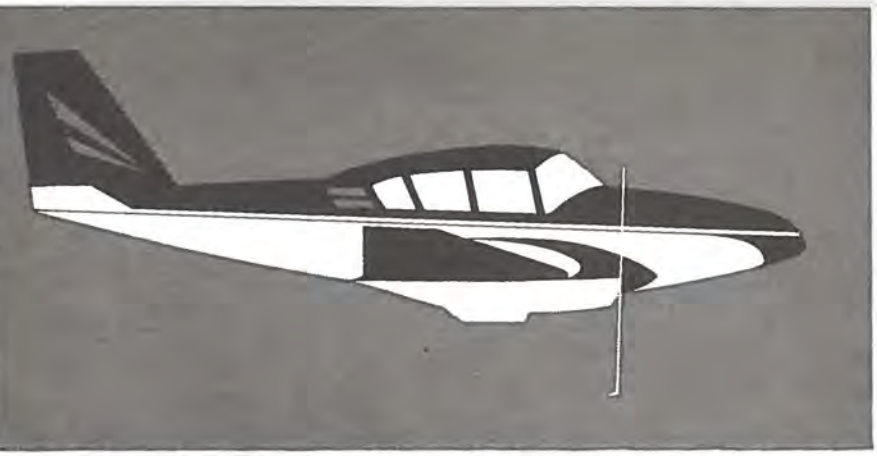

VERDENS ME
SOLGTE
2-motorers fly

Firmaprestige og god økonomi p
rejseomkostningsbudgettet
med de flyvende indianere fra Pi
PIPER AZTEC C,
Piper's elegante flagskib
med en marchhastighed på 330
6 personer,
to 250 HK motorer.

PIPER
PASSAGERKOMFORT - PILOTKOMFORT

DANFOSS AVIATION DIVISION A/S

FLYVEPLADSEN, SØNDERBORG, tlf. 222

Er De klar over
at vi har åbent hele døgnet?

VORT SPECIALE:
Polering og undervognsbehandling udføres mens De sover

ESSO SERVICESTATION
BUDDINGEVEJ 308 - SØBORG - TLF. 69 00 17

RAKETVÅBNENE

GRUNDLAGET FOR MAGTBALANCEN

I fortsættelse af de tidligere bragte artikler i »Flyvevåbnet« om raketluftforsvaret (bl. a. Major G. Djørup i nr. 6/63 og 5/64 samt af Major S. Brynel i nr. 6/64) behandler Oberstløjtnant T. Bonde, Luftværnsgruppen, i dette og de følgende fire numre raketvåbnenes betydning for magtbalancen.

Politik og teknik

Krigen er udenrigspolitikkens ultimative fase — altså et politisk middel, hvormed man søger at påtvinge modstanderen sin vilje med magt, når man har måttet opgive sine diplomatiske virkemidler. Det politiske og det militære forsvar kan derfor ikke adskilles, og da slet ikke i dag, hvor et nederlag ikke er et spørgsmål om overgivelse, men om overlevelse.

Denne sammenhæng kan medføre, at hvis ens politiske virkemidler er af svagere karakter end modstanderens, da henvises man til de militære som simpel nødværgeregel, og da er verden ilde stedt med de kampmidler, der rådes over i dag. I de lokale krige (guerillakrige) i Sydøstasien, har de politiske midler været for svage og de militære måttet sættes ind. Under Cuba-krisen kunne en sådan indsættelse meget let have ført til en global krig, medens den forstandige afbalancering mellem de politiske og de militære virkemidler, som USA dengang anvendte, gav det bedste billede af, hvorledes magtbalancen mellem de to herskende blokke forhindrede en krig. Ingen af de to parter havde fornøden overmagt til at turde risikere en krig, ingen af dem vidste, hvem der ville blive sejrherren — om en sådan overhovedet ville eksistere efter en atomkrig. Derfor blev der ingen krig — og et vanskeligt politisk spørgsmål — nemlig et forsøg på at forrykke magtbalancen til østlig fordel — blev løst ved forhandlingsbordet.

Det herskende atomprøvestop og de løbende nedrustningsforhandlinger er en videreudvikling af Cubaforhandlingerne; men ingen må forledes til at tro, at det er en fredeliggørelse af verden, der forestår. Det er højt regnet en pause i den økonomiske og tekniske kamp om verdensherredømmet, medens øst og vest puster ud oven på de sidste ti års overvældende anstrengelser og søger styrke indadtil og i rummet — og måske et fælles forsøg på at sinke (at hindre har man tilsyneladende opgivet) en ny magtblok anført af Kina i at opstå.

Kampen om at vinde politisk magt fortsætter imidlertid i Østasien, i Afrika og i Sydamerika, hvor der kæmpes skjult og åbenlyst af alle tre magtblokke om at vinde tilhængere.

Den kinesiske magtblok bekender sig til kommunismen i dens mest doktrinære form; men både den og den sovjetiske har begge verdensherredømmet som mål, hvad ingen af dem lægger skjul på. Den sovjetiske har

i løbet af den sidste halve snes år skiftet midler — fra militære til økonomiske og politiske, men den har ikke skiftet mål — heller ikke officielt.

Vi må derfor se i øjnene, at den vestlige verden ikke har andre muligheder end at besidde sådanne midler, at den kan forhindre den østlige (og måske om føje år den kinesiske) i at nå deres mål — om muligt ved politiske midler, men i alle tilfælde sikret af militære magtmidler. Specielt den kinesiske blok bekender sig jo åbenlyst til de militære magtmidler som de vigtigste og afgørende; den besidder dem blot ikke for øjeblikket. Men den dag, da den besidder dem, er det sket både med atomstop og nedrustningsbestræbelser, for hvad andet har man da at sætte i stedet end militære midler for at bevare magtbalancen. De politiske midler alene gør det ikke, for når modparten ikke spiller efter samme spilleregler, som man selv gør, bliver der intet spil ud af det — kun kamp.

Der er vel næppe andet i hele menneskehedens historie, der har forhindret krige i at opstå, end angsten for dem — angsten for at blive taberen.

Hidtil har man kunnet nøjes med at hejse det hvide flag og slikke sårene, når man havde fået nok af krigen. Den mulighed er ophørt at eksistere med indførelsen af kernevåbnene. Og hvad enten man kan lide det eller ej, så må man se i øjnene, at disse våben er kommet for at blive. Om det også er for at blive anvendt er et andet spørgsmål.

Man kan standse kernevåbenforsøgene, man kan måske endda destruere de eksisterende lagre af kernevåben, men kan man også få nationerne til at glemme, hvordan de laves?

Kina har i realiteten magten til at bestemme, om kernevåben kan afskaffes under kontrol (hvilket er den eneste svage, for ikke at sige hypotetiske, mulighed for afskaffelse). At Frankrig prøver på at skabe sit eget atomvåben gør ikke sagen lettere.

Prøver vi at se nogle år frem i tiden, må det formodes, at både Kina og Frankrig vil være på vej til at blive atommagter af sådan betydning, at deres vægring ved at deltage i atomstoppet kan give den politiske anledning til at ophæve det.

Våbenteknikkens — og herunder særlig elektro-teknikkens og raketteknikkens — udvikling vil formentlig samtidig have nødvendiggjort prøvernes genoptagelse. Med den hastighed den tekniske udvikling i dag sker, vil man omkring 1970 stå med våbentyper, hvis effektivitet og anvendelsesmulighed afhænger af nye atomforsøg, såvel i som udenfor jordens atmosfære.

Når Kina starter sine prøvesprængninger, kan man komme til at opleve, at Vesten vil beskylde Sovjet for at stå bag forsøgene og for, under dække af, at Kina ikke har atomstop, at lade forsøgene afholde med egne våbentyper, og ligeledes kan Østen beskylde vestmagterne for at benytte Frankrig som forsøgsnation for andre vestlige lande. I begge tilfælde vil magtbalancen være bragt i fare, og det politiske grundlag for at fortsætte forsøgene både i øst og vest er tilvejebragt.

Den »fredelige« økonomiske og tekniske kappestrid mellem øst og vest kan derpå forøges med en »ufredelig« (våbenteknisk), hvis det da overhovedet er muligt at opdele den tekniske kappestrid i en »fredelig« og »ufredelig« del. I ethvert rumforsøg anvendes komponenter, der har betydelig militær værdi, og som for størstepartens vedkommende er udviklet på våbenteknisk basis, og som derpå tillige anvendes til videnskabelige formål. En målestok herfor er eksempelvis den kendsgerning, at af alle de i USA benyttede startrakettyper er kun 2 (to) udviklet udelukkende til videnskabeligt brug. Alle tidligere og senere typer har haft militære formål.

At forholdene i Sovjet skulle være meget anderledes er ret usandsynligt alene af den grund, at russerne våger meget nidkært over, at deres raketteknik ikke kommer til

udenlandsk kendskab. Ligeledes er det vel næppe helt urealistisk at drage sammenligninger med den russiske flyvemaskineindustri, hvis forskellige luftfartøjstyper udvikles som militære kamp- eller transportfartøjer for herefter at blive modificeret til også at kunne anvendes til civilt brug — dog med et ikke ringe militært præg.

Kappestriden i rummet har ikke alene videnskabelige formål, den omfatter mindst ligeså vigtige politiske og militære aspekter. Vi har et ikke ringe kendskab til de videnskabelige formål med de amerikanske rumforsøg og et svagt til de militære. At disse finder sted endog ret hyppigt, lægger amerikanerne ikke skjul på, og man kan jævnligt i amerikanske tidsskrifter læse, at nu er der på ny sat en satellit i kredsløb, hvis formål er hemmeligt. Mon ikke det betyder militært? At USA anvender satellitter med rent militære formål, lægges der heller ikke skjul på (MIDAS og SAMOS m. fl.).

Den gamle frase om, at teknikken behersker mennesket, er ikke længere nogen frase — den er en kendsgerning. De enorme forsøg i forbindelse med raket- og rumfartsteknikken fører ustandselig til tekniske forbedringer og opfindelser, som på ny kræver forsøg med de nye opdagelser osv. — osv.

Mennesket kan ikke standse dette kapløb, om det havde aldrig så meget lyst. End ikke af økonomiske årsager. Se bare på de amerikanske finanslove, hvor milliardernes antal på de teknologiske områder forøges fra år til år.

Årsagen? Magtbalancen! Hvad USA opfinder idag, opfandt Sovjet igår (eller i morgen med tilbagevirkende kraft).

Hvis den teknologiske udvikling medfører, at en af parterne får afgørende våbentekniske fordele, da er magtbalancen forrykket, og faren for, at de militære midler kan afløse de diplomatiske i kampen om verdensherredømmet, er rykket tilsvarende nærmere. Næppe nogen af verdensmagterne vil drømme om at indlede en krig, såfremt chancen for at vinde den er 1:1. Er chancen derimod 100:1, er det i hvert fald utvivlsomt, at fristelsen til at tage de militære midler i anvendelse stiger — måske ikke 100 gange, men i hvert fald et godt stykke derhenad.

Derfor må man af politiske årsager begrænse denne fristelse så meget som muligt.

Terrorbalancen

Magtbalancen kan ikke deles op i balance mellem angrebsvåben og forsvarsvåben; den må vurderes som en helhed. Hvis den ene part er klart overlegen i angrebsvåben, og den anden er klart overlegen i forsvarsvåben herimod, som er i stand til at ødelægge angrebsvåbnene, inden disse får nogen virkning, så er der tale om balance; men hvad hjælper det, at man råder over effektive forsvarsvåben mod ballistiske raketter, hvis angrebet bliver ført med panserstyrker over land? Skal der tales om magtbalance, må styrkeforholdet de to magter imellem såvel kvalitativt som kvantitativt være af samme størrelsesorden. Det fremgår heraf, at såvel på de politiske som på de militære, økonomiske, tekniske og mange andre områder må ligheden stedse være tilstede. En sådan magtbalance har hidtil ikke eksisteret, men alligevel er der en balance tilstede i øjeblikket, baseret på den amerikanske overlegenhed på interkontinentale raketter, som udgør rygraden i den del af magtbalancen, der er kendt under navnet »terrorbalancen«.

Denne form for balance bygger hovedsagelig på teorien om »massiv gengældelse«, hvilket vil sige, at både USA og Sovjet regner med at kunne bringe deres raketbårne kerneladninger ind over modpartens territorium uden at dennes aktive modforholdsregler (antiraketvåben) kan få nævneværdig indflydelse herpå, medens de passive modforholdsregler (spredning og dækning af interkontinentale raketter i delvis atomsikrede, underjordiske affyringssiloer — de såkaldte »Hardened Sites«) skulle muliggøre,

LÆKKERTØRSTIG ?

VALASH

FRISKER OG LÆSKER...

RADIO LAN PARTS A/S

SKT. KNUDSVEJ 13
KBHVN. V.

TELEFON:
HILDA 31 11

RADIO - RADAR - TV

Elektrotekniske artikler en gros

For ædel Port

P. WEILE & SØN

LEVERANDØR TIL DET KGL. DANSKE HOF
VINHANDLERE SIDEN 1822
AALBORG

Den Sjællandske Bondestands Sparekasse

FLYVESTATION VÆRLØSE

åbent hver torsdag kl. 11,30-13
samt på lønudbetalingsdage kl. 10-15

Husk skatten går ned, - når De sparer op. Tal med os om en »Spar-i-skat-konto«

Meddelelser fra organisationen!

Organisationens afdelinger og enkelte medlemmer anmodes om i tilfælde, hvor rejste sager eventuelt løses uden bestyrelsens medvirken, straks at underrette sekretariatet herom.

Husk:
Adresseforandringer (såvel private som tjenstlige) meddeles til:

OFO Sekretariat, Flyvestation Vedbæk, Vedbæk, (01) 89 05 01 Lokal 47.

Organisationens forretningsfører:
Fru J. E. Nielsen.

Kontortid:
Mandag — Onsdag — Fredag
0900—1500.

at angrebet kan besvares effektivt med tilsvarende våben, selvom første angrebsbølge uantastet er gået igennem forsvaret.

Teorien om massiv gengældelse er imidlertid begyndt at vakle i sin grundvold, idet nogle amerikanske videnskabsmænd har givet udtryk for, at høje luftsprængninger af kernevåben af fissions-fussionstypen (brintvåben) vil fremkalde en sådan udstråling af fri elektroner, at denne vil ødelægge eller midlertidigt lamme de elektriske kredsløb i de »atomsikrede« raketters styresystemer og således uskadeliggøre gengældelsesvåbnene. Hvorvidt disse teorier holder stik kan vel næppe opklares uden at afholde forsøgssprængninger i atmosfæren — hvad atomstoppet jo hindrer — men en kendsgerning er det, at da Sovjet sprængte en 50 megatons brintbombe over Novaja Semlja i 1962, opstod der samtidig et kraftigt »radioblackout« på den nordlige halvkugle. Det er nærliggende at tænke sig til en sammenhæng mellem disse to begivenheder.

Det mente det amerikanske senat også, da man drøftede den ovennævnte teori under to hidsige debatter i september 1963. Er teorien rigtig, vil det jo nemlig sige, at der ikke kan blive tale om »massiv gengældelse«, og det overordentlig kostbare byggeprogram for »Hardened Sites« har ikke været tilstrækkeligt til at sikre gengældelsen. Styresystemerne skulle også have været gjort »elektronsikre«, og debatten gav da også anledning til, at konstruktørerne fik øjnene op for problemet og tog hensyn hertil i deres nykonstruktioner. Det er nemlig muligt at opbygge kredsløbene således, at virkningerne af en kraftig ioniserende stråling elimineres eller reduceres — afhængig af kredsløbets funktion og de anvendte komponenter. De seneste raketvåben er konstrueret med henblik herpå og udgør derfor en væsentlig forbedring af det passive forsvar.

Anvendelse af terrorbalancen som hovedbestanddel i den herskende magtbalance er imidlertid næppe holdbar på længere sigt, for forudsætningerne for den »massive gengældelse« falder bort den dag, da Sovjet besidder effektive antiraketvåben i tilstrækkeligt omfang.

Hertil kommer endvidere, at terrorbalancen også er et usmidigt politisk middel, som nok kunne være tilstrækkeligt i den periode, hvor vesten var absolut førende på kernevåbnenes område. Vesten er ikke længere absolut førende, hvorfor en trussel om at anvende kernevåben ikke længere har samme værdi som politisk pressionsmiddel. Ønsker Vesten at have et tilstrækkeligt smidigt militært magtinstrument at stille bag sin udenrigspolitik, må Vesten besidde hele registret af magtmidler fra de svageste til de stærkeste (og i tilstrækkeligt omfang). Først da kan der med vægt tages de politiske midler i brug, som svarer til det øjeblikkelige behov.

Den opbygning af Vestens konventionelle styrker, der finder sted i disse år, er det første skridt på vejen bort fra terrorbalancen. Det næste skridt på vejen må da være, at Vesten opbygger et tilstrækkelig stærkt antiraketvåben, der kan sikre, at den »massive gengældelses teori« ikke kommer på russiske hænder. Det sker nemlig den dag, da Sovjet har et operativt antiraketvåben og USA ikke.

Derfor har Sovjet lagt så stor vægt på opbygningen af et antiraketvåben, hvorfor også USA er nødt til at følge trop, hvis det ønsker at bevare magtbalancen.

Antiraketvåben

Er der da overhovedet noget forsvar mod raketangreb? Svaret er et klart ja!

Allerede i dag kan kortrækkende taktiske raketter med sikkerhed interceptes.

Man har adskillige eksempler på vellykkede nedskydninger under skydeforsøg — men her må man tage i betragtning, at der ved disse forsøgsskydninger næppe har været andre overraskelsesmomenter, end at det virkelig lykkedes at nedskyde målet. Angrebstidspunkt og -retning har været kendt på forhånd. Problemet består mere i at op-

dage, at angrebsvåbnet er på vej, end i — når det er opdaget — at ødelægge det, inden det slår ned i målet.

Udviklingen af varslingsteknikken går frem med stormskridt i disse år, men det gør udviklingen af modvåben mod varslingen også. I hvilken grad elektroniske modmidler og mod-mod-midler kan eliminere hinanden er næppe kendt og vil ej heller blive det undtagen under virkelige forhold (dvs. global krig). Både øst og vest er jo meget påpasselige med ikke at afsløre hvilke midler og modmidler, de hver især råder over, og de sekundære (lokale) krige, der har været udkæmpet på kloden den sidste halve snes år, har ikke afsløret meget. Disse våben og modvåben er fra begge sider klassificeret TOP SECRET, og en lokal krig vil ikke kunne bringe dem til udfoldelse, fordi de måske kan afgøre spørgsmålet om overlevelse for den ene eller den anden part i et endeligt opgør.

Kan varslingsproblemet løses definitivt eller blot med en overbevisende sandsynlighed, er teknikken formentlig på begge sider af jerntæppet så fremskreden, at interceptionsproblemet er af underordnet størrelse. Men at ingen af problemerne står lige foran deres løsning synes klart, både af tekniske og økonomiske årsager, af hvilke de sidste måske endda er de mest afgørende.

Når vi taler om forsvar mod raketvåben, hvorved jeg mener raketdrevne ballistiske eller styrede våben, der udskydes fra jordens overflade, fra neddykkede undervandsbåde eller fra aerodynamiske luftfartøjer, må vi huske på, at disse våben er våben af idag. For de strategiske våbens vedkommende vil det formentlig kun vare en kortere årrække (10—20 år eller mindre), inden de ballistiske våben har udspillet deres rolle og er afløst af styrede raketvåben (og disse våben vil måske endda bevæge sig i laveste højde over jordoverfladen, hvorved varslingsproblemet forøges umådeligt) eller af bevæbnede satellitter og rumfartøjer. Vi kommer nok til at se i øjnene, at rummets fredelige udnyttelse er en politisk beroligende pille til indtagelse i fredstid af alle andre end dem, der allerede i dag er igang med studier og tekniske forsøg på at udnytte rummet i kampen for magtbalancens bestånen (dog kun som led i et forsøg på at forrykke den afgørende til egen fordel).

Vi har i dag kun et ringe kendskab til, hvor langt Sovjet er nået på antiraket-teknikkens område; i virkeligheden kun politiske udtalelser fra højeste sted og enkelte billeder af påståede antiraket-raketter fra militærparader på den røde plads (se fig. 1). Nu er selve raketten nok det mindst komplicerede i våbensystemet, så heller ikke disse billeder siger noget som helst om systemets muligheder. Kun visse begrænsninger i systemets ydeevne kan udledes af rakettens opbygning og form, og det tør jo nok siges at være et spinkelt grundlag at vurdere systemet på.

Fig. 1: Antiraket-raketter (?) på den røde plads i Moskva, 7. november 1963.

Fra amerikansk side har man derimod i flere år meddelt visse oplysninger om det tilsvarende amerikanske våbensystem, hvilke oplysninger jeg i bearbejdet form skal videregive nedenfor. Også på dette felt er der grund til at tro, at nogen sammenligning er mulig, idet intet af de hidtil kendte russiske raketforsøg har afsløret teknologisk formåen udover, hvad amerikanerne har eller arbejder med.

I 1955 begyndte man i USA at arbejde på en forbedring af NIKE-HERCULES systemet, som skulle sætte dette i stand til at be-

kæmpe ballistiske raketter. Udviklingen skulle føre til NIKE-ZEUS systemet, som skulle sikre vitale forsvars-, industri- og befolkningscentrer i USA mod den stigende sovjetiske trussel fra interkontinentale ballistiske raketter.

Systemet nåede aldrig udover forsøgsstadiet, dels af mangel på teknologisk formåen og dels af mangel på penge. Man opbyggede nok et system, som var i stand til at nedskyde ballistiske raketter og til at overvinde en lang række modmidler, men da forsøgsskydningerne var nået så langt, var man allerede blevet klar over, at systemet trods de fine resultater ikke var avanceret nok — idet lufttrusselen hurtigt ville ændres til også at omfatte våbentyper, som ville være NIKE ZEUS overlegne, inden denne kunne nå at blive indsat i operativ tjeneste eller i hvert fald kort tid herefter.

Da en operativ indsættelse af systemet, blot omkring de mest vitale dele af USA ville koste den nette sum af 15—20 milliarder dollars, og da selv denne udgift ikke kunne garantere en rimelig sikkerhed mod raketangreb i en overskuelig årrække, er der vel ikke noget at sige til, at man undlod at investere dette beløb, men i stedet gav sig til at videreudvikle systemet til også at kunne bekæmpe andre former for raketangreb end de ballistiske. Dette nye system kaldes NIKE X og er på afgørende punkter en radikal ændring af ZEUS-systemets konstruktion.

Da det trods ændringerne er en naturlig videreudvikling af ZEUS-systemet, og da kun dette er kendt i hovedtrækkene, skal jeg først beskrive dette system og derefter pege på de områder, hvor ændringer vil finde sted. *(Fortsættes)*

Redaktøren beklager, at de blå midtersider må udelades i dette nummer. De kommer i næste!

JENS JENSENS EFTF.
VINHANDEL
Grundlagt 1813
ST. SCT. HANSGADE 1 . VIBORG

Vi drikker mælk

fra

Baunedals Andelsmejeri

BAGERMESTER WINTHER
VADUM

SIMONSEN & NIELSEN
Frederiksholms Kanal 4
København K . Telefon MI 4185

A. JUUL NIELSEN
Murermester
Rudegårds Alle 22 A . Holte . Telefon Ho 3060

C. A. MADSEN
NEDERGADE 23 - ODENSE - TLF. 12 73 51
Leverandør til forsvaret

Arbejdernes
Ligkistemagasiner A/S
FÆLLEDVEJ 5 . CENTRAL 5708
Alt vedr. begravelser og ligbrænding besørges

KAJ KJELDSEN
Litografi & Offset
Telefon 87 46 47

Støt annoncørerne

Manza's
TURISTFART
Telefon 97 28 16

A. Schack Eriksen
Autoglarmester
AUTO-RUDER
Studiestræde 48
Telefon BYen 8344 - 7277 - 8345

Arne Jensen
Malermester
Måløv Byvej 76 . Tlf. 97 27 55

Hans Kofoed
Danske militærfly
gennem
50 år — 1912-1962
Kr. 11,75
Marinens, hærens og flyvevåbnets fly-typer er her omhyggelig beskrevet. Et fond af viden, ikke let at optage andetsteds.
Fås hos enhver boghandler.
FLYVS FORLAG
Vesterbrogade 60, mezz.
København V

FOTOTYDNING

I nr. 7/64 bragte Flyvevåbnet« en artikel af major J. Michaelsen om luftrekognoscering, og i tilknytning hertil har redaktionen anmodet flyverløjtnant H. Thusing om at behandle den virksomhed, som finder sted, når rekognosceringsflyene har hjembragt filmoptagelserne.

Inden for flyvevåbnets efterretningstjeneste findes en del specialister, hvis primære opgave er fototydning. Fototydning kan logisk defineres som identifikationen af objekter på luftfotos, optaget af et rekognosceringsfly.

Fotoefterretning (photo intelligence), hvilket betegner indhentning af efterretningsmæssige oplysninger ved hjælp af fotos, udvikledes under anden verdenskrig til en meget vigtig oplysningskilde, og under Koreakrigen stammede således 90 pct. af alle efterretningsoplysninger fra »visual-« og »photo recce« i de tre år, konflikten varede. Før og under Cubakrisen fik USA gennem luftfotos oplysninger om hvilket materiel, der blev tilført øen, og opbygningen af bl. a. raketbaserne, og disse sikre, konkrete oplysninger var uden tvivl medvirkende til USA's afgørende indgriben på et tidligt tidspunkt.

Luftfotos har ikke alene militær betydning, men anvendes civilt til mange formål, bl. a. kortlægning, byplanlægning, undersøgelse af jordbundsforhold og skovområder, inden for rumforskningen og ved løsning af andre forskningsmæssige opgaver.

Der er fordele og ulemper ved indhentning af oplysninger ved hjælp af fotorekognoscering. Af fordele kan nævnes:

— Man kan indhente oplysninger fra ellers utilgængelige områder.
— Fotografier lyver ikke.
— En fotodækning har permanent værdi.

Der må siges at være følgende begrænsende faktorer at tage i betragtning:

— Fotorecce kan i fredstid ikke udføres over fjendtligt territorium.
— Flyenes rækkevidde og ydelse.
— Vejret, som helt eller delvis kan gøre fotografering umulig.
— Fjendtligt luftforsvar.

For at opnå et godt tydningsresultat er det vigtigt, at alle komponenter funktionerer tilfredsstillende. De faktorer, som har indflydelse på det endelige resultat, er fotograferingens kvalitet, målestoksforholdet og måldækningen, hvilket igen afhænger af rekognosceringspilotens dygtighed, vejret, kamera- og filmtyper, fotolaboratorieudstyr og personel samt fototyderens dygtighed.

Luftfotografering deles op i to hovedgrupper lodret (vertical) og skrå (oblique) fotografering.

Vertical fotografering er optaget med kameraets akse vinkelret på jordens overflade. Den type optagelse har de fordele, at man med lethed kan beregne objekters størrelse i det vandrette plan samt i det lodrette plan, ved hjælp af skyggelængden, og at det fra disse er let at plotte et måls nøjagtige position, men til gengæld giver de en uvant fremstilling af objekterne, idet man ser alt lige ovenfra; det er dog kun et spørgsmål om træning, før fototyderen kan identificere sikkert på vertical fotos.

Ved oblique optagelse danner kameraets akse en vinkel med jordoverfladen på 0° til 85°. Den normale opsætning er på mellem 15° og 30°. Tydningsmæssigt, dvs. til identifikation, er disse optagelser mere velegnede, idet man ser tingene under den vin-

kel, man stort set er vant til fra barns ben. Derimod er det mere kompliceret, tidstagende og unøjagtigt at beregne størrelsen på disse, end tilfældet er på verticale optagelser. Oblique fotografering kan imidlertid tages fra temmelig lav højde og stadig dække et relativt stort område. Dette gør denne fotograferingsmetode mere egnet ved taktiske operationer, idet lave skyer og fjendtligt luftforsvar vil have begrænset indflydelse.

Fototydningen er normalt inddelt i tre faser.

Første-fase-tydning udføres på eskadrille niveau; her gøres alt for at holde tidsfaktoren på et absolut minimum.

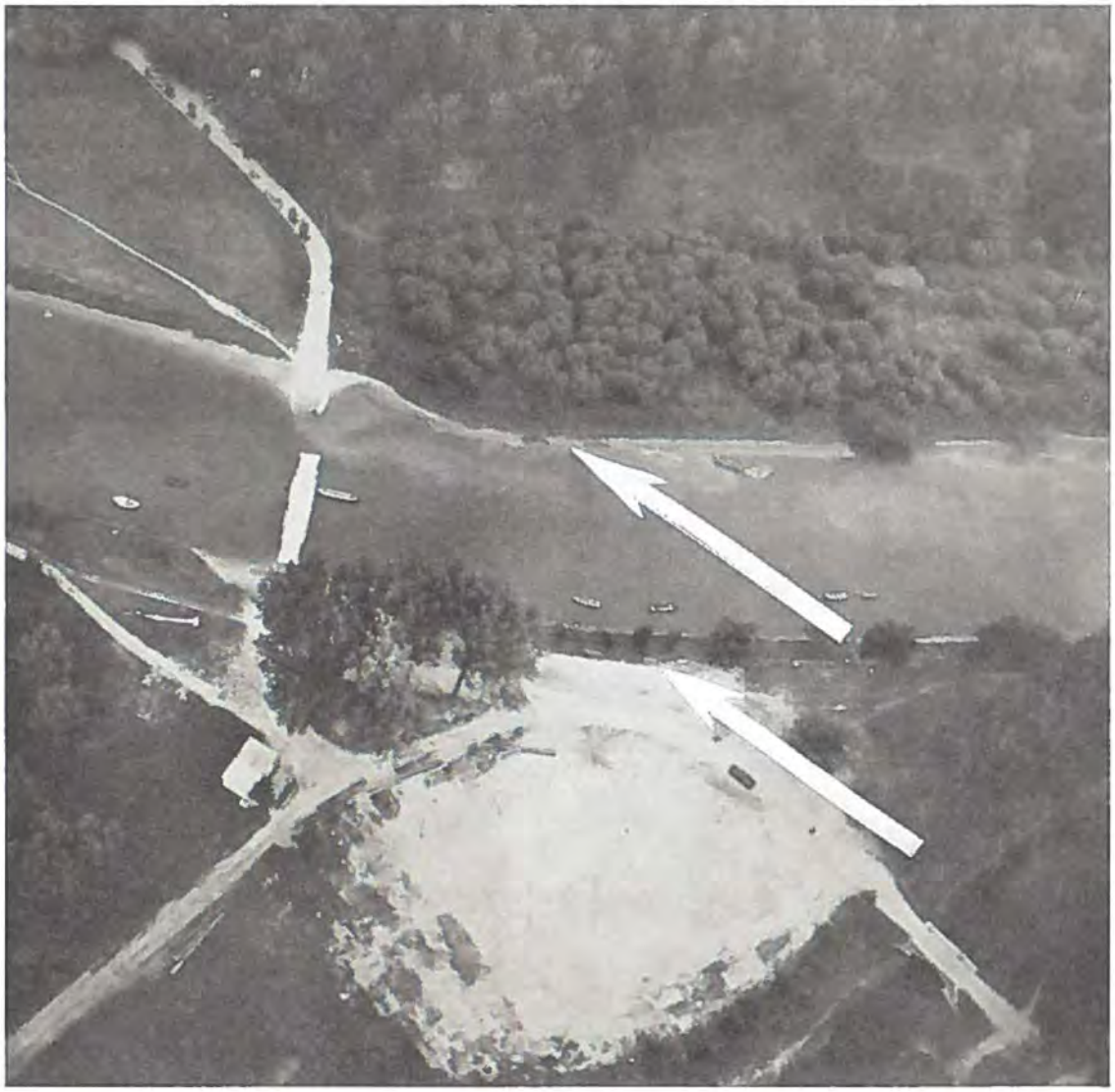

Dette foto blev taget under en rekognosceringskonkurrence. Rekognosceringens opgave gik ud på at undersøge, om der på positionen fandtes et overgangssted over floden. Piloten rapporterede, at der på positionen var en sprængt bro. Fototyderen rapporterede desuden, at der var en oppustelig pontonbro, konkluderet af, at der fandtes to kompressorer (ved den nederste pil), samt at der på den modsatte bred var spor af gravearbejder, hvilket medførte, at vandet havde skyllet det løsere sand bort (ved den øverste pil). Konklusionen viste sig at være rigtig.

H. Th.

Anden-fase-tydning udføres normalt ved det taktiske hovedkvarter, og herfra distribueres detaillerede rapporter samt billeder til rekvirenten. (Man søger at indskrænke billedproduktionen mest muligt, fordi den tager forholdsmæssig lang tid, og lade første fase rapporten være den afsluttende rapport).

Tredie-fase-tydningen udføres normalt på samme niveau som anden-fase-tydning og afføder den afsluttende rapport, hvor fotograferingen er blevet grundigt studeret, bl. a. ved sammenligning med tidligere fotodækninger af samme område.

Ved fototydning skelner man mellem to begreber »fotolæsning« og »fototydning«, af hvilke det første simpelthen er at se på fotograferingen, hvad den forestiller, og identificere de forskellige objekter, og den kan således ligestilles med kortlæsning. Det andet, »fototydning«, refererer til fototyderens evne til, efter at han har »læst« fotograferingen, at udlede en rigtig, fornuftig evaluering af målets betydning, og hvilke muligheder fjenden har til sin disposition ved hjælp af dette specielle mål. Det er vigtigt, at fototyderen er i besiddelse af fantasi og fornuftig omtanke, således at der fremkommer en konklusion og vel at mærke en rigtig konklusion. Hvis fototyderen i rapporten fremkommer med en sikker konklusion, skal han tilkendegive, hvad han baserer den på. Hvis han er i tvivl om konklusionens 100 pct. sikkerhed, skal han tilkendegive dette ved at bruge ord som *antagelig* eller *muligvis*.

Et vigtigt hjælpemiddel ved tydningen er stereoskopet, et brillelignende apparat, som gør »seeren« i stand til at betragte fotograferingen tredimensionelt. For at opnå stereo skal man have mindst to billeder (et stereopar) af samme objekt taget fra forskellige synsvinkler, og dette opnår man ved at optage billeder med interval. Eksempelvis, hvis flyet kun tog to billeder af et mål, vil det første billede være det venstre øje og det næste billede, som er optaget lidt senere, være det højre øje.

Man inddeler de forskellige mål i typer eller kategorier, som bl. a. flyvepladser, raketinstallationer, elektroniske installationer, kaserner, hovedkvarterer, artilleri, kampvogne, infanteri, depotanlæg, olieraffinaderier og tankanlæg, kraftværker, broer, jernbaneknudepunkter, havne, skibsværfter, sluseanlæg og forskellige industriformer. Der findes håndbøger og referencemateriale, som beskriver de forskellige komponenter, typer materiel og terminologi (al rapportering foregår på engelsk), som anvendes i forbindelse med hver måltype.

Første-fase-tydning foregår altid på negativ-film for at nedsætte tiden, for som før nævnt er tidsfaktoren af meget stor betydning og især i vore dage, hvor styrkerne har stor mobilitet, spiller det en afgørende rolle, at oplysningerne kommer brugerne i hænde så hurtigt som muligt. Ved konkurrencer, som »ROYAL FLUSH«, har fototyderen 6—8 minutter, fastsat afhængig af målets størrelse, til at tyde filmen og på grundlag heraf skrive en »IMMIDIATE REPORT«, der beskriver målets nøjagtige beliggenhed, størrelse, bestanddele, funktion, hvilken aktivitet der findes på og omkring målet og øvrige oplysninger, der måtte være for at give en komplet beskrivelse af målet. I løbet af 6—8 minutter vil der ikke være tid til at gøre brug af referencemateriale i større udstrækning, så det er nødvendigt, at fototyderen har et indgående kendskab til alle måltyper og tilknyttet materiel for at udføre øjeblikkelig identifikation. Dette opnås gennem skoling, studier af håndbøger og referencemateriale, forelæsninger, besøg ved forskellige enheder i såvel flyvevåbnet, hæren som søværnet og frem for alt gennem erfaring, idet en fototyder, når han ser et objekt, helst skal genkende dette, fremfor at han skal støtte sig til andre kilder. Lidt afhængig af tidligere beskæftigelse må man påregne, at det tager 4—5 år fra den første skoling, før en fototyder er fuldt uddannet.

Ved første-fase-tydning kan det i modsætning til anden- og tredie-fase-tydning ikke lade sig gøre at specialisere fototyderne i større udstrækning, idet man i mange tilfælde ikke er klar over måltypen, som skal tydes, før filmen ligger klar til tydning.

Med hensyn til angivelse af talstørrelser indenfor første-fase-tydning, er der ikke tid til anvendelse af komplicerede formler, men man udfører højde og længdebestemmelser ved sammenligning med kendte størrelser, f. eks. bilers længde, afstand mellem jernbanespor, vejbredder og et flys »vingespan«; nøjagtighedskravet til længder er 10 pct. af totallængden, m.a.o. er en bro 1000 fod lang, skal fototyderens angivelse være mellem 900 og 1100 fod.

Den fremtidige udvikling indenfor fotoefterretning vil antagelig gå i retning af, at fototyderen, samtidig med han tyder filmen, vil være i stand til at producere billeder og måske ved hjælp af datamaskiner få plottet optagelsernes position, men i princippet vil »fotolæsning« og »fototydning« bibeholde sin nuværende form.

Det forlyder nu og da, at der kan eller vil, blive udført luftrekognoscering ved hjælp af satellitter. Men grundet den ret store afstand mellem et satellitmonteret kamera og jordens overflade opstår der tydningsvanskeligheder. Til illustration heraf kan nævnes, at for at identificere en flytype på et luftfoto, må målestoksforholdet ikke være mindre end 1:15.000. Hvis man fra en satellit i f. eks. 150 km højde skal optage et foto med samme målestoksforhold, skal satellittens kamera have en brændvidde på 10 meter. Desuden er der atmosfærens dis m. v. at tage hensyn til samt dette at bringe optagelserne tilbage til fototyderen, så det ligger formentlig ikke lige for at lade satellitterne udføre taktiske fotorekognosceringsopgaver.

H. Thusing.

De kender snittet!

Thürmer's originale danske **snitværktøj**

Dansk

Lyddæmperfabrik

ODENSE

FLYVEVÅBNET

10. ÅRGANG

Nr. 10 **1964**

A/S BRAVOUR

Buddingevej 312-316
Søborg
København

Flyvevåbnet

NR. 10 1964

Udgivet af
ORGANISATIONEN AF
FLYVEVÅBNETS OFFICERER

INDHOLDSFORTEGNELSE

— Leder
— Raketvåbnene — grundlaget for magtbalancen
— F-104 »Starfighter«
— Flyvevåbnets Rekrutskole
— Bogkronik
— OFO-orientering

De synspunkter, der fremsættes i tidsskriftet, repræsenterer ikke nødvendigvis redaktionens — endsige organisationens — anskuelser og meninger, men står for forfatterens egen regning.

Gengivelse af tidsskriftets indhold må ikke finde sted uden kildeangivelse.

Ansvarshavende redaktør:
Major A. H. Dolleris, Træningskommandoen (01) 97 20 00, lokal 430.

For at skabe størst mulig ro om fordelingen, bedes privatadresser så vidt muligt benyttet.

Adresseforandringer o. l. samt reklamationer over uregelmæssigheder vedrørende tilsendelsen anmeldes til OFO-sekretariat, Flyvestation Vedbæk, (01) 89 05 01, lokal 47.

Abonnement — 10 kr. pr. år — kan tegnes ved henvendelse til sekretariatet.

Redaktionen af dette nr. er afsluttet 18. nov.

Trykt i
Herlev Bogtrykkeri . 94 19 06
(S. Valbjørn)

Godt Nytår!

Med udsendelsen af dette nummer er redaktionsåret 1964 afsluttet — en milepæl for mig, idet det er den første hele årgang, under min periode som redaktør.

I den forløbne tid har redaktionen været igennem forskellige brydninger, men vi har nu et grundlag at bygge på, således at vi kan koncentrere os om at skabe et endnu mere læseværdigt og lødigt blad. Arbejdsgangen har fundet sit leje, er blevet rutine, og systemet har bestået sin prøve og vist, at det kan bære.

Bladudvalget satte som mål bl. a. at få »kundekartoteket« saneret, et kolossalt arbejde, som vi er sekretariatet dybt taknemlig for at have taget sig af. Hele adressekartoteket med utallige rettelser til postvæsenet er ordnet af forretningsføreren, og virkningerne har vist sig i stort omfang, selv om der naturligvis stadig forekommer en del klager over manglende tilsendelse af bladet. Jeg kan imidlertid garantere, at det ikke skyldes manglende vilje, endsige fejl i sekretariatet, men al begyndelse er svær, og må jeg i denne forbindelse endnu engang komme med en opfordring til medlemmerne: *Anvend privatadresse* (den skifter knapt så hurtigt som tjenstlige) og *lad sekretariatet foretage rettelserne til postvæsenet* (det giver dobbelt arbejde og fejlmuligheder, når både sekretariatet og den enkelte sender rettelser).

Jeg vil også gerne på dette tidspunkt sige de mange trofaste bidragydere tak for umådelig hjælp og skrivelyst i det forløbne år. Det er jo nemlig ikke *redaktionen*, der skal *skrive* bladet, men *redigere* det. Det har været en fornøjelse at se så mange gode artikler dukke op, og jeg vil gerne opfordre andre til at fatte pennen, for den talemåde,

som jeg selv ofte har hørt, at flyvevåbnets officerer ikke er et skrivende folkefærd, burde vel være modbevist i årgang 1964 af »Flyvevåbnet«. Redaktionen vil gerne være medvirkende til at fremskaffe evt. baggrundsstof, eller — såfremt *det* er formålstjenligt — forfattere til behandling af emner, som medlemmer mener bør belyses, og som man måske ikke mener selv at være i stand til at behandle.

Med disse ord vil jeg ønske tidsskriftets læsere et godt nytår og takke for 1964 samt udtrykke ønsket om, at 1965 må blive et endnu bedre år for vort tidsskrift.

Å. H. Dollerup

Mac Baren
tobakker

Flere daglige flyforbindelser til og fra
Sønderborg . København . Rønne
Flensburg . Hamburg
Er tiden knap — eller penge værd?
Tal charterflyvning med
CIMBER AIR

Sønderborg	Telex	Afd. Kastrup
tlf. (044) 2 22 77	3405	tlf. (01) 50 93 45

Meddelelser fra organisationen!

Organisationens afdelinger og enkelte medlemmer anmodes om i tilfælde, hvor rejste sager eventuelt løses uden bestyrelsens medvirken, straks at underrette sekretariatet herom.

Husk:
Adresseforandringer (såvel private som tjenstlige) meddeles til:

OFO Sekretariat, Flyvestation Vedbæk, Vedbæk, (01) 89 05 01 Lokal 47.

Organisationens forretningsfører:
Fru J. E. Nielsen.

Kontortid:
Mandag — Onsdag — Fredag
0900—1500.

Den Sjællandske Bondestands Sparekasse

FLYVESTATION VÆRLØSE

åbent hver torsdag kl. 11,30-13
samt på lønudbetalingsdage kl. 10-15

Husk skatten går ned, - når De sparer op. Tal med os om en »Spar-i-skat-konto«

RAKETVÅBNENE

GRUNDLAGET FOR MAGTBALANCEN

Oberstløjtnant T. Bonde fortsætter her gennemgangen af raketvåbnenes betydning for magtbalancen.

Første afsnit bragtes i »Flyvevåbnet« nr. 9/64, og artiklen fortsættes i nr. 1-3/65.

NIKE ZEUS-systemet

NIKE ZEUS bygger på kommandostyringsprincippet (som øvrige NIKE-systemer). Systemets kontroludstyr er placeret på jorden, hvorfra raketten styres mod målet med kodede kontrolordrer: »Drej til højre, drej til venstre, gå op, gå ned, detonér«.

a. Engagement:

Et typisk engagement mod en angribende raket, der er på vej mod et område, som NIKE ZEUS forsvarer, vil forløbe således (de amerikanske benævnelser på fig. 2 er anført i parentes):

Først indsamler ZEUS-varslingssystemet måldata. Systemets søgeradar (Acquisition Radar) er i stand til at opdage små objekter, der farer gennem rummet mange hundrede kilometer borte. Det må her erindres, at den angribende sprængladning indeholdes i næsen af den afskudte interkontinentale ballistiske raket. Rakettens øvrige trin er alle kastet under flugten, så kun næsebeholder med sprængladning er det angribende legeme, hvis reflekterende overflade er mange gange mindre end en flyvemaskine, men hvis hastighed er mange gange større, nemlig 20 til 25 gange lydens. Det er dette »fnug« i rummet, der skal opdages, inden det kan bekæmpes.

De data, som er indsamlet af søgeradaren, behandles i en elektronregnemaskine (Detection Data Processing) (herefter benævnt varslingskorrektør), der på grundlag heraf er i stand til at fastslå objektets bane og beregne dets nedslagspunkt (til brug for eventuel varsling).

Søgeradaren og varslingskorrektøren er opstillet i et forsvarscenter (Defense Center Area), der kan betjene et eller flere ZEUS-batterier (Firing Battery Area), opstillet i betydelig afstand fra forsvarscentret.

Fra varslingskorrektøren sendes måldata til en elektronregnemaskine (Guidance Data Processing) (herefter benævnt engagementskorrektør) i ZEUS-batteriet, der ved hjælp af sin diskriminationsradar (Discrimination Radar) skal skelne det virkelige mål med atomladningen (Warhead) fra eventuelle falske (ufarlige) mål (Decoyses), som den angribende raket måtte udsende for at forvirre forsvaret og få dette til at iværksætte modforholdsregler mod disse attrapper.

Når det virkelige mål er udpeget, overføres det til målfølgeradaren (Target Tracking Radar), der følger målet, til det er ødelagt. Måldata sendes til engagementskorrektøren, der på brøkdele af sekunder behandler de indkomne data og udregner, hvornår ZEUS-raketten skal affyres.

I mellemtiden er en af de atomladede raketter i ZEUS-batteriet klargjort, og raketfølgeradaren (Missile Tracking Radar) låst på den. Affyring sker på ordre fra engagementskorrektøren, der herefter styrer raketten ud til målet og udgiver detoneringsordre i samme øjeblik, målet er indenfor atomladningens effektive rækkevidde. Så-

ledes ødelægges målet, inden det når det forsvarede område.

Hele engagementet er automatisk fra opdagelse til ødelæggelse af målet.

b. Varslingssystem:

Systemets varslings- og ildledelsesudstyr er — som det er fremgået af ovenstående — et yderst kompliceret foretagende. Specielt har varslingsproblemet voldt kvaler. Konderfor rammes af tre stråler pr. omdrejning. Antennens rotationshastighed er 10 omdrejninger i minuttet, hvilket giver et ekko hvert andet sekund fra samme mål. Målbevægelsen i dette tidsrum er ca. 15 km. Sendereffekten anslås til ca. 50 megawatt.

Senderantennens strålingsintensitet er så stor, at antennen afskærmes med et ca. 10 m højt jordet metalgitter, opstillet rundt om den i en afstand af 100 m. Når sende-

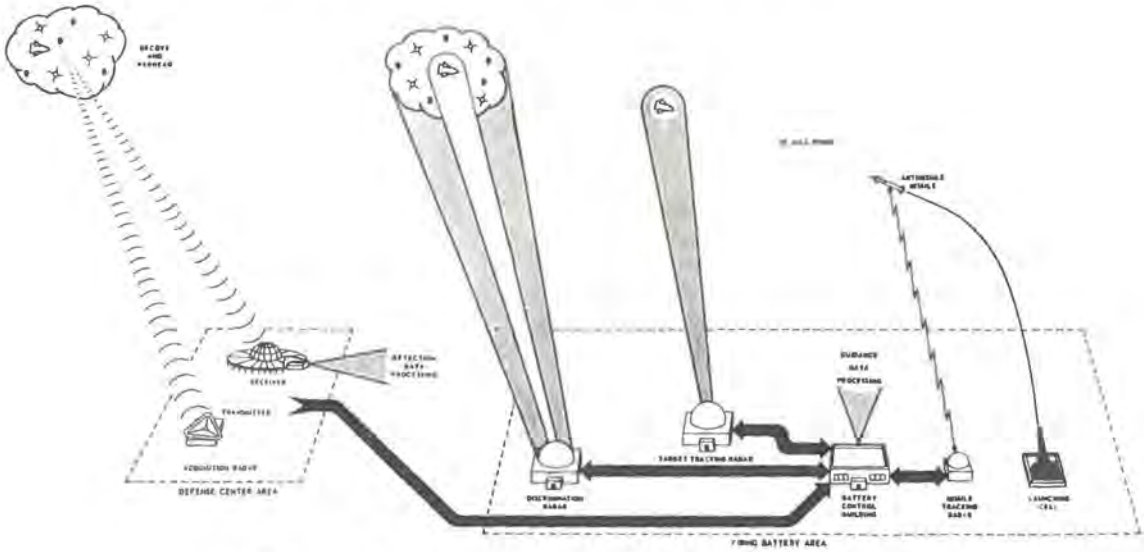

Fig. 2: Princip-diagram for NIKE ZEUS-systemet

struktørerne lægger ikke skjul på, at de har betragtet løsningen af denne opgave som den vanskeligste i komplekset.

Varslingssystemet består af en søgeradar og en varslingskorrektør, som begge er opstillet i et forsvarscenter (se fig. 2). Søgeradaren har to adskilte komponenter: Senderenhed (Transmitter) og modtagerenhed (Receiver). Afstanden mellem enhederne er ca. 300 m.

Senderenheden er sammensat af 3 sendere, hver med sin antenne. De enkelte antenner er sammenbygget i en ligesidet trekant og således, at de udsender radarstråler samtidig i tre retninger med 120° mellemrum (se fig. 3). Et objekt i rummet vil ren er i gang foregår al trafik til og fra denne gennem en afskærmet gang, der udmunder udenfor gitteret.

Radar-modtageren er af højst ukonventionel konstruktion. Den består af en kugleformet overdel, fremstillet af skumplastic med indstøbte metaltråde af en længde og i et mønster, der får hele overdelen til at virke som en kæmpemæssig samlelinse med kort brændvidde — en såkaldt LUNEBERG-antenne (se fig. 4). Linsen fokuserer de reflekterede senderimpulser og leder dem ind i modtagerantennen, der bevæger sig rundt om linsen synkront med senderantennen.

Modtagerantennen er sammensat af man-

Figur 3: NIKE ZEUS søgeradar. Senderantennen ses midt i billedet, modtagerantennen i øverste kant.

ge enkeltantenner, der hver for sig udgør en del af modtagerens følgesystem. De enkelte antenner kan følge hvert sit mål, hvilket sker automatisk overfor ethvert objekt, der følger en ballistisk bane, manuelt over for øvrige mål. Radaren er således i stand til samtidig at give måldata for mange mål og fortsætte søgningen efter nye.

En radars diskrimineringsevne (dvs. evne til at skelne mellem virkelige radarreflektioner og tilfældige elektroniske forstyrrelser) er afhængig af signal:støj-forholdet, hvoraf det fremgår, at skal diskrimineringsevnen forbederes, må enten signalstyrken forøges eller støjen formindskes. Da radarens sendereffekt er sat op til det i øjeblikket teknisk opnåelige, har den eneste farbare vej frem været at mindske støjniveauet. Dette må imidlertid ikke gå ud over modtagerens følsomhed, som selvsagt må være overordentlig stor over for de meget svage reflekterede signaler, den er bestemt til at modtage. Denne modtagerfølsomhed gælder jo også overfor støj, og man har derfor søgt at mindske baggrundsstøjen ved at udlægge en jordet metalskærm med en diameter på ca. 250 m vandret om modtagerantennen en halv snes meter over jorden.

Måldata (såvel azimuth og afstand som elevation) overføres fra søgeradaren til varslingskorrektøren, der med en hastighed af 200.000 beregninger i sekundet bestemmer målets bane og forventede nedslagspunkt. Korrektøren vælger selv det batteri, der er bedst placeret i forhold til det indkommende mål, og som ikke i forvejen er optaget af et engagement.

Et mål behøver ikke at være et enkelt objekt, men kan være en samling af objekter i omtrentlig samme retning og afstand. Data til hver enkelt objekt oplagres da i varslingskorrektørens elektroniske »hukommelse«, der kan rumme hundreder af måldata på samme tid. Hukommelsens enkelte celler består af TWISTORER. En twistor er en art miniaturebåndoptager, der er fremstillet af meget små permanentmagneter, omgivet af fine metaltråde og magnettonebånd. (Dette er en af de mange nye opfindelser, der er gjort i forbindelse med udviklingsarbejdet). Når varslingskorrektøren har valgt det batteri, der skal udføre engagementet, frigiver twistorerne i hurtig rækkefølge alle fornødne måldata til dette batteris engagementskorrektør. Frigivelseshastigheden er 2,8 microsekund pr. twistor, så alle data kan frigives i løbet af brøkdele af et sekund.

c. Ildledesystem:

Engagementskorrektøren er en elektromekanisk analogregnemaskine, der i sin opbygning minder meget om Hercules-korrektørens, men den er udbygget med flere komponenter, fordi den foruden at styre raket- og målfølgeradar også skal styre diskriminationsradaren — en helt ny form for ra-

Figur 4. NIKE ZEUS søgeradarantenne under montering på KWAJALEIN.

dar, der ikke tidligere har været anvendt i NIKE-systemet.

Når engagementskorrektøren har modtadet data fra varslingskorrektøren, overføres disse data automatisk til diskriminationsradaren. Denne radars virkemåde er yderst hemmelig. Tilgængelige kilder oplyser kun, at den arbejder med en variabel stråleantenne og en multifrekvenssender på adskillige megawatt. De data, den indsamler, behandles i engagementskorrektøren ved sammenligning med de i dennes twistorer oplagrede informationer, og diskriminationsradaren finder det virkelige mål blandt mange mulige efter elimineringsmetoden.

Der elimineres efter oplysninger om næsebeholderens størrelse, form, bane, retardering (vægt) m. m.

Når det virkelige mål er udpeget, overføres dets data automatisk til målfølgeradaren, der låses på og giver kontinuerlige følgedata for målet. Målfølgeradaren er en videreudvikling af Hercules-målfølgeradaren og af omtrentlig samme opbygning, men meget større. Dens parabolantenne har en diameter på ca. 7,5 m.

Samtidig med, at engagementskorrektøren overførte måldata til diskriminationsradaren, beordrede den en ZEUS-raket klargjort og opvarmet og raketfølgeradaren låst på den. Raketten er klar til affyring i løbet af ca. 10 sekunder, og så snart korrektøren har bestemt målets bane og gunstigste engagementstidspunkt, udgiver den affyringsordre i overensstemmelse hermed. Raketten styres groft i retning af træffepunktet (Kill Point); præcisionsstyreordrer udgives først i de sidste sekunder inden sprængning, idet hver udført styreordre betyder nedsat hastighed for raketten. Nedsat hastighed betyder forlænget flyvetid til målet, hvorfor det ideelle træffepunkt rykkes tilsvarende nærmere. Da hvert sekunds ændring i flyvetiden betyder en ændring i træffepunktet på 7—8 km, er det indlysende, at selv brøkdele af sekunder tæller.

Mindre end et halvt sekund efter detoneringsordre fra engagementskorrektøren er denne klar til at modtage ny engagementsordre eller at gentage den eventuelt bestående, idet næste ZEUS-raket allerede er klargjort og opvarmet.

Ildledesystemet er forsynet med et automatisk prøveudstyr (system SCATE), der konstant overvåger bestemte kritiske kredsløb og melder om tolerancer, der er ved at blive overskredet. Herved kan justeringer udføres, inden ildledesystemet bliver inoperationelt. Prøveudstyret foretager også nedslidningsanalyser for elektronrør og transistorer, hvis karakteristik ændres således under brugen, at deres kritiske nedslidningstidspunkt kan forudsiges. Udskiftning af disse komponenter kan derfor udføres på et tidspunkt, hvor ildledesystemet ikke deltager i et engagement.

d. ZEUS-raket:

NIKE ZEUS raketten er en tretrins raket med fast brændstof i alle tre trin. Den er omtrent 15 m lang og vejer ca. 10 tons.

1. trin (startraketten) udvikler en reaktionskraft på ca. 200.000 kg.

2. trin er en sustainermotor af samme form som HERCULES-sustainermotoren, men noget større (reaktionskraft 150.000 kg).

3. trin, der foruden raketmotor indeholder radiosender og -modtager, styresystem med hydrauliksystem og sprængladning, anvender reaktionskraft til styring i udkanten af jordens atmosfære, idet de aerodynamiske rorflader ikke kan virke her i tilstrækkeligt omfang, hvilket vil medføre for langsom reaktion på de modtagne styreordrer.

Den samlede raket ses under affyring på fig. 5. 1. trin (startraketten) går fra de store firkantede stabiliseringsflader nederst i billedet til de trekantede stabiliseringsflader lige oven for de malede striber. 2. trin (sustainermotoren) går herfra til lidt ovenfor påskriften »US ARMY«. Resten udgør 3. trin, der omfatter ror og antenner (lige i overgangen mellem 2. og 3. trin og placeret

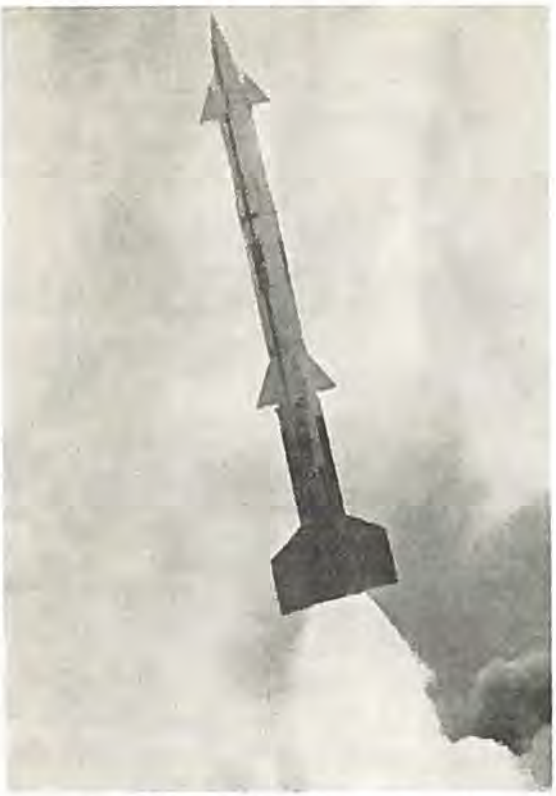

Figur 5: NIKE ZEUS-raket under affyring.

meget tæt til kroppen). Rorene i næsen (Canard-styring som på NIKE AJAX) udfører både stillings- og banekontrol (som rorene på NIKE HERCULES).

Såfremt træffepunktet ligger i jordens atmosfære, finder der ingen adskillelse sted mellem 2. og 3. trin, hvorfor der heller ikke bliver nogen motorstart i 3. trin. Styringen er derfor udelukkende aerodynamisk. Ligger træffepunktet uden for jordens atmosfære, kastes 2. trin samtidig med, at motoren i 3. trin startes. Motorens udstrømningsdyser er anbragt i bagkanten af rorene (se fig. 6), hvorfor styringen udføres af raketmotorens reaktionskraft. På denne måde kan samme styresystem anvendes såvel i som udenfor atmosfæren.

Rækkevidden for NIKE ZEUS er ca. 325 km. Med større ændringer kan den gøres 5—6 gange større (ca. 1800 km). Maksimalhastigheden er ca. MACH 11.

e. Sprængladning:

NIKE ZEUS er naturligvis beregnet til at medføre en atomladning. Alle oplysninger om denne er højt klassificeret og således utilgængelige. Det er imidlertid muligt ved at sammenholde smånotitser i diverse fagblade på visse områder at drage slutninger om våbnets virkninger og om ladningens anvendelse.

Det har hidtil været god latin, at bekæmpelsen af en angribende raket skulle finde sted i slutningen af dens bane — indenfor jordens atmosfære. Her kan man nemlig foruden kernevåbnets ildkugle og varmestråling udnytte dets trykvirkning, der uden for jordens atmosfære er betydningsløs. Såfremt den angribende sprængladning passerer gennem ildkuglen, ødelægges den med sikkerhed. Passerer den derimod ved siden af, kan varmestrålingen ofte ødelægge den, såfremt passagen sker under eller umiddelbart efter eksplosionen. Varmestrålerne bevæger sig med lysets hastighed, hvorimod trykbølgen forplanter sig med lydens hastighed, og den forlænger derfor våbenvirkningens varighed. Selvom trykvirkningen næppe i sig selv vil være i stand til at

Figur 6: NIKE ZEUS-raket.
Nederst i billedet 2. trins stabiliseringsfinner, øverst 3. trins styreror med udstrømningsdyser.

ødelægge våbnet, må man dog regne med, at det fritfaldende legeme vil kunne beskadiges eller bringes ud af kurs af trykket. Det må formodes, at våbnet har kurs mod det angrebne territoriums vitale områder, hvorfor en kursændring sandsynligvis vil bringe det til eksplosion et sted, hvor det vil gøre mindre skade. Den samlede virkning af forsvarsvåbnets eksplosion i atmosfæren (ildkugle, varmestråling og trykvirkning) skulle således give større mulighed for nedsættelse af angrebsvåbnets virkninger (eventuelt helt ophæve dem ved ødelæggelse af våbnet), end en sprængning udenfor atmosfæren.

Nyere teorier går imidlertid ud på, at virkningen af forsvarsvåbnet kan forøges ved eksplosion udenfor atmosfæren, hvor man ikke skal gøre regning på nogen trykvirkning, hvorimod man kan udnytte neutronstrålingen, der udenfor atmosfæren har en ganske betydelig rækkevidde. Såfremt denne neutronstråling er tilstrækkelig kraftig, skulle den være i stand til at starte en kædereaktion af kernespaltninger (fission) selv i en ikke-kritisk masse. På denne måde ødelægger angrebsvåbnet sig selv efter et neutronbombardement.

Da neutronstrålingen er en partikelstråling, vil den hæmmes ved passage gennem atmosfæren, hvor neutronerne ved sammenstød med luftens molekyler vil afbøjes og bremses. Neutronstrålingen som primær våbenvirkning kan derfor kun udnyttes i højder over ca. 150 km, hvor lufttætheden er så ringe, at neutronstrålingens effektive rækkevidde overstiger varmestrålingens.

I højder under 150 km og ned til ca. 40 km har kun varmestrålingen praktisk værdi, og først under ca. 40 km højde kan der forventes trykvirkning af betydning. Der kan altså blive tale om at anvende flere forskellige ladningstyper for at opnå det bedste resultat i forhold til den forventede sprænghøjde, men dette giver næppe anledning til problemer. Da engagementet er automatisk, kræves der blot, at der klargøres en raket med hver type ladning, hvorefter engagementskorrektøren selv kan vælge den raket, der medfører netop den ladningstype der giver den største effekt i den beregnede engagementshøjde.

f. Komponent- og systemprøver:

Forsøg med udvikling af NIKE ZEUS komponenter fandt sted over den halve klode fra Ascension-øen i det sydøstlige Atlanterhav til Kwajalein-øen i det vestlige Stillehav. Kun to steder opførtes komplette systemer: På White Sands forsøgsområdet i New Mexico (2 systemer) og på Kwajalein (1 system). Men afprøvning af og forsøg med de enkelte komponenter blev tillige udført andre steder:

Whippany, New Jersey: Her har Bell Telephone Laboratory nogle kæmpemæssige forsøgsanlæg, hvor størstedelen af de teoretiske forsøg foregik. I disse laboratorier er de tidligere NIKE-systemers grundlæggende systemkonstruktioner udført, og rige erfaringer herfra stod til forsøgsledernes disposition. En komplet engagementskorrektør og diverse komponenter af de til denne knyttede radarer er opstillet her, og ved hjælp af simulatorer, der producerede de nødvendige inputdata, kunne store dele af den grundlæggende forskning udføres her, hvor alle hjælpemidler og en stor teknikerstab var til rådighed til øjeblikkelig indsats. Grundlaget for hele systemet blev skabt i disse laboratorier.

White Sands, New Mexico: White Sands var centret for alle praktiske forsøg, fordi de fornødne værkstedsfaciliteter og den dertil hørende teknikerstab fra såvel U.S. ARMY ORDNANCE som de civile firmaer, der fremstillede systemet, allerede fandtes her. To komplette NIKE ZEUS-systemer blev opstillet til den samlede afprøvning af systemet. Forsøgsterrænets begrænsning udelukkede imidlertid skydninger med mere end de to første trin af raketten, og dette sidste endda kun med vanskeligheder,

der henleder tanken på den jyske vestkysts skydepladser i søtungesæsonen:

Skydningerne fandt sted udover grænserne for hærens skydeterræn, hvorfor man måtte leje et areal på ca. 65x65 km som nedslagsområde. Det lejede areal har kun få indbyggere, der lever af fåreavl, men da de står som ejere af jorden, har de betinget sig, at forsøgsskydninger ikke må finde sted i den tid, hvor fårene lemmer. Ak-ja, verden er lille.

På White Sands er det heller ikke muligt at følge eller skyde mod virkelige mål, men det problem klarede man ved hjælp af simulatorer, hvis inputdata kom fra virkelige raketskydninger fra Cape Kennedy.

Radarsystemerne kunne alligevel udvikles fuldstændigt her, idet man som indkommende mål anvendte faldskærme, balloner m. m., som med Asp-Apacheforskningsraketter blev skudt op i meget store højder. Herefter kunne man gennemprøve radarernes reaktion over for forskellige målstørrelser, over for flere mål på én gang osv.

Point Mugu, Californien: Fra dette skydeterræn udførtes fuldstændige forsøgsskydninger med alle tre rakettrin. Her er opstillet to affyringsramper, raketfølgeradar, engagementskorrektør og simulatorer, der med input-data fra Cape Kennedy-skydningerne gav fornødne måldata til ZEUS-prøveskydningerne. Der udførtes ikke noget egentligt udviklingsarbejde her. Dette fandt sted i White Sands, og de resultater, man kom til der, blev afprøvet på Point Mugu-skydebanen.

Ascension: Fra Cape Kennedy udføres jævnligt prøveskydninger med luftvåbnets interkontinentale ballistiske raketter mod et målområde ved Ascension vest for Afrika, hvor der er opstillet en ZEUS-målfølgeradar og dele af en engagementskorrektør. Radarens følgedata optegnes på magnetbånd, og det er disse data, der gennem simulatorerne på White Sands og Point Mugu skaffer syntetiske måldata til forsøgsskydningerne. Også luftvåbnet har haft stor glæde af disse måldata. Der ligger tre radarskibe langs skydebanen fra Cape Kennedy til Ascension, men ZEUS-radaren har givet de mest nøjagtige data om den sidste (og derfor vigtigste) del af skudbanen, der hidtil er optegnet.

Kwajalein: Blandt de amerikanske Marshall-øer nordøst for Ny Guinea har hidtil navnene Bikini, Eniwetok og Wake været bedst kendt. I fremtiden vil vi nok høre mere om en fjerde ø i gruppen — Kwajalein, hvor et komplet ZEUS-system er opført. Herfra udføres de endelige forsøgsskydninger mod ATLAS- og TITAN-raketter, der affyres fra Vandenberg-luftbasen i Californien. Også disse skydninger udføres i snævert samarbejde med luftvåbnet, der får lejlighed til at gennemføre træningsskydninger med operative enheder og derigennem får afprøvet disses materiel og personel.

g. Skydninger:

Forsøgsskydningerne med ZEUS-systemet blev startet i august 1959. De afsluttende skydninger mod virkelige mål blev påbegyndt i juli 1962 og midlertidig afbrudt i december 1963, hvor større konstruktionsændringer og deraf følgende byggearbejder blev påbegyndt. Skydningerne er nu genoptaget i begrænset omfang og forventes afsluttet i år.

Skydningerne er opdelt i to kategorier: Skydning mod operative raketter og skydning mod forsøgsraketter, udstyret med forskelligt jamming-udstyr, attrapper og målsamlinger m. v.

Herved gennemprøves både det komplette ZEUS-system og ATLAS- og TITAN-raketternes gennemtrængningsevne overfor eventuelle analoge sovjetiske modforholdsregler. Begge værn er derfor interesseret i, at forsøgsskydningerne byder på den højst udviklede raketteknik.

Figur 7: NIKE ZEUS-raket contra TITAN-raket.

På fig. 7 vises en optagelse af et af disse forsøg. På billedet ses sporet af den angribende sprængladning som en smal lysende stribe, gående fra øverst til venstre til nederst til højre i billedet. Omtrent midt i billedet skæres denne lysende stribe af en næsten vandret stribe, der er frembragt af ZEUS-rakettens tredie trin. Hvor de to striber skærer hinanden kan anes en lille lysende plet, der markerer, hvor ZEUS-sprængningen ville have fundet sted. Den brede hvide stribe, parallelt med den førstnævnte, skyldes TITAN-startraketten, der brænder op ved indtræden i atmosfæren.

De fire korte striber vinkelret herpå viser 4 stjerners bevægelse i eksponeringstiden.

(Fortsættes)

RADIO LAN PARTS A/S
SKT. KNUDSVEJ 13
KBHVN. V.
TELEFON:
HILDA 31 11

RADIO - RADAR - TV

Elektrotekniske artikler en gros

For ædel Pönsx

P. WEILE & SØN
LEVERANDØR TIL DET KGL. DANSKE HOF
VINHANDLERE SIDEN 1822
AALBORG

Vi drikker mælk

FRA

Baunedals Andelsmejeri

Kølvrå

KOLONIAL & ISENKRAM

KARUP

TLF. KARUP 40

Ballerup Blomsterforretning

Telf. 97 00 68 . Stationsvej 26

JENS JENSENS EFTF.
VINHANDEL
Grundlagt 1813
ST. SCT. HANSGADE 1 . VIBORG

DER VAR ENGANG . .

EN REDNINGSAKTION I 1938

Under beskrivelsen af FM I—50 PERSSUAK i FLYVEVÅBNET nr.3/1964 nævntes, at flyvebåden i sin ret korte levetid i Marinens Flyvevæsen bl. a. nåede at medvirke i en redningsaktion, som jeg her skal prøve at fortælle om efter ransagning af erindringens kramkiste, idet jeg af konkrete fakta kun har de korte notater i logbogen at holde mig til.

Efter at PERSSUAK i slutningen af maj 1938 var kommet hjem fra Pearylandekspeditionen skulle den gennemgå et grundigt eftersyn og bl. a. have tætnet en mindre lækage i den ene sideflyder, men i begyndelsen af juni kunne vi begynde en række øvelsesflyvninger for at blive helt kendt med ny-erhvervelsen og havde nået ca. 60 flyvetimer, da vi i august blev stillet overfor en reel opgave.

Den 10. august om eftermiddagen indgik der en melding til den vagthavende officer på luftmarinestation København, som gik ud på, at skoleskibet GEORG STAGE, der var på rejse fra Aberdeen mod Skagen og nu befandt sig ca. 200 km WSW for Lindesnæs, havde en elev ombord med blindtarmsbetændelse, som krævede operation snarest muligt, da skibslægen mente, at blindtarmen var perforeret. Skibet gjorde kun ringe fremgang mod E-lig vind og kunne ikke nå havn de første 2—3 døgn, hvorfor det anmodede om assistance.

Vejrmeldingen fra Georg Stage, der lød på letskyet, vind E-2-3, tilsvarende sø og let dønning fra syd, skulle give mulighed for en landing ved skibet, så der blev sendt telegram om, at vi ville forsøge at afhente patienten med Perssuak, som straks blev klargjort. Flyvebåden lå som sædvanlig kun med halv brændstofbeholdning, og da jeg af hensyn til eventuel landing og start i Nordsøen ikke ville have større fuldvægt end højst nødvendigt, blev der kun fyldt op til den beregnede flyvetid på ca. 7 timer plus 2 timers reserve, og besætningen blev skåret ned fra 4 til 3 mand.

Kl. 15,55 startede vi fra luftmarinestationen med kurs mod Hanstholm, hvor vi ville have en god udfarende position for at finde Georg Stage. Flyverløjtnant C. Sundby var 2. pilot og navigatør, kvartermester A. Wichmann RT-mekaniker. Starten var normal, vejret fint, Perssuak og motorer i bedste lune, og vi passerede Hanstholm i fin stil, som det vel bør hedde i Olympiadeåret. Men — netop som vi havde checket kurs, afdrift og fart og skulle til at koncentrere os om at finde skoleskibet, indløb der et signal, der i sin beskedne enkelthed lød: »Rettelse. Georg Stages position 200 sømil ikke 200 km WSW for Lindesnæs — luftmarine.«

Først: kursændring mod Georg Stage, der nu måtte befinde sig på ca. 57°50' N 3°50'E, og ca. 1 times flyvning længere mod vest end vi havde regnet med. Dernæst: nå, der røg det meste af brændstofreserven! men hvis vi ikke er for længe om at finde skibet, kan vi da nå tilbage til Jyllands vestkyst eller til Norge.

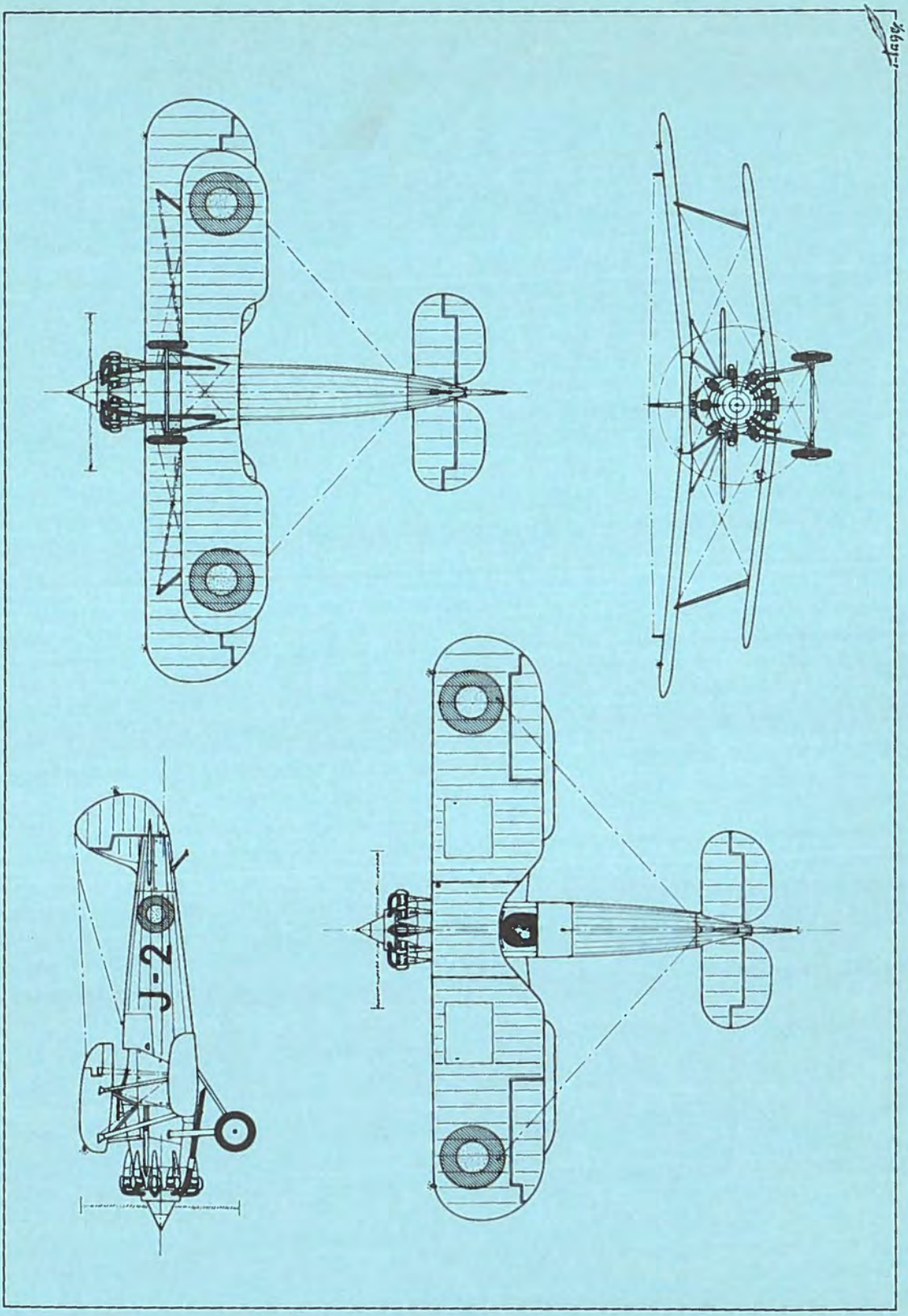
J-2

Det varede ret længe, før vi fik radioforbindelse med skoleskibet, og dets signaler var temmelig svage, men vi fik dog et par brugelige pejlinger, så vi fandt Georg Stage uden større forsinkelse ved eftersøgning, og kl. 20,00 landede vi i læ af skibet, der havde sin motorbåd i vandet med patienten ombord. Takket være det fine sømandsskab, som blev udvist af styrmanden, der førte motorbåden, gik overførslen til Perssuak hurtigt og let, og på mindre end 10 minutter havde vi patienten anbragt på en båre, indpakket i tæpper og spændt godt fast, så vi var klar til start igen.

Vinden var frisket noget op, og søen ret krap, med en let, uregelmæssig dønning 4—5 streger fra vindretningen, uden mulighed for at ride på toppen af dønningen, så der var intet valg — snuden ret op i vinden og fuld gas. Det blev en hård start, men til gengæld nærmest forbavsende hurtig. Efter — på sædvanlig vis — at have leget undervandsbåd gennem den første række søer, stak Perssuak næsen i vejret og var med det samme oppe på trinet, og efter en 3—4 gevaldige bump sprang den i luften — og blev hængende. En kort runde om Georg Stage for at melde alt vel og vinke farvel, og så atter kurs mod Hanstholm.

Men hvad nu? Vi var startet kl. 20,10, solen gik ned om en lille time, vinden var frisket op fra øst, brændstofreserven var brugt til den forøgede distance, og luftmarinestation København var det eneste sted, hvor der fandtes hjælpemidler — hindringslys og lyspram — til mørkelanding, men vi kunne ikke med sikkerhed regne med at nå København. Thisted var den nærmeste større by, hvor der fandtes amtssygehus og en god havn. Farvandet udenfor bød på fine landingsmuligheder, og jeg kendte forholdene fra mange tidligere besøg med HM II, så vi sigtede på at lande der. Over luftmarine radio sikrede vi os, at sygehuset kunne modtage patienten til operation, at der kunne være en ambulance klar ved havnen og anmodede om, at der blev lagt en motorbåd ud ca. 1/2 sømil syd for havnen, med stævnen op i vinden og to klare lanterner, en anbragt højt forude, den anden lavt agter, hvilket sammen med landingsprojektøren i Perssuak's stævn skulle være tilstrækkeligt til en mørkelanding. Vi havde ganske vist ikke haft lejlighed til at øve natflyvning med Perssuak, men det var ikke noget problem under gode vejrforhold, det var blot at anvende samme fremgangsmåde som ved landing på blankt vand.

Ved ankomsten over Thisted var vejrforholdene stadig gode, og kl. 22,55 landede vi tæt ved motorbåden, der fik patienten ombord og bragte ham til havnen, hvor ambulancen ventede.

Vi fik listet Perssuak ind i havnen — der var vist en 3—4 meter fra plantipperne til havnemolerne på hver side — og fortøjede ved en bøje for natten. Inden vi kom tilkøjs på hotellet, fik vi ved opringning til sygehuset at vide, at operationen var vel overstået, og at elev Jørgen Jørgensen, hvis navn vi nu først blev bekendt med, havde det godt. Næste dag kl. 10,35 landede vi ved luftmarinestation København efter 2 timers flyvning og med brændstof til ca. 20 min. i behold. Den samlede flyvetid havde været 8 t 55 m.

Formanden for Stiftelsen Georg Stages Minde overrakte senere med Marineministeriets tilladelse et sølvcigaretétui med inskription til hver af besætningen på Perssuak.

(På opfordring)

SKAR.

Som lovet i nr. 8/1964 bringer vi (modstående) en tre-plan skitse af Bristol »Bulldog«.

Mon en af de gamle piloter ville give et bidrag om dette fly?

Sergent Arne Bøge deltog i Anden Verdenskrig som pilot i de norske flyverstyrker under R.A.F.

Under tjeneste ved esk. 332 fløj Bøge den 15. august 1943 fra R.A.F.-stationen North Weald sammen med andre jagerpiloter i Spitfire Mk IX'ere på togt over Frankrig, hvorunder hans maskine blev ramt, og han måtte springe med faldskærm.

En af de deltagende piloter, nuværende luftkaptajn i SAS Kjeld Rønhof skriver i sin bog fra 1945 »Vi startede fra England« om hændelsesforløbet bl. a.:

»Den 15. august var North Weald-Vingen på tur til Douai. Kaptajn Christie førte. Det var et vældigt angreb på Frankrig den dag, overalt brændte det nede på land. Lige så langt øjet rakte, så man brændende stationsbyer, fabrikker osv. Tyskerne var i luften, og vi fik snart kontakt med dem. Kaptajn Christie, Westly, Bøge og jeg dykkede ned mod nogle tyskere, vi så under os. Pludselig fik Bøge en vældig fart på, vi skød alle som rasende mod tyskerne. Til min rædsel så jeg Bøge trække op foran vore kanonmundinger. Jeg trykkede akkurat i dette øjeblik på aftrækkeren, jeg så splinter flyve af Bøges maskine, så slap jeg aftrækkeren. Tyskeren eksploderede i det samme. Bøges maskine væltede ned mod styrbord. Christie fyrede igen på tyskerne. Westly havde også brækket rundt for at undgå at træffe Bøge. Jeg sad med en forfærdelig fornemmelse, havde jeg skudt min kammerat ned? Så opdagede jeg, at hætterne på kanonerne ikke var gået af endnu. Sikringen var ikke slået fra. For en gangs skyld var jeg taknemlig over at have gjort en fejl. Det ville have været uhyggeligt at træffe ham. Men hvor kom de skud da fra? Der var jo ingen at se bag os. Christie eller Westly kunne det ikke have været, dertil lå de for langt ude på siderne. En tysker kom pludselig faldende lodret ned ovenfra. Nåda, der var nok synderen! Vingen for over ham, og han røg i tusinde stumper og stykker, der faldt ned mod jorden, alle sammen havde en brændende stribe efter sig. Nu kom Bøge over radioen.

»Farvel gutter, tak for den tid, jeg kommer ikke hjem til aftensmaden«.

Det var hans måde at sige på, at han ikke kunne nå at komme hjem. Så gled han syd på, som Kaptajn Christie dirigerede ham, stadig med en svær røgstribe efter sig. Jo længere syd på han kunne komme, jo bedre var mulighederne for at undslippe.

Resultatet af kampen blev, at vi havde fået 3 Focke Wulfs skudt ned for tabet af en maskine. Den ene havde Bøge fået. Senere viste det sig, at han havde fået endnu een«.

Og senere i bogen yderligere:

»Den 18. september fik jeg den glædelige oplysning, at Bøge var i live, men at han var fange i Stalag Luft 3. Dette sidste var jo ikke så morsomt, men han var da sluppet levende fra det hele.

Christmas Møller videresendte et brev fra fangelejren, hvori Bøge bad om at få sendt noget tøj, han havde liggende på depotet i England. Dette fik jeg straks ordnet gennem vor adjudant, og samtidig fik fru direktør E. Karsten i London adressen, så hun i egenskab af medlem af velfærdsudvalget for de danske frivillige kunne sende Røde Kors pakker og lignende til ham«.

Redaktionen har anmodet Bøge, der nu er major i flyvevåbnet, om at skrive om sin opfattelse af hændelsen, og vi håber at kunne bringe denne del i næste nummer.

F-104G
★★★STARFIGHTER★★★

Major K. Abildskov er chef for Danmarks første »Starfighter«-eskadrille. Redaktionen har bedt majoren, som har været på træning i USA, om at introducere flyet for læserne.

»Flyvevåbnet« har tidligere skrevet om F-104, blandt andet i nr. 5/62, men her kan vi for første gang præsentere flyet, set med en dansk pilots øjne. Major Abildskov har i øvrigt udtalt, at nærværende artikel kun skulle være en forløber eller appetitvækker for en senere, mere indgående behandling af emnet.

Desværre foreligger der for indeværende ikke noget foto af danske F-104 fly.

I november forventer FLV sin første sending F-104G jagere omfattende 8 eensædede og 2 tosædede fly.

Dermed er Danmark blandt de lande, der råder over et fly, der er tidssvarende og i stand til at løse de opgaver, man må kræve i dag. Bemærkelsesværdigt er det også, at det er fabriksnye fly, vi modtager, samt en gennemprøvet flytype med mange forbedrende modifikationer.

Flyene er fremstillet i Canada, og med 4 sendinger får vi samtlige fly i land.

F-104G er et amerikansk LOCKHEED jagerfly, og versionen 104G er et kombineret NATO kampfly, der over hele Europa anvendes til alle former for jageroperationer i såvel luft-til-jord angreb, rekognoscering som luftforsvarsopgaver. Sidstnævnte rolle vil blive den primære i det danske luftrum.

Flyets dimensioner er sikkert velkendt gennem flykendingsbøger m. v. Det er udstyret med en General Electric J-79 motor med efterbrænder og 15.800 lbs tryk. Det er en særdeles robust motor med en meget hurtig acceleration, som er tilvejebragt uden den tidligere anvendte elektroniske brændstofkontrol.

Kompressoren er 17 trins, frembringende et kompressionsforhold af 12:1 — de første 6 trin består af automatisk stilbare blade for at modvirke kompressor-stall. Såfremt et sådant stall indtræder, er det som regel nødvendigt at slukke motoren for at afhjælpe det, men et særdeles effektivt »relightning« system gør det muligt at genstarte særdeles hurtigt; det har endda været gjort indtil flere gange i en landingsrunde. Der er ikke noget nødbrændstofsystem, ej heller nogen særskilt battery kontakt — såfremt begge generatorer bliver ude af stand til at levere strøm, findes der en nødgenerator, der trækkes af en propel, som sættes ud i luftstrømmen i en sådan nødsituation. Samme propel trækker en ekstra hydraulisk pumpe, der vil sikre tryk til rorfladerne. Udstødsdysen indstilles automatisk — afhængig af gashåndtagets stilling — og med tryk, der leveres fra motorens smøreolie. Dysen regulerer motorens iøvrigt lave arbejdstemperatur af 560—600°C. Det er en økonomisk motor i brug af brændstof, men kompressoren frembringer en hidtil ukendt hyletone, der især i landingsrunden gør lyden af F-104 meget karakteristisk.

Inden start vil man bemærke, at piloten foretager en motorprøve ved at accelerere den til 100 pct., derefter tilbage til tomgang, tilbage til 100 pct. omdrejninger for endnu engang at decelerere til 80 pct. og

sluttelig op til 100 pct. igen; alt sammen for at afprøve brændstoftilførslen og ikke mindst de førnævnte stilbare kompressorblade og dermed sikre sig mod kompressorstall.

Efterbrænderen kan tændes i fire tempi, hvilket gør det muligt at økonomisere med motorydelsen, en tvingende nødvendighed især i formation.

Flyet har en god rækkevidde og medfører, inclusive tiptanke, godt 8000 lbs brændstof. Alle rorflader er hydraulisk påvirkede, og et effektivt »damper« system gør flyet særdeles stabilt på alle flyvefarter.

Styringen gøres betydeligt lettere med en god autopilot, der udmærker sig ved et såkaldt »Control Stick Stearing« system, som betyder, at man med autopiloten slået til også manuelt kan styre flyet inden for visse begrænsninger i højde og side. Desuden kan den sættes til at holde en bestemt højde, en bestemt fart (dog ikke samtidigt) samt kobles ind på henholdsvis TACAN eller navigationssystemet og derved styre flyet indtil 5 NM fra den valgte geografiske position. Især ved interception og dermed brug af radaren er denne autopilot særdeles nyttig.

Flyets konstruktion, især hvad det højtsiddende højderor angår, har gjort det nødvendigt at indbygge et »Automatic Pitch Control« system, for at modvirke den såkaldte »pitch up« tendens, der kan fremkomme under alle farter, og som, hvis den ikke modvirkes i tide, vil bringe flyet i en ukontrollabel situation.

To små anordninger, installeret på hver side af flyets næseparti, måler den relative indfaldsvinkel; såfremt denne nærmer sig en stallsituation, træder først et advarselssystem bestående af en »ryster« eller »shaker« (pinden bliver vibreret i pilotens hånd) i funktion, og udvikles situationen yderligere henimod stallet, vil pinden blive tvunget fremad med 50 lbs tryk (en »pusher«). En gyro måler flyets rotation i længdeaksen i forhold til accelerationspåvirkningen og vil også udløse såvel »shaker« som »pusher« hvis grænserne for »pitch up« overskrides. Trimmet er elektrisk og virker med indstilling af hele den pågældende rorflade. Desuden indgår det automatisk i oplysningerne til autopiloten.

De kun 7 fod små planer giver selvsagt relativt høje stallingshastigheder, men man har gjort, hvad man kan for at modvirke dette. Flapsene er derfor indrettet med en såkaldt »takeoff« position og en »land« position. »Takeoff« flapsene består af såvel flaps på forkanten af planerne som halvt sænkede flaps på bagkanten. Foruden at bruge dette flapvalg under start bruges det også i luften under 350 knob. Herved forøges stallingshastigheden samt evnen til at forøge accelerationspåvirkningen, eller med andre ord drejningsevnen. I landingsrunden sættes understellet ud ved 260 knob, og så snart farten er 240 knob på medvind sættes »land« flaps. Samtidig åbner flapsene for nogle dyser, hvorigennem der blæses luft ud over flapsene.

Dette system kaldes på »udendansk« »Boundary Layer Control« — et særdeles effektivt system, der modvirker hvirveldannelser, som fremkommer ved stallingsfarter. Man drejer finale med 200—210 knob og benytter herefter ca. 175 knob på resten af finalen, dog selvfølgeligt afhængig af brændstofbeholdningen. Såfremt piloten må lande uden brug af flaps, kræves særdeles langt afløb. Bremseskærmen og gode »antiskid« bremser modvirker dog dette noget, og endelig har flyet indbygget en krog, som kan sænkes ned, så den slæber på banen for at kunne gribe en dertil indrettet vire, der afløser de indtil i dag anvendte fangnet.

Svæveevnen for F-104G nærmer sig betænkeligt en flad stens, men det er dog alligevel muligt at lande den uden brug af motor. Fra 30.000 fod kan den glide 52 km, men gode vejrbetingelser er selvsagt nødvendige.

Samtlige instrumenter og deres anbrin-

gelse er konventionelle. Dog leveres alle oplysninger, som er baseret på gyroeffekt, fra eet og samme sted, nemlig gyroplatformen, oprindelig en del af LN-3 navigationssystemet. Denne platform består af to gyroer og 3 accelerometre og vil, såfremt den er opvarmet til 160°F., levere korrekte oplysninger til den kunstige horisont, drejningsviseren, gyrosigtet, radaren m. v. i løbet af ca. 2 min. Det kræver lidt længere tid at indstille systemet til navigation, men forberedte modifikationer vil overkomme denne ulempe, som især er fremtrædende i luftforsvarsrollen. Da en nok så lille fejl i gyroplatformen vil forårsage en væsentlig reduktion i antallet af instrumenter til rådighed, har man indbygget en ekstra kunstig horisont med selvstændig gyroenhed.

Kravene til det samlede navigationssystem var fra begyndelsen, at det skulle være uafhængigt af jordstationer samt så pålideligt, at chancerne for at returnere et fly, selv under middelmådige vejrforhold, var rimeligt gode. Således foranlediget kan man sige, at F-104G navigationshjælpemidler består af:

1. LN-3 (Litton MK-3).
2. PHI-4 (Position Homing Indicator).
3. Flyets Radar.
4. TACAN.

Et C-2G gyrosynkompas er til rådighed, men bruges kun som reserve, hvis LN-3 eller PHI systemet ikke er i stand til at give korrekte kursvisninger. Alle oplysninger om kurser og afstande indgår i eet og samme instrument (PHI indicatoren), hvor man med en vælger er i stand til at få oplysningerne henholdsvis via LN-3, PHI eller TACAN systemet.

LN-3 er geografisk baseret på gridsystemet fremfor almindelig længde og bredde, for at give systemets computor lejlighed til at udregne alle bevægelser henover jorden i lige store enheder, uanset hvor på jorden flyet befinder sig. Ved en indstilling, inden systemet slåes til, »fortæller« man det, hvor på jorden gyroernes opretning finder sted. Positionen af valgte drejepunkter, missionens mål samt den FSN, hvor man ønsker at lande, indsættes i en dertil indrettet box og skydes derefter ind i systemet af piloten inden start. Denne box kan indeholde 12 forskellige positioner, og under flyvningen vil man da ved en vælger kunne få retning og afstand til et hvilket som helst af disse punkter. Kursen, piloten til stadighed skal holde, er selvsagt afhængig af vinden, men desuden af interception af den såkaldte »GRIVATION«, som er en sum af variation og konvergens (vinklen mellem grid nord og geografisk nord).

PHI-indikatoren indstilles på den herskende GRIVATION. Såfremt LN-3 systemet viser sig at være unøjagtigt, hvilket enten viser sig ved en radarposition eller en visuel observation, kan det »up dates«. Det skal i den forbindelse pointeres, at LN-3 systemet er et sekundært navigationshjælpemiddel: »Dead Reckoning« kurs og tid er stadig det primære.

PHI systemet har en særskilt computor, der til stadighed udregner flyets position i forhold til hjemmebasen. I denne enhed findes desuden en afdriftsmåler, der både gør det muligt at indføre en forudsagt vindretning og hastighed, og »up dates« den, viser den de vindværdier, som har virket på flyet siden starten. PHI er dog ikke så nøjagtig som LN-3 og kan som før nævnt kun angive flyets position i forhold til eet punkt — det er et reservesystem udelukkende til brug for returflyvning, hvis LN-3 systemet falder ud.

PHI indikatoren kan altså angive LN-3 oplysninger, PHI data eller TACAN visninger, alt afhængig af vælgerens stilling. TACAN installationen er den fra andre flytyper kendte, men med en noget større rækkevidde.

Når radaren er blevet nævnt som et navigationshjælpemiddel, er det, fordi den er

konstrueret som en kombineret luft-til-luft og luft-til-jord radar. I luft-til-jord opgaver er der fire indstillingsmuligheder med en særdeles god rækkevidde, der kan indstilles til 3 forskellige maksimum afstande. Piloten kan ved kløgtig brug af »GAIN« få selv startbanen klart frem på scopet, hvilket gør det muligt at lave en selvstændig »let down« og lige indflyvning til landing. Til brug i bjergrigt terræn har radaren en speciel indstilling, som gør det muligt at vælge den højde, man vil overflyve, f. eks. en bjergkæde med — herigennem er det muligt at følge terrænet såvel på tværs som på langs af hindringerne i selv middelmådige sigtværdier, eller helt IMC om nødvendigt.

I luft-til-luft angreb kan piloten aflæse den anvendte »tilt« for antennen samt få kontakt og låse på et mål på en større afstand end i tidligere flytyper, anvendt i altvejrsrollen. Når piloten har opnået lås på målet, vil det være muligt at vælge mellem en jagerkurve for kanonen, en noget større jagerkurve ved missil-angreb eller et almindeligt kendt raketangreb efter »lead collision« metoden. Et optisk sigte er til rådighed, og afstanden til målet, som den måles af radaren, føres over i det optiske sigte og muliggør, at piloten kan overgå til visuelt angreb, så snart han har målet i syne. Sigtet virker som et almindeligt gyrosigte, men kan indstilles til brug for jordmålsangreb med alle våbenarter. Det er besluttet at indbygge Martin Baker raketsæder i de danske F-104G fly — en økonomisk disposition, som forhåbentlig vil betale sig.

Sidst i oktober rejser de første eskadrillepiloter til omskoling i Norge — denne uddannelse omfatter dog kun et teknisk kursus (MTD) og senere et simulatorkursus, hvorimod hele den teoretiske og flyvemæssige del foregår herhjemme. Man må beklage, at det ikke lige fra begyndelsen er muligt at anvende den danske simulator, grundet dennes forsinkede opstilling. Dette fly er populært sagt et »Pilots aircraft«, men visse nødsituationer kræver så hurtig og øvet behandling, at kun en gennemgribende opøvelse i simulatoren kan sikre denne. Iøvrigt gør samme indretning det muligt at øve alle flyets opgaver — om det så er visuel landing, sørger et filmkamera og et fjernsynsapparat for, at der foran cockpittet vises et billede, der er synkroniseret med flyets bevægelser i forhold til jorden i almindelighed og i forhold til FSN og landingsbanen i særdeleshed. Piloternes uddannelse og omskoling vil foregå holdvis i løbet af 1965, men den til rådighed værende flyvetid, vejret m. v. vil være afgørende for, hvor hurtigt det vil gå.

Udvælgelsen af piloter til F-104 adskiller sig ikke fra andre flytyper, men både vore hjemlige og udenlandske erfaringer viser, at det er en stor fordel at have et rimeligt antal flyvetimer på langsommere jettyper først. Derfor har Flyverkommandoen besluttet, at piloter — inden omskoling til F-104 — skal have fløjet mindst 500 timer på jet. Eventuelle overvejelser angående ændring af optagelsesbetingelserne for pilotaspiranter med henblik på disse og efterfølgende specielle flytyper, vil jeg personligt gerne gå imod. En passende skolemæssig uddannelse er nødvendig, men det er stadig sådan, at realisten klarer sig i høj grad lige så godt som studenten, når talen er om den praktiske pilotgerning. At behovet for en mere avanceret og hurtigere jettræner bliver mere og mere udtalt, kan dog ikke nægtes. Uddannelsen til pilot skal være effektiv og disciplinært streng lige fra begyndelsen på Avnø til den sidste udvælgelse på træningsflighten, og ingen, om hvem der kan herske tvivl, må fuldføre uddannelsen.

Det er en meget stor fordel, at en del teknikere allerede er uddannet og har haft lejlighed til at arbejde med flyet i Norge. Vi må i den forbindelse påskønne det særdeles gode samarbejde med det norske flyvevåben.

ABI

GOD MORGEN MED

MÆLK

Den dejlige, friske mælk er en utømmelig kilde til sundhed — og indeholder protein, der er uundværligt for både voksne og børn ✡ En god dag begynder med mælk, og i tilgift får De A-, B-, C- og D-vitaminer.

FLYVEVÅBNETS REKRUTSKOLE

Som bekendt finder der for tiden i dagspresse, fjernsyn og Folketinget en debat sted om de værnepligtige befalingsmænd, startet på grundlag af en samtale mellem forsvarsministeren og en menig, som aftjener sin værnepligt i flyvevåbnet.

Redaktionen har anmodet chefen for Flyvevåbnets Rekrutskole Jylland, oberstløjtnant J. Knudsen, om at fortælle lidt om skolen og baggrunden for dens arbejde samt om, hvordan udvælgelsen af befalingsmandsemner foregår, alt med henblik på at give læseren et grundlag for bedømmelsen af denne del af flyvevåbnets virksomhed.

Flyvevåbnets rekrutskole (RKS) ligger, set med nogles øjne, meget afsides. Mange af FLV officerer har aldrig været på RKS og kender måske ikke noget reelt til den. Det kan derfor måske være af interesse at præsentere nogle facts om RKS og dens forhold.

Som T. E. Lawrence i »Seven Pillars of Wisdom« beklager jeg, at jeg ikke har haft tid til at skrive mere kortfattet.

Organisation

RKS er organiseret i en stab og 5 rekruteskadriller (ESK).

Indkaldelse

til FLV finder sted 4 gange årligt, normalt den 2. i månederne FEB, MAJ, AUG og NOV.

Mandskabet møder ved RKS på Flyvestation KARUP. Indkaldelsesstyrken pr. hold er p. t. 700—750. Manglende indkvarteringskapacitet på Flyvestation KARUP nødvendigør en deling af styrken.

Første inddeling af mandskabet finder sted på soldaterhjemmet i Gedhus, hvor styrken til Padborglejren — 275 mand — kaldes frem. Denne styrke udtages af MG med bopæl i Sønderjylland, Sydjylland, Østjylland indtil Århus som det nordligste, samt af fynboer og sjællændere. Formålet er udelukkende af give de MG den bedste trafikforbindelse til hjemmet.

Inddeling i ESK og DEL starter med Padborgstyrken (2 ESK) og fortsætter med resten, som skal blive i Karup (3 ESK).

Navneopråb og inddeling er normalt slut kl. ca. 15,00.

Hele den første dag går med iklædning, forplejning og indkvartering.

Kl. ca. 23,00 afgår Padborgstyrken med særtog — fuldt iklædt.

Alt mandskab (÷ den lille procent, som kasseres og hjemsendes) forbliver på RKS i to måneder.

Efter to måneder fordeles de MG, som ikke er udtaget som befalingsmandsemner (BME), til alle tjestesteder i FLV, som har MG til tjeneste.

BME forbliver endnu een måned på RKS til fortsat uddannelse. De, der derefter skønnes egnede til uddannelse til SG, indtræder på Flyvevåbnets Sergentskole (FLSS).

Sammensætning af indkaldelsesholdene m. v.

Regulativet om det værnepligtige mandskabs tjenestedygtighed m. v. siger om mandskab til flyvevåbnet: »Højde mindst 157. Opvakt mandskab, som er i stand til at udholde kortere marcher og løb, dog uden større oppakning.«

Resultatet heraf bliver naturligt, at det ved FLV mødende mandskab næppe fysisk kan konkurrere med hærens enheder. Et statistisk materiale til sammenligning mangler dog. Generelt kan det siges, at der blandt de mødte er så mange med bl. a. svage rygge og ben, at det får stor indflydelse på tilrettelæggelse og gennemførelse af fysisk uddannelse og træning (FUT) og fordeling på specialerne.

Med hensyn til opvaktheden synes det at stå vel til. Hovedparten af mandskabet har enten svendebrev indenfor jern- og metalindustriens fag, kontor eller handel, eller har en videregående skoleuddannelse.

Sammensætningen af holdene varierer uregelmæssigt både hvad angår fysik og uddannelse, dog således, at AUG-holdet altid repræsenterer et uddannelsesmæssigt højdepunkt.

Følgende skema viser fordelingen på uddannelser på de sidste 4 indkaldelseshold.

Enkadreringen

ved RKS har i mange år været meget langt fra at nærme sig det, som bemandingsreglementet angiver.

Ældre rutinerede befalingsmænd findes kun i ringe tal.

ESK størrelse er 135—160 mand. 6 ESK i stedet for 5 ville være ønskeligt for at få reduceret den enkeltes størrelse, men det har aldrig været muligt.

Mangelen på delingsførere har nødvendiggjort en delingsstørrelse på op til 40—45 mand, hvor 25—30 mand ville være ønskeligt, og alligevel er mange af delingsførerne unge SG.

Ingen er i tvivl om, at man dermed har givet SG et vældigt job og pålagt ham et formidabelt ansvar.

To gange om året: når officersskolen slutter, og når specialofficersskolen slutter, får RKS afgangsholdene til tjeneste i 3 måne-

Indkaldelses-hold	Uddannelse									I alt	IG gennemsnit
	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
NOV-63	119	94	12	354	62	121	1	21	1	785	4,53
FEB-64	107	71	19	371	50	112	3	12	10	755	4,68
MAJ-64	78	81	11	389	37	97	5	4	1	703	4,74
AUG-64	15	22	4	234	39	236	34	125	6	705	5,83

Forklaring til skemaet.

1 = Folkeskole 7. klasse
2 = Folkeskole 7. klasse + nogen kursusundervisning.
3 = Folkeskole 8. klasse + nogen kursusundervisning.
4 = Faguddannelse (tekn. skole eller anden fagskole).
5 = Mellemskoleeksamen, hvoriblandt også mange faguddannede.
6 = Realeksamen, præliminæreksamen, hvoriblandt også mange faguddannede.
7 = Højere faglig uddannelse (lærere, styrmænd, maskinister o. l.)
8 = Studentereksamen.
9 = Afsluttet akademisk uddannelse.

IG = Sessionsprøveresultater udtrykt ved en gruppeinddeling, hvor 1 er dårligste, 9 er bedste gruppe.

der. RKS får derved et kortvarigt tilskud af noget ældre og mere modne og fornuftige befalingsmænd, der anvendes som delingsførere, selvom de har tilbragt deres militære fortid indenfor helt andre specialer.

Uddannelsen
ved RKS følger en af RKS udarbejdet uddannelsesplan, som baserer sig på et af et af TRK udarbejdet uddannelsesprogram.

Citat fra sidstnævnte:

»a. *Formålet* er at give den enkelte rekrut den grundlæggende soldatermæssige uddannelse, der er nødvendig for hans fortsatte tjeneste i FLV,

b. at skabe grundlaget for den kampmoral, disciplin og fysiske udholdenhed, som sætter den enkelte i stand til at modstå krigens påvirkninger, og

c. at bibringe den enkelte de nødvendige militære færdigheder med vægt på skydning og feltmæssig optræden.«

Det program, som skal gennemgås i løbet af 2 måneder (som ofte er nedskåret af jule-, påske- og pinseferie) er stort — særlig hvad skydninger angår. Det nås kun ved en meget omhyggelig planlægning i ESK, og ved at befalingsmændenes arbejdstid — ofte meget væsentligt — overstiger de normerede 45 ugentlige timer.

Uddannelsesresultatet kontrolleres dels gennem de opnåede skyderesultater, dels ved særlige teoretiske og praktiske prøver, som afholdes i slutningen af 2. måned.

Disciplinen
på RKS synes at være god, som den normalt altid er på en RKS. Straffe og disciplinarmidler anvendes i meget moderat omfang.

Ånd og tone
ved RKS er et yderst uhåndgribeligt emne, hvor resultatet ikke lader sig gøre op i tal eller oversigter.

God ånd og tone søges skabt ved CH/RKS instruks til alle befalingsmænd, når de kan samles, gennem debat og instruktion ved chefmøder samt ved eskadrillekommandørers og de ældste befalingsmænds konstante vejledning og overvågning af de yngre. Hvad det sidste angår, spiller antallet af ældre befalingsmænd en ikke uvæsentlig rolle.

Et særligt instrument, som bruges ved overvågning af god tone, findes i *talsmandsordningen.*

Efter de gældende regler skal talsmændene ved nymødte rekruteskadriller, hvor de MG ikke kender hinanden, udpeges af eskadrillekommandøren senest en uge efter mødedagen.

Når eskadrillekommandøren skal finde frem til ESK talsmænd, har han ikke andre anvendelige hjælpemidler end de af de MG udfærdigede »Personlige oplysninger«. Disse gennemgås i de allerførste dage, og eskadrillekommandøren finder frem til nogle, som synes at have en sådan intelligens, uddannelse og livserfaring m. v., at det må anses for sandsynligt, at de vil være i stand til at varetage deres kammeraters interesser. Når eskadrillekommandøren har talt med disse emner, udpeger han to talsmænd. Deres stamnumre og navne meddeles eskadrillen og optages i RKS befaling.

De to talsmænd instrueres om deres pligter og rettigheder, og de bekræfter med deres underskrift, at de har sat sig ind i loven om talsmænd og klageregler, og at de hver har fået udleveret et eksemplar af denne.

De 10 talsmænd på sidste hold (AUG-64) havde følgende erhverv, 1 cand. jur., 1 journalist, 1 mag. scient., 1 arkitekt, 2 studenter, 3 lærere og 1 shippingmand.

Talsmandsordningen og klagereglerne gennemgås grundigt med hele ESK af dennes kommandør og står iøvrigt at læse i »Lærebog for hærens menige«, som også tjener som lærebog for flyvevåbnets værnepligtige.

Der holdes jævnligt møder mellem talsmænd og eskadrillekommandører, for at sidstnævnte kan få et indtryk af stemningen i ESK, og for at førstnævnte kan få lejlig-

hed til at fremføre alt, hvad de måtte have på hjerte.

Chefen for TRK — rettergangschefen — tager af og til — sidst på AUG-64 — uformelle samtaler med alle talsmænd.

Udtagelse af BME,
som sker med ca. 20 pct. af den mødte styrke, finder, som næsten alt på en 2 mdr. rekrutskole, sted under pres af manglende tid. BME skal være udtaget senest i 6. uge efter mødedagen.

Allerede ved gennemlæsning af »personlige oplysninger« i første uge hefter eskadrillekommandøren sig ved nogle MG, som synes at være mulige emner. De kan have udtrykt ønske om at fortsætte i forsvaret, givet udtryk for positiv holdning, have særlige uddannelser, som tyder på god intelligens, været ledere i ungdomsorganisationer o. m. a. Delingsførerernes og næstkommanderendes opmærksomhed henledes på disse, og kommandøren får af sine befalingsmænd opgivet andre mulige emner. Efterhånden som kendskabet til mandskabet vokser, stryges nogle af listen og andre kommer til, og der er stadig kontakt mellem kommandøren og hans befalingsmænd i dette spørgsmål.

Der er iøvrigt ingen mulighed for, at kommandøren alene eller sammen med sin næstkommanderende, indenfor den tid, der er til rådighed, kan få et sådant kendskab til mandskabet, at de alene kan foretage udvælgelsen. Alle befalingsmænd må være med.

Hvad der særlig tages under overvejelse og er ønskeligt er bl. a.: at den MG har en god intelligens — god fysik — at han omgås sine kammerater på en naturlig måde — hans fremtræden — at han kan tage strabadser med godt humør — at han ikke er bange for sit skind — at han er pligtopfyldende m. m. m.

I 4.—5. uge lægeundersøges alle de mulige emner, hvorved nogle falder fra. Kommandøren beslutter sig herefter for sin endelige indstilling.

BME, som fra hele RKS blev udtaget på AUG-64, havde følgende uddannelsesmæssige fordeling:

Uddannelse						IG gennemsnit
2	4	5	6	7	8	
2	11	4	54	9	41	6,82

Spørgsmålet om frivillighed til befalingsmandsuddannelsen spiller ikke den helt store rolle ved udtagelsen. De, der enten i »personlige oplysninger« eller senere meddeler, at de ønsker at komme på FLSS, bliver fulgt meget nøje under tjenesten, men de medtages ikke i RKS indstilling af ubetinget egnede, medmindre de skønnes kvalificerede. De anføres særskilt som »betinget egnede« med angivelse af grund. Hvis de skønnes uegnede, f. eks. af lægelige grunde, henvises de til at skrive en ansøgning om optagelse på FLSS.

Kommission

I 5.—6. uge efter mødedagen nedsætter RKS en udtagelseskommission, hvori indgår alle eskadrillekommandører.

Det er kommissionens opgave, i overensstemmelse med de af FLK stillede krav om fordeling af holdet, at sammenfatte og regulere ESK foreløbige fordeling.

Kommissionen udarbejder RKS endelige indstilling om fordeling både til BME og af MG til alle arter af specialtjeneste og disse sidstes fordeling på tjenestestederne. Under sidste pkt. tages det størst mulige hensyn til de MG hjemsted.

Betingelserne
for arbejdet hedder: mangel på tid, mangel på ældre rutinerede befalingsmænd og mangel på egnede anlæg.

Padborgeskadrillerne har stort set egen gymnastiksal og eget teorilokale. Skydebane

stilles til rådighed af Søgårdlejren, ofte i utilstrækkeligt omfang. Indkvarteringen er kendt af alle, som har siddet i Frøslevlejren. Det er de af tyskerne byggede barakker med lidt mere maling på, der bruges. Det er tåleligt, men heller ikke mere.

I Karup er indkvarteringen god. Til gengæld kan især skydebane ikke tildeles i ønskeligt omfang. Der er lang march til både skydebane, gymnastiksal og civilundervisning, hvorved megen tid går til spilde. Af teorilokaler findes til 3 ESK eet. Delingsundervisning må ofte foregå med eleverne siddende på gangene eller på gulvet i vaskerummet.

Et samlet anlæg à la Auderød, som der ikke er råd til, ville både lette og effektivisere hele uddannelsen. *J. J. K.*

BOG KRONIK

Kaptajn Foltmann fortæller ....

Flyvs Forlag. 121 sider. Pris: kr. *19,75.* Udkom 15. oktober 1964.

Ved kaptajn Foltmanns død forelå der en del materiale, som Hans Kofoed har samlet til en nydelig lille bog med forord af oberst C. C. Larsen.

Hans Kofoed skriver bl. a. om bogens tilblivelse:

»Størstedelen af manuskriptet til denne bog blev skrevet under besættelsen. Efter at have trukket sig tilbage som generalsekretær i Kgl. Dansk Aeroklub genoptog kaptajn Foltmann arbejdet med manuskriptet, men på grund af sygdom fik han ikke gjort ret meget ved det«.

Bogen er for den, der interesserer sig for flyvningens historie og de mænd, der var med som de første, en lille perle — en samling af fornøjelige små beretninger om småt og stort, vanskeligheder og glæder, og den lyser af humør og aktivitet.

Udover at være fornøjelig læsning giver den samtidig et væld af interessante oplysninger, ligesom den maler et billede af den tid for læseren.

Lad mig blot som en smagsprøve citere en enkelt lille del af den fra forberedelserne til Sundflyvningen 1910, hvor Nervø havde stationeret to hjælpere i Malmø, Robert Storm Petersen og Knud Aaagerup (»Store Knud«), som skulle holde Nervø underrettet om vejrforholdene i Malmø og iøvrigt være parat til at sende raketter tilvejrs for at vise, hvor landingsbanen lå:

»Det blev et begivenhedsrigt ophold for de to hjælpere. De slog sig ned på Savoy-Hotellet, hvor de i fjorten dage opretholdt livet ved at spise skinke og spejlæg til morgen, middag og aften. Det havde de nemlig fået serveret den første dag, og til at begynde med følte de sig for usikre i det fremmede sprog til at turde indlade sig på en diskussion med tjeneren om muligheden for at få noget andet at spise. Tjener fik derfor den opfattelse, at de var tilhængere af et helt nyt system, der fordrede, at dets tilhængere udelukkende skulle leve af skinke og spejlæg. Han serverede derfor troligt denne ret for de to herrer, så snart de viste sig, og Storm Petersen og Store Knud var alt for beskedne til at protestere og indlade sig på forklaringer, så de gik troligt løs på skinken og spejlæggene hver gang.«

— *D* —

Hitler som feltherre.

Nyt nordisk Forlag. Arnold Busck. 272 sider. Pris kr. 19,75.

Professor i historie ved universitetet i Göttingen, Percy Ernst Schramm, førte fra 1943 og til krigens afslutning krigsdagbo-

gen for Oberkommando der Wehrmacht, og han havde således som historiker en enestående lejlighed til dag for dag at iagttage, hvorledes de store beslutninger blev udformet og gennemført.

Indledningsvis gennemgår forfatteren den strategiske situation i midten af 1944 for at indføre læseren i emnet, og han konkluderer, at Tyskland allerede da ingen mulighed havde for at vinde krigen, og at også Hitler var klar over dette, men alligevel ikke ville give op.

Bogens første del hedder »Hitler som feltherre« og behandler udover omtalte strategiske situation: Tropperne — generalerne — Hitler som feltherre.

Anden del er helliget dokumenter og indeholder uddrag af de kun brudstykkevis bevarede stenogrammer fra orienterende stabsmøder og møder på tomandshånd hos føreren i tiden fra invasionen (6. juni 1944) til den 23. marts 1945 (sidst bevarede stenogram) ligesom den indeholder optegnelser om Hitlers indstilling og indflydelse som øverstkommanderende for værnemagten i tiden fra kort før til kort efter katastrofen.

Tredje del behandler værnemagtens operationsstab og dens krigsdagbog.

Uden at turde bedømme de historiske slutninger kan jeg sige, at det er særdeles interessant læsning, som absolut kan anbefales. Specielt er de detaillerede beskrivelser af Hitler efter attentatet 20. juli 1944 rystende.

Hvordan bogen er blevet modtaget i Tyskland, ved jeg ikke, men den må kunne rive sløret fra øjnene på mange, som endnu måtte gå med forherligende tanker om »Der Führer«.

Hans vej kunne efter forfatterens opfattelse kun »führe« mod afgrunden.

— *D* —

BROZEK Uniformshuer

Mathildevej 1

Frederiksberg

Tlf. FAsan 2634

MIKKELSEN's Isenkram

Vordingborg

Telf. Vordingborg 114 - 1621

Støt annoncørerne

FYENS *Strømpefabrik* A/S

KLOSTERBAKKEN 20

ODENSE . TLF. (09) 11 22 99

OFO- ORIENTERING ✯ ✯ ✯

Bestyrelsesmøde afholdtes den 21. okt. 1964 på Flyvestation Vedbæk.

Flyvertillægsordningen

OFO har i skrivelse til øvrige organisationer af Flyvevåvnets personel redegjort for ønsket om en revision. Det er bestyrelsens opfattelse, at der vil blive afholdt et møde af orienterende karakter mellem formændene for nævnte organisationer, før OFO henvender sig til Flyverkommandoen.

Normeringslov 1965/66

Som sædvanlig har OFO haft lejlighed til at fremsende forslag til kommende normeringslov. Forslaget indebærer dels OFO opfattelse af hvilken tjenestegrad, der må kræves at besætte visse nærmere angivne stillinger, og dels en forøgelse af antallet af majornumre således, at gældende udnævnelsespraksis på dette niveau kan fortsættes. Endeligt repeteres det mangeårigt tilbagevendende ønske om placering af oberstløjtnanter i 26. lønningsklasse.

Beskatningen af udkommandotillæg

Indledende retsmøde har været afholdt medio oktober. Næste retsmøde er planlagt at finde sted primo december.

Autoforsikring

Sagsbehandleren vil undersøge mulighederne for tilslutning af en mindre gruppe end den normale minimumsgruppe, stor 100 medlemmer. Herefter vil den nødvendige procedure blive bekendtgjort i bladet.

Uniformssagen

Efter det senest foreliggende, betragtes det nu som givet, at revisionen af stationsuniform for selvbeklædere vil være en realitet i løbet af kortere tid og ialtfald senest samtidig med første iklædning med den ny udgangsuniform, ca. 1. maj 1965.

Revisionen påregnes også at dække sko, sokker, skjorte, slips, kasket, hue og handsker til almindeligt brug samt ditto plus dolk og gehæng til særligt brug.

Afsluttede sager

Herudover kunne mødet notere, at en ret gammel sag om nattillæg til et tidligere hold kadetter på Flyvevåbnets Officersskole og at to relativt nye sager vedrørende flyttegodtgørelse til to medlemmer fra afdeling Ejby, alle nu var løste i overensstemmelse med det standpunkt, OFO havde indtaget i de enkelte sager.

Næste møde

Årets ottende og sidste bestyrelsesmøde er berammet til den 3. dec. Mødet vil finde sted på Flyvestation Ålborg.

Repræsentantskifte

Kaptajn S. K. Hermansen er pr. 1. okt. 1964 afgået som repræsentant for afdeling Værløse, og Major K. G. Sørensen er tiltrådt.

Fremlysning

Gennem Forsvarsministeriets 10. kontor har »VOR HÆR« modtaget en pakke med negativer og aftryk, som er fundet hos vekselerer R. Henriques Jr. Pakken skulle være glemt af »en hærmand, der skulle hente valuta til en tjenesterejse til udlandet«. Den indeholder billeder af en meget ung verdensborger med sin mor (?), billeder af privat interiør samt billeder tilsyneladende fra en udstilling. Skulle nogen genkende sine fotos efter denne beskrivelse, kan de fås ved henvendelse til redaktionen af »VOR HÆR«, FOH's kontor, Rosenvængets Allé 33, København Ø, tlf. TRIA 8440.

Flyvevåbnet

INDHOLDSFORTEGNELSE

ÅRGANG 1964

Artikler:	*Nr.*	*Side*
Anti-Missil-Missiler	5/64	9—13
Automobilforsikring	2/64	16—18
Beskæftigelse uden for statstjenesten	4/64	13—14
Betragtninger vedrørende militær forflyttelses-praksis og det lovmæssige grundlag herfor	6/64	15—19
Det danske flyvevåben og NATO-interesser	2/64	12—13
Dialog, fra hverdagen i 67-feltet	3/64	12—14
Duelighedsbedømmelser	3/64	17—18
Eight ways to keep men we need	8/64	10—16
Flyvevåbnets Rekrutskole	10/64	20—24
Fototydning	9/64	27—30
Fribefordring og delvis fribefordring for daglønnet personel	7/64	20—21
F—104G »Starfighter«	10/64	15—18
Hawk	6/64	13—14 og 22
How do they do it?	9/64	9—17
I går Gaza — idag Cypern — i morgen hvor?	6/64	20
Integreret luftforsvar	1/64	15—17
Luftrekognoscering	7/64	14—18
Motionens sundhedsmæssige værdi i det over-udviklede samfund	7/64	7—12
Myterne om 1864	4/64	7—11
Nogle betragtninger i »Sportens tidsalder« over den fysiske udvikling hos ansøgere til Flyveskolen	6/64	5—8
Psykologisk krig	1/64	6—10
Raketvåbnene — grundlaget for magtbalancen:		
1. afsnit	9/64	19—25
2. afsnit	10/64	7—14
(3., 4. og 5. afsnit — se årgang 1965)		
Seek and create constantly	5/64	15—18
Uddannelsen af hærens linieofficerer 1713-1963	1/64	10—15
Vesttysklands militære flystyrker	8/64	17—18

Bekendtgørelser o. l.:

ATP	3/64	6
Fotokonkurrence	7/64	13
Nekrolog over Kaptajn K. N. Christensen	2/64	13
Nordisk Studiekursus 1964	6/64	22
Påskerejse til Italien	2/64	14
Soldatens sabeldans	3/64	10
Starting up procedure	3/64	11
Verden rundt	4/64	18
Why Worry	3/64	16

Bogkronik:

Faldskærmsgeneralen	8/64	21
Hitler som feltherre	10/64	24—25
Kaptajn Foltmann fortæller	10/64	24
Militær Straffelov og Militær Retsplejelov	2/64	18
Organisation og tillidsmand	8/64	22
Vort forsvar	4/64	17

Fra flyvningens historie:

Caterpillar:

Bail Out (forløber for Caterpillar 56 og 63)	5—8 -64
Caterpillar I	5—7 -63
Caterpillar II	7 -63
Caterpillar III	1—4 -64
Caterpillar IV og V	13—14-64
Caterpillar VI	14-64
Caterpillar VII og VIII	17—18-64
Caterpillar IX og X	18—19-64
Caterpillar XI	19-64
Caterpillar XII	19—20-64
Caterpillar XII (fortsat)	21—22-64
Caterpillar XIII og nogle reflektioner	22—24-64
Caterpillar XIV	36-64
Caterpillar-klubben efter 1941	8 -63

Der var engang . . .:

En redningsaktion i 1938	33—35-64
Heinkel HM II	31—32-64
Nogle småhistorier	4 -64
Nogle småhistorier	15—16-64

Gamle fly:

Autogyro Cierva C 30 »Rota«	25—29-64
Bristol »Bulldog«	29—31-64 og 34-64
FMI nr. 50 »Perssuak«	9—12-64
Airspeed »Oxford« — efterlysning	15-64

Ledere:

Administrationskursus	5/64	5
Atter noget at glædes over —	6/64	3—4
Endnu engang . . . (om folketingsvalget)	9/64	5—6
Folketingsvalget — — og de givne løfter!	8/64	5—6
Forflyttelser — Personelpleje	3/64	5—6
Godt Nytår	10/64	5—6
In memoriam (Prins Aksel og kaptajn Foltmann)	7/64	5
Nytår 1964	1/64	5—6
Officerer — organisation	4/64	5—6
!?!?!?! (Ang. artikel i »Ekstrabladet« 17. jan. 64)	2/64	5—6

Læserbreve:

Angående lønning m. v.	4/64	12
Angående officerer og politik	4/64	11—12
De små guldmedaljer	7/64	22

OFO-orientering:

Bestyrelsesmøde 19 dec 1963	1/64	18
Bestyrelsesmøde 21 jan 1964	2/64	15
Repræsentantskabet 1964/65	3/64	15
Repræsentantskabsmøde 3 apr 1964	4/64	15—16
Bestyrelsesmøde 16 apr 1964	5/64	14
Bestyrelsesmøde 26 maj 1964	6/64	21—22
Bestyrelsesmøde 29 jun 1964	7/64	19
Bestyrelsesmøde 31 aug 1964	8/64	19—20
Bestyrelsesmøde 21 okt 1964	10/64	26

Sagt i Folketinget om forsvaret:

2/64	7—10
3/64	7—9
5/64	7—8
6/64	9—12
8/64	6—9
9/64	6—8